

PRÓCEEDINÓS OF THE COMIVÍTTEE
FOR THE HOME

GEOGRAPHICAL RESEARCHES

COUNT STEPHEN TISZA SCIENTIFICAL
SOCIETY OF DEBRECZEN.

Vol. V. 1928-1929.

Edited by

DR. RALPH MILLEKER

President of the Committee.

MITTEILUNGEN DER KÖMMISSIÓN
FÜR HEIMATKUNDE

DER WISSENSCHAFTLICHEN

GRÁF STEFAN TISZA GESELLSCHAFT
IN DEBRECEN,

Bänd V. 1928-1929.

Herausgegeben von

DR. RUDOLF MILLEKER

Präsident der Kommission.

PUBLICATIONS DE LA COMMISSION POUR LA GÉOGRAPHIE DU PAYS NATAL
DE LA SOCIÉTÉ SCIENTIFIQUE COMTE ÉTIENNE TISZA Á DEBRECZEN.

Volume V. 1928-1929.

RÉDIGÉ PAR DR. RODOLPHE MILLEKER PRÉSIDENT DE LA COMMISSION.

14

A DEBRECENI
[TISZA ISTVÁN TUDOMÁNYOS TÁRSASÁG
HONISMERTETŐ BIZOTTSÁGÁNAK

KIADVÁNYAI

14

V. KÖTET. 1928-1929.
17-18. FÜZET.

SZERKESZTI

DR MILLEKER REZSŐ

EGYETEMI TANÁR, A HONISMERTETŐ BIZOTTSÁG ELNÖKE

B 1 1 ILLS m fi I

DEBRECEN, 1929.

KERTÉSZ JÓZSEF KÖNYVNYOMDÁJA, KARCAGON

908
M37

A NYÍRSÉG HELYSÉGEI

IRTA:
MÁRTON BÉLA DR.

I t l l l s n t r t f

p

0102 II 3961

Móricz Zsigmond Könyvtár
102396-1

Állomány ellenőrizve
2002.

Állomány ellenőrizve 1987

Állományellenőrizve 1978

Állomány ellenőrizve 1987

908.4
M 37

feld

A debreceni Tisza István Tudományos Társaság Honismeret Bizottsága már négy évi munkásságra tekint vissza. Ennek eredménye az a hatalmas kötet, melyben eddigi közleményei megjelentek. A munka azonban nemcsak abból állt, hogy a Magyar Alföldre és szorosán véve a Tiszántúl északi részére vonatkozó dolgozatokat megjelentesse, hanem főképp az, hogy céltudatos tervezettel hozzájárson az Alföld eme részeinek tüzetes felkutatásához és a tudományos eredmények feldolgozásához. A munka sohasem sikerült volna, hogyha Szabolcs vármegye minden hazafias és tudományos célért lelkesedést és megértést tanúsító vezetősége a munkákat fel nem karolta volna és hatalmas anyagi támogatással nem tette volna lehetővé

így jöhetett létre az, hogy nemcsak összefoglaló dolgozatokat közölhettünk az Alföldről és peremvidékéről, melyek természetesen a Nyírségre is fontosak, hanem a jelen füzettel megindíthattuk a Nyírségkutató Bizottság dolgozatainak sorát.

Egyelőre kész állapotban vannak a következő munkák :

1. Márton Béla : A Nyírség helységei.
2. Kiss Lajos : A nyíregyházai szűcsmesterség.
3. Márton Béla : A Nyírség gazdasági viszonyai és gazdasági termelésének atlasza.
4. Boros Adám : A Nyírség flórája, melyben a batorligeti láp flórája is fel van dolgozva.
5. Ecsedi István : A középtiszai halászat.

Ezenkívül készülöben vannak néprajzi, településföldrajzi, geomorfológiai, zoológiai (Bátorliget) és történelmi tanulmányok.

Remélem meghálálhatom Szabolcs vármegye közönségének áldozatkészségét, hogy a megye néhány éven belül olyan monografiasorozattal fog rendelkezni, mint egy megye sem Magyarországon. Megtiltott nekem, hogy köszönetemet személyekhez intézzem és munkáinkat annak ajánljuk, akinek legtöbbet köszönhetünk. Ezért mégegyszer mély hálával kö-

szönjük meg a nemes vármegye és vezetőségének nagy áldozatkészségét és reméljük, hogy szerény munkásságunkkal e nagy áldozatkészséget meghálálni tudjuk.

Debrecen, 1929. június 5.

Dr. Milleker Rezső

egyetemi tanár,
a Honismertető Bizottság elnöke,
a Magyar Földrajzi Társaság alelnöke.

Bevezetés.

Az Alföld beható vizsgálata aligha fog kellő sikerrel járni az egyes tájainak monográfiája nélkül. Amíg azonban a Föld szerkezete, természete és az emberi élet számos megnyilatkozása évek múlva is megállapítható, a gazdasági élet rohamosan változik. Az ember gazdasági tevékenysége hatalmas változásokat végez a Föld felületén. A tájék képét tökéletesen megváltoztatta. Ennek az átalakító tevékenységnek vizsgálatához a gazdasági földrajznak a termelés adataira van szüksége. Az Orsz. Statisztikai Hivatal ugyan évről-évre gyűjti ezeket az adatokat, de a legkedvezőbb esetben is csak járásokként mutatja ki. De ezt az adattömeget sem őrizheti meg hosszú éveken át. Aki hazánk valamelyik kisebb tájékának mai gazdasági életét a múlt évtizedekével akarja összehasonlítani, az adatok hiánya következtében megoldhatatlan feladatra vállalkozik. Még inkább kerül ebbe a helyzetbe az, aki valamelyik községünk gazdasági fejlődését akarja megismerni. Enélkül pedig a monográfia hézagos marad.

Az adatok hiányával felmerülő akadályok elhárítása volt a célom, amikor a Nyírség helységeinek részletes adatait összegyűjtöttem. A Nyírség azon helységeit vettem fel, amelyek a Zombory Ida által kijelölt határok között vannak. Az adatok a község nevének eredetére vonatkozó kivételével gazdaságföldrajziak. A helység nevének eredetét a vármegyei monográfiák alapján közlöm. Hajdú megye monográfiája nem jelenvén meg, a helységeire vonatkozó ily irányú adatokat mellőznöm kellett. Az a község, amelynél csak a járást adom meg, Szabolcs megye területén fekszik. A helység területének művelési ágak szerint való megoszlására vonatkozó adatokat * kataszteri felvételekből vettem, a termelés adatokat, amelyek a bevetett területet és a termést tüntetik fel, az Orsz.

Statisztikai Hivatal 1924-25 évi összeírása alapján adom meg. A termés tehát az 1925-ik évre vonatkozik. Az állatállomány adatai a földművelésügyi miniszter 1926-ik évi összeírásából valók. Az adatok átengedését itt is köszönöm az Orsz. Stat. Hivatalnak és a Magy. Kir. Földművelésügyi Minisztériumnak. Megértő támogatásuk nélkül nem juthattam volna ezekhez az adatokhoz. A lakosság adatait a népszámlálási közleményekből, a 100 holdnál nagyobb birtokok tulajdonosainak névsorát az 1925-ös Gazdacímtárból állítottam össze.

A kataszteri felmérések és a statisztikai hivatal össze I Írásából nyert adatok nem minden helységnél egyeznek meg. Ennek valószínűleg az az oka, hogy egy-egy község gazdái más határban is gazdálkodnak és gazdaságuk adatai a saját község adatai közé kerültek. A tehenek száma után zárjelben foglalt % számok azokra a fajtákra vonatkoznak, amelyeket a szarvasmarha állomány számadatainál felsorolok. A sorrend is ugyanígy értendő. A számításokat /-okban is elvégeztem, mert ha az abszolút számokban egyes években eltérés mutatkozik is, az arány ritkán változik hirtelenül. Az összehasonlítás ezen az alapon könnyebben végezhető,

A Fényes-féle statisztika közlésére az a gondolat indított, hogy ez is, miként az 1924—25 évek adatai birtokreform befejezésekor jelent meg. Amaz a jobbágyság korát, emez a háborúig terjedő kor gazdaságát zárja le. Igaz, hogy a háború előtti termelést nem tükrözteti vissza teljesen, viszont a földbirtok reform hatása ekkor még nem érezhető. Összehasonlításra mindenesetre alkalmas.

Itt közlöm még azokat a rövidítéseket is, amelyeket kénytelen voltam a helytakarítás végett alkalmazni:

kh. = katasztrális hold.	F. u. = földesúr
j. = járás.	úrb. = úrbériség.
l. = lakos,	u. p., ut. p. = utolsó posta.
r., r. k. = róm. kat.	V. á. = vasúti állomás
g. k., g. kat. = görög kat.	vm. = vármegye,
g. kel. = görög keleti	h. = hold.,
ún., unit. = unitárius.	

Debrecen, 1929. június hó 4-én.

Márton Béla dr.

Ajak (*Kisvárdai* ;.). - Területe 4302 kh. Termő 4090 kh. F terméketlen 212 kh. Szántó 3778 kh. Kert 12 kh., rét 196 kh., szőlő 58 kh., legelő 18 kh., erdő 28 kh. — Már 1293-ból találunk I feljegyzést a Zichy-okmánylárban. Ekkor Terra Awyk, Poss Owyk és Ayk, később Kysayak és Ajak neveken szerepel. — Fényes ezt írja róla : ! magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Kis-Várdához délre, egy órányira : 858 r. 360 g. kai, 127 ref., 15 zsidó (= 1360) l., r. és g. kat., ref. templommal. Határa igen termékeny s terem búzát, sok főzeléket, hagymát; legelője, rétje bőséges, nádja és fája elég. Van 12 elsőosztálybeli egész jobbágytelke. F. u. hg. Eszterházy, Czobel, Detrik, Fekete, Ivánkó, Kartal, Madácsy, Morvay, Palaticz, Szógyényi, Ormos, Farkas, Ferenczy, Balaskó, Pelsőczy, Szegedy. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 283 házában 1876 l. élt, ebből 1875 magyar, 1 tót ; 1013 r., 494 g. kat., 279 ref., 90 izr. Dülői közül érdekesebb nevéek : Forgó, Márionfája, Ige dülő. Nagyobb birtokosok : Wahrmann René, Somogyi Zsigmond és Rezső. — 1920-ban 342 házában 2360 l. élt; ebből 2358 magyar, 1 német, 1 tót; 1425 r., 547 g. kat., 309 ref., 1 ev., 14 g. kel., 64 izr. Östermelő 86%, iparos 5%. Birtokos és bérlő 259. — *Az összes gazdaságok területe* 4172 kh ; ebből 3773 kh. szántó. Ugar 735 kh. Közös legelő 130 kh. Szőlő 58.2 k. h. A birtokok 4i₀-a 1000-100 h-as, 18⁰/0-a 100-20 h-as, 41⁰/0-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Ajak, Czobel István, Ferentzy László, Halmi Géza, Herskovics Jenő, özv. Somogyi Zsigmondné, Szmrecsányi László, P. Takács Károly.—Szántóföldeinek 12%-át őszi búzával, 15%,-át őszi rozssal és kétszeressel, 9%-át tengerivel, 22%-át burgonyával, 14%-át takarmánynövényekkel vetettebe. — *A termés* : 4017 q búza, 4492 q rozs és kétszeres, 3154 q tengeri, 57.850 q burgonya, 23.470 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 3755 q, tavaszi bükköny 1222 q, lóhere 1080 q, lucerna 2037 q, takarmányrépa 10.456 q, takarmánytök 3467 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, őszi- és zabos bükköny, biborhere. Termeszt még cukorrépat, sárga- és görögdinnyét, babot, dohányt (560 q), kendert, lent (2410 q), fejeskáposztát, kelkáposztát. A szalmatermés 16.236 q, a tengerikóróé 6014 q. Must 89 hl. — A termelésben a 20 hon alul levő birtokok adják a búza 44, a rozs 46, a tengeri 61, a burgonya 53%-át, az 1000—100 h-as birtokok & takarmánynövények 54%-át. — *Allatállomány*: 443 szarvasmarha, 204 ló, 359 sertés. A szarvasmarhaállomány 57%-a magyar-, 27%-a siementhali-, 12%-a borzderes-, 4%-a egyéb fajta. A tehenek száma 298 (47⁰/₀-a magyar-, 32%-a siementhali-, 16%-a borzderes-, 5%-a egyéb fajta), az ökröké 16.

Anarcs (*Kisvárdai j.*). — Területe 2965 kh. Termő 2239, terméketlen 76 kh. Szántó 2516, kert 37, rét 46, szőlő 149, legelő 85, erdő 9 kh. — Az őskori leletek szerint már a honfoglalás előtt is lakott hely, IV. László idejében Onarcs, később Kis- és Nagy-Anarcs néven ismert. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, 115 r., 28 g. k., 635 ref., 12 zsidó l., ref. anyatemplommal, $10\frac{3}{8}$ első osztálybeli egész telkekkel. F. u. Vay, Czobel, Szerencsy. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban a község 196 házában 1407 l. élt; ebből 1389 magyar, 4 német, 14 egyéb; 281 r., 260 g. kat., 3 ev., 735 ref. 128 izr. Érdekesebb dűlői: Mártonfája, Kincses, Csobor. — Szesz- és szikvízgyára volt. Nagyobb birtokosai: Czobel Istvánné szül. br. Mednyánszky Margit, Részler György és Eisenberger Erzsébet. V. á. Kisvárd. — 1920-ban 185 házában 1612 l. él, ebből 1602 magyar, 10 német. 429 r., 253 g. kat., 825 ref., 3 ev., 102 izr. Östermelő 87%, iparos 7%, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 80. — *Az összes gazdaságok területe* 2966 kh., ebből 2516 szántó, 110 kh. közös legelő, 297 kh. ugar, szőlő 148.7 kh. A birtokok 37%-a 1000 kh.-on felül van, 33^a-a 1000—100 h.-as, 15°-a 20 kh.-on alul van. 100 kh. felüli birtokosok: özv. Angyalossy Pálné, Czobel Istvánné, Diner Ede és fia, Diner Gyula és Stefánia, Kisvárdavidéki szőlő" gazdaság r. t., Részler Ervin, Részler Kornél, Simók János, Szmrecsányi Lászlóné, Tóth István. — Szántóföldjeinek 21%-át őszi rozssal és kétszeressel, 21%-át burgonyával, 9%-át tengerivel, 14%-át őszi búzával és 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. Dohányföld $2\frac{1}{10}$ — *A termés*: 4041 q őszi rozs és kétszeres, 34.191 q burgonya, 2836 q őszi búza, 1840 q tengeri, 8828 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 2160 q, zabos bükköny 1950 q, takarmányrépa 1441 q, takarmánytök 1318 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna, muhar. Termesztenek még tatárkát, sárga és görögdinnyét (utóbbi 1190 q), dohányt (476 q), kendert. A szalmatermés 13048 q, a tengerikóró 2913 q. Must 330 hl., friss szőlő 200 kg. — A termelésben a 100 holdon felüli birtokok adják az őszi rozs 76 %-át, a burgonya 59%-át, az őszi búza 85%-át, a tengeri 76%-át. A takarmánynövények közül 20 h.-on alul levő és 20—100 h.-as birtokok csak zabos bükkönt, lucernát és takarmányrépát, a 20-100 h.-asok még lóherét és takarmánytököt termesztettek* a többit mind a 100 h. felüli birtokok. — *Allatállomány*: 342 db. szarvasmarha, 171 db. ló, 489 db. sertés, 2 db. öszvér, A szarvasmarhaállomány 35%-a magyar-, 54%-a siementhal-, 5%-a borzderes-, 6 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 188 db. (61% siementhal-, 21 % magyar fajta), az ökröké 58 db.

Apagry (*Nyirbaktai j.*). — Területe: 5566 kh. Termő 5331, terméketlen 232 kh. Szántó 4908, kert 26, rét 176, szőlő 100, legelő 93, erdő 28 kh. — A Zichy oklevéltár szerint már 1329-ben „Opogh” néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben. Kallóhoz északra 1 órányira, 130 r., 32 g. kat., 4 ev., 626 ref., 30 zsidó lak., ref. anyatemplommal, $5\frac{3}{8}$ elsőosztálybeli egész telekkel. Dohányt sokat termeszt. Zoltán uraság pedig nemesített birkákat tenyésztet. F. u. Anagyi, Csajkos, Diószeghy, Fazekas, Hetey, Jaksó, Osváth, Pap, P^{us} kás, Szegedi, Szentmiklós, Szécs, Szilágyi Zoltán, Zsiday. — 1900-ban 191 házában 1491 l. élt; ebből 1487 magyar, 3 német, 1 tót; 350 r.»

274 g. kat, 13 ev., 723 ref., 131 izr. Nagyobb birtokosok Zoltán Ilona, Zoltán János örökösei, Leveleid Mayer. — V. á. Nagykálló. — 1920-ban 212 házában 1770 l. él; ebből 1751 magyar, 5 német, 6 tót, 6 rutén, 2 egyéb, 463 r., 364 2. kat., 826 ref., 5 ev., 1 g. kel., 111 izr. Őstermelő 85 %>, iparos 7%, kereskedő 2 %>. Birtokos és bérlő: 41. Az *őszi gazdaságok területe* 4978 kh., ebből 4576 kh. szántóföld, 444 k. h. közös legelő, 1154 kh. ugar. Szőlő 188 kh. A birtokok 85 %/o-a 100 h-on felüli, 8 %/o-a 100—20 h-as, 7 %/o-a 20 h-on aluli. 100 h-on fe-
 lüli birtokosok: Apagyai ref. egyház, Fényes Gyula, Gyulaházi Arthur és neje, Hartstein Imre és László, Mayer Józsefhé, Zoltán Béla és Tsa', özv. Zoltán Jánosné. — Szántóföldjeinek 21 %-át őszi rozssal és két-szeressel, 10 %-át tengerivel, 9 %-át burgonyával, 7 %-át őszi búzá-val, 17 %-át takarmánynövényekkel, 3 %-át dohánnyal ültette be. — A *termés*: 4428 q őszi rozs, 18.510 q burgonya, 3963 q tengeri, 2901 q őszi búza, 972 q dohány, 21.985 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a csalamádé 10.425 q, takarmányrépa 4088 q, takarmánytök 2650 q, lu-cerna 1666 q. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó, lóhere, biborhere. Termesztenek még kölest, cukorrépat (8000 q), sárga és görögdinnyét, babot, kendert, napra-forgót, vöröshagymát, fejeskáposztát. A szalmatermés 12.544 q, a tengeri-kóróé 6870 q. Must 300 hl. — A termelésben a 100 h-on felüli birtokok adják a búza 77, az őszi rozs 71, a tengeri 73, a burgonya 71, a takar-mánynövények 92 %-át. Ezek természetik a cukorrépa, napra-forgó, vöröshagyma és fejeskáposzta 100—100%, dohány 93%, dinya 80 %-át. A 20 h-on aluli birtokok több őszi rozсот, burgonyát, csala-mádét, zabos bükkönyt, lucernát, kendert természetnek, mint a 100—20 birtokok. — *Állatállomány* : 506 db. szarvasmarha, 273 db. ló, 613 db. sertés, 474 db. juh, 1 kecske. A szarvasmarhaállomány 30%-a magyar-, 10 %-a siementhali-, 10%-a borzderes-, 50%-a egyébfajta. A tehének száma 284 db. (50% egyéb-, 27% magyar-, 9% siementhali- 14 % borzderes fajta), az ökröké 62 db.

Álmosd (*Bihar m. nagylétai i* — Területe: 5941 kh. Termő 5731, terméketlen 210 kh. Szántó 4501, kert 25, rét 202, szőlő 334, le-gelő 663, erdő 6 kh. — A régi oklevelekben Alumas, Almus, Almuz, és Almos alakban fordul elő. — Fényes ezt írja róla : igen régi magyar falu Bihar vm-ben, térségen, Debrecenhez 3 mfdnyire, up. Nagyléta. Lakja 1723 lélek, kik 10 r., 180 g. kat.-t és 227 zsidót kivéve mindnyá-
 jan ref.-ok. Van itt ref. és egy szegényes g. kat. anyateplom, több úri-
 jak, 2 szeszgyár, Synagóga. Tagosított határa 8000 h., melyből szántó 3573, homokföld 1220 h., kaszáló 597 h., úrb. legelő 610 h., erdeje el-
 ztult; szőleje nincsen. Ebből úrbériség 1117 h., a *öbbi majorság, röIde részben homok, nagyobbára azonban igen termékeny fekete agyag, v^{ag} homok, mely mindent megterem ugyan, de leginkább szereti a rozst, a tengerit. Folyóvize nincs, hanem van egy Ludas nevű tava, mely 63
 5^{terjed}. Legtöbbet bír itt Péchy Ferenc tömege, többi birtokosok :
 i^m P^{ty} Imre, ör. Gulácsy Károly, Csanádi Ferenc és József, Che-
 n¹ József, Miskolcgy Lajos és Imre, Ivánka Zsigmond, Kölesei Sámuel-
 P[>] rényes János és Imre, Balku, Csengery, Borbély, Kuthy, Ilosvay, Ka-
 zinczy, Lengyel, Török, Thékes, Balogh, Ormós, özv. Horváth Sándornó,

Csúri, Kengyel, Molnár, gr. Zichy stb. családok. — 1900-ban 386 háza ban 2046 l. élt, ebből 2032 magyar, 5 német, 1 tót, 7 oláh, 1 rutén; 110 r. k., 322 g. kat., 4 ev., 1444 ref., 166 izr. Nagyobb birtokosok: Fráter Zoltán és Bay Sándor. — 1920-ban 416 házában 2239 l. él; ebből 2236 magyar, 1 tót, 1 szerb, 1 egyéb; 129 r. 366 g. kat., 1613 ref., 3 ev., 1 g. kel., 127 izr. Östermelő 83%, iparos 9%, kereskedő 2%. Birtokos és bérlő 172. *A gazdaságok területe* 4596 kh., ebből 4029 kh. szántó, 444 kh. közös legelő, 267 kh. ugar. Szőlő 429.6 kh. A birtokok 52 %-a 100 h-on felüli, 26%-a 100-20 h-as, 22 %-a 20 h-on aluli 100 h-on felüli birtokosok: Álmosd község úrbéresei, Balkó József, Bay Sándor, Bihari József, Fráter Imre örök., Horváth Endre, Kovács János, Miszkolczy Jenő örök., özv. Nagy Mórincé. — Szántóföldrök 28 %-át őszi búzával, 30 %-át tengerivel, 5 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 2 %-át burgonyával, 25 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés:* 11.012 q őszi búza, 12.511 q tengeri, 3889 q burgonya, 1628 q őszi rozs, 31.864 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 9879 q, zabos bükköny 5558 q, takarmányrépa 7576 q, takarmánytök 3287 q, tavaszi bükköny 1494 q, lucerna 1272 q. Többi takarmánynövényei: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, ló-, biborhere. Termesztenek még kölest, görögdinnyét (764 q), lencsét, dohányt (120 q), kendert, mákot, napraforgót. A szalmatermés 20.337 a, a tengerikóróé 18.946 q. Must 250 hl. — A termelésben a 100 h-on felüli birtokok adják az őszi búza 56, a tengeri 50, a takarmánynövények 60, a dohány 100, a görögdinnye 55, a mák, napraforgó 100—100%-át; a 20 h-on aluli birtok több búzát 25, tengerit 27, burgonyát 55, takarmánytököt 66 % termeszt, mint a 100—20 h. és több tavaszi- 65% és zabos bükkönnyt 45%, takarmánytököt, mint a 100 h-on felüli birtokok. Nem termeszt zabot, kölest, csalamádét, őszi bükkönnyt és biborherét. A 20—100 h. birtokok csak az őszi bükköny- (100%) és kendertermesztésben múlják felül a többi birtok-kalesróriákat. — *Állatállománya:* 639 db. szarvasmarha, 316 db. ló, 1016 db. sertés, 85 db. ló, 2 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 44 %-a siementhali-, 2 %-a borzderes-, 4 %-a egyéb fajta. A teliének száma 278 db. (43 %-a magyar, 41 %-a siementhali), az ökrök száma 86 db.

Baeamér (Bihar m. Székelyhídi /.). Területe : 8600 kh. Termő 8305, terméketlen 295 kh. Szántó 4117, kert 37, rét 681, szőlő 200, legelő 691, nádas 3, erdő 2576 kh. — Fényes így ír róla: magyar falu, Bihar vm.-ben, Debrecenhez 3 mfd., részint rónaságon, részint homokdombon. Ut. p. Er-Semjén. Lakja 1974 u. m. 1830 ref., 122 g. kat., 10 r. kat., 12 zsidó. Van a reformátusoknak egy dombon messze kilátású anyateplomuk s környéke mintegy 3 hold térségben élőfákkal beültetve, mely példa után a lakosok a helységben és a szőlőben is kezdik a fatenyésztést gyarapítani. A görög egyesültek is birnak egy elavult anyateplomot fatoronnyal. Határa 13.000 hold s ebből szántóföld 4100 h., kaszáló 1500 h., szőlőkert 200 h., erdő 6500 h., legelő 750 h., belső telkek 400 h. Urbériség fekete földön 1000 h., kaszáló homokon 800 h., majorsági szántóföld fekete földön 1900, homokon 1200 h., kaszáló homokon 250 h. j az erdő, mely nagy részben igen gyönyörű cser-, tölgy-, nyír-stb. fák-ból áll, 6500 h. Általában az egész határnak ⁸/B homokos dombos, ²/s gazdag fekete föld, mely mindent megterem, különösen szép rozst, tengerit,

igen jó burgonyát, dinnyét, tiszta búzát, zabot. Bora is, bár csak homokdombokon terem, elég jó. Birja a váradi deák káptalan. — 1900-ban 553 házában 3025 l. élt; ebből 2982 magyar, 1 német, 1 tót, 41 oláh; 84 r., 434 g. kat., 2 g. kel. 2045 ref., 84 izr., 16 egyéb. — 1920-ban 660 házában 3327 l. élt; ebből 3325 magyar, 1 szerb, 1 egyéb; 139 r. kat., 507 g. kat., 2580 ref., 4 ev., 8 g. kel., 89 izr. Óstermelő 79, iparos 11, kereskedő 2%. Birtokos, bérlő 287. — *Az összes gazdaságok területe* 7658 k. h. • ebből szántó 3417 kh., közös legelő 1119 kh., ugar 380 kh., szőlő 1997 kh. A birtokok 70 %-a 100 h.-on felüli, 7 %-a 100-20 h-as. 23 %-a 20 h.-on aluli, 100 h.-on felüli birtokosok: Bagamér község, Bagamér község úrbéresei, Nagyvárad r. kat. káptalan. — Szántóföldeinek 21 %-át őszi búzával, 8 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 27 %-át tengerivel, 27 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés:* 6025 q őszi búza, 1680 q őszi rozs és kétszeres, 9535 q tengeri, 4317 q burgonya, 25008 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a /aszí bükköny (8297 q), csalamádé (6463 q), takarmányrépa (5167 q) zabos bükköny 1260, lóhere 1678, lucerna 1255 q. Többi takarmánynövényei: őszi-, tavaszi árpa, zab, biborhere, muhar, takarmánytök. Termesztenek még kölest, cukorrépat, görögdinnyét, babot, lencsét, dohányt. A szalmatermés 14.475q, a fengerikóróé 15.772 q. Must: 0 - A termelésben a 20 h.-on aluli birtokok adják az őszi búza 63 %-át, a tengeri 57, a burgonya 82 %-át; a 100 h.-on felüliek a takarmánynövények 56 %-át. A 20 h.-on aluli birtokok több tavaszi bükkönt (76 %) természetnek, mint a 20-on felüli birtokok. A csalamádét, muhart, kölest, cukorrépat és dohányt csak a 100 h.-on felüli birtokok termesztik. A 100—20 h-os birtokok nem válnak ki egy növény termesztésében sem. — *Állatállománya:* 702 db. szarvasmarha, 396 db. ló, 682 db. sertés, 481 db. juh. A szarvasmarhaállomány 73 %-a magyar-, 26 %-a siementhali-, 1 %-a borzderes- és egyéb fajta, A tehének száma 405 db. (78 % magyar, 22 % siementhali), az ökröké 94 db.

Balkány (*Nagykállói jX* — Területe: 15.645 kh., termő 14.813, terméketlen 832 kh. Szántó 13.108, kert 72, rét 889, szőlő 228, legelő 82, nádas 22, erdő 412 kh. — Az 1332-iki pápai tizedjegyzékben „Balkan” néven szerepel. — Fényes szerint: magyar falu, Debrecenhez északra 3 mfnyire; 222 r., 230 g. kat., 24 ev., 1940 ref., 590 zsidó lak. (3006 l.), ref anyatemplommal, synagógával, több jeles úri házakkal, 9⁷/₈ °Isó osztálybeli egész jobbágytelekkel. Határa fekete homok s minden gabonát bőven terem, e mellett sok dohánya, káposztája, dinnyéje van, az uraságok pedig nemes birkákat tenyésztenek. F. u. Ary, Bán, Bezdédy, Bi* hary, Buday, Budaházy, Cseresznyéi, Csigay, Désy, Dombly, Fábíán, Finta, Uencsy, Gödény. Hajdú, Hegedűs, Hetey, Hódos, Horváth, Igyártó, Kationa, Kerekes, Korda, Koczog, Kiss, Kormos, Kócsár, Kovács, Ladányi, Lengyel, Lónyay, Mészáros, Mikó, Mile, Milotay, Miskolczy, Nagy, Osváth, rap, Pápay, Pálfy, Pásztor, Puskás, Rátonyi, Rövid, Szabó, Szathmáry, oarközy, Szegedy, Szentmiklósy, Somosy, Sopronyi, Szűcs, Szilágyi, Szófeih^{f a m á s} > Takácsy, Tolnay, Tóth, Üry, Vanyi, Vithay, Vozáry. — iWU-ban 616 házában 5351 l. élt; ebből 5258 magyar, 67 német, 24 tót, 1. élt; ebből 5258 magyar, 67 német, 24 tót, egyéb; 1025 r., 1360 g. kat., 1 g. kel., 22 ev., 2438 ref., 502¹ több birtokosok : Gencsy Béla örök., Gaál Elek, Simándy Dénes, Bay

Istvánné, Újhelyi Tamás, Csiffy Katalin, br. Perényi Péterné, Végecs Gyuláné, Mandel Béni, — 1920-ban 665 házában 5908 l. él; ebből 5889 magyar, 7 német, 5 tót, 7 egyéb; 1488 r., 1306 g. k., 2600 ref., 24 ev., 2 un., 481 izr., 7 egyéb. Östermelő 78 %, iparos 10 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 243. — Az összes gazdaságok területe 15.179 kh, ebből 12.810 kh. szántóföld, 172 kh. közös legelő, 3309 kh. ugar; szálló 746 kh. A birtokok 10 %-a 1000 h.-on felül van, 72 %-a 1000-100 h.-as, 5% >-a 100-20 h.-as, 13 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok: Balkány község, Balkányi ref. egyház, Bay István, Dalmy Tiborné, Dész Ferenc, Dobos Lászlóné, Domahidy Elemérné, Fekete Gáborné, Gaál Elek örök., Gencsy Béla, Gencsy Ferenc, Gödény István, Gödény László, Hadházy Emma és Erzsébet, Hajduhadház rtv. közbirlo-kossága, özv. Horváth Mihályné, Jármay József, Jármay Tamás, Juhász Kálmánné és Kégli Szeréna, Kállay Emiine, Koczogh Ferenc örök, László Elemérné, Lichtmann Mayer, Löwy Kálmán, Morvay András és neje, F. Papp János, Pásztor Károly, Popper Ignác, vitéz Reviczky László, Roth Ferenc, Sárospataki ref. főiskola, kk. Schleicher Erzsébet, Schleicher Ferenc, Somossy László, Somossy Mihály és testvérei, Szentmiklósy And-~~rá~~ és Jenő, Újhelyi Tamásné, Ungár Béla és Ernő, özv. Véghes Gyuláné, Wimmersperg Manóné br. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 23 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés: 7642 q őszi búza, 15.929 q őszi rozs és kétszeres, 15.400 q tengeri, 50.656 q burgonya, 62.385q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 11.902 q, takarmányrépa 18.358 q, takarmánytök 15.964 q, lucerna 4807 q, zabos bükköny 4224 q. Többi takarmánynövénye: őszi és tavaszi árpa, zab, őszi és tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, biborhere, muhar. Termesztenek még kölest, tatárkát, cukorrépát (26,859 q), görög dinnyét, borsót, babot, dohányt (2459 q), kendert, mákot, napraforgót (182 q), fejes káposztát (2277 q), kelkáposztát (74 q). A szalmatermés 50.927 q, a tengerikóróé 22.790 q. Must 2430 hl. A termelésben a 100 h.-on felüli birtokok adják az őszi búza 72 %, az őszi zab és kétszeres 75 %, a tengeri 77 %, a burgonya 53 %, a takarmánynövények 79 %-át. A 100—20 h.-as birtokok csak zab, csalamádé, zabos bükköny, lóhere, lucerna és dohánytermesztésben múlják felül a 20 h.-nál kisebb birtokokat. — *Allatállománya*: 1731 db. szarvasmarha, 517 db. ló, 1924 db. sertés, 1541 db. juh. A szarvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 42 %-a siementhal-, 4 %-a borzderes-, 4 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 926 db. (44% magyar-, 46 % siementhal-, 6 % borzderes-, 4 % egyéb), az ökröké 235 db.

Balsa (*Dadáfelsőj.*) Területe 3430 kh. Ebből szántó 2495, kert 9, rét 302, szálló 24, legelő 293, erdő 18; termő 3141, terméketlen 289 kh, — Neve a XIV. században már szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm.-ben a Tisza partján, ut. p. Tokajhoz 1 mfd, dom-bos helyen. Határa 5200 h., melyből szántóföld és beltelek 1872 h., kaszáló 700 h., legelő 1653 h., erdő 575 h., tavak 400 h. Urbériség 36 % telek után 1156 h. szántó, 380 h. kaszáló; a legelő közös. Földje termé-keny fekete homok. Lakja 647 g. kat., 151 r. kat., 387 ref., 63 zsidó H (1278) l. Ref. és g. kat. anyatemplomok. Birtokosok: gr. Deseffy Sámuel, Szentmiklósy András, Dániel, Sándor és József, Barmos János

Szentmiklóssy Károly, Antal, Gáspár, ifj. Dániel, Zólyomi Dávid, Jármí Józsefnő. — 1900-ban 241 házában 1539 l. élt; ebből 1526 magyar, 2 német, 8 tót, 1 oláh, 2 rutén; 486 r., 678 g. kat., 2 ev., 326 ref., 42 izr. Érdekes dűllőnevei: Rákóczy-szállás, Gyilkos, Nyúzódomb, Fenyéres. — Vasúti állomása: Rakamaz. Nagyobb birtokosok: gr. Dessewffy és Szentmiklóssy-család. — 1920-ban 259 házában 1618 l. él; ebből 1616 magyar, 2 német; 531 r. k., 655 g. kat., 368 ref., 4 ev., 1 g. kel. 1 unit., 58 izr. Östermelő 87 %, iparos 6 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 133. *Az összes gazdaságok területe* 2859 kh., ebből 2213 kh. szántóföld, 117 kh. közös legelő, 53 kh. ugar, 16*1 kh. szőlő. A birtokok 28 %-a 1000-100 h.-as, 24 %-a 100—20 h.-as, 48 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok: Balsa község úrbéresei, ifj. Dessewffy Aurél gr., Veres Ferenc. — Szántóföldeinek 22 %-át őszi búzával, 16 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 18 %-át tengerivel, 27 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés:* 4763 q őszi búza, 2817 q őszi rozs és kétszeres, 3732 q tengeri, 34.614 q burgonya, 12.392 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 4965 q, takarmányrépa 3353 q. Többi takarmánynövénye: őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna, muhar, takarmánytök. Termesztenek még kölest, sárga- és görögdinnyét (342 q-t), borsót, babot, kendert, lent, napraforgót, fejes káposztát, kelkáposztát. A szalmatermés 15.832 q, a tengeri kóró 7315 q. Must 280 hl. — A termelésben a 20 h.-on aluli birtokok adják a búza 55 %-át, az őszi rozs 63 %-át, a tengeri 65 %-át, a burgonya 70 %-át. A 100 h.-on felüli birtokok termesztik a takarmánynövények 57 %-át, a 20 h.-on aluliak csak 20 %>ál. — *Állatállomány:* 735 db. szarvasmarha, 114 db. ló, 427 db. sertés, 1 db. szamár, 1 db. öszvér. A szarvasmarhaállomány 81 %-a magyar-, 10 %-a siementhali-, 9 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 305 db. (70 % magyar-, 13 % siementhali- és 17 % egyéb fajta), az ökröké 157 db.

Benk (*Tiszai j.*) Területe 1412 kh. Ebből 894 szántó, 144 kert, 49 rét, 61 legelő, 8 nádas, 177 erdő: 233 termő, 79 terméketlen. — Az 1297-iki oklevelekben „Terra Benk” néven szerepel. E néven említi a leleszi orsz. levéltár egyik oklevele is. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vmben, a Tisza partján, Bereg vm. szélén: 2 r., 3 g. kat., 251 ref., 10 zsidó lak. (266 l.), ref. anyatemplommal, 4⁷/₈ harmadik osztálybeli egész jobbágytelekkel, erdővel. F. u. gr. Vay Ábrahám. Ut. p. Vásárosnamény. — 1900-ban 76 házában 519 magyar l. élt; ebből 41 r., 36 g. kath., 411 ref., 31 izr. Vasúti állomása Fényeslittke, ut. p. Tornyospálca. A faluból a Tiszán átjáró rév visz a beregi oldalra. Érdekes dűllőnevei: Baráterdő, Goron. Szeres, Ó-Benk. — 1920-ban 83 házában 569 l. él, mind magyar; 45 r., 49 g. kat., 446 ref., 29 izr. Östermelő 89 %, iparos 5 %, kereskedő—. Birtokos és bérlő 54. — *Az összes gazdaságok területe* 1413 k. h.; 894 kh. szántóföld. 92 kh. közös legelő. 2 kh. ugar. A birtokok 41 % 100 h.-on felüli, 12 %-a 100—20 h.-as, 47 %-a 20 h.-on aluli, 100 h.-on felüli birtokosok: Benk község közbirtokossága, Lövői Andor. — Szántóföldeinek 25 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 23 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *A termés:* 2134 q őszi búza, 1169 q őszi rozs és kétszeres, 1244 q tengeri, 11.016 q burgonya, 3493 q takarmány-

növény. Ez utóbbiból legtöbb a takarmányrépa (3168 q). Többi takarmány-növénye : őszi és tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termesztenek még dohányt. A szalmatermés 2924 q, ten^{erikó}ró 2017 q. — A termelésben a 20 h.-on aluli birtokok adják az őszi búza 51 %-át, az őszi rozs 69 %-át, a tengeri 74 %-át, a burgonya 82 %-át, a takarmánynövények 54 %-át. A 100—20 h.-as birtokok mindenképp kevesebbet termesztenek, mint a másik 2 birtok kategória. — *Állatállomány*: 281 db. szarvasmarha, 27 db. ló, 244 db. sertés. A szarvasmarhaállomány 82 %-a magyar-, 3 %-a siementhali-, 15 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 101 db. (74 %-a magyar-, 18 %-a egyéb fajta), az ökröké 50 db.

Berkesz. (*Nyirbogdányi j.*) Területe 2290 kh. Ebből szántó 1642, kert 9, rét, 118, szőlő 63, legelő 93, nádas 10, erdő 244; termő 2179, Jermékettien 111 kh. — Egyik XIV. századból való oklevél „Berkus”, a Nemzeti Múzeum levéltárának egyik 1480-ból származó oklevele pedig „Beikes” néven említi. — Fényes így ír róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, Nagykállóhoz északra 2 mfd. postahivatallal és váltással Kalló és Vásárosnamény között. Határa 4500 hold, melyből úrbériség 420 h. a lobbí majorság. Földje homokos s terem búzát, rozsot, kukoricát, árpát, zabot, lent, kendert, káposztát. A vizenyős helyeket a földesuraság kiszáraitatta. Lakja, 577 lakos, kik többnyire reformátusok, anyatemplommal. Birtja gr. Vay Ábrahám, kinek itt derék lakháza és gazdasága van. — 1900-ban 99 házában 744 l. élt; 736 magyar, 4 tót, 4 egyéb; 110 r, 17 g. kat, 1 ev, 587 ref, 29 izr. Vasúti áll. Demecser. Érdekesebb dűlőnevei Császárfája, Égetődomb, Pap-harasztya, Lukácsfája, Töröknyir. Nagyobb birtokos a XIV. sz. óta a Vay család. — 1920-ban 125 házában 850.1. élt; ebből 841 magyar, 7 német, 2 egyéb; 146 r, 56 g. kat, 641 ref, 1 ev, 6 izr. Östermelő 87 %, iparos 6 %, kereskedő 2 %. — Birtokos és bérlő 43. — *Az összes gazdaságok területe* 2114 kh., ebből szántóföld 1670 kh, 80 kh. közös legelő, 213 kh. ugar. Szőlő 49 k. h. A birtokok 76 %-a 100 h-on felüli 2 %-a 100-200 h-as, 22 %-a 20 holdon aluli. 100 h-on felüli birtokos: Vay Gábor gr. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 14 %-át őszi rozs-szal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A *termés*: 3291 q őszi búza, 1614 q őszi rozs, 1884 q tengeri, 13.250 q burgonya és 9225 q takarmánynövény volt. Az utóbbiból legtöbb a csalamádé 3130 q, takarmányrépa 2110 q, takarmánytök 1600 q, zabos bükköny 1008 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, lóhere és lucerna. Termeszt még cukorrépát 1810 q, görögdinnyét, seprőcirot, kendert. A szalma-termés 9296 q, a tengerikóróé 3261 p. Must 46 hl. — A termelésben a 100 h-on felüli birtokok adják az őszi búza 86 %-ét, a tengeri 75 %-át, a burgonya 58 %-át, a takarmánynövények 92 %-át. A 20 h-on aluli birtokok csak a rozstermesztésben tűnnek ki (61 %) • A 100-20 h-as birtokok mindenképp kevesebbet termesztenek, mint a másik 2 birtokkategória. — *Állatállomány*: 216 drb. szarvasmarha, 146 drb. ló, 369 drb. sertés, 275 drb. juh. A szarvasmarhaállomány 47 %-a magyar-, 16 %-a siementhali-, 37 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 125 db. (35 %-a magyar, 43 %-a egyéb, 22 %-a siementhali), az ökröké 30 db.

Besenyőd. (*Nyirbaktai j.*) Területe 1639 kh. Ebből 1463 szántó, 10 kert, 36 rét, 32 szőlő, 1 legelő, 26 erdő. Termő 1568, terméketlen 71 kh. — A Kállay-család levéltárának egyik 1448-iki oklevele említi. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, Baktához 'U órányira : 96 r, 30 g. kat, 543 ref, 98 zsidó l. (=767 l), ref. anyatemplommal, $\frac{7}{8}$ harmadik osztálybeli úrbéri telekkel, dohánytermesztéssel. F. u. Baranyi, Bezdédy, Bicskey, Borbély, Czeglédy, Dekmár, Eöry, Ferenczy, Hálsz, Hideg, Kecskeméthy, Kis, Kóródy, Ladányi, Laskay, Lórándy, Lőrinczy, Mikó, Molnár, Nagy, Puskás, Rácz, Szabó, Szelle, Sztrogy, Tar, Tarsy' Török, Udvarhelyi, Zoltay, Zsiday, Jenéi, Vékey, Vida. — 1900-ban 111 házában 785 l. él. 784 magyar, 1 tót; 131 r, 679 kat, 2 g. kel 558 ref, 27 izr. Érdekes dűlőnevei; Keresztfa-rétje, Csattó, Tarsoly, Csuhos, Pázmán, Vitézkonyha; Teberna-hegy, Elekhegy, Makkai-kút, Leshegy. V. á. Máriapócs, p. á. Ofehértó. Nagyobb birtokos : Horváth József és neje. — 1920-ban 115 házában 805 l. él; mind magyar; 127 r, 83 g. kat, 561 ref, 34 izr. Östermelő 84 % a, iparos 10 %-a, kereskedő 2 %-a. Birtokos és bérlő 74. — Az összes gazdaságok területe 1760 kh., ebből 1693 kh. szántóföld. 92 kh. közös legelő, 59 kh. ugar. Szőlő 317 kh. A birtokok 26 %-a 100 h-on felüli, 6 %-a 100-20 h. közötti, 68 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok : Thuránszky Pál Valentin Józsefné. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 30 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés: 1115 q őszi búza, 2991 őszi rozs és kétszeres, 2102 q tengeri, 13.940 q burgonya, 5091 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a zabos bükköny 2606 q és a lucerna 1094 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, őszi borsó és rozs, takarmányrépa és -tök. Termeszt még cukorrépat, dohányt, kendert. A szalmatermés 9240 q, a tengerikóróé 4134 q. Must 135 hl. — A 20 h-on alul; birtokok adják az őszi búza 69 %-át, az őszi rozs 68 %-át a tengeri 85 %-át, a burgonya 79 %-át, a takarmánynövények 58 %-át, a zabos bükköny 80 %-át, a lucerna 79 %-át. A 100 h-on felüli birtokok természetik a dohány 100 %-át a 100-20 h-as birtokok pedig a cukor és takarmányrépa 100 %-át egyéb termésben az előbbieket mögött maradnak. — Állatállomány: 240 drb. szarvasmarha, 146 drb. ló, 233 drb. sertés, 106 arb. szamár. A szarvasmarhaállomány 68 %-a magyar-, 32 %-a egyéb fajta. A tehének száma 142 drb. (79 %-a magyar, 21 %-a egyéb) az ökröké 6 drb.

Besztrec (*Nyirbogdányi j.*) Területe 2015 kh. Szántó 1726, kert 71, rét 20, szőlő 12, legelő 141, náda, 30 kh. Termő 1939, terméketlen 10. — A hazai okmánytár 1290—1300 közt. „Monasterium de Biztirsch” névvel huzediajstrom pe di 1322-ben „Beztherch” néven említik. — Felsővári néz * vass uk: magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut p. Nyiregyháritl/-i 2 V₂ mfd., nádas rétségek között, annyira, hogy nyáron is ban a faluba szarazon menni. Határa 3000 hold, melyből azon-ea * iu ai IT k de a többi is használtatik kaszálás és nádvá-y V í í bírnak, de a lápok közt szabadon

* elbocsátva s itten a szarvasmarhák^A meglehetősen eledelt kapnak.

Á rét között van egy nagy földvár, de eredete nem tudatik; a lápokon égerfás erdő. Káposztát sokat termeszt, hala, csikja pedig nagy bőséggel. Lakja 470 l. kik többnyire reformátusok, anyatemplommal. — 1900-ban 104 házában 773 J. élt; 771 magyar, 1 német, 1 tot; 166 r., 42 g. kat., 3 ev., 515 ref., 47 izr. Érdekes dűlőnevei: Gyakor, Bajcs, Vársziget, Törésláp, Kapony, Katonató, Solymostó, Kabalás, Királytó, Orozd, Tahiláp, Ferhidja, Kerekded-vize, Hidszeg, Nagyrév, Nyárádszeg. V. á. Demecser. Nagyobb birtokos dr. Horváth József. — 1920-ban 120 házában 1023 l. él, mind magyar; 264 r. 65 g. kat., 630 ref., 1 ev., 63 izr. Östermelő 88 %, iparos 7 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 127. — Az összes gazdaságok területe 1928 kh., ebből 1726 kh. szántóföld. 210 kh. közös legelő; 155 kh. ugar. Szőlő 117 kh. A birtokok 67 % 100h.-on felüli, 14 % 100-20 h.-as, 19%-a 20 h.-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Erényi Ilona és Lipcsey Zoltánné, Horváth András, Lichtmann Mór, Liszer Farkas, Mezey István, Pethó Sándor. — Szántóföldeinek 10 %-át őszi búzával, 27 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés: 1525 q őszi búza, 3178 q őszi rozs és kétszeres, 2670 q tengeri, 9469 q burgonya, 13.013 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 2958 q, lucerna 1010 q, takarmányrépa 5300 q, -tök 2137 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, muhar. Termeszt még kölest, cukorrépat, sárga- és görögdinnyét (667 q), babot, dohányt (210 q) kendert, mákot napraforgót, fejes káposztát (2025 q), sárgarépat és petrezselymet. A szalmatermés 9623 q, tengerikóróé 5236 q. Must: 0. — A 100 h.-nál nagyobb birtokok adják az őszi búza 66 %-át, az őszi rozs 66 %-át, tengeri 75 %-át/ burgonya 48 %-át, (20 h.-on aluli birtokok 43 %-át), a takarmánynövények 89 %-át. A 20 h-on aluli birtokok a cukorrépatermesztésben tűnnek ki (60 %). A 100-20 h-as birtokok az őszi árpából, kölesből, csalamádéből, zabos bükkönyből, muhARBól, takarmányrépából, -tökből, görögdinnyéből, babból, kenderből, melyet a 20 h-on aluliak nem termesztnek, emelkednek ezek fölé. — *Állatállomány*. 285 drb. szarvasmarha, 164 drb. ló, 551 drb. sertés, 472 drb. juh. A szarvasmarhaállomány 19 %-a magyar-, 50 %-a siemethali-, 31 %-a egyéb fajta. A tehének száma 158, (16 %-a magyar-, 48 %-a siemethali-, 36 %-a egyéb), az ökröké 30.

Biri (*Nagykállói* /.) Területe 3921 kh. Szántó 3387, kert 5, rét 205, szőlő 57, legelő 95, erdő 1 kh. Termő 3750, terméketlen 171 kh. A XV. sz. végéig csupán Bir néven szerepelt. - Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm.-ben, ut. p. Nagykálióhoz délre V₂ órányira; 66 r., 324 g. kat., 3 ref., 23 zsidó (=416) l-al, g. kat. anyatemplommal, 3 % első osztálybeli egész jobbágytelekkel. Kállay Péter itt szép nemesített birkákat tenyészt, ezenkívül van egy Gall szerint készített jeles pálinkafőző gépelye is, F. u. & Kállay nemzetség. — 1900-ban 91 házában 986 magyar l. élt; 254 r., 58J g. kat., 1 ev., 106 ref., 42 izr. Nagyobb birtokosok: Kállay Béni, Kállay Ottóné. 1920-ban 131 házában 1101 l. él; mind magyar; 307 r., 669 fr kat., 88 ref., 8 ev., 29 izr. Östermelő 90%, iparos 6%, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 38. — *Az összes gazdaságok területe* 3725 kh., ebből 3387 kh* szántóföld, 183 kh. közös legelő, 425 kh. ugar. Szőlő 564 kh. A birtokok 40o/a 1000 h-on felül van. 41 % 1000-100 h*as, 8 % 100-20 h:

11 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Erényi Sándor, Nánássy Andor, Frischman Bertalan, Ervin és Zoltán, Kopácsy Istvánné és Okolicsányi Dezsóné. — Szántóföldeinek 11°/_o-a őszi búzával, 19%-a őszi rozsszal és kétszeressel, 12%-a tengerivel, 18 %-a burgonyával, 12°/_o-a takarmánynövényekkel van beültetve. Dohányföld : 5°/_o. — A termés : 3477 q őszi búza, 4574 q őszi rozs, 4253 q tengeri, 30.838 q burgonya, 10275 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 1750 q, takarmányrépa 1669 q, takarmánytök 3140 q. Több takarmánynövénye: őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még cukorrépát 8650 q, görögdiinnyét, dohányt 1030 q, kendert, mákot, napraforgót. A szalmatermés 15.216 q, tengerikóré 6805 q. Must 250 hl. — A 100 h-on felüli birtokok adják az őszi búza 85 % a rozs 84 %, a tengeri 66°/_o, a burgonya 70%, a takarmánynövények 91 %-át, a dohány 100°/_o-át, a cukorrépa 100 %-át. A 20 h-on aluli birtokok több tengerit^o és burgonyát termesztenek, mint a 100—20 h-as birtokok. — *Állatállomány*: 410 db. szarvasmarha, 82 db. ló, 161 db. sertés, 227 db. juh. A szarvasmarhaállomány 41°/_o-a magyar-, 42°/_o-a siementhali-, 2°/_o-a borzderes-, 15 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 177 (36% magyar, 50°/_o siementhali, 3°/_o borzderes. 11°/_o egyéb), az ökröké 60.

Bököny (Nagykállói j.) — Területe 6175 kh. Szántó 4958, kert 5, rét 367, szőlő 94, legelő 469, erdő 55 kh. Termő 5948, terméketlen 227 kh. Fényes ezt írja : magyar falu Szabolcs vm-ben, ut. p. Hadházhoz északra V2 órányira; 120 r., 2006 g. kat., 8 ev., 30 zsidói. (=2164 l) g. kat. anyatemplommal, igen termékeny és tágas határral* F. u. Szeremley, Bekk Pálné, gr. Erdődy, Gencsy, Czikó, Jármy, Osváth, Somossy, Keczer, Vinkler, Kálmánchelyi, Erdődy, Olchváry, Gseke, Molnár, Tarkanyi, Lengyel, Margitay, Mező, Terdik, Vad. — 1900-ban 394 házában 2389 l. élt; 2384 magyar, 4 lót, 1 egyéb; 295 r., 1684 g. kat., 11 ev., 198 ref., 201 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Degenfeld örök., Hegyi Mihályné. — 1920*ban 454 házában 2612 l. él; ebből 2608 magyar, 1 német, 2 tót, 1 egyéb; £97 r., 1952 g. kat., 227 ref., 4 ev., 1 g. kel., 131 izr. Östermelő 89%, áros 4 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 228. — *Az összes gazdagságok területe* 5606 kh.; 4971 kh. szántóföld, 695 kh. közös legelő. 493 kh. ugar. Szőlő 80 kh. A birtokok 36 %-a 1000-100 h-as, 23%-a 100-20 n-as, 41 %-a 20 h-on alul van. 100 h-orvfelüli birtokosok: özv. Bory Béláné, Bököny község, özv. Csillag Sámuelné, Erdődy Miklós, Degenfeld Pál gr Goldstein Mózes örök., Hajdúhadház rtv. közbirtokossága, Józsa dre és Mária, Kosa György örök., Monoki Ferenc, id. Weszprémy van. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi rozsszal és etszeressel, 21 %-át tengerivel, 23 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A *termés*: 27 47 q őszi búza, 9147 q őszi rozs kétszeres, 11.059 q tengeri, 60.556 q burgonya, 27.726 q takarmány-^oéig. Legtöbb a takarmányrépa 17.314 q, csalamádé 3004 q, lucerna^o q, zabos bükköny 1613 q, takarmánytök 1722 q. Többi takarmány^o, nye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere. Termesztenek eg kölest, görögdiinnyét (878 q) tököt, babot, dohányt (247 q) kendert, ökot, napraforgót, vöröshagymát, fejes káposztát (5220 q-t) kelkáposztát, raacsomot, sárgarépát, petrezselymet. A szalmatermés 20.619, a ten-^ofenkóré 17.554 q. Must 300 hl. - A *300 h-on felüli birtokok adják az

őszi búza 53 %, az őszi rozs 45 %, a burgonya 52 %, a takarmány* növények 47%-át, a 20 h-on aluliak a tengeri 60 %-át és a fejes káposzta 60 %-át. — *Állatállomány:* 721 db. szarvasmarha, 339 db. ló, 892 db. sertés, 165 db. juh. A szarvasmarhaállomány 87 %-a magyar, 13 %-a siementhalai fajta. A tehenek száma 451 (90% magyar, 10% siementhalai), az ökröké : 104 db.

Buj (*Dadái felső-j.*) — Területe 5535 kh. Szántó 4431, kert 30, rét, 289, szőlő 74, legelő 388, nádas 7, erdő 4 kh. Termő 5223, terméketlen 312 kh. — A Kállay család levéltárának több XV. sz-beli okiratában Bwl, Búul, Buly, Bulyi néven szerepel. — Fényes Búly néven ismeri s ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza partjához V2, ut. p. Tokajtól 2 mfnyire, 1728 l-ál, kik közt g. kat. 646, ref. 525, r. kat. 393, zsidó 161. Ref. és gör. kat. anyateplmok. Határa 6000 h., melyből 4000 h. szántó, 1700 h. rétség. 100 h. kaszáló, 200 h. szőlő ; a vízáradás sokszor rongálja a határt, mely különben minden gabonanemet jól megterem. A volt úrbérek 13 telek után bírnak 390 h. szántó, 120 h. rét és kaszálót, 6 szerződéses bír 180 h. szántó, 20 h. kaszálót; a többi majorság, melyet igen számos közbirtokosok bírnak. — 1900-ban 439 házában 3051 l. él; 3005 magyar, 2 német, 36 tót, 8 egyéb; 964 r., 1095 g. kat., 15 ev., 805 ref., 172 izr. — Nagyobb birtokosok: Buday Gyuláné, Szikszay Pál, Darvas István, Szunyogh Istvánné, Horváth Ferenc, Gorák Lajos, Bleuer Sámuel, br. Szepessy örökösök. Hitelszövetkezete van. Vasút állomás. — 1920 ban 527 házában 3281 l. él; 3271 magyar, 2 német, 5 tót. 1 rutén, 2 egyéb; 1130 r. kat., 1131 g. kat., 847 ref., 12 ev., 161 izr. Östermelő 84%, iparos 10 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 307. — *Az összes gazdaságok területe* 4564 kh., ebből 4000 kh. szántóföld, 1202 kh. közös legelő, 89 kh. ugar, szőlő 75'1'kh. A birtokok 27 %-a 1000–100 h-as. 25 %-a 100–20 h-as, 48 Va 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : ifj. Báthy Kálmán és Csepány András, Buchwein Albin és neje, Buj község, Buj ref. egyház, Darvas István, Fisch Lajos, Grimm Gusztávné, Jármay Menyhért, Mikecz Erzsébet, Szikszay Pál és neje, özv. Szunyogh Istvánné, Windt Mór és neje. — Szántó-földeinek 19 %-át őszi búzával, 21 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 18 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés* : 6365 q őszi búza, 6303 q őszi rozs és kétszeres, 8092 q tengeri, 37.692 q burgonya, 28.411 q takarmánynövény. Legtöbb a takarmányrépa 12.615 q, csalamádé 4826 q, zabos bükköny 2965 q, lucerna 2275 q-t. Többi takarmánynövényei: őszi és tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, bíborhere, takarmányrépa, -tök. Termesztenek még kölest, cukorrépat, sárga- és görög-dinnyét (2562 q),* tököt, babot, dohányt (374 q), kendert, mákot, napraforgót, vöröshagymát, fejes káposztát, paradicsomot, sárgarépat, petrezselymet, uborkát, salátát. A szalmatermés 26.748 q, a tengerikóro 15.820 q. Must 220 hl. Friss szőlő 200 kg. — A termelésben a 20 h-on aluli birtokok adják a búzatermés 48 %-át, az őszi rozs 47 %-át, a tengeri 55 %-át, a burgonya 57 %-át. A takarmánynövények 45 %-át is ezek adták, a 100 h-on felüliek csak 24 %-át. Ez utóbbiak a görög-dinnye- és dohánytermesztésben emelkedtek a 20 h-on aluli birtokok fölé. — *Állatállomány:* 1036 db. szarvasmarha, 328 db. ló, 800 db.

* Görögdinnye,

sertés, 359 db. juh. A szarvasmarhaállomány 26 %-a magyar-, 4 %-a siementhal-i-, 1 %-a borzderes-, 70 %-a egyéb fajta. A tehének száma 646, (21 % magyar, 5% siementhal-i, 74 % egyéb), az ökröké 76,

Büdszentmihály (Dadái alsó-j.) — Területe 16,070 kh. Szántó 12.180, kert 57, rét 429, szőlő 159, legelő 2061, erdő 331 kh. Termő 15.217, terméketlen 853 kh. — Az orsz. levéltár egyik 1472-iki okirata Szent Mihály telke néven említi. — Fényes szintén Szent-Mihály néven ismerteti: nagy magyar falu Szabolcs vm-ben, Tokajhoz délnyugotra 2 mfnyire, közel Búdhez; 168 r., 49 g. kat., 4730 ref., 1 n. e. óhitű, 65 zsidó (=4973) l-al, ref. anyateplommal. Gazdag határa roppant kiterjedésű s igen szép búzát terem; rétje sok; legelője pedig több ezer holdakra terjed, de egy részét az árvizek járják, posványos ereiben nádat bőséggel vághat; szőlőskerteket mivel s Tokajra sok kenyeret szokott hordani. Van 110 ⁶/Ö első osztálybeli úrbéri telke. F. u. gr. Dessewffy örök., kik itt jeles kastélyt, kertet bírnak, van pálinkafőző gépe s e mellett finom nemesített juhokat tenyészt. — 1900-ban még Szent Mihály a neve. 1325 házában 7439 l. élt. 7402 magyar, 18 német, 6 tót, 5 oláh, 1 rutén, 7 egyéb; 948 r., 378 g. kat., 3 g. kel., 38 ev., 5407 ref., 626 izr., 39 egyéb. — Hozzá tartozik Előhát, Független, Kincses, Kashalma, Józsefháza, Lóriháza, Forgáchhát, Szőlőslapos, Paulaliget, Takaros, Szorgalmas pusztá. — Nagybirtokos gr. Dessewffy Aurél V. á. — 1920-ban 1486 házában 8255 l. él; 8227 magyar, 24 német, 1 tót, 1 rutén, 1 szerb, 1 egyéb.; 1043 r., 509 g. kat., 5999 ref., 25 ev., 6 g. kel., 3 unit, 666 izr., 4 egyéb. Ostermelő 71 %, iparos 14 %, kereskedő 5 %. Birtokos és bérlő 577. — Az összes gazdaságok területe 14.329 kh., 11.684 kh. szántóföld, 1384 kh, közös legelő, 276 kh. ugar, szőlő 159*3 kh. A birtokok 48 %-a 1000 h-on felül van, 4 %-a 1000-100 h-as, 17 %-a 100-20 h-as, 31 %a 20-on alul van. 100 h, felüli birtokok Büdszentmihály község, — úrbéresei, — zsellérei, büdszentmihályi ref. egyház, id. Dessewffy Aurél gr. — Szántóföldeinek 31^{0/0}-át őszi búzával, 1 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 24 %-át tengerivel, 2 °-át burgonyával, 32 °-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés: s 30.623 q őszi búza, 1073 q őszi rozs és kétszeres, 36.080 q tengeri, 16.342 q burgonya, 105.661 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 28.353 q, takarmányrépa 36.048 q, tavaszi bükköny 8526 q, zabos bükköny 9031 q, lucerna 11.142 q, őszi és tavaszi árpa 6740 q, zab 2811 q. Többi takarmánynövénye őszi bükköny, őszi borsó, lóhere, muhar, takarmánytök. Termeszt még kölest, cukorrépát (4959 q.) sárga dinnyét, görögdinnyét (1998 q) tököt, borsót, babot, lencsét, őszi repcét, dohányt (2470 q), kendert, mákot, napraforgót. A szalmatermés 67.739 q, a tengerikóróé 49.466 q, Must 355 hl., friss szőlő 50 kg. — A 100 h-on. felüli birtokok adják az őszi búza 49 %. a takarmánynövények 49 %, a tengeri 42%, a dohány 100 %, borsó 100%, a napraforgó 99%, a mák 90 %, a cukorrépa 100 %, a sárgadinnye 85 %-át. A 20 h. aluli birtokok természetik az őszi rozs 64 % > a tengeri 46 %, a burgonya 74⁰/o-át. Több takarmánynövényt természetnek, mint a 100—20 h-as birtokok. Kiválnak a görögdinnye-termesztésben. — **Állatállomány:** 1887 db. szarvasmarha, 962 db. ló, 3690 db. sertés, 2227 db. juh. A szarvasmarhaállománv 33 %-a magyar-, 24 %-a siementhal-i-, 43 %-a egyéb fajta. A tehének száma 918 (14% magyar, 32% siementhal-i, 54%

Demecser (*Nyirbogdányi j.*) — Területe 6435 kh. Szántó 5436 kert 22, rét 256, szőlő 137, legelő 248, nádas 10, erdő 11 kh. Termő 6120 kh. Terméketlen 315 kh. — Már 1333-ban Dewecher, Kemény-devecsér (Kemendeuecher) később Devecsér név ismeretes. Fényes Demecser néven így ír róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza mocsárjai közt, u. p. Berkeszhez ⁸/_{*} órányira. Határa 8561 hold, melyből száraz 4250 hold, a többit a Tisza árja borítja, de ez is jobbra kasalással és nádvagással használtatik. Földje homokos, de trágya után mindent megterem, különösen káposztát, Iont, kendert és dohányt. Láp-szenája, nádja nagy bőséggel, hala pedig még nagyobb mennyiségben van. Vándorló lápjai Demecsernek is vannak. Találhatik itt a lápok között egy régi földvár. Ezt majdnem 1000 holdnyi felette mély és soha ki nem apadó mocsár övezi. Népeisége 839, kik kevés kivétellel, reformátusok, helybeli anyatemplommal. Salétromfőző 40 van e helységben és Elek Pál úrnak egy szeszgyára. Belső birtokok : Elek Pál, Teremy János, Szabó János s többek ezen családból, Győry György s többek e családból ; külső birtokosok : gr. Barkóczy család, Vay Dénes, Répásy János, Józsa Ignác és László, Zoltán Miklós. A közlakosok 244 hold szántó és kaszáló földet birnak, — 1900-ban 273 házában 2335 lak. él: 2305 magyar, 1 német, 29 egyéb, 759 r., 174 g. kat., 22 g. kel., 7 ev., 1126 ref., 247 izr. Érdekesebb dűlő nevei: Rofaj, Porkoláb. Jakabré, Bertény, Heteje. Kolbárt-tó, Remete, Gergely-lese, Beke-láp, Matyi sziget, Békés, Báboly-(ó), Lapuvas tava, Bersény, Orozd, Vársziget, Dombocz-tó, Nagy Heke - ló, Konyhok sziget és láp, Vereshíd-tó, Vásáros hegy. — Nagyobb birtokosok : gr. Hadik-Barkóczy Endre, Elek Emil, László, Dezső, Török Gyula, Grosz Ignác — 1920-ban 380 házában 3234 l. él; ebből 3224 magyar, 1 német, 7 tót. 1 rutén, 1 egyéb: 1223 r. kat., 263 g. kat., 1387 ref., 31 ev., 330 izr. Östermelő 73 %, iparos 10%, kereskedő 4%, Birtokos és bérlő 166. — *Az összes gazdaságok területe* 5924 kh., ebből 5436 kh. szántóföld, 824 kh. ugar. 359 kh. közös legelő, 310 kh. szőlő. A birtokok 53%-a 100—100 h-as, 24 7₀-a 100—20 h-as, 23 %-a 20 h-on alul van. 100 h.-on felül birtokosok. Ehrenreich Adolf és neje, özv. Elek Dezsőné, Elek László, Grósz Ignác örök, — Szántóföldeinek 12%-át őszi búzával, 23 %-át őszi rosszal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 15 %-át burgonyával, 13°-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése:* 4682 q búza, 7841 q rozs, 4126 q tengeri, 36883 q burgonya, 40.834 q takarmánynövény. Ebből 1126 q tavaszi árpa 1184 q zab, 6713 q, csalmadé, 3845 q zabos bükköny, 1433 q lóhere, 2449 q lucerna, 20.222 q takarmányrépa, 3414 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye ; őszi árpa, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs. Termeszt még 15030 q cukorrépát, 531 q görögdinnyét. 666 q, dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 23,116 q. fejes káposztát. A szalmatermés 28.634 q., a kóróé 6950 q. Must 1348 hl; friss szőlő 150 kg. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 63, rozs 57, tengeri 33, burgonya 29. takarmánynövények 52, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 1 & rozs 24, tengeri 37, burgonya 53, takarmánynövények 25 %-át. — *A állománya:* 741 szarvasmarha, 605 ló, 1178 sertés. 1453 juh. A szarvasmarhaállomány 28 7₀ magyar-; 45 %-a siementhali-, 29 %-a egyet> fajta. A tehenek száma 394 (16 %-48 %-36 %). az ökröké 80.

Derecske (*Bihar m. derecskői j.*) — Területe 18.000 kh. Szántó 11.318, kert 512, rét 934, szőlő 342, legelő 3741, nádas 9, erdő 9 kh. Termő 16.865, terméketlen 1135 kh. — Fényes a következőkben ismerteti: magyar mezőváros, Bihar vm-ben, Debrecenhez 2 mfd, rónaságon 6356 lak., kik 30 család kat. kivéve reformátusok. Van itt r. kat. és ref. anyatemlom, gyógyszertár s egy megyei magtár az itt tanyázni szokott lovasság részére, 86 kézműves, 11 kereskedő. — Határa 13.866 h., melyben van szántó 3470 h., kaszáló 6596 h, szőlő 172 h, veteményes föld 128 h., legelő 3500 h; erdő nincsen. Földe kisebb, részben homokos és dombos, nagyobb részben gazdag fekete agyag és homok, mely a rendes gabonanemeken kívül terem répát, petrezselymet, vöröshagymát, sáfrányt bő mértékben. Határában foly a Kék-Kálló vize, melyben 1755-ben a keletiekhez hasonló gyöngyök találtak. Országos vásárt 4-et és heti vásárokat minden hétfőn tart, a kirakó- és baromfivásár egy napra esvén. E város feje egy uradalomnak, mely 16 nagyhelységből áll s hg. Eszterházy Pálé, de ebben a lakosok nem úrbér szerint, hanem szerződés utjári birják szabad adás-vevés mellett földjeiket s innen az uraságnak e helységekben úgy szólván semmi majorsági birtoka nincs. E 16 helység közül 10, u. m. Derecske, Kába, B. Újfalu, Szalonta, Bagos, Sáránd, Konyár, Sas, Komádi, Félegyháza a k. táblán hajdúi kiváltságot keresik. Derecskén kuriális birtokosok: Torday Ferenc, Nagy IMiklós, Jákó Sándor, Kovács Márton. — 1900-ban 1942 házában 8767 l. félt. 8699 magyar, 24 német, 6 tót, 23 oláh, 4 rutén, 1 horvát, 1 szerb, 9 fejb. ; 789 r-, 83 g. kat., 2 g. kel. 18 ev. 7381 ref., 1 un., 479 izr., 14 fejb. Nagyobb birtokosok: Tisza Kálmán, Móricz Pál, Lovassy Ferenc. — 1920-ban 2041 házában 9843 l- él; ebből 9836 magyar, 2 német, 1 tót, 2 oláh, 1 horvát, 1 egyéb; 1001 r. k., 69 g. kat., 8156 ref., 17 ev., 21 g. kel., 3 unit., 538 izr., 38 egyéb. Östermelő 71%, iparos 12%, kereskedő 5%. Birtokos és bérlő 962. — *Az összes gazdaságok területe* 12.701 kh., ebből 11.317 kh. szántóföld, 12 kh. ugar; 362.5 kh. >őllő, 2786 kh. közös legelő. A birtokok 18 %-a 100 h.-on felüli, 24 %-a 100—20 h.-as, 58 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok: öz. Békássy Sándorné. Derecske község, — közlegelő birtokossága, — önkéntes tűzoltó egylet, — ref egyház, — róm. kat. egyház, Leitgéb Imre, Lichtschein Dezső és Samu, Oláh Géza, öz. Széplaki Imréné, öz. szilági Jánosné, öz. Tüdős Antalné, Vezendi Sándor — Szántóföldei-nek 40 %-át őszi búzával, 3 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 32 %-át tengerivel, 2 %-át burgonyával, 18 %-át takarmánynövényekkel ültette Y ~ ~ ~ A termés: 35.414 q őszi búza, 2298 q őszi rozz, 41.230 q tengeri, : V l q burgonya, 62.405 q takarmánynövény. Legtöbb az őszi árpa o q, tavaszi árpa 4556 q, zab 1201 q, csalamádé 20.597 q, tavaszi bükköny 1308 q, zabos bükköny 8294 q, lucerna 5843 q, "karmányrépa 18.363 q. Többi takarmánynövénye őszi bükköny, őszi orsó lóhere, biborhere. Termeszt még kölest, tatárkát, sárgadinnyét, rögdinnyét (1027 q), borsót, babot, dohányt (590 q), kendert, mákot, prtfor s o" Paprikát, vöröshagymát (2359 q) fejes káposztát (2033 q) aradicsomot, sárgarépát (2328 q), petrezselymet (1903 q), uborkát, sa- Almit ermése 76.246 q, a tengerikóróé 60.680 q. Must 520 hl., k s z o l l ő 50 kg. — A 20 h.-on aluli birtokok adják a búza 66, rozz " tengeri 68, burgonya 60, a takarmánynövények 46 %-át. Ezek ter-

meszük a vöröshagyma, fejes káposzta, paradicsom, sárgarépa, petre-zselyem és uborka nagy részét is. A 100 h.-on felüliek természetik a dohányt, ^A Az állatállomány: 1736 db. szarvasmarha, 738 db. ló, 3038 db. sertés, 4626 db. juh, 1 db. szamár, 1 db. öszvér, 2 db. kecske', A szarvasmarhaállomány 57 %-a magyar-, 43 %W egyéb fajta, A tehenek ez&no 1159 (56 7o"-44%), a* ökröké 239,

Dombrád (*Kisvárdai j.*) Területe ; 10.722 kh. Szántó 8420, kert 72, rét 390, szőlő 97, legelő 841, nádas 24, erdő 206 kh, termő 10.050, terméketlen 672 kh. — A Hazai Okmánytárnak 1291-ből származó okiratában Domborád, 1380-ban Dobrad, a XV. század végén a mai néven szerepel. — Fényes ezt írja róla : magyar falu Szabolcs vm-ben Zemplén vm, szélén : a Tisza mellett : 15 r., 8 g. kat., 1210 ref., 15 zsidó (=1248) lak., ref. anyatemplommal. Határa nagy, de posványos, különben termékeny ; sok főzeléket termeszt; szénája, nádja bőséggel van ; 3⁶/_s első osztálybeli egész telke. F. u. hg. Eszterházy, gr. Vay Abraham, gr. Schmidegg, b. Horváth, b. Vay, Asztalos, Barkóczy, Csuha, Dombrády, Eördögh, Erős, Farkas, Filep, Grubics, Harsányi, Ibrányi, Józsa, Irinyi, Krucsay, Szuhányi, Tatár, Zoltán, Olasz, Orosz, Morvay, st. Ut. p. Berkesz. — 1900 ban 611 házában 4546 l. élt; ebből 4520 maşyar, 18 német, 3 tót, 1 oláh, 4 rutén ; 727 r., 262 g. kat., 12 ev., 3236 ref., 309 izr. Érdekes dűlőnevei: Apatoló, Josola, Zsóce-tó, Karkalom, Borgászka-tó, Füczgalos láp, Fuvas-tó, Lapuvas tava, Jacs tava. Poklostelek, Kacsavára, Bubor-tó, Ekeres. Nagyobb birtokosok : Járnny Elekné, Nozdroviczky Jenő, Schwarcz Ignác, Blau Pál. Gőzmalma van. V. á. Pátroha. — 1920-ban 785 házában 5297 l. élt ; ebből 5281 magyar, 2 német, 2 tót, 9 rutén, 3 egyéb ; 1011 r. k., 260 g. kat., 3713 ref., 13 ev., 11 g. kel., 3 unit., 286 izr. Őstermelő 79 %, iparos 10 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 350. — *Az összes gazdaságok területe:* 10.725 kh. ; ebből 8705 kh. szántó. Ugar 389 kh. Közös legelő 467 kh. Szőlő 97*5 kh. A birtokok 13°/O-a 1000 h-on felül van, 42 °/o-a 1000—100 h-as, 22 o/o-a 100—20 h-as, 23 °/o-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok : Bodor Zsigmond, Dombrád, — község közbirtokossága, — úrbéresei, — ref. egyháza, Ehrenreich Lajos, Felsőszabolcsi-tiszai ármentesítő társ., Grósz Maver örök., Harsányi Balázs, — Károly, Horváth András és testvérei, özv. Kron Ignácné, Márton András, — Sándor, Orosz Sándor, Propper Sámuel örök. — Szántóföldeinek 28 %-át őszi búzával, 14 %-át őszi rozsossal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 9 %-át burgonyával, 19 %-át takarmánynövényekkel vetette be. A *termés* : 23.254 q búza, 8786 q rozs, 10493 q tengeri, 64.681 q burgonya, 60.743 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb az őszi árpa 1282 q, zab 3385 q, csalamádé 13.010 q, lóhere 2199 q, lucerna 6957 q, takarmányrépa 28.601 q, takarmánytök 3460 q. Többi takarmánynövénye : tavaszi árpa, tavaszi és zabos bükköny. Termeszt még cukorrépát 20.348 q-t, sárga- és görögdinnyét, babot, repcét, 1618 q dohányt kendert, mákot, 1224 q vöröshagymát, fejes káposztát. A szalmatermes 65.006 q, a tengerikóróé 19.109 q. Must 134 hl. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok adták a búza 17, rozs 7, tengeri 12, burgonya 6, takarmánynövények 23 ; az 1000-100 h-as birtokok a búza 31, r_{oZS} 42, tengeri 26, burgonya 33, takarmánynövények 37 ; a 100-20 h-asok a búza 21, rozs 20, tengerig burgonya 16, takarmánynövények 13, a 20 h-on alul levő birtokok a búza o > ,WQ31 Un<ri3R KnmnnvA 4Fi f*U*rrrmvnnvpnpvk 77 %-ft. — *ÁllataUO*^

mány : 1192 szarvasmarha, 967 ló, 1548 sertés, 2046 juh. A szarvasmai ha állónány 35 %-a magyar-, 2 %-a siementhali-, 63 %-a egyéb fajta. A tehének száma 755 (22 %-a magyar-, 78 %-a egyéb fajta), az ökröké 127.

Döge (*Kisvárdai j.*) Területe 2908 kh. Szántó 2204, kert 49, rét 196, szőlő 35, legelő 224, erdő 16 kh. Termő 2724, terméketlen 183 kh. 1- 1284-ben Kisdöge (Kysduge), IV. László korában Dioga alakban ismeretes. Később Kis- és Nagy-Döge néven 2 község. — Fényes ezt írja róla: Döghe, Szabolcs vm. magyar falu, K. Várdához északra Va mfdnyire 87 r, 29 g. kat, 697 ref, 39 zsidó (=852) lak., ref. anyatemplommal; van jó termékeny földje, nádja, erdeje, bőséges rétjei, 10⁷/s elsőosztály-Deli egész telke. F. u. hg. Eszterházy, b. Horváth, Elek, Erős, Farkas, Laskay, Szögyényi, Nozdroviczky sat. — 1900-ban 234 házában 1770 l. élt. 1768 magyar, 1 rutén, 1 egyéb, 296 r, 76 g. kat, 5 ev, 1314 ref, 79 izr Nagyobb birtokosai Nozdroviczky György és Kázmér, Ferenczy Emil. — 1920-ban 223 házában 1867 l. élt, ebből 1866 magyar, 1 egyéb, 320 r, 95 g. kat, 1422 ref, 6 ev, 1 un, 23 izr. Östermelő 90 % iparos 3 %. Birtokos és bérlő 197. — *Az összes gazdaságok teülete* : 2852 kh., ebből 2168 kh. szántó. Ugar 109 kh. Közös legelő 128 kh. Szőlő 14⁹ kh. A birtokolj 45 %-a 1000-100 h-as, 19 %-a 100-20 h-as, 36 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Jármay Mária, Nozdrovitzky Kázmér, — László. Szántóföldeinek 24 %-át őszi búzával, 15 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 25 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — Atermés: 3989 q búza, 2519 q rozs, 2593 q tengeri, 35.029 q burgonya, 13.066q takarmánynövény. Ez utóbiből legtöbb a csalamádé 1924 q, lucerna 1081 q, takarmányrépa 7532 q, takarmánytök 1390 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, muhar. Termeszt még görögdinnyét, babot, dohányt, kendert, fejes káposztát. A szalmatermés 15.867 q, a tengerikőrőé 4949 q. Must 160 hl. — Az 1000-100 h-as birtokok adják a búza 36, rozs 22, tengeri 43, burgonya 33, takarmánynövények 54. a 20 h.-on alul lévő birtokok búza 52, rozs 56, tengeri 44, burgonya 54, takarmánynövények 30 %-át. — *Állatállomány* : 753 szarvasmarha, 265 ló, 379 sertés, 147 iuh. A szarvasmarhaállomány 53 %-a magyar-, 33 %-a siementhali-, 7 %-a borzderes-, ? %-a egyéb fajta. A tehének száma 462(49 %, — 30 %, — 11 %, — 10 %), az ökröké 107.

Encsencs (*Nyírbátori j.*) Területe: 5541 kh. Szántó 4330, kert 4, rét 93. szőlő 2, legelő 221, nádas 1, erdő 752 kh. Termő 5403, terméketlen 138 kh. 1433-ban szatmármegyei község volt. — Fényes ezt írja róla: Szabolcs vm., magyar falu, u. p. Bátorhoz délre ³A mfdnyire ; ff róm., 202 g. kat, 763 ref., 18 zsidó (= 1007) lak., ref. anya-, gör. kat. Ji¹- templommal, 4⁴/s 2-ik oszt. egész jobbágytelekkel. Határa homok aombos s közte zsombikos; erdeje meglehetősen kiterjedésű. F. u. gr. karolyi György. - 1900-ban 214 házában 1396 lak. élt. 1395 magyar, 1 egyéb; 124 r., 274 g. kat., 939 ref., 59 izr. Nagyobb birtokos : gr. Zse-S² ^{Ly}Róbertné, szül. gr. Károlyi Klára. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban inn^{ha}zoá^b, an 1516 l. élt; ebből 1471 magyar, 40 német, 1 oláh, 4 egyéb; o/7^r; >³16 g. kat., 1031 ref., 3 ev., 66 izr. Östermelő 84 %>, iparos 9 kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 194. — *Az összes gazdaságok*

területe: 5539 kh.; ebből 3812 kh. szántó, 614 kh. ugar. 615 kh közös legelő, 4*2 kh. szőlő. A birtokok 62 %-a 1000 h-on felüli, 6 70-1000-100 h-as, 14%-a 100-20 h-as, 18 %-a 20 h-on aluli. 100. h-on felüli birtokosok : Encsencs község úrbéresei, Zelenski Róbertné gr. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel, 2 %-át dohánnyal vetette be. — A *termés* : 1892 q búza, 4318q őszi rozs és kétszeres, 5391 qtengeri, 26388 q burgonya, 13.790 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a csalamádé 2540 q, tavaszi bükköny 1200 q, zabos bükköny 3467 q, takarmányrépa 1056 q, takarmánytök 4622 q. Többi takarmánynövénye az őszi és tavaszi árpa, őszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna. Termesztenek még cukorrépát 3250 q, görögdinnyét, őszi repcét, dohányt 489 q-t, kendert, napraforgót, fejes káposztát. A szalmatermés 12032 q, a tengerikóróé 8870 q. Must 11 hl. A 1000 h-on felüli birtokok adják az őszi búza 77 %-át, őszi rozs 50o/-át, a burgonya 59 %-át, a takarmánynövények 94 %-át, a cukorrépa és dohány 100 %-át. A 20 h-on aluli birtokok az őszi búza 15, a rozs 28, a tengeri 29, a burgonya 29 /o-át adják. — *Állatállomány* : 678 db. szarvasmarha, 184 db ló, 1050 db sertés, 942 db juh. A szarvasmarhaállomány 64 %-a magyar-, 1 %-a siementhali-, 35 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 311, (58 %-a magyar-, 42 %-a egyéb fajta), az ökröké 120 db.

Eperjeske (*Tiszai j.*) Területe: 2344 kh. Szántó 1936, kert 112, rét 103, szőlő 14, legelő 42, erdő 32 kh. Termő 2239, Terméketlen 107 kh. — A Bercsényi-család levéltárának egyik okirata Eperjes néven említi. — Fényes ezt írja róla : Eperjeske Szabolcs vm. magyar falu K. Várdához északra 2 mfdnyire : 35 róm, 11 g. kat, 317 ref, 54 zsidó (=417) lak., ref., anyateplommal, erdővel, gyümölcs s kendertermesztéssel, 7 második osztálybeli egész telekkel. F. u. Jármy, Kallós, Kozma, Nemes, Pilisy. U. p. Ungvár. 1900-ban 117 házában 845 főleg ref. 1. élt. Van 101 leiekből álló 14 cigánycsaládja, kik rendszeres földművesek és szorgalmas mezei munkások. Nagyobb birtokok: Jármy Imre és Miklós. V. á. Tuzsér. — 1920-ban 139 házában 1163 magyar l. élt; 131 r. 59 g. kat, 930 ref, 43 izr. Östermelő 88 %, iparos 4 %, kereskedő 1 "/>. Birtokos és bérlő 95. — *Az összes gazdaságok területe* : 2331 kh., ebből 1936 kh. szántó. Ugar 182 kh. Közös legelő 170 k. h. Szőlő 13*6 k. h. A birtokok 55 %-a 1000-100 h-as, 9 , %-a 100-20 h-as, 36 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Aros Lajos és tsai, Forgách László gr. örök., Jármy Imre, id. — Miklós. — Szántóföldeinek 8%-át őszi búzával, 29%-át őszi rozssal és kétszeressel, 32%-át burgonyával, 12%-át takarmánynövényekkel vetette be. — A *termés*: 1773 qbúza, 3781 q rozs, 1527 q tengeri, 36.104 q burgonya, 14.030 q takarmánynövény. Ebből 3192 q zab, 1803 qcsalamádé, 2074 q takarmányrépa, 7666 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye őszi árpa, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt méf 303 q görögdinnyét, kendert. A szalmatermés 10,647 q, a kóróé 2333 q. Must 64 hl. — Az 1000-100 h-as birtokok termesztették a búza 79, rozs 47, tengeri 36, burgonya 32, takarmánynövények 45, a 20 h-as birtokok a búza 15, rozs 37, tengeri 54, burgonya 46, takarmánynövények 50 %-át

-- *Állatállománya* : 589 szarvasmarha, 114 ló, 441 sertés. A szarvasmarha állomány 67 %-a magyar-, 8 %-a siementhali-, 25 %-a egyéb fajta. A tehének száma 251 (55 %, 67, 39 %), az ökröké 124.

Érpatak (*Nagykállói j.*) Területe: 6042 k.h. Szántó 5062, kert 3, rét 245, szőlő 56, legelő 328, nádas 6, erdő 68 kh. Termő 5768, terméketlen 274 kh. A Zichy okmánytár 1329-ben Hügey, a pápai izedlajstrom 1332—37-ben Hüge, Hevkee, a Kállay-család levéltárának 1457-iki okirata Hügyaj néven ismeri. — Fényes ezt írja róla: Hügyaj magyar falu, Szabolcs vm.-ben, u. p. Kálióhoz délre 14 mfdnyire: 90 római, 780 g. kat., 170 ev., 20 ref., 30 zsidó (= 1090) lak., g. kat. temp-lommal, igen termékeny, fekete homokos határral, 24 Vg első osztálybeli egész telekkel, nemesített birka tenyésztésével. F. u. a gr. Dessewffy nem-zetség. — 1900-ban 280 házában 1940 l. élt. 1873 magyar, 20 német, 39 tót, 8 rutén; 468 r., 1181 g. kat, 66 ev., 176 ref., 49 izr. Nagyobb birtokosok a Dessewffyek. V. á. Ujfehértó. Hozzá tartozik Nagyvasas, Zsindelyes, Fövényes pusztá, Ereszkedő telep. — 1920*ban 321 házában 2104 l. élt; ebből 2101 magyar, 1 német, 2 egyéb; 465 r., 1362 g. kat., 166 ref., 72 ev., 1 unit., 38 izr., Östermelő 90%, iparos 6 %. Birtokos és bérlő 135. — *Az összes gazdaságok területe* : 5635 kh., ebből 5060 kh. szántó, 912 kh. ugar, 384 kh. közös legelő, 131 kh. szőlő. A birtokok 31 %-a 1000 h-on felül van, 13 %-a 1000—100 h-as, 15 %-a 100—20 h-as, 41 %-a 20 h-on alul van, 100 h.-on felüli birtokosok: Beregszászi Nagy József, Dessewffy Emil gr. Érpatak község úrbérései Görömbey Péter, Irinyi Csabáné, Kubinyi Zoltán, Rosenwasser Adolf. — Szántóföldeinek 10 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi rozssal és kétsze-ressel, 23 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával, 12 %-át takarmány-növényekkel, 1 %-át dohánnyal vetette be. — *A termés* : 4286 q búza, 7006 q rozs, 13029 q tengeri, 28848 q burgonya, 20083 q takarmány-növény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 3114 q, lucerna 1924 q, takarmányrépa 12209 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, biborhere, takarmánytök. Termeszt még 3500 q cukorrépat, sárga- és görögdinnyét, i borsót, babot, 526 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 1165 q fejes káposztát. A szalmatermés 150.565 q, a kőrőé 53.708 q. Must 686 hl., finsz szőlő 500 kg. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 63, rozs 13, tengeri 12, burgonya 7, takarmánynövények 57 %-át, a 100—20 h-as birtokok a búza 14, rozs 26, tengeri 11, burgonya 19. takarmánynövények 6, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 13, rozs 48, tengeri 70, burgonya 58, takarmánynövények 28 %-át. — *Állatállomá-nya* 540 szarvasmarha, 293 ló, 583 sertés, 536 juh. A szarvasmarhaál-lomány 41 %-a magyar-, 26 %-a siementhali-, 9 %-a borzderes-, 24 %-a egyéb fajta. A tehének száma 375 (32 %-a magyar-, 31 %-a siemen-tnah-, 8 %-a borzderes-, 29 %-a egyéb fajta); az ökröké 40.

Fabianháza (*Szatmár-Bereg m. mátészalkai j.*) Területe 4725 kh. Szabolcs 3776, keit L rét 610, szőlő 51, legelő 20, erdő 35 kh. Termő 1493,

terméketlen 232 kh. 1341-ben Fabianháza al. nomine Bohol alakban

van említve. — Fényes ezt írja róla : magyar-orsz falu Szatu.ár vm-ben Ecsedhez közel, 14 r., 508 g. k., 545 ref., 14 zsidó l. (=1081 l.); görög kat. és ref. anyateplomokkal. Homokdombos határa jó gabonát, kendert terem, szölleje, nyírerdeje, sovány rétje van. F. u. gr. Károlyi. Ut. posta Vállaj 1 óra. — 1900-ban 326 házában 1957 l. élt; ebből 1915 magyar, 38 német, 2 tót, 2 oláh; 1139 ref., 617 g. kat., 45 r. k., 156 izr. — Nagyobb birtokos a gr. Károlyi család. — 1920-ban 378 házában 2184 magyar lakos él; ebből 84 r., 694 g. kat., 1316 ref., 90 izr. Östermelő 90%, iparos 3 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 324. — *Az összes gazdaságok területe*: 4710 kh., ebből 3775 kh. szántóföld, 1478 kh. ugar; 1480 kh. közös legelő. Szőlő 126 kh. A birtokok 22 %-a 100 h-on felüli, 22 %-a 100—20 h-as, 56 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Fábiánháza község, Piret de Bihain Lajosné br. — Szántóföldeinek 6 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 5 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés*: 1639 q búza, 5432 q rozs, 3091 q tengeri, 29.770 q burgonya, 18.047 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 4795 q, takarmányrépa 5448 q, -tök 6166 q. Többi takarmánynövénye: a zab, zabos bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna. Termeszt még görögdinnyét (456 q), babot, dohányt, kendert, fejes káposztát. A szalmatermés 12.077 q, a tengerikóróé 6320 q. Must 160 hl., friss szőlő 200 kg. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 67, a rozs 60, tengeri 51, burgonya 67, a takarmánynövények 44 %-át (ez utóbbi 22 %-át a 100 h-on felüliek adják). — *Allatállomány*: 743 db. szarvasmarha, 413 db. ló; 620 db. sertés, 3 db. szamár. A szarvasmarha állomány 83 %-a magyar-, 17 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 385 (80—20°/0), az ökröké 94.

Fényeslitke (*Kisvárdai j.*) — Területe 4350 kh. Szántó 3601. kert 32, rét 183, szőlő 211, legelő 89, nádas 1, erdő 2 kh. Termő 4119* terméketlen 231 kh. — A Zichy okmánytárban 1334-ben Litke néven, a leleszi orsz. levéltár diplomatikai oszt.-ban 1459. és 1500-ban Lythke néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm.-ben, Kisvárdához északra 1 órányira : 490 római, 40 g. kat., 465 ref., 25 zsidó lak. (=1020 l) római kat. és ref. anyateplomokkal. Nádja, szénája bőséggel. A földesurak sok nemesített birkát tenyésztének. Van 11 ²/_s első osztálybeli egész telke. F. u. Eszterházy, b. Horváth, Erős, Irinyi, Jármay, Morvay, Orosz, Ormós, Palstic. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 315 házában 2247 l. élt; 2236 magyar, 1 német, 2 tót, 8 egyéb; 1012 r. k., 132 g. kat., 2 ev., 1004 ref., 97 izr. — Nagyobb birtokosok : Erős György, Petrovay János, Beretvás Endréné. Az előbbi 2 birtokán angol félvér lovakat tenyésztének. Nagy a juhtenyésztés. — 1920-ban 377 házában 2310 magyar élt; 1021 r. k., 92 g. kat., 1087 ref., 2 ev., 1 unit., 107 izr. Östermelő 77 %, iparos 11 %, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 196. — *Az összes gazdaságok területe* : 3815 kh., ebből 3578 kh. szántó. Ugar 149 kh. Közös legelő 64 kh. Szőlő 211*4 kh. A birtokok 30 %-a 1000-100 h-as, 16 %-a 100—20 h-as, 54 %-a 20 h-as. 100 h-on felüli birtokosok : Barna Bertalanná, Diner István, Erős György, Fényeslitkei r. kat. egyház, Weisz Márton. — Szántóföldeinek 14 %-át őszi búzával, 14 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 34 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* : 4104 q búza, 3776

rozs, 4248 q tengeri, 85.728 q burgonya, 22.698 q takarmánynövény. 5 utóbbiból legtöbb a csalamádé 2190 q, tavaszi bükköny 3309 q, lúca 2085 q, takarmányrépa 8273 q, takarmánytök 5811 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, zabos bükköny, őszi iorsó és rozs. Termeszt még kölest, tatárkát, görögdinnyét, dohányt, kenderet. A szalmatermés 15.593 q, a kóróé 8174 q. Must 850 hl. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 60, rozs 48, tengeri 63, burgonya 3, takarmánynövények 54, az 1000—100 h-as birtokok a búza 21, rozs , tengeri 27, burgonya 21, takarmánynövények 32 %-át. *Állatállomány:* 88 szarvasmarha, 266 ló, 330 sertés. A szarvasmarhaállomány 42 %-a magvar-, 56 %-a siementhali-, 1 %-a borzderes-, 1 %-a egyéb fajta. A iehenek száma 403 (40 %-56 % - 3 % - 1 %), az ökröké 64.

Gáva (Daddi felsőj.). Területe 5933 kh. Szántó 4428, kert 18, rét 33, szőlő 14, legelő 231, erdő 83 kh. Termő 5437, terméketlen 496 k. h. — A község már 1304 *óip.* ismeretes. A pápai tizedlajstrom Gaua, Jawa néven említi. — Fényes így ismerteti: magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tiszától 400 ölnyire, dombon s ut. post. Tokajtól 1 ¹/_U mfd. Halára arányosítottván, 6205 h-nak s 570 ¹/_J ölnek találtatott. Ebből szántó 3114 h., szőlő 83, kenderföld 59 h., erdő 295, rét 1175 h. és 857 ¹/_{l.} Úrbériség 10²/₈ telek után 1508 h. 855 ö². Határa iszapos fekete holok és termékeny; több mocsáros helyei vannak, s egy helyt Pusztafalu tér, hol volt hajdan Gáva. Népeisége 1784 l., u. m. 868 ref., 505 r. 513 g. kat., 98 zsidó. Ref. anyaegyház. Birtokosok igen számosan, kik Között Zsoldos János, özv. Pető Ignácnő, Pető Antal derék lakházakat jirnak. Van itt 2 szeszgyár is. — 1900-ban 445 házában 2847 l. él; 2823 magyar, 3 német, 18 tót, 3 egyéb; 1145 r., 501 g. kat., 17 g. kel., 8 ev., 197 izr. Erdekes dűlőnevei: Remete-zug, Somos, Orhó, Koros-In. Várhomoka, Mocsolya, Kerítő, Recshomok, Szincse, Péteraszó, Pusztifalu; az utóbbi helyről, mivel az árvizek gyakran pusztították, költözött a lakosság a mai nagyobb helyre. V. á. Rakamaz. — Nagyobb birtokok: >k: Jászóvári prépostság, Kömmerling János, Pethő Antal, Frankéi Sándor. — 1920-ban 492 házában 3131 l. él; ebből 3125 magyar, 1 német, 3 tót, 1 oláh, 1 rutén; 1331 r., 646 g. kat., 948 ref., 11 ev., 1 g. kel., 194 izr. Östermelő 77/0, iparos 10%, kereskedő 3%. Birtokosok és érő 224. — *Az összes gazdaságok területe:* 5364 kh., ebből 4436 k. szántóföld, 763 kh. ugar; 323 kh. közös legelő, 9,6 kh. szőlő. A birtokok 170/0-a 100 h-on felüli, 40 %-a 100-20 h-as, 43 %-a 20 h-on alul, 100 h-on felüli birtokosok: Gáva község, — ref. egyháza, Jászóvári prépostság. Staub Ármin. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 13 %-át őszi/ozzsal és kétszeressel, 15 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 12 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés:* 7195 q őszi búza, 4563 q őszi rozs, 8557 q tengeri, 44.308 q burgonya, 17.427 q takarmánynövény. Legtöbb a tavaszi árpa 1454 q, csalamádé 5362 q, júcerna 1778 q, takarmányrépa 4587 q, -tök 1928 q. Többi takarmánynövény: őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere. Termeszt még a sárgadinnyét, görögdinnyét, babot, lencsét dohányt (180 Ken d. kert, mákot, napraforgót, fejes káposztát. Szalmatermés 25.516 q, a K? ger? uPo r. óé 16,907 Q- Must 170 hl. — A 20 h-on aluli birtokok adják a 46 % rozs 40 %, tengeri 48 %, burgonya 50 %, a takarmány-

növények 32 %-át. Az utóbbiból a **100—20** h-as birtokok 40%-ot a többi főterményből is közel annyit termesztenek, mint a 20 h-on aluli birtokok. — *Allatállomány* : 1926-ban : 982db. szarvasmarha, 234 db. ló, 486 db. sertés, 299 db. juh. A szarvasmarhaállomány 51 %-a magyar-, 14 %-a siementhal-, 3 %-a borzderes-, 32 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 472 (33-19-7-41 /o), az ökröké 213.

Gebe (*Szatmár m., mátészalkai j.*). Területe: 7242 kh. Szántó 6636, kert 17, rét 169, szőlő 114, legelő 29, erdő 4 kh. Termő 6969, terméketlen 273 kh. — Régi község, A XIV. sz. elején már egyháza volt. — Fényes ezt írja róla : magyar-országi falu Szatmár vm-ben, ut. p. Nyír-Báthorhoz keletre 1 V_2 órányira : 53 r., 685 g. kat., 954 ref., 160 zsidó (=1852) l., ref. és g. kat. anyateplommal, synagógával. Határa térséges és homokos, rozsot, kendert, lent, tengerit, dinnyét leginkább terem ; erdeje, szőleje, réte kevés. F. u. gr. Teleki, Bekk Pálné, Csanády, Bay, Bölöny, Csormay s. m. — 1900-ban 310 házában 1917 l. élt; ebből 1915 magyar, 2 német; 904 ref., 566 g. kat., 208 r. k., 236 izr. Nagybirtokok: Odescalchy hg., Berchtold Artúr gr., Rába László. — 1920-ban 315 házában 2035 mind magyar l. él; ebből 234 r., 671 g. kat., 947 ref., 183 izr. Östermelő 84 %, iparos 9 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 186. — *Az összes gazdaságok területe* 7242 kh.; ebből 6652 kh. szántó-föld, 2271 kh. ugar, 128 kh. szőlő. A birtokok 55 %-a 100 h-on felüli, 27 %-a 100-20 h-as, 18 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokok : özv. Ááron Sándorné, Barcza Károlyné és Teleki Sándorné gr., Kocsord község legelőbirtokossága, özv. Németi Menyhértné, Raába István és testvérei, Rába Lászlóné, Tarnai Gyula, Zafir Jakab, Zoltán Bertalané. — Szántóföldeknek 3 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi rozs-zsal és kétszeressel, 5 %-át tengerivel, 17 %-át burgonyával, 9 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés*: 1545 q búza, 9371 q rozs, 2766 q tengeri, 48.248 q burgonya, 33.893 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 9282 q, zabos bükköny 2506 q, lucerna 1042 q, takarmányrépa 5690 q, -tök 13.484 q. Többi takarmánynövénye őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere. Termeszt még kölest, cukorrépat (1300 q), sárgadinnyét, görögdinnyét (2578 q), tököt, babot, dohányt (365 q), kendert, napraforgót, fejes káposztát (560 q). A szalma-termés 21.365 q, a tengerikóróé 5097 q. Must 900 hl., friss szőlő 600 kg.— A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 72%, a rozs 62%, tengeri 70%, burgonya 36 % (a 20 h-on aluliak pedig 32 %), a takarmányrépa 66 %-át. — *Allatállomány* : 695 db. szarvasmarha, 291 db. ló, 607 db. sertés, 1242 db. juh, 1 db. szamár. A szarvasmarhaállomány 58 %-a magyar-, 42 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 335 (52 %>—48 %), az ökröké 80.

Gemze (*Tiszai j.*) Területe 2363 kh. Szántó 2249, kert 4, szőlő 34 kh. Termő 2287, terméketlen 76 kh. — Fényes ezt írja: magyar falu, Szabolcs vm-ben u. p. Vásáros-Namény 2 óra. Határa 3100 hold, melyből a lakosok 8 telek után birnak 282 hold földet, a tanítók 23, összesen 46, a papok 120 h. földet, a többi majorság. Határa második osztálybeli. Lakja 420 ref, 138 r. k, 31 g. k, 148 zsidó (= 737) l. Ref. és r. kat. anyateplomok. Birtokosok : gr. Károlyi István, Petri örökösök, Csernátóni, Erdőhegyi, Demeter, Bertóty s több nemesek. A határ tagosítva

1900-ban 127 házában 739 l. élt: 120 r, 48 g. kat, 445 ref, 126 izr. Tovább birtokos gr. Károlyi Sándor. V. á. Kisvárdá. — 1920-ban, 106 házában 855 l. él, mind magyar; 152 r k. 66 g kat, 539 ref, 98 izr. Östermelő 86 %, iparos 13 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 59. — Az összes gazdaságok területe 2364 kh. ebből 2275 kh. szántó-taM 391 kh. ugar. 80 kh. közös legelő. 34*2 kh. szőlő. A birtokok 41%-a 100 h-on felüli, 22 %-a 100-20 h-as, 37 %-a 20 h-on aluli. A 100 h-on felüli birtokosok: özv. Balázs Andrásné, Csillag Sándor, Rochlitz Dávid fiai és Friedmann Adolf, Sesztina Jenő. — Szántóföldeinek 8 %-a őszi búzával, 21 %-a őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-a tengerivel, 21 %-a burgonyával, 17 %-a takarmánynövényekkel volt bevetve. Termett 953 q búzája, 2605 q rozsa, 3167 q tengerije, 30.757 q burgonyája, 4455 q takarmánynövénye, 185 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei a lucerna 1529 q és takarmánytök 1563 q. Többi takarmánynövények: zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, baltacin, takarmányrépa. Termeszt még sárgadinnyét (1204 q) és kendert. A szalmatermés 5559 q, tengerikóróé 4839 q. — A búzia 42 %-át a 100 h-on felüli, 39 %-át a 20 h-on aluli, a rozs 52 %-át a 20 h-on aluli, 26 %-át a 100 h-on felüli, a tengeri 60 %-át a 20 h-on felüli, a burgonya 51 %-át a 100 h-on felüli, 37%-át a 20 h-on aluli, takarmánynövények 50 %-át a 100 h-on felüli, 30 %-át a 20 h-on aluli birtokok termesztették. — Állatállománya 154 db szarvasmarha, 121 db ló, 129 db sertés, 345 db juh. A szarvasmarha-állomány 46 %-a magyar-, 24 %-a siementhali-, 12 %-a borzderes-, 18 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 106 (45, 24, 11, 20 %).

GeszterédL (Nagykállói.) Területe : 6034 kh. Szántó 5072, kert 7, rét 351, szőlő 58, legelő 113, nádas 15, erdő 134 kh. Termő 5750, terméketlen 284 kh. — Az 1332-iki pápai tizedjegyzékben Kestred néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, Bökönyhöz közel: 384 r, 228 g. kat, 205 ev, 170 ref, 15 zsidó (=1002) lak, r. kat. és ref. anyateplommal. Az evangélikusok Nyíregyháza-hoz affiliiáltak. Hatáta bő termékenységük némely földesurak nemesített birkákat tenyésztettek. F. u. gr. Vay, Lónyay, Tisza, Pálffy, Somosy, Apagyi, Finta, Olchváry, Reviczky, Uray, Szikszay, Mosolygó, Pap, Vad, Vinkler, Zákány, Zsebey, Osváth, Szondy, Cseresznyéi. Ut. p. Nagykovács. — 1900-ban 162 házában 1492 l. élt, ebből 1484 magyar, 1 német, 7 tót, 689 r. 417 g. kat, 72 ev, 197 ref, 117 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Degenfeld József, gr. Dessewffy testvérek, Horváth Mihályné. Kövér Gábor, Mandel Józsefné, Goldstein Mózes. — 1920-ban 218 házában 1800 magyar l. élt; 647 r 515 g. kat, 306 ref, 94 ev, 38 izr. Östermelő 90 %, iparos 4 %, kereskedő 1 %/- Birtokos és bérlő 99. — Az összes gazdaságok területe 90 kh. ebből szántóföld 4834 kh. Ugar 807 kh. Közös legelő 221 kh. szőlő 65 kh. A birtokok 18 %-a 1000 h-on felül van, 47 %-a 100-1000 h-as, 13 %-a 100-20 h-as, 22 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on aluli birtokosok Degenfeld József gr., Dessewffy Emil gr. Geszteréd, Goldstein Mózes örök, özv. Horváth Mihályné, Kálmánczhey Dezső, László öf. K¹ie^e p^éi, > trida Gyuláné, Lichtmamm Ferenc, — Lajos, — Mayer, S⁷ Aⁱ rⁱ e^{én} yi Péterné, Reviczky József, Tomory Dezső és Zoltán. — ozanotoldeinek 10 %-át őszi búzával, 30 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 13 %-át takarmány-

növényekkel ültette be. Dohányföld 2 %. — A termés 3627 q búza, 10.283 q rozs, 7319 q tengeri, 21.704 q burgonya, 23.426 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 1750 q, zabos bükköny 1759 q, lucerna 1464 q, takarmányrépa 1669, takarmenytök 3140 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, zabosbükköny, lóhere, biborhere. Termeszt még kölest, 4875 q cukorrépát, 570 q görögdinnyét, babot, lencsét, 1235 q dohányt, mákot, fejes káposztát. A szalmatermés 25.166 q a kóróé 11.863 q. Must 600 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 52, rozs 47, tengeri 40, burgonya 27, takarmánynövények 54, az 1000 h-on felül lévő birtokok a búza 22, rozs 19, tengeri 7, burgonya 12, takarmánynövények 25, a 20 h-on alul lévő birtokok a^a búza 16, rozs 28, tengeri 47, burgonya 5, takarmánynövények 13 %-át. *Állatállomány*: 785 szarvasmarha, 154 ló, 1236 sertés, 9 juh. A szarvasmarhaállomány 68 %-a magyar-, 31 %-a siemethali-, 1 %-a borzderes fajta. A tehének száma 428, (69 %-a magyar-, 30 %-a siemethali-, 1 %-a borzderes fajta), az ökröké 126.

Gégény (*Nyitrabogdányi j.*) Területe: 4082 kh. Szántó 3434, kert 11, rét 277, szőlő 25, legelő 178, nádas 12 k. h. Termő 3937, termékellen 145 kh. — A leleszi levéltár 1355-iki oklevele Egyházasgegeny néven ismeri, a tatárjárás idejében Beel-Gégény volt a neve. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, Nyíregyházához éjszakra 3 órányira, ut. post. Berkesz. Félsgigetben a Tisza rétségei között fekszik, melynél fogva 3800 h-nyi határától csak 1200 h. száraz. Úrbísiség 130 h. Földje homok, igen sok káposztát és dohányt terem; lápszénája, hala, csíkja bőséggel. Lakja 491 lakos, kik többnyire ref.-ok, anyatemplommal. Belső birtokosok: Mezősy Tamás; külsők: gr. Vay Ábrahám, Jármy, Dienes, Jármy László utódjai, Jósa örökösök, Borbély István. Van egy pusztája Kasza Ritka, de ennek kiterjedése a gégényi határba be van foglalva. — 1900-ban 201 házában 1241 l. élt; ebből 1231 magyar, 9 német; 180 r., 84 g. kat., 39 ev., 798 ref., 140 izr. Dűlői közül ősrégiek: Inge, Csicsó, Zselyes-tó, Manca, Szeghi-tó. Hozzá tartozik Tölgyes és Kaszariska pusztája is. Nagyobb birtokosok: gr. Vay Ábrahám, Vass I. Imre, Mezőssy Gusztáv. V. á. Demecser. — 1920-ban 209 házában 1603 l. élt; ebből 1602 magyar, 1 egyéb; 323 r., 129 g. kat., 1030 ref., 21 ev., 100 izr. Östermelő 86%, iparos 6%, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 92. — Az összes gazdaságok területe 3538 kh., ebből 3439 kh. szántóföld. Ugar 170 kh. Közös legelő 215 kh. Szőlő 30 kh. A birtokok 40 %-a 1000-100 h-as, 28 %-a 100-20 h-as, 32 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Eisdörfer Sámuel, Gégényi ref. egyház, Grrszmann Emil, — Ignác, Mezőssy Gusztáv, Vas I. Dániel, Vas Imre, öz. Vas Imréné, Vas József, öz. Vas Tamásné. — Szántóföldeinek 13 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 15 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 3444 q búza, 6705 q rozs, 3960 q tengeri, 23.559 q burgonya, 13.641 q takarmánynövény. Ebből 1304 q zab, 8209 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, biborhere, lucerna, takarmánytök. Termeszt még kölest, tatárkát, 19.938 q cukorrépát, sárga- és görögdinnyét, főzeléktököt, babot, 120 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 32.896 q fejes káposztát,

hagymát, paprikát. A száímatermés 23.869 q, a kóróé 7632 q. Must 6 W — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 43, rozs 36, tengeri HI burgonya 42, takarmánynövények 41, az 1000—100 h-as birtokok a búza 31. ^{rozs} 37, tengeri 34, burgonya 38, takarmánynövények 34% > át.
 -- *Állatállománya* : 335 szarvasmarha, 323 ló, 636 sertés, 456 juh. A o^Arvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 46 %-a siementhali-, 4 %-a egyéb fajta A tehenek száma 187 (48 7₀—45 %—8 %), az ökröké 12.

Győröcske (Tiszaij.) Területe: 806 kh. Szántó 570, kert 54, rét 21 szőlő 1, legelő 65, erdő 6 kh. Termő 717, terméketlen 89 kh. Fényes ezt írja róla: magyar falu Ung vm-ben, a Tisza balpartján: 12 kat., 263 ref., 3 zsidó (=278) lak. Ref. szentegyház. Sok gyümölcs. F. u. Győröcskey. Ut. p. Ungvár. — 1900-ban 29 házában 285 magyar 1. élt; 93 r., 27 g. kat., 142 rE L 23 izr. — 1920-ban Szabolcs vm.-hez csatolták. 30 házában 226 magyar 1. élt; 60 r., 19 g. kat., 137 ref., 5 izr., 5 egyéb. Östermelő 88 %. Birtokos és bérlő: 22. — | *Az összes gazdaságok területe* 141 kh. ; ebből szántó 144 kh. Ugar —.Közös legelő 19 kh. Szőlő kh. A birtokok mind 20 h-on alul vannak. — Szántóföldeinek 22 %^o-át őszi búzával, 20 %^o-át őszirozsszal és kétszeressel, 10%-át tengerivel, 15° • o-át burgonyával, 18°o-át takarmánynövényekkel veieife be.
 -- *A termés:* 272 q búza, 231 q rozs, 164 q tengeri, 2072 q burgonya, 654 q takarmánynövény. Ez utóbbiak őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny,Jóhere, takarmányrépa, takarmánytök. Termesztenek még kendert. -- *Állatállománya:* 64 szarvasmarha, 31 ló, 63 sertés. A szarvasmarha-állomány 45 %-a magyar-, 55 %-a borzderes fajta. A tehenek száma 38, (45₋₅₅ o/>) az ökröké 2

Gyulaháza (Kisvárdai j.) Területe : 3845 kh. Szántó 3437, kert 21, rét 78, szőlő 104, legelő 38, erdő 2 kh. Termő 3710, terméketlen 135 kh. — Az Ibrányi család levéltárának 1462-iki oklevele említi. — Fényes ezt írja : magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut. p, Berkesz l'A mfd> Határa 5000 h. Ebből birnak az úrbéresek 4% telek után 153 h szántó, 51. ^ rét, 28⁴/₈ legelő földet, a zsellérek 42 h. legelőt. Földje első osztálybeli s mindent jól terem. Tagosítás történt 1845-ben. Van itt 40 h.-nyi szőlőskert is, mely gyenge bort terem. Lakja 613 ref, 47 r., 40 g. kat., yl zsidó (—791)1. Ref. anyatemplom. Bírják: Barla, Csuha, Becski, Ormós több nemesek. — 1900 ban 338 házában 1432 1. élt; ebből 1428 ma* Kytir, 2 német, 2 tót; 229 r., 1319 g. kat., 933 ref., 139 izr. Nagyobb bir* Ngyllk : Barkóczy Bertalanné, Liptay Béla. V. á. Kisvárdá. — 1920-ban házában 1635 1. élt; 1634 magyar. 1 egyéb; 333 r., 134 g. kat., 1076 2 ev., 90izr, Östermelő 85 %>, iparos 8 %, kereskedő 2 %. Birtok- n«c^{es}, 7° 7° — *Ac összes gazdaságok területe* 3355 kh., ebből A^{kh} n^o A^o tó. Ugar 393 kh., közös legelő 525 kh. Szőlő 103*9 20\ A bir*okok 29 %-a 1000-100 h-as, 43 %-a, 100—20 h-as, 28 %^Aa n-on alul van. 100 h-on felül birtokosok Barkóczy Béla, — Bertalan, 18\ Gyula p ö^{ki} » ^ Lⁱ P^{ay} Béla, - Szántóföldeinek 16 %^o-át őszi búzával, 87\ 13 T&M? takarmánynövényekkel ültette bB. - *termése* : 4089 7\ 1660 Q rozs* 220° Q tengeri, 54.626 q burgonya, 12.583 q takar-- m a m a anynövény. Ebből 3995 q zabos bükköny, 1033 q lucerna, 3076 q

takarmánytök. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, csála-
mádé, tavaszi bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, 516 q görögdinnyét,
babot, lencsét, 185 q dohányt, kendert. A szalmatermés 18.043 q, a ten-
gerikóróé 4034 q. Must 0. — A 100—20 h-as birtokok adják a búza 28,
rozs 48, tengeri 44, burgonya 33, takarmánynövények 52, az 1000—1000
h-as birtokok a búza 43,, a rozs 20, tengeri 30, burgonya 30, takarmány-
növények 33 %-át. — *Állatállománya* : 328 szarvasmarha, 224 ló, 403
sertés, 74 juh. A szarvasmarhaállomány 30 %-a magyar-, 54 %-a sie-
menthali-, 26 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 209 (23%—48 %
29 %), az ökröké 4.

Gyüre (*Tiszai j*). Területe 2636 kh. Szántó 2341, kert 36, rét 74,
szőlő 18, legelő 6, erdő 26 kh. Termő 2501, terméketlen 135 kh. —
A pápai tizedlajstromban 1332-ben Gyre, később Gyre és Gywre néven
szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza
mellett, ut. p. Vásáros-Naményhez 1 mfd. Lakja 161 házban 813 l., kik
36 római, 35 g. kat.-t és 28 zsidót kivéve mindnyájan ref., helybeli anya-
templommal. Határa 3246 h., ennek V₅ kaszáló. A volt úrbéresek 12¹/_s
telek után birnak 595 kaszáló, szántó és legelőföldet. A kaszálókban
a falu mellett folyó Tisza sok kárt okoz, melyeken egyébiránt szép gyü-
mölcösök láthatók. A Tiszán van egy fakereskedés, a Necse tavában
pedig sok hal. A határ tagosított. Birják gr. Gyulaiak, Kállai Kristófnő,
Füzeséry Lőrinc, Erdőhegyi urak. — 1900 ban 127 házában 739 magyar
élt; 120 r. k., 48 g. kat., 445 ref., 126 izr. Nagyobb birtokos Erdőhegyi
Lajos. U. p. Kisvárda. — 1920-ban 162 házában 983 l. él; ebből 981 ma-
gyar, 1 oláh, 1 egyéb; 98 r. k., 121 g. kat., 647 ref., 2 ev., 116 izr. Ős
termelő 75 %, iparos 10 %, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 122. —
Az összes gazdaságok területe 2307 kh., ebből 2255 kh. szántóföld.
308 kh. ugar. 230 kh. közös legelő. 28⁵/₁₀ kh. szőlő. A birtokok 46
%-a 100 h-on felüli, 24 %-a 100-20 h-as, 30 %-a 20 h-on aluli. 100
h-on felüli birtokosok : Grün Dezső, Rochlitz Dávid fiai és Friedmann
Adolf, Sesztina Jenő, Tóth István. — Szántföldröknek 10 %-át őszi bú-
zával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 30 %-át
burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termése* : 1959
q búza, 3095 q rozs, 2042 q tengeri, 35.562 q burgonya, 8018 q takar-
mánynövény, 125 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 1195
q, takarmányrépa 2173 q, -tök 2000 q. Többi takarmánynövénye : őszi-,
tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt
még kölest, görögdinnyét, dohányt, kendert, napraforgót, fejeskáposztát
(225 q). A szalmatermés 11.236 q, tengerikóró 3679 q. — A búza 54¹/₁₀-át
a 20 hon aluli, a rozs 38 %-át a 20 h-on aluli, 30 %-át a 100—20 h-
as, a tengeri 65 %-át a 100 h-on felüli, 21 %-át a 20 h-on aluli, a
burgonya 53 %-át a 100 h-on felüli, 28 %-át a 100—20 h-as, a takar-
mánynövények 40 %-át a 100 h-on felüli, 35 %-át a 100—20 h-as,
5 %-át a 20 h-on aluli birtokok termesztették. — *Állatállománya* :
291 db. szarvasmarha. 151 db. ló, 333 db. sertés, 174 db. juh. A sar-
vasmarhaállomány 27 %-a magyar-, 39 %-a siementhali-, 17 %-a brz*
deres-, 17 %-a egyéb fajta. A tehenek száma 130 (32—45—10—13 >).
az ökröké 25.

Haidubagos (Bihar m. Derecskői j.) Területe 6097 kh. Szántó 111 kert 59 rét 656, szőlő 328, legelő 1008, erdő 263 kh. Termő 5825, fűmentlen 272 kh. 1347-ben Nagybagos és Kisbagos, 1430 körül Csibagos néven szerepel. Fényes ezt írja róla: magyar falu, Bihar megye homokos térségén, Debrecenhez, mely utolsó postája, 1 V2 mfd-re 1418 ref. lak. s anyateplommal. Határa 1600 ö²-ével 1846-ban 4636 h. melyből 1464 h. szántó, 989 h. kaszáló, 685 h. erdő, 65 h. szőlő, 1410 h. legelő. Ezt mind a lakosok bírják szerződés szerint h. Eszterházy Páltól, mivel hajdan hajdúk voltak s azért az uraságnak csak 13 h. erdő majorsága van. Földjének nagyobb része homokos, leginkább rozst, tengerit krumplit és kevés zabot terem. Ezenkívül sok kendert természetesen a nőnem bornyomó zsákot készít. A juhokat a métey csaknem minden évben pusztítja. A helység mellett nyugatról van egy álló víz, mely mikor a Debrecen erdejéből csergedező kis víz által szaporodik, Derecske alatt a Kék-Kálló nevű folyóba szakad. Van még határában 2 nagyocska halom és sok haszonvehetetlen szikesföld. Itt született Sinay Miklós híres debreceni professor. — 1900-ban 370 házában 1736 l. élt; 1729 magyar, 2 tót., 5 egyéb; 31 r., 9 g. kat., 2 g. kel., 1666 ref., 28 izr. — 1920-ban 463 házában 2167 l. él; ebből 2162 magyar, 2 oláh, 1 szerb, 2 egyéb; 89 r., 24 g. kat., 1977 ref., 3 g. kel., 43 izr., 31 egyéb. Östermelő 84 %, iparos 6 %, kereskedő 1 %. — *Az összes gazdaságok területe* 4263 kh. ebből 3571 kh. szántóföld, 222 kh. ugar; 4108 kh. közös legelő. 204 kh. szőlő. A birtokok 44 %-a 100-20 h-as, 56 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok Hajdubagos község, — közbirtokossága, — ref. egyház. (E birtokok nagyrészen legelők és rétek s ezért nem szerepelnek az előbbi kimutatásban. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 39 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 19 %-át tengerivel, 5 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Must 1166 hl., friss szőlő 120.000 kg. — *A termés:* 2569 q őszi búza, 6551 q rozs, 5995 q tengeri, 7240 q burgonya, 15.552 q takarmánynövény. Legtöbb a zabos bükköny 7377 q, takarmányrépa 4900 q, takarmánytök 1916 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi bükköny, lóhere, biborhere, lucerna, muhar. Termeszt még kölest, görögdinnyét (4443 q), tököt, kendert, paprikát, fejes Káposztát, paradicsomot. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 68, rozs 75, tengeri 66, burgonya 60, a 100-20 h-as birtokok pedig a takarmánynövények 56 %-át. — *Állatállomány:* 796 drb. szarvasmarha, 356 drb ló, 1165 drb sertés, 2104 drb juh. A szarvasmarhaállomány 71 %-a magyar-, 3 %-a siementhal-, 12 %-a borzderes-, 14 %-a egyéb fajta. A tehének száma 402 drb (65 %, 2 %, 13 %, 20 %), az ökröké 53.

Hajdudorog (Hajdú m. Központi j.) Területe 17.959 kh. Szántó 111 kert 31, rét 531, szőlő 178, legelő 1540, erdő 53 kh. Termő 5825, fűmentlen 272 kh. — Fényes azt írja róla: Dorog, megyei határán, szabad Hajdú kerületben, rónaságon, ut. p. Pessége 8234 lélek, kik kevés kivétellel mindnyájan a görögök követik, de azért tiszta magyarok. Van derék paroch. Róna határa minden jó gabonát megterem. — 1983 házában 9911 l. élt; 9879 magyar, 4 német, 12 tót, 2

oláh, 8 rutén, 1 horvát 5 egyéb; 553 r. k., 8293 g. kat., 3 g. kel., 8 553 ref., 501 izr. — 1900-ban 2211 házában 11.235 l. élt; ebből 11.215 magyar, 7 német, 7 tót, 1 rutén, 1 szerb. 4¹egyéb; 510 r., 9578 g 667 ref., 34 ev., 8 g. kel., 4 unit., 435 izr. Östermelő 78 %, iparos 10% kereskedő 2 % • Birtokos és bérlő 865. — Az összes gazdaságok területe 16.535 kh; ebből 13.125 kh. szántó. Ugar 371 kh. Közös le i 1735 kh. Szőlő 402*9 kh. A birtokok 19%-a 1000 h-on felül van 17 %-a 1000-100 h-as, 32 %-a 100-10 h-as, 32 %-a 20 h-on luli van. 100 h-on felüli birtokosok: gr. Degenfeld Pál, Fülöp Arthurné örök.; Grósz Hermann és Harsányi Károly, Hajdudorog, — község közbirloL kossága, — g. kat. egyháza, — g. kat. iskolája, özv. Kömmerling Jánosnéj özv. Nagy Mórincé, id. Orosz Endre és tsai, B. Simon János és neje kk. Szabó Anna és testvérei. Szabó Istvánné. Tóth István és neje — Szántóföldröknek 44 %-át őszi búzával, 6 /o-át őszi rozssal és kétsze-1 réssel, 28 %-át tengerivel, 3 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynösj vényekkel vetette be. — Termése: 45.563 q búza, 5857 q rozs, 41.024 qj tengeri, 12.219 q burgonya, 79.981 q takarmánynövény. Ebből 2973 j tavaszi árpa, 13075 q csalamádé, 3005 q zabos bükköny, 1224 q lóher, 9459 q lucerna, 45.663 q takarmányrépa, 2486 q takarmánytök. Töbl takarmánynövénye őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, biborher muhar. Termeszt még kölest, 7370 q cukorrépat, 616 q sárgadinnyét, 323 q görögdinnyét, főzeléktököt, babot, lencsét, repcét, 952 q dohán} kendert, napraforgót, 285 q fejeskáposztát. A szalmatermés 103.454 q, a kóróé 63.559 q. Must 100 hl., friss szőlő 100 kg. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 35, rozs 28, tengeri 41, burgonya 40, takarj mánynövények 30, a 20—100 h-as birtokok a búza 39, rozs 36, tengeri» 33, burgonya 30, takarmánynövények 34, a 100—1000 h-as birtokok j búza 16, rozs 29, tengeri 14, burgonya 26, takarmánynövények 30 %- — Állatállománya: 1991 szarvasmarha, 1005 ló, 4447 sertés, 3266 juh, j szamar, 12 kecske. A szarvasmarhaállomány 73 %-a magyar-, 7 %-a siementhali-, 1 %-a borzderes-, 19%-a egyéb fajta. A tehének szárnak 1101 (75 %-10 %-2 %-13 %), az ökröké 195.

Hajduhadház (Hajdú m. Hajdúböszörményi j.) Területe: 24.17 kh. Szántó 13.052, kert 330, rét 1693, szőlő 938, legelő 3646, nádas 59, erdő 3543 kh. Termő 17.004, terméketlen 916 kh. Fényes ezt írja: Hadház, hajduváros, a Hajdú kerületben Debrecenhez éjszakra 3 óra nyira a tokaji postautban : 4884 ref., 30 kat., 4 ev., 9 n. e. óhilú (=4927)1 lak. Van ref. anyatemploma, oskolája, postahivatala és váltása Debreceni és Nyíregyháza közt. Határa részint fekete föld, részint homokos ; erdeje, szőlős kertje van. A Parlagi pusztán is bír. — 1900-ban 1985 házában >| 8929.1. élt; 8851 magyar, 1 tót, 83 egyéb; 249 r. k., 247 g. kat., 4 ev. 8040 ref., 390 izr., 5 egyéb. - 1920-ban 2165 házában 10.480 l. élt; ebből 10.468 magyar, 2 német, 4 oláh, 2 rutén, 4 egyéb ; 393 r., 435 g. kat. 9129 ref. 18 ev., 1 g. kel., 2 unit, 497 izr., 5 egyéb. Östermelő 76 %j iparos 12%, kereskedő 3%. Birtokos és bérlő 844. — Az összes gazj daságok területe 14.294 kh.: ebből 12.592 kh. szántó; 444 kh. u^ar = 5365 kh. közös legelő; 12271 kh. szőlő. A birtokok 20 %-a 1000-100 h-as, 36 %-a 100-20 h-as, 44 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felü birtokosok: Botos Antal, Botos Márton, ifj. Csohány Antal, Forrai Ernőmel 1

t stvérei, ifj. Hadházi Endre, kk. Hadházy Ferenc, özv. Hadházy Ist-
 Hadházy László, Hadházy Miklós, özv. Hadházy Péterné, Hajdú
 J. Hajdúhadház, — csererdő birtokossága, — legeltető társulata, —
 Verdő birtokossága, — ref. egyháza, Hrehuss Viktorné, Kövér Antal
 neje, Poroszlay Albert, özv. Sinay Antalné, id. Weszprémy István. —
 Szántóföldeinek 16%-a őszi búzával, 26%-a őszi rozssal és kétsze-
 i 30 %-a tengerivel, 6 %-a burgonyával, 12 %-a takarmánynövé-
 nyekkel volt beültetve. — A termés : 14.246 q búza, 18.547 q rozs, 43.664
 q tengeri, 27.192 q burgonya, 49.446 q takarmánynövény. Ebből 2890 q
 őszi árpa, 1480 q zab, 8556 q csalamádé, 4990 q lucerna, 25.025 q ta-
 karmányrépa, 4036 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: tavaszi
 árpa, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, baltacin,
 muhar. Termeszt még kölest, tatárkát, 11.350 q cukorrépat, 300 q sárga-
 dinnyét, 8781 q görögdinnyét, főzeléktököt, babot, dohányt, kendert, nap-
 raforgót 4702 q fejeskáposztát. A szalmatermés 69.982 q, a kóróé 61.111
 q. Must 3547 hl., friss szőlő 10.000 kg. — A 20 h-on alul levő birtokok
 adják a búza 39, rozs 52, tengeri 49, burgonya 52, takarmánynövények
 40, a 20—100 h-as birtokok a búza, 27, rozs 33, tengeri 37, burgonya 40,
 takarmánynövények 38 %-át. — *Allatállománya*: 2688 szarvasmarha,
 1023 ló, 2821 sertés, 3472 juh. A szarvasmarhaállomány 66 %-a ma-
 gyar-, 7% a siementhali-, 1 %-a borzderes-, 26%-a egyéb fajta. A te-
 henek száma 1130 (52—10—2—36%), az ökröké 913.

Hajdusámson. (*Hajdú vm. Központi járás*). Területe: 12081 kh.
 Szánló 8306, kert 11, rét 878, szőlő 608, legelő 490, nádas 15, erdő 1358
 kh. Termő 11.666, terméketlen 414 kh. — Fényes ezt írja: Sámson,
 magyar falu, Bihar vm-ben, Szabolcs szélén, Debrecenhez, mely utolsó
 postája, 1 mfdnyire: 4092 ref., 120 rk., 370 zsidó, 30 óhiú (=4612) lak.,
 ref. anyateplommal. Tagosított határa 19.000 h., melyből szántó föld 11.000,
 kaszáló 5000, erdő és bokros hely, melynek nagyobb részét kaszálni le-
 het 4000, legelő semmi, hanem minden évben a szántóföldeknek $\frac{2}{3}$ Va
 sználhatik legelő helyett. Urbéri birtok 113 telek után 4746 h., majorsági
 k. de mindkettőnek közlegelő hiánya miatt csak Vs-a hasz-
 ány homok, de meglehetősen mennyiségű rozst terem,
 továbbá zabot, tengerit keveset, krumplit bősséggel; árpa, búza nem ter-
 zesztetik, ellenben híres és nagy görögdinnyéi országszerte ismeretesek.
 négy szeszgyára, Budaházy Imréné. Birtokosok: Debrecen városa,
 udaházy Ferenc, Imre, Zsigmond, Gábor és Lajos, Bige Márton, Hu-
 yady bándor, Reviczky Menyhért és László, Vass Benjámín, Thudd Jó-
 • J ikp Kulcsár örökösök, Fábián, Huszti ivadékok. — 1900-
 T? : \ háza ban 4925 l. élt; 4922 magyar, 2 tót. 1 oláh; 279 rk. 203
 L * kel 7 ev. 4107 ref. 322 izr. - 1920-ban 1183 házában 5859
 ÉafMfty⁶¹ 5847 maoyA 5 német 3 tót, 2 oláh, 2 egyéb; 472 r. 318 g.
 7%^p le¹ⁿ rrf- 8 evⁿ 5 g^g kel 334izr. < 10 e^e b- Östermelő 83%, iparos
 tenV, A kedő 3%. Birtokos és bérlő 765. — Az összes gazdaságok
 kö?oi⁹ 4 kh. • ebből 6461 kh. szántó, 759 kh. ugar, 429 kh.
 10oooinle¹⁰ 642,9 kh - szőlő. A birtokok 13 %-a 1000 h-on felüli, 32%-a
 sok : n¹⁰, R²⁸ / o^o a 10¹⁰ - 20^h as¹²⁷ / o^o - a 20 h-on aluli, 100 h-on felülibirtoko-
 Balogh Kálmánné, Budaházy Gábor, Debrecen v., Gödény
 . Orazus Sámuel, Hadházy István és József, Hajdusámson, — le-

gelő közbirtokossága, — újlegelő birtokossága, Láng Sándor, Liszky Tibor, Ludmány Lajos, Ludmány Sándor, Molnár Imréné, Reviczky József, Ungerleider Gábor, Vitézi szék. — Szántóföldröknek 5%-a őszi búzával 28 őszi rozssal és kétszeressel, 22 tengerivel, 16 burgonyával, 9 %-a takarmánynövényekkel volt bevetve. — A termés : 1678 q búza, 8486 q rozs, 12.680 q tengeri, 27.729 q burgonya, 27.633 q takarmánynövény. Ebből 5711 q csalamádé, 1600 q lucerna, 16.033 q takarmányrépa, 2268 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere. Termeszt még 146 q kölest, 2893 q cukorrépat, 114 q sárgadinnyét, 2647 q görögdinnyét, főzeléktököt, seprőcirokat, babot, 183 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 2734 q fejeskaposztát, kelkaposztát, paradicsomot, sárgarépat. A szalmatermés 18.888 q, a kóróé 18 292 q. Must 4425 hl. friss szőlő 50.000 kg. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 31, rozs 36, tengeri 39, burgonya 50, takarmánynövények 27, az 1000-100 h-as birtokok a búza 42, rozs 31, tengeri 31, burgonya 28, takarmánynövények 39 %-át. — *Állatállománya*: 947 szarvasmarha, 682 ló, 1557 sertés, 16 juh. A szarvasmarha állomány 29 %-a magyar, 3 siementhal-, 37 borzderes-, 31 egyéb fajta. A tehének száma 790 (24—3—35—38%), az ökröké 160.

Hodász, (*Szatmár. Mátészalkaij.*) Területe 4753 kh. Szántó 4357, kert 16, rét 86, szőlő 52, legelő 48, nádas 38, erdő 1 kh. Termő 4598, terméketlen 155 kh. — 1416-ban Hodász al. nom. Heten alakban írják, ami arra mutat, hogy régebbi neve Hetény volt. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szatmár vm.-ben, ut. p. Nyírbátorhoz éjszakra 2 órányira: 61 r., 583 g. k., 645 ref., 195 zsidó, (=1484) lak., ref. és g. kat. anyateplo-mokkal. Határa homokos; erdeje igen szép; szőleje kevés. F. u. gr. és b. Vay, Ábrányi, Ibrányi, Irinyi s. m. t. — 1900-ban 256 házában 1569 i. l. élt; 695 ref., 545 g. kat., 80 r.k., 279 izr. — Nagyobb birtokosok: br. Way, Kiszely, Eördögh, Ibrányi, Kabos, Császi, Karancsy, Irinyi, Komoróczy és Szűcs-családok. V. á. - 1920-ban 255 házában 1747 magyar l. élt; 110 r., 589 g. kat., 835 ref., 1 ev., 212 izr. Östermelő 76%, iparos 10%, kereskedő 5%. Birtokos és bérlő 42. — *Az összes gazdaságok területe* 4753 kh., ebből 4357 kh. szántó. Ugar 1170 kh. Közös legelő 1290 kh. Szőlő 54*3 kh. A birtokok 42 %-a 1000-100 h-as, 34 %-a 100-20 h-as, 24 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok: özv. Balogh Gyuláné, özv. Balogh Ignácné, Grünbaum Jónás, Hetey Elek, özv. Komoróczy Alajosné, Komoróczy Imre, Kricsfalussy Gyula, Lakatos Gyula Szondi Kiss Károly, Szűcs Tamás, Tarnai Gyula. — Szántóföldröknek 12%-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 9 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése*: 5174 Q búza, 5423 q rozs, 4693 q tengeri, 43.242 q burgonya, 15.968 q takarmánynövény. Ebből 3578 q zabos bükköny, 1238 q lucerna, 3813 Q *^a karmányrépa, 5586 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye a ySz/ árpa, zab, csalamádé, tavaszi bükköny, lóhere. Termeszt még KOCSE sárgadinnyét, 558 q görögdinnyét, főzeléktököt, 162 q babot, repcét, kendert, 468 q napraforgót, 424 q fejeskaposztát. A szalmatermés 18.441 Q» a kóróé 8971 q. Must 320 hl. — Az 1000-100 h-as birtokok adják a búzij 47, rozs 44, tengeri 43, burgonya 43, takarmánynövények 45, a 10U~ h-as birtokok a búza 35, rozs 32, tengeri 36, burgonya 39, takarmányri'l

I 44 %-át. — *Állatállománya*: 304 szarvasmarha, 249 ló, 452 sertés, JM JA marhaállomány 35 %-a magyar-, 16 siementhali, 11 borzderes-, 31 egyéb fajta. A tehének száma 173 (31-15-23-31%). Ökrei" nincsenek.

Hosszapályi (Bihar m. Székelyhídj.) Területe 14.171 kh. Szántó 9884. 42.ét 612, szőlő 366, legelő 1839, nádas 25, erdő 789 kh. Termő 13 557, Jterméketlen 614 kh. — A XII. sz. elején a váradi regestrum „Erdő úr” bir Rókaként említi. — Fényes írja róla: magyar falu, Bihar vm-ben, Debre-cenhez 2 mfnyre, homokos, erdős rónaságon; posta helyben. Lakja 1560 ref, 380r., 280 g.,,kat, 12 zsidó (= 2232) l. Egy nagytornyos ref. és két kisebb római és görög kat. anyateplom. Határa Fejértó pusztával együtt 19 000 h melyből szántó 10.000 h. (800 úrb. és 9200 majors.), legelő 2003 h., kaszáló 5000 h. (4600 h. majorság, 400 h. úrbér) erdő 2000 h. A föld minősége fekete és sárga homok; leginkább terem rozstot, kuko-ricát, zabot, igen sok burgonyát és dinnyét; de tiszta búzája is szép, kevesebb mennyiségben. Szarvasmarhája és sertése jeles. Erdejének jó-része gyönyörű szálás fákból áll. Folyója nincs, hanem Fehértó pusztán van egy nagy Széktó, melynek vize köszvény ellen hatalmas gyógyszer: s azért itt fördőházak lévén, messze vidékről meglátogattnak, csak-hogy Konyári tó neve alatt ismeretes, de mint láthatjuk hibásan. Erdejé-ben is van egy földvár, mely még most is roppant erőségnek látszik. A Monostor-Pályi határszélben pedig egy kolostor kődarabjai maiglan lát-hatók. Birtokosok legnagyobb részben gr. Zichy Ferenc; aztán a Tihanyi család, Bónis Ferenc örökösei, Bernáth Lajos, Szártory Nathanael örök., Horváth Pál, Farkas Károly. — 1900-ban 519 házában 3628 l. élt.; ebből 3625 magyar, 2 német, 1 oláh; 829 r., 237 g. kat., 13 g. kel., 1 ev., 2.451 ref., 97 izr. — Nagyobb birtokosok: gr. Zichy Géza, Szártory Dezső, Bernáth István, Brüll Armin, Lichtschein Sámuel. — 1920-ban 572 házában 4061 l. él; ebből 4022 magyar, 5 német, 2 tót, 29 oláh 1 horvát, 1 szerb, 1 egyéb, 1037 r., 253 g. kat., 2631 ref., 4 ev., 37 g. kel., 99 izr. Östermelő 8 » 7o, iparos 9%, kereskedő 1 %, birtokos és bérlő 269. Szőlő 421 k.h. A t összes gazdaságok területe 13.672 kh., ebből 937 kh. szántóföld. Ugar 892 kh. Közös legelő 854 kh. Szőlő421kh. A birtokok 82 %-a 100 h-on felüli, 7/0-A 100-20 h-as, 11 %-a 20 h-on aluli. A 100 holdon felüli birtokosok földi FLászlóné, Bernáth István és társai, Engel Bence, Fábry Károly, nosszapályi község,- úrbéresei, Jankovich Miklósné, Lator Istvánné örök. Achtschein Dezső, Samu, Jenő, Márton, Reiner Samu, Uray Gergely, Zichy Géza gr. örök. —Szántóföldeinek 21 %-át őszi búzával, 17-ét őszi rozssal és kétszeressel, 18-át tengerivel, 4-ét burgonyával, 21-ét takar-mánynövényekkel ültette be. — A termés: 15070 q őszi búza, 8540 q Z1^{ir} 1^{ZS} 18759 <* tengeri, 21.170 p burgonya, 94.129 q takarmánynö-
^{aiy}- Legtöbb: a zab 1486 q, csalamádé 41.676 q, tavaszi bükköny 2210 3 zabos büUköny 8985 q, lóhere 1240, lucerna 1948 q, takarmányrépa taka-
^{áHnv} BI takarmánynövénye; őszi-, tavaszi árpa, őszi bükköny, áHnv
(J^wLFP¹¹⁰¹ h o b11' babot, lencsét (416 q) repcét, dohányt-
B. (68Rⁱ U¹ r^t 'e11A^m ákot, napraforgót, vörös hagymát, fejeskáposz-
lkát • Aⁱ c¹ l¹ e¹ káposztát, paradicsomot, sárgarépát, petrezselymet, ubor-
T^{1A} A¹ almatermés 49.966 q tengerikóro 32.462 q. Must 2203 hl.- A

100 h-on felüli birtokok természetik a búza 72, rozs 83, tengeri 65, burgonya 58, takarmánynövények 73%, cukorrépa, repce, dohány, 100-100 %-át, a görögdinnye, lencse nagy részét. A 20 hon aluliak a mindkét dinnye- és fejeskáposztatermelésben tünnek ki. — *Állatállomány* 1989 db. szarvasmarha, 384 db. ló, 2631 db. sertés, 2090 db. juh, 21 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 61 %-a magyar-, 27 siementhalifé, 12 egyéb. A tehenek száma 876 (45, 41, 14%) az ökröké 284.

Ibrány (*Dadái felsőj*). Területe 10.580 kh. Szántó 8383. kert 15, rét 411j szőlő 12, legelő 880, erdő 202 kh. Termő 9903, terméketlen 677 kh. — Fényes é. l. írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza partjától 1, Tokajtól 2 mfd i 455 kat., 1338 ref., 61 zsidó, 31 g. kat. lak., (=1885 1) kat. és ref. anyaegyházal. Határa 6000 h., melyből szántó föld sziget és erdő 3000 h., a többi nádas, tó és mocsár. Úrbéri szántó föld 524, szerződési 420, majorsági 300 h. ; úrbéri kaszáló 360, szerződési 300, majorsági 390 h. Tölgyfa-erdő a Tisza partján 650 h. Földje terem búzát, rozst, tengerit, zabot, árpát, burgonyát, de különösen dohányt, melyből pénzelnék. Nevezetes a helység oldalán az u. n. Feketehalom, melyben sok embercsont találtak; az északi oldalon pedig vízzel állandóul körül vett szigetben egy várkastélyrom szemlélhető ; még 30 évvel ezelőtt az Ibrányi család egyik tagja lakta, de jelenleg puszta falai állanak. A ref. templom szinte igen régi épület, sok latin felirattal, melyek bemeszeltettek (!) Birja a helységet Ibrányi Ferenc, Lajos és Zsigmond, kik közül Ferencnek lakháza van itt, de helyben nem lakik. Az Ibrányi-nemzetség a Vayakkal egy eredetű mint ezt Vajánál láthatni. — 1900-ban 466 házában 3892 f. élt; ebből 3875 magyar, 1 német, 11 tót; 5 egyéb. 1.195 r., 343 g. kat., 26 ev., 2147 ref., 181 izr. Hozzátartozik Telekpuszta, melyet a Zichy-okm.-tár egyik 1374-iki oklevele Nagy telek néven ismer. Érdekes dűlőnevei: Pogány sziget, Jásztelep. — Nagyob birtokosok: gr. Lónyay János, gr. Lónyay Pálné, özv. Ibrányi Zsigmondné, Bleuer Mórné. V. á. Kemece. — 1920-ban 542 házában 4831 l. él ; ebből 4813 magyar, 13 német, 2 tót, 1 oláh, 1 rutén, 1 egyéb; 1414 r. k., 388 g. kat., 2811 ref., 12 ev. 1 g. kel., 196 izr., 9 egyéb. Östermelő 87%, iparos 7%, kereskedő 2%. Birtokos; és bérlő 238. — *Az összes gazdaságok területe* 10,577. kh., ebből 8149 kh. szántó föld. 204 kh. ugar. 30.3 kh. szőlő. 434 kh. közös legelő. A birtokok 35 %-a 1000 h.-on felüliek, 31 %-a 1000-100 h.-as, 7 Vaj 100-20 h.-as, 28 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok: özv. Bleuer Bertalanné és fiai, Bleuer Jenő és neje, Búzás István és testvérei, Groák J. Lajos, Ibrányi község, —ref. egyháza, Lónyay János gr., özv. Odescalchij Zsóárdné hg; Tiszakarád község közbirtokos. — Szántó földjeinek 14 /-át őszi búzával, 22-ét őszi rozssal és kétszeressel, 19-ét tengerivel, 18 %-át burgonyával, 20 %-át takarmánynövényekkel ültette be.—*A termés:* 122c q őszi búza, 14.645 q őszi rozs, 13.057 q tengeri, 61.966 q burgonya 65 059 q takarmánynövény. Legtöbb a zab 4070 q csalamádé 13.537 Q* M tavaszi bükköny 1414 q, zabos bükköny 2917 q, lóhere 2496, lucernai 5799 q, takarmányrépa 21 Sí 4 q, -tök 5186 q. Többi takarmánynövényül őszi-, tavaszi árpa, őszi bükköny, őszi borsó, muhar. Termeszt még '0-olést, cukorrépat (25.700 q) sárgadinnyét, görögdinnyét (783 q) úabol. repcét, dohányt (3712 q), kendert, lent, mákot, napraforgót, vő n hagyómat, sárgarépat. A szalmatermés 55.615 q, a tengerikóróé 25.872 q.

M st 50 hl. — A 100 h. felüli birtokok adják a búza 58, rozs 49, ten-
 * 48 burgonya 54, takarmánynövények 76 %-át, ezek természetük a cu-
 nagyobbr részét is. A W h-on
 ab li birtokok a tengeritermés 46 %-át adják. Egyéb növények termel-
 -hpn is fontosabbak, mint a 100-20 h-as birtokok, — *Állatállomány:*
 1550 db. szarvasmarha, 541 db. ló, 2346 db. sertés, 427 db. juh.
 A szarvasmarhaállomány 40 %-a magyar-, 53 siementhal-, 6 borzderes-,
 1 egyéb fajta. A tehének száma 726 (19 % magyar-, 73 siementhal) az ök-
 röké 307,

lik (*Szatmár m. Mátészalkai j.*). Területe 2531 kh. Szántó 2417, kert
 2, szálló 44 kh: Termő 2463, terméketlen 68 kh. Nevét 1461-ben Elk-nek,
 1463-ban már Ilk-nek írják. — Fényes ezt írja: magyar falu, Szatmár
 vm-ben, ut. p. V-Naményhez délre 1 *A mfdnyire: 35 r., 53 g. kat., 485
 ref., 24 zsidó ([^] 597) lak., ref. anyateplommal. Határa homokos, dombos
 és völgyes, de bőven adja a rozskereszteket, úgy a tengerit, burgonyát s
 lapos földje, mivel trágyázzák, búzát, árpát, kendert, kölest. Kaszálója ke-
 vés; ligetes erdeje meglehető. F. u. nagyobb részben gr. Károlyi, továbbá
 Lónyay, Eötvös, Eördögh, Kendeffy, Toldi s. m. — 1900-ban 159 házá-
 ban 937 magyar l. élt; 49 r. k., 32 g. kat., 717 ref., 139 izr. — 1920-ban
 128 házában 944 magyar l. élt; 65 r., 24 g. kat., 772 ref., 83 izr. Öster-
 melő 87 %, iparos 7 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 80. — *Az ösz-
 szes gazdaságok területe:* 2433 kh., ebből 2415 kh. szántó. Ugar 425 kh.
 Közös legelő 300 kh. Szálló 39*3 kh. A birtokok 25 %-a 1000—100 h-as,
 47 %-a 100—20 h-as, 28 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtoko-
 sok: Csillag Sándor, Klein Mór, Mandel Rozália, Rochlitz Dávid fiai és
 Friedmann Adolf, Stein Salamon. — Szántóföldeinek 6 %-át őszi búzá-
 val, 24 %-át őszi rozsossal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 27 %-át bur-
 gonyával, 7 %-ét takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése:* 1251 q
 búza, 3282 q rozs, 2464 q tengeri, 27196 q burgonya, 7120 q takarmány-
 növény. Ebből 1784 q csalamádé, 3355 q takarmánytök. Többi takarmány-
 növénye: őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, lucerna,
 takarmányrépa. Termeszt még kölest, 1792 q görögdinnyét, főzeléktököt,
 kendert, napraforgót, 172 q fejeskáposztát. A szalmatermés 9459 q, a
 koré 4847 q. Must 67 hl. — A 100—20 h-as birtokok adják a búza 44,
 rozs 43, tengeri 34, burgonya 32, takarmánynövények 35, a 20 holdon
 alul levő birtokok a búza 33, rozs 30, tengeri 26, burgonya 40, takar-
 mánynövények 45 %-át. — *Állatállománya:* 199 szarvasmarha, 149 ló,
 ^sertés. A szarvasmarhaállomány 40 %-a magyar-, 1 siementhal-, 116
 egyéb fajta. A tehének száma 115 (37, 1, 62%), az ökröké 7.

Ijármi (*Szatmár m. Mátészalkai j.*). Területe: 2186 kh. Szántó 2050,
 Jⁿ * rét 9, szálló 40, legelő 1 kh. Termő 2105, terméketlen 81 kh. Régi
 Telf? Lá^{rmi} család ősi, névadó birtoka, melyet 1329-ben róluk Járm-
 Mát-^{n. e. v. z. t. e.} k — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szatmár vm-ben,
 H738) 11^{és zakra fél} mfdnyire: 21 r., 69 g. kat., 596 ref., 52 zsidó
 méke • • • y t^{reA ana. em} pl^{orr} imal. Határa homokos, de meglehető tér-
 Tat*^{*1A. re+ic} ti» erdeje kevés, valamint szőlője is. F. u. Kulin, Kőmives,
 L^{7nÁ} gen szám os nemzetség. Ut. p. Nyír-Bátor. — 1900-ban 126 há-
 700 magyar l. élt; 442 ref., 78 g. kat., 64 r. k., 99 izr. Nagyobb bir-

tokos Kulin Sándor. — 1920-ban 134 házában 735 magyar 1. clt; 63 yf 84 g. kat., 501 ret., 87 izr. Östermelő 81%, iparos 7%, kereskedő 4% Birtokos és bérlő 80. — *Az összes gazdaságok területe:* 2186 kh. ; ebből! 2056 kh. szántó. Ugar 645 kh. Közös legelő 450 kh. Szőlő 40 5 kh. A birtokok 24 %-a 1000-100 h-as, 42 %-a 100-20 h-as, 34 %-a 20 h-on felül van. A 100 h-on felüli birtokok : Komoróczy Imre, Vay Gábor gr — *Szántóföldeinek* 9 %-át őszi búzával, 15 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával 11 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése:* 1230 q búza, 1939 q rozs, 1730 q tengeri, 10.576 q burgonya, 9724 q takarmánynövény. Ebből 1627 q zabos bükköny, 1972 q takarmányrépa, 3726 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye a tavaszi árpa, zab, csalamádé, lóhere, lucerna. Termeszt még sárgadinnyét, 1177 q görögdinnyét, seprócirot, 243 q babot, repcékendéit, 179 q napraforgót, 305 q fejeskáposztát. A szalmatermés 6689 q, a kóróé 3295 q, Must 290 hl. — A 100—20 h-as birtokok adják a búza 40, rozs 40, tengeri 50, burgonya 44, takarmánynövények 52, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 40,, rozs 39, tengeri 28, burgonya 37, takarmánynövények 30 %-át. — *Allatállománya:* 148 szarvasmarha 99 ló 141 sertés. A szarvasmarha állomány 40 %-a magyar-, 52 siementhali- és egyéb fajta. A tehenek száma 94 (40, 55, 5%); ökrei nincsenek.

Jékc (*Kisvárdai j.*) Területe: 1098 kh. Szántó 988, kert 1, szőlő 23, legelő 26 kh. Termő 1053, terméketlen 45 kh. — A XIV. sz. ban Jeke alakban ismeretes. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm. ben 1 mfd. a Tiszától, homokos térségen, ut-p. Vásáros-Naménj Határa 1500 hold, melyből azonban alig használhat 500 h. homokdoml a többi víz alá van temetve, mely azonban 2000 ölnyi vízeresztő csatorna már készen lévén, hihetőleg termékeny földde fog átalakulni. Van 212 iöbnyire ref. lakosa, anyatemplommal s egy kat. kápolnával. Termesztetik főleg rozs, burgonya, dinnye, 12-évs kukorica. Urbériség 6 8 telek. Birják br. Horváth János, Liptay Eduárd, Szögyényi Lőrinc és Gábor, Tömösváry Batta s több nemesek. 1900-ban 90 házában 642 l. élt; ebből 630 magyar, 3 német, 4 tót, 5 egyéb; 234 r., 247 g. kat., 1 ev., 145 ref., 15 izr. Érdekes dűlőnevei: Istenhegy, Nápaszer, Kárlátóhegy, Zokonhegy, Danikhegy, Akasztódomb, Iklód. Nagyobb birtokosok Liptay Béla, Szögyényi-család. — V. á. Kisvárdá. — 1920-ban 87 házában 536 magyar 1. éli; 214 r., 199 g. kat., 111 ref., 12 izr. Östermelő 84%, iparos 4 71, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 52. — *Az összes gazdaságok területe* 1021 kh., ebből 969 kh. szántó. Ugar 121 kh. Közös legelő 140 kh. Szőlő 227 kh. A birtokok 46 %-a 1000-100 h-as. 19%-a 100-20 h-as, 35% a 20 h.-on alul van. 100 h.-on felüli birtokosok : Barna Bertalanné, Liptay László. — *Szántóföldeinek* 9 %-át őszi búzával, 29 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 3 %-át tengerivel, 20 %-át burgonyával, 20 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés:* 730 q búza, 2250 q rozs, 2040 q tengeri, 12014 q burgonya, 4771 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a zabos bükköny 1997 q. Többi takarmánynövénye őszi- és tavaszi árpa, lóhere, bíborhere, lucerna, takarmányrépa, takarmánytök, Termeszt még 595 q görögdinnyét, kendert. A szalmatermés 5161 q, a kóróé 353 q, Must 40 hl. — A 20 h.-on alul levő birtokok adják a búza 64, rozs 20, tengeri 67, burgonya 62, takarmánynövények 38 %-át, az 1000—100 n' is

, inka búza 24, rozs 60, tengeri 9, burgonya 19, takarmánynövények
 -- *Állatállománya*: 185 szarvasmarha, 68 ló, 102 sertés, 94 juh.
 szarvasmarhaállomány 45 %-a magyar-, 3 borzderes-, 52 egyéb fajta.
 A fenekek száma 90 (25-7-68%), az ökröké 41.

Kállósemién (*Nagykállói j.*) — Területe: 9471 kh. Szántó föld
 985 kert 51, rét 359, szőlő 173, legelő 291, nádas 6, erdő 113 kh.
 9079, terméketlen 391 kh. — A Kállay-család levéltárának egyik
 oklevele azt bizonyítja, hogy helyén két község: Kis- és Nagy-semjén
 állott ezek egyikét egy 1471-ből származó okirat Oppidum Semyen néven
 [nj] Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Kálióhoz
 fél mfdnyire: 304 római, 779 g. kat., 232 ref., 18 zsidó (= 1333)
 lak, róm. és gör. kat. és ref. anyateplommal, 16 első osztálybeli egész
 jobbágytelekkel. Dohányt bőven termeszt. F. u. a Kállay nemzetség,
 Erdőgh, gr. Desseffy. — 1900-ban 329 házában 2705 l. élt; ebből
 2703 magyar, 1 német, 1 tót; 939 r., 1151 g. kat., 5 ev., 486 ref., 124 izr.
 Erdekesebb dűlőnevei: Kőhalma, Debreceni gödör, Mészárszékhegy, Ra-
 vaszhegy, Tótihegy, Vozmóhegy, Kaposhegy, Cson'rét, Perked, Imolyás.
 Nagyobb birtokosok: Kállay András, Kállay Rudo'f és Zoltán, Kausay
 Tibor és Viktor, Kövér Gusztáv és Pálma, Kállay Gusztáv, özv. Hegedűs
 Edéné, Mándy Ignác, Leveleki Márton, Klein Mór. — 1920-ban 360
 házában 2903 l. élt; ebből 2898 magyar, 1 német, 2 rutén, 2 egyéb;
 1944 r., 1357 g. kat., 515 ref., 2 ev., 85 izr. Östermelő 88%, iparos 6%.
 Birtokos és bérlő 177. — *Az összes gazdaságok területe* 8584 kh. ebből
 7535 kh. szántó; 1065 kh. ugar; 532 kh. közös legelő, 495 kh. szőlő.
 A birtokok 64 %-a 1000—100 h-as, 10°,-a 100—20 h-as, 26 %-a 20 h.-on
 alul levő. 100 h.-on felüli birtokosok: Domokos Zoltán, Fried Árminné,
 Fülöp Bernát és neje, özv. Gyulaházi Samuné, Hegedűs Zoltán, Kállay
 Miklós, Kállósemién község fordulós birtokossága, Kállósemiéni szőlőtelep
 r.-t., KlárAndrás, Kövér Gusztáv, Nagymáté András, Rimaszombathy
 Géza. — Szántóföldrök 12 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és
 kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 15 %-át burgonyával, 20 %-át takarmány-
 növényekkel vetette be. Dohányföld 3 %. — *A termés*: 5769 q búza, 8545 q
 tengeri 1978 q tengeri, 60.556 q burgonya, 51.249 q takarmánynövény. Az
 utóbbiból a takarmányrépa 22.481 q, takarmánytök 10.563 q, zab 1770 q,
 csalámádé 4081 q, zabos bükköny 3860 q, lóhere 2464 q, lucerna 3770 q.
 Takarmánynövény: őszi- és tavaszi árpa, őszi bükköny. Termeszt még
 1038 q cukorrépat, sárgadinnyét, 600 q görögdinnyét, zabot, 1070
 (1) dohányt, kendert, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 27.439 q,
 a körö 19.208 q, Must 2700 hL Az 1000-100 *•» birtokok adják a
 in i^o 57, tengeri 46, burgonya 52, takarmánynövények 73, cukor-
 in I^o 100 %-át, a 20 h.-on alul levő birtokok a búza 26,
 III, tengeri 39, burgonya 36, takarmánynövények 17 %-át. — *Állat-*
Vihuv AA szarvasmarha, 394 ló, 1479 sertés, 915 juh. A szarvas-
 henekek 77 %-a magyar-, 13 siementhali-, 10 egyéb fajta. A te-
 FW-i ?i nla 362 (79 magyar-, 19 siementhali-, 2 %-a egyéb fajta),
 okroké 293.

föld 771, loi, álló s₁ (*Szatmár m.* *Mátészalkaij.*) Területe 8747, kh. Szántó-
 kert 23, rét 227, szőlő 217, legelő 129, nádas 27, erdő 29 kh. Termő

7959, terméketlen 371 kh. — Régi neve Balogjánosi 1308-ban Villa Bologi-
anos, 1329-ben Balug Iwanushaza, 1332-ben Imanusy, 1455-ben Janosy né-
ven szerepel a Balog család ez ősi birtoka. Egyik tagja : János volt 1323-ban I
az ura, aki után Jánosinak nevezték el. János fia: Jakab, a váradi egy-
ház kántor-kanonokja lévén, valószínű, hogy róla kapta újabb nevét a
Kántorjánosit. — Fényes ezt írja róla; magyar falu, Szatmár vm-ben
Nyir-Bátorhoz éjszakra 2 mfdnyire : 86 r., 204 g. kat; 926 ref., 31 zsidó
(= 1247) lak., ref templommal. Földje fekete homok, jó búzát, rozst
terem: nyiri erdeje, szőlleje szép. F. u. gr. Vay Abrahám, Ibrányi
Komoróczy, Császy, Bakay és mások. — 1900-ban 269 házában 2269 11
élt: 1311 ref, 481 g. kat., 264 r. kat, 213 izr. Egykori faluk emlékét őrzik
a Ricse, Ruzska, Kopánteke, Vasvári, Luskod dűlőnevek. Nagyobb bir-
tokosok : gr. Károlyi, br. Uray, Mándy, Tafler családok. V. á. Hodász —
1920-ban 384 házában 2885 magyar l. élt; 400 r., 514 g. kat., 1726 ref
245 izr. Östermelő 78 %>, iparos 8 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő
293. — *Az összes gazdaságok területe* 8244 kh. ; ebből 7702 kh. szántó J
Ugar 1184 kh. Közös legelő 561 kh. Szőlő 2418 kh. A birtokok 38%- a
1000 h-on felül van, 5 %-a 1000-100 h-as, 29 %-a 100-20 h-as, 28 %-a
20 h-on alul van. A 100 h-on felül birtokosok Binét Miklós, Heimlich
Vilmos örök., Hetey Elek, Ibrányi János örök. Kántorjánosi község,
Mándy Géza örök. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi
rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 26 %-át burgonyával, 14 %-át
takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése:* 4413 q búza, 10.178 q
rozs, 7147 q tengeri, 69562 q burgonya, 33.662 q takarmánynövény. t
Ebből 3615 q csalamádé, 4309 q tavaszi-, 3608 q zabos bükköny, 1249
q lucerna, 8709 q takarmányrépa, 10.288 takarmánytök. Többi takarmány-
növénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, őszi borsó és rozs, biborhere,
lóhere, baltacin, muhar. Termeszt még kölest, 12.160 q cukorrépát, 134
q sárgadinnyét, 2554 q görögdiinnyét, babot, 590 q dohányt, kendert, 152
q napraforgót. A szalmatermés 26.104 q a kóróé 14.806 q Must 1888 h l.
— A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 43, rozs 32, tengeri 36 ,
burgonya 32, takarmánynövények 32 %-át, az 1000 h-on felüli birtokok a
búza 33, rozs 29, tengeri 30, burgonya 37, takarmánynövények 30 %-át,
az 1000—100 h-as birtokok a, búza 2, rozs 6, tengeri 8, burgonya 8, takar-
mánynövények 12 %-át. — *Állatállománya:* 750 szarvasmarha, 301 ló,
1338 sertés, 644 juh. A szarvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 37 sie-
menthali-, 9 borzderes-, 4 egyéb fajta. A tehenek száma 389 (44—40—10
—6%)-, az ökröké 100.

Ke mecse Nyirbogdányi j.) — Területe 6778 kh. Szántófid 4956,
kert 52, rét 639, szőlő 193, legelő 398, nádas 52, erdő 19 kh. Termo
6309, terméketlen 469 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332—37-ben e
nevén szerepel. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben.
Nyíregyházához északra 2 órányira: 1923 l-al; 298 r. k., 72 g. kat-> ~
ev., 1456 ref., 95 zsidó; róm. kat. és ref. anyatemplommal, zsinagógával,
20 V₈ első osztályú egész telekkel. Nádja, szénája bőséggel. Sok dohány
termeszt. F. u. Bagossy, Bányai, Bodó, Borbély, Fejér, Garay, Göncz?
Hajdú, Hagymássy, Hegedűs, Horváth, Jakab, Irinyi, Kelemen, Kiss, Kris-
tón, Körössy, Olasz, Ormos, Nagy, Szita, Szües, Turányi, Zsiday, Korda,
Zoltán. — 1900-ban 456 házában 2918 l. élt; ebből 2886 magyar,

t 3 tót, 20 egyéb; 767 r., 167 g. kat., 2 g.-kei., 10 ev., 1675 ref.,
 12 izr Érdekes dűlőnevei; Ördögárka, Kukulórét, Kopár, Balázssziget,
 Kácshegy, Kincses, Kósadomb, Görbeszék, Basakutya, Akasztóhegy,
 aházárét, Karaboárka, Mógarét, Gondovárdomb, Becz rétje, Ijesztő-
 fLVára gőzmalma. V. á. - 1920-ban 539 házában 3706 l. élt; ebből
 \$8? magyar, 14 német, 3 tót és 6 egyéb: 1123 r. k., 206 g. kat., 1909
 68 ev., 1 g. kel., 399 izr. Östermelő 66 %, iparos 8%. kereskedő 2%.
 ÉMitos és bérlő 186. — Az összes gazdaságok területe 5247 kh. ebből
 4998 kh szántó. Ugar 389 kh. Közös legelő 312 kh. Szőlő 310 kh. A
 birtokok'45 %-a 1000-100 h-as, 38%-a 100-20 h-as, 17%-a 20 h-on
 alul van. 100 h-on felül birtokosok : Bálint Mihály, Dobos Lászlóné, Haas
 knác, Kemece, — ref egyház, Kriston József, Kriston Miklós örök.
 Iston Sándor, Mikecz Miklós, — Pál, — Péterné, Prak Pál, kk., Popper
 István és Magda, Vitéz Lajos. — Szántóföldeinek 10 %-át őszi búzával,
 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 15 %-át burgo-
 nyával, 19 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 3299 q
 búza, 7316 q rozs, 6201 q tengeri, 28.233 q burgonya, 35.392 q takar-
 mánynövény. Ez utóbbiból 1133 q zab, 6810 q csalamádé, 2638 q zabos
 búkköny, 1952 q lucerna. 15.280 q takarmányrépa, 5690 q takarmánytök.
 Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, őszi-, tavaszi búkköny,
 lóhere, baltacin. Termeszt még kölest, 333 q sárgadinnyét, 2065 q görög-
 dinnyét, seprőcirotok, borsót, babot, lencsét, 424 q dohányt, kendert, má-
 kot, napraforgót, vöröshagymát, 1932 q fejeskáposztát és zöldségfélé-
 ket. A szalmatermés 21.585 q, a kóróé 11.279 q. Must 1348 hl., a friss
 szőHő 150 kg. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 52, a rozs
 39, a tengeri 30, a takarmánynövények 54, a 100—20 h-as birtokok a búza
 33, rozs 40, tengeri 41, burgonya 32, a*20 h-on alul levő birtokok a bur-
 gonya 34 %-át. — *Allatállománya* : 659 szarvasmarha, 438 ló, 1321 sertés,
 429 juh, 2 szamár. A szarvasmarhaállomány 16 %-a magyar-, 24 sie-
 mntali-, 69 egyéb fajta. A tehének száma 312 (4—22—74 %), az ökröké 89.

Kék (Kyirbogdányi j). Területe: 3813 kh. Szántófield 3392, rét 199,
 szőlő 34, legelő 49, nádas 4 kh. Termő 3678, terméketlen 134 kh. — A
 fchy okmánytár 1333-ban Poss. seu terra Keek néven emlékezik meg
 róla. — Fényes ezt írja róla : magyar falu Szabolcs vm-ben, a Tisza mo-
 csárai mellett, ut. p. Berkeszhez 1 órányira. Határa, mintegy 4000 hold,
 7 l i száraz lehet 2000 J^A a többit a Tisza árja borítja, de ez is leg-

Kabb kaszással és nádvagással használtatik. Földje homok, de ha trá-
 yázzak, terem búzát, rozsot, zabot, krumplit, kukoricát, lent, kendert,
 dohánnyt nagyon bőven. Szép szénája és nádja igen sok, u^y
 éJⁿ hala, mivel a Tisza árja réteibe kiviszi a halakat. Lápjain sok
 as^{as}M^{e m} Nevezetességei közé tartoznak a vándorló lápok, melyeket
 sz^{sz}z^{le} í^í határról a másokra visz s megesik gyakran, hogy egyik hely-
 vén a -? ó^ó lekaszálja a fűvet, fel is gyűjti, de hirtelen szél kereked*
 [s]. "V helység határára vándorolnak a lápok s az hordja be a szénát.
 r^rfok h^h? űd^{űd} k^k> kik kevés római és g. kat. és zsidót kivéve, mind
 Pál, Q^{ely} bel^{bel} an^{an} yatemplommal Belső birtokosok: Szombathy István és
 M^{Me} [f, \k^k Szalanczy István, Gönczy János és többek e néven ;
 eze Y Astván, Szabó István ; külső birtokosok : gr. Vay Ábrahám, Jármy

Dienes, Pap örökösök, Mikecz, Fejér és Bodó örök. Azonban $4\frac{6}{8}$ úrk. telek után a közlakosok is bírnak 188 hold földet és rétet. — 1900 h. 189 házában 1290 l. élt; ebből 1283 magyar, 7 német; 208 r., 72 g. ff. 4 ev., 877 ref., 129 izr. Érdekes dűlőnevei: Kormoly, Gyalap-tó, Géme sziget. — Nagyobb birtokok: Tóth István. V. á. Demecser. — 1920-h. n. 223 házában 1528 magyar l. élt; 266 r., 133 g. kai, 105á ref., 4 g. kel., 65 izr. Östermelő 90 %, iparos 8 %, kereskedő 2 %, Birtokos és bérlő 97. — *Az összes gazdaságok területe:* 3740 kh.; ebből 3418 kh szántó. Ugar 504 kh. Közös legelő 328 kh. Szőlő 35*9 kh. A birtokok 35%-a 1000-100 h-as, 39%-a 100-20 h-as, 26 %-a 20 h-on alul van 100 h-on felül birtokosok: Csillag Ignác, özv. Elek Dezsóné, Elek László Kéki ref. egyház, Klein Sámuel, Nyárády Isván, — Mihály, — Sándor Szalánczy Ferenc. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 24 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel vetette be. A *termés*: 1918 q búza, 6074 q rozs, 4193 q tengeri, 21.211 q burgonya, 13794 q takarmánynövény. Ez utóbbiból 1176 q csalamádé, 1234 q lucerna, 8735 q takarmányrépa. Többi iakarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos búk-köny, őszi borsó és rozs, lóhere, muhar, takarmánytök. Termeszt még kölest, 2997 q, cukorrépat, sárgadinnyét, 1012 q görögdinnyét, babot, dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát, 25490 q fejeskáposztát. A szalmatermés 18018 q, a kóróé 7614 q. Must —. — A 100—20 has birtokok adják a búza 42, rozs 41, tengeri 40, burgonya 31, takarmányigények 61, a 20 h-on aluli birtokok a búza 35, rozs 27, tengeri 26, burgonya 49, a takarmánynövények 14 %-át. — *Állatállománya*: 302 szarvasmarha, 359 ló, 437 sertés, 846 juh. A szarvasmarhaállomány 10 % magyar-, 60 siementhali-, 30 egyéb fajta. A tehének száma 197 (10, 60, 30%), az ökröké 1.

Kékese- (Kisvárdai j.) Területe: 3168 kh. Szántó föld 233 kert 8, rétet 262. szőlő 73, legelő 318, nádas 3, erdő 55, kh. Termő 305^ terméketlen 111. kh.— Az 1344-iki Anjou-kori okmánytárban Kevkchenj ven szerepel. — Fényes ezt írja róla: Szabolcs vm., magyar falu, Várdához nyugatra V_2 órányira: 131 római, 12 g. kat., 390 ref., 4 zsic (=537) lak., ref. anyateplommal. Nádja, fája bőséggel. Dohányt termes Van $3\frac{1}{3}$ 2-ik osztálybeli egész telke. F. u. b. Vay. — 1900-ban 132 házában 969 l. élt. 951 magyar, 1 német, 2 tót, 15 egyéb; 313 r., 59 g. k. 1 ev., 573 ref., 23 izr. Nagyobb birtokos: Mándi Samu. — 1920-ban 11 házában 1316 l. élt; ebből 1314 magyar, 1 német, 1 tót; 520 r., 53 g. kai 711 ref., 4 ev., 1 unit, 27 izr. Östermelő 90 %, iparos 6 %, kereskedj 1 %o. Birtokos és bérlő 96. — *Az összes gazdaságok területe* 2959 M ebből 2271 kh. szántó. Ugar 77 kh. Közös legelő 263 kh. Szőlő 73*4 kh. A birtokok 43 %-a 1000 h-on felül van, 8 %-a 1000-100 h-aj 19 %-a 100-20 h-as, 30 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokos Mánc Sámuel. — Szántóföldeinek 7%. át őszi búzából, 26 %-át őszi rozsszal < kétszeressel, 23 %-át tengerivel, 23 %-át burgonyával, 13 %-át takarmány növényekkel vetette be. — A *termés*: 1460 q búza, 4033 q rozs > 4000 tengeri, 35.416 q, burgonya, 16.154 q, takarmánynövény. Ez utóbbiból több a csalamádé 4070 q, takarmányrépa. 7217 q, takarmánytök. W. Többi takarmánynövénye az őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi- és zabos

i...ny> 5^{sz} i borsó és rozs, lóhere, lucerna. Termeszt még cukorrépat,
innvét 500 q görögdinnyét és dohányt. A szalmatermés 11.874 q,
ifaró^o 9571 q. Must 390 hl. - A 20 h-on alul lévő birtokok adják a
36, rozs 43, tengeri 42, burgonya 50, takarmánynövények 12 %-át,
1000h-on felül lévő birtokok a búza[^] 27, rozs 31, tengeri 43, burgo-
29, takarmánynövények 78 %-át. — *Allatállomány* : 620 szarvasmarha,
2 ló 698 sertés, 505 juh. A szarvasmarhaállomány 77 %-a magyar,
1 f siementhali-, 2 borzderes-, 11 egyéb fajta. A tehének száma 386 (68—3—5
14%), az ökröké 51.

I Kiskálló (Nagykállói j.) Területe: 1405 kh. Szántó 819, kert 14,
79, szőlő 297, legelő 91, erdő 11 kh, Termő 1311, terméketlen 93 kh.
1332-ben Kallow minor, később Tót—Kálló néven szerepel. — Fényes
ezt írja róla: Szabolcs vm. magyar falu, N.-Kálló közelében : 192 római,
281 g. kat., 5 ref., 12 zsidó (= 490) lak., g. kat. fii. templommal, 3 má-
sodik oszt. egész telekkel. F. u. a Kállay-nemzetség, — 1900-ban 77
házában 433 magyar l. élt; ebből 70 r., 320 g. kat., 1 ev., 28 ref., 14 izr.
Nagyobb birtokos: özv. Kállay Ottóné. — 1920-ban 119 házában 672 l.
élt. ebből 667 magyar, 3 tót, 1 oláh, 1 egyéb; 240 r., 371 g. kat., 45
ref., 2 ev., 14 izr. Östermelő 82%, iparos 10%, kereskedő 2%. Birtokos
és bérlő 60. — *Az összes gazdaságok területe*: 877 kh., ebből szántóföld
758 kh. Ugar 31 kh. Közös legelő 197 kh. Szőlő 297*4 kh. A birtokok
62 %-a 100—20 h-as, 38 %-a 20 h-on alul van. Legnagyobb birtokos özv.
Szakolyi Ferencné. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 24 %-át őszi
rozzsal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 24 %-át burgonyával 7 %-át
takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés*: 269 q búza, 1141 q rozs,
1152 tengeri, 8348 q burgonya. 1747 q takarmánynövény. Ez utóbbiak :
őszi árpa, zab, tavaszi- és zabos bükköny, lóhere, lucerna, takarmány-
répa és -tök. Termeszt még görögdinnyét, dohányt, kendert, 521 q fejes-
káposztát. A szalmatermés 2780 q, a kóróé 16.649 q. Must 200 hl. —
A 100—20 has birtokok adják a búza 65, árpa 66, tengeri 52. burgonya
45, takarmánynövények 77 %-át. — *Allatállománya* : 92. db. szarvas-
marha, 94 ló, 62 sertés, 165 juh, 1 szamár. A szarvasmarhaállomány
100 % magyar, 36 egyéb fajta. A tehének száma 101
5 /o magyar-, 36 siementhali-, 50 egyéb fajta) Ökrei nincsenek.

Kisléta (Nyírbátorijárás.) Területe: 3832 kh. Szántó 3063, kert
119, szőlő 46, legelő 810, erdő 205 kh. Termő 3642, terméketlen
Perényi-család levéltárának 1336 iki oklevele Léta néven
Fényes, ezt írja róla : Kis-Léta magyar falu Szabolcs vmegyében,
> z nyugatra 1 mfnyre : 112 római, 492 g. kath., 606 ref., 45 zsidó,
n s s * k a t * y A e m p l o m m a l , 8 / s e l s o o s t á l y b e l i e g e z
e k k e . Dohány bőven természetik. F. u. Agárdy, Ary, Bagaméry, Bán,
Farkas, Besseny, Bihary Bodnár, Dékmán, Demeter, Egy, Eva,
** p | e * e i Gencsy, Gulácsy, Húja, Józsa, Kulcsár, Madácsy, Márk,
• • ataky, Pente, Rády, Szabó, Szarka, Sipos, Tatár, Thassy, Tirsza,
ay. Uza, Vajda, Varga. ~ 1900-ban 267 házában 1665 Léit; 1652
birtm ? 16 h t e A e b > 298 r., 651 g. kat. 5 ev., 624 ref., 77 izr. Nagyobb
hásk ? ok ; A g e n c s y A l b e r t > 2 f . Hadik-Barkóczy Endre. - 1920-ban 290
— h * n 1724 L élt; ebből 1689 magyar, 2 német, 33 egyéb; 323 r., 655

g. kat., 639 ref., 6 ev., 101 izr. Őstermelő 76%, iparos 11%, kereskedő 3%. Birtokos és bérlő 151. — Az összes gazdaságok területe 3440 k, ebből 2832 kh. szántó, 699 kh. ugar. 380 kh. közös legelő. 55*63 h. szőlő. A birtokok 54 7₀-a 1000 h-on felüli, 7 %-a 1000-100 h-as, 15 o/100-20 h-as, 24 7₀-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Gencsy Károly, Krón Lászlóné. — Szántóföldeinek 10%-át őszi búzával, 19 %, át őszi rozssal és kétszeressel, 10%-át tengerivel, 12 %-át burgonyával 15 0/0-át takarmánynövényekkel 3 %-át dohánnyal vetette be. — A termés - 2141 q búza, 3682 q rozs, 2937 q tengeri, 15.051 q burgonya, 13.026 ni takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 2280 q, zabos bükköny 2635 q, takarmányrépa 4455 q, takarmánytök 1605 q. Többi takarmánynövénye ; őszi-, tavaszi árpa, őszi-, tavaszi bükköny, lóhere, biborhere lucerna. Termeszt még kölest, cukorrépat, görögdiányt, dohányt (350 qj kendert. A szalmatermés 12.400 q, a kóróé 5425 q. Must 260 hl. — A termelésben az 1000 h-on felül levő birtokok adták az őszi búza 39, a rozs 46, a tengeri 73, a burgonya 29, a takarmánynövények 75 %/o-át, a 100-20 h-as birtokok az őszi búze 33 %-át, a 20 h-on, alul levő birtokok a búza 20, rozs 51, tengeri 25, burgonya 47 %-át. — Állatállomány: 446 drb. szarvasmarha, 196 drb. ló, 598 drb. sertés. 86 drb. juh. A szarvas-1 marhaállomány 57 %-a magyar-, 5 siemethali-, 1 borzderes-, 37 egyéb fajta. A tehének száma 234 (50 % magyar-, 3 siemethali-, 2 borzderes-, 45 egyéb fajta), az ökröké 39.

Kísvarsány (Tiszai j). Területe: 2235 kh. Szántó 1922, kert 76, rét 45, szőlő 1, legelő 27, erdő 40 kh. Termő 2111, terméketlen 124 kh. Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, a Tisza mellett, melynek áradása a helységet ketté szakította, úgy hogy két helységnek látszik s egy nagy töltés tartja fenn az összeköttetést, melyen azonban nagy árvíz idején szekérral járni nem lehet. Határa 2745 hold 19 öl² s első osztálybeli. Földje részint agyag, részint homok, mely mindent bőven terem. A határ¹A része kővér kaszáló, gyümölcsfákkal beültetve s nem ritkaság egy fél telkes gazdának 3, vagy 400 köből alma termése; azonban a kaszálók egy része már túl a Tiszán fekszik, s szénája betakarítására hidast kénytelen tartani. Szántófölde agyagos, tiszta búzát, árpát, kölest, tengerit, zabot igen jól terem, de árvizes években a föld árja sok kárt okoz; a homokföld pedig rozst, burgonyát, tengerit szolgált. A lakosok 3 nyomásos, a nagyobb birtokosok váltógazdaságot folytatnak, sok birkát és sertést tenyésztenek, de az utóbbiak Bereg rn^{cs}gyei birtokaikban nyaralnak. Urbéri telek van 17⁴/s, egyháziaké 1 8/ telkes gazda 56, zsellér 33 s ezek birnak összesen 774 h. szántó, Bf szőlő és legelőföldet; a többi majorság. Népeisége 121 házban 645 JM 3 kat. 55 héber (=• 703). 1. Ref. anyatemploma új és igen csinos. Van; itt Kubinyi Ignácnak 2 kőre iáró szélmalma; szinte ennek és Eötvös Tamásnak 1-1 szeszgyára; a Tiszaparton nagy faárulóhely, mely^{min}, egy 30.000 fr. forgat évenként s a lakosok ezért nagyban fuvarozná Birtokosok: Eötvös Tamás, Kubinyi Ignác, Péchy Pál; kisebb részpe Hunyady örökösök; a tagosítás 1843-ban megtörtént. Ut. postája Vásaro / Namény. — 1900-ban 151 házában 885 főleg ref. 1. élt. Nagyobb birtokos; gr. Gyulay István. — 1920-ban 149 házában 920 magyar 1. élt; 25 r. *j 14 g. kat, 811 ref., 1 ev., 69 izr. Őstermelő 89 %>, iparos 6 %, kereskedő

o-rtokos és bérlő 121. — Az összes gazdaságok területe 1992 kh. — 199? IR9? kh szántó. Ugar 159 kh. Közös legelő 60 kh. Szőlő 15 kh. Birtokok 56% 1000-100 h-as, 10 %-a 100-20 h-as, 34 %-a 20 b.-on. Vírart 100 h.-on felül birtokosok: Braun Andor, Csillag Sándor és * Máthé Béla, Rochlitz Dávid fia és Friedmann Adolf. — Szárítótérnek 12 /P-át^{őszi} búzával, 34 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át írwrivel 19 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. A m^uza, 4446 q rozs, 1387 q tengeri, 20286 q burgonya, 8175 ej tőmⁱánynövény. Ebből 2894 q takarmányrépa, 2500 ej csalamádé; Többi tkarniánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi-, zabos bükköny, k> here, lucerna, takarmánytök. Termeszt még sárgadinnyét, 175 <J görögdiriv^A vét babot dohányt, kendert, 153 q fejskaposztát. A szalmatermés 4713 q, a kóróé 2349 q. — Az 1000-100 h.*as birtokok adják a búza 36, rozs 68, tengeri 62, burgonya 39, takarmánynövények 60, a 20 h;-ort alul lévő birtokok a búza 57, rozs 28, tehéri 30, burgonya 39, takarmánynövények 23 %-át. — Állatállománya 256 szarvasmarha, 124 ló> 385 sertés A szarvasmarhaállomány 53 %-a magyar-, 11 siementhali, 9 bofzeres, 27 egyéb fajta. A tehének száma 142 (46-12-14-28 %), az ökröké 10.

Kísvárda. Területe: 6234 kh, Szántó 4553, kert 49, rét 726, ssöllő, 15, legelő 78 kh. Termő 5821, terméketlén 413 kh. 1288-ban Warada, ezután nemsokára a mai néven ismerik, de Kysuarda, Kysuarada alak*ban írják. Az egyik Nagy Lajos korabeli (1370-iki) oklevél Forum in Warada néven említi. Fényes ezt írja róla: Szabolcs vm., magyar m. v., a Tiszához 1 mfdnyire: 910 r., 172 g. kat., 6 ev., 621 ref., 500 zsidó (=* 2209) lak., r. k. és ref. anyatemplommal, zsinagógával. Határa igen termékeny, de egy részét a Tizsa árja károsítja; szénája sok; marha- és sertésenyésztése virágzó karban; hg. Eszterházy szép nemesített juhokat tenyészt itt. Van 4/3 első osztálybeli egész telke, sok majorsági föld. Régi vára posványoktól lévén körülveve, meglehetősen erősség volt. F. u. hg. Eszter* Wzy, kinek egyik uradalma innen veszi nevezetét; továbbá Barkóczy, Uóbel Detrik, Elek, Eördögh, Erős, Farkas, Fekete, Ferenczy, Filep, bf, norvath, Irinyi, Kastal, Szerencsy, Szögyényi, Szöllősy, Vay családok. Ut. öerkesz, de van helyben fickelevélpóstája. — 1900-ban 1045 házában 1. o. 8167ma gyar, 37 német, 28 tót, 1 oláh, 2 rutén, 22 egyéb; 22 g. kat., 2 g. kel., 26 ev., 2063 ref., 2 unit., izr. 2614 izr. Értekezési 13 if^{nevei}: Csengeti hát, Kalongya-kert, Czakottya, j e / Noszva^{Nyese}nyé. Csengeti hát, Kalongya-kert, Czakottya, Kozma-láp, Nagy-Töngö, Bacs, Nagy-Parom, Ebes sziget, Dagonyás, 2^{Zer}ban 1564 házában n 435 L élt; ebből n 295 magyar, 16 tót, 1 oláh, 3 rutén, 28 egyéb; 3759 r., 1336 g. kat., 2794 Eg. kel. / umt 3454 izr., 2 egyéb östermelő 27 %, iparos terüld^{ca} 5^{dő} 15%. Birtokos és bérlő 228. — Az összes gazdaságok / OT*²⁵h^h - ebből 4151 kh. szántó. Ugar 186 kh. Közös 9% I. jrV? 5Ah - SzóHó 4,5 - A birtokok 52 %-a 1000-100 h-as, sok Di. n. . . . 39 / o a 20 h. n . . . 10 h. n felül

nő iVyk/ca, T>> Farkas ^ Lajosné, Fodor Zsigmondné, Herskovics R, izrnia Va/Ca Kopácsy Istvánné, özv. Reizmann-Lajosné és gyermekei, d'n bamu, Szmrecsányi László. - Sfid2% Sá földnek 12 %-át őszi-

búzával, $16\frac{6}{10}$ -át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 29 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 3664 q búza, 4378 q rozs és kétszeres, 5570 q tengeri, 77.612 q burgonya, 28.105 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 7488 q lucerna, 1869 q takarmányrépa, 14.417 q takarmánytök 1966 q. Többi takarmánynövénye őszi- és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, muhar. Termeszt még 9740 q cukorrépát, görögdinnyét, főzeléktököt, 560 q dohányt, kendert, fejeskáposztát, (5873 q) és zöldségfélét. A szalmatermés 18.706 q, tengeri kóróé 11.061 q, Must 93 hl., friss szőlő 450 kg. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 47, rozs 49, tengeri 50, burgonya 48, takarmánynövények 36 %-át és a zöldségfélét, az 1000—100 h-as birtokok a búza 45, rozs 45, tengeri 39, burgonya 46, takarmánynövények 63, dohány 100 %-át és a cukorrépa 48 %-át. — *Allatállomány*: 771 szarvasmarha- 547 ló, 742 sertés, 730 juh. A szarvasmarhaállomány 30 %-a magyar-, 1 siementhal-, 1 borzderes-, 68 egyéb fajta. A tehenek száma 555 (27 %-a magyar-, 2 borzderes-, 71 egyéb fajta), az ökröké 59.

Kokad* (*Bihar m., nagylétai j.*) — Területe 3062 kh. Szántó 2317, kert 6, rét 241, szőlő 117, legelő 258, nádas 10, erdő 1 kh. Termő 2950, terméketlen 112 kh. — Az Anjou-kori oklevelek szerint Rubin volt az ősi neve, de a 13-ik század elején Kokad, 1416-ban Kakath, 1900-ban Kakád néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: olá Hul Kokot, magyar falu Bihar vm-ben, Debrecen-től 3 Va, utolsó postájától, Nagylétától $\frac{1}{2}$ mf. Ref. és gör. kat. anyateplomok. A falun kívül urasági major szép gazdasági épületekkel. Népeisége 1289 l., kik közt 1009 ref., 280 g. kat., kik olá Hul és oroszul már csak törve beszélnek. $22\frac{2}{3}$ egész úrbéri telek után van 98 földesgazda, 55 zsellér, 8 lakó. Határa egészen róna s 3775 h-ra terjed, melyből szántóföld 1600, kaszáló 425, legelő és erdő 1600, mocsár 50, nádas 100 h; úrbériség szántóföld 300 h., kaszáló 100 h., az erdő 1600 h. s ez közösen legelőnek használtatik. Földje dél felé fekete agyag és homok s tiszta búzát, tengerit, zabot, árpat gazdagon terem, az északi rész homokos és dombos helyen feküdvén, itt burgonya, dinnye és dohány nagy mértékben természetik. Állattenyésztése a homoktorlásos legelő miatt csekély. Van a helység alatt egy kis folyam, mely mocsárokat és nádas tavakat képez, de 1847-ben az uraság árkokat húzatván, sok föld megnyerettet; továbbá van itt egy Várfok nevű domb, hol hajdan kolostor volt, de minő szerzetesek? Erre a monda sem emlékezik. F. u. gr. Zichy Ferenc s a diószegi uradalomhoz tartozik. — 1900-ban 198 házában 1009 l. élt., 1000 magyar, 9 oláh; 52 r. kat., 184 g. kat., 6 g. kel., 740 ref., 25 izr. — Nagyobb birtokosok gr. Hadik Jánosné szül. gr. Zichy Alexa. — 1920-ban 211 házában 916 l. élt; ebből 906 magyar, 10 oláh; 45 r., 161 g. kat., 673 ref., 7 ev., 5 g. kel., 25 izr. Östermelő 90%, iparos 5%. Birtokos és bérlő 139. — *Az összes gazdaságok területe* 3664 kh., ebből 2866 kh. szántó, 184 kh. ugar, 1856 kh. közös legelő, 122*8 kh. szőlő. A birtokok 6 %-a 1000—100 h-as, 36 %-a 100—20 h-as, 58 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Kokad, Perlesz Adolf, Weisz Ferenc. — Szántóföldrök 17 %-át őszi búzával, 15 %-őszi rozssal és kétszeressel, 26 %-át tengerivel, 8 %-át burgonyával, 4 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 4121 q búza, 2813 q rozs,

6430 q tengeri, 4820 q burgonya, 19.550 q takarmányrövelő. Ebből 8407 zabos bükköny, 4022 q takarmányrépa, 6330 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi bükköny, lucerna. Termeszt még 717 q görögdinnyét, kendert. A szalmatermés 13.224 q, a kóróé 11.478 q. Must 92 hl. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 60, rozs 71, tengeri 54, burgonya 65, takarmánynövények 58, az 1000—100 h-as birtokok a^bbúza 4, rozs 6, tengeri 6, burgonya 10, takarmánynövények 3 %-át. — *Állatállománya* : 382 szarvasmarha, 276 ló, 1180 sertés, 77 juh. A szarvasmarhaállomány 61 %-a magyar, 28 siementhali-, 6 borzderes-, 5 egyéb fajta. A tehenek száma 222. (66—25—6—3%), az ökröké 3.

Kocsord. (*Szatmár m. Mátészalkaij.*) Területe: 2290 kh. Szántó 2815, kert 9, rét 151, legelő 83, erdő 18 kh. Termő 3076, terméketlen 253 kh. — 1272-ben Kuchurd, 1477-ben Kyskochord néven ismeretes. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szatmár vm.-ben, Ecsedhez északra 1 Va nifdnyire : 9 kat., 841 ref., 34 zsidó (=884) lak., ref. anyátmplommal. A Kraszna vize mellett posványos helyen, az ecsedi láp megszakadásában lévén, sok hidakkal s töltésekkel tartafik. Szántófölde részint fekete nyirok, részint homok, de termékeny; roppant lápjában sok szénát, nádat gyűjthet; halat, csíkot foghat. F. u. gr. Degenfeld, Kende s m. t. Ut. p. N. Károly — 1900-ban 332 házában 2046 magyar l. élt; 47 r., 33 g. kat., 15 g. kel., 2 ev., 1889 ref. 60 izr. Nagyobb birtokos özv. Tisza Kálmánné szül. gr. Dégenfeld-Schomburg Ilona. V. á. Mátészalka. — 1920-ban 383 házában 2290 magyar l. élt; 53 r., 34 g. kat., 2151 ref., 7 ev., 45 izr. östermelő 87 %, iparos 6 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 397. — *Az összes gazdaságok területe*: 3322 kh., ebből 2767 kh. szántó. Ugar 170 kh. Közös legelő 147 kh. A birtokok 42 %-a 1000 h-on felül van, 9 %-a 100-20, h-as, 49 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokos gr. Tisza Lajos. — Szántóföldeinek 19 %-át őszi búzával, 13 %-át őszi rozsszal és ketszeressel, 14 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 29 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* : 4480 q búza, 2634 q rozs, 3399 q tengeri, 16.922 q burgonya, 24.310 takarmánynövény. Ebből 1096 q zab, 3492 csalamádé, 1112 q zabos bükköny, 1465 q lóhere, 4810 q lucerna, 1532 q muhar, 8594 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, tavaszi bükköny, takarmánytök. Termeszt még sárgalés görögdinnyét, seprőcirot, repcét, kendert, napraforgót, 810 q fejeskáposztát. A szalmatermés 16.641 q, a kóróé 6653 q. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 39, rozs 30, tengeri 38, burgonya 43, takarmánynövények 51, a 20 h-on alul levő birtokok a búza^a52, rozs 62, tengeri 46, burgonya 47. takarmánynövények 40 %-át. — *Állatállománya* 1097 szarvasmarha, 395 ló, 317 sertés. A szarvasmarhaállomány 84 %-a magyar-, 4 siementhali-, 12 egyéb fajta. A tehenek száma 660 (81—4—15%), ökröké 84.

Komoró (*Kisvárdai j.*) — Területe: 1925 kh. Szántó 1523, kert 64, rét 53, szőlő 1, legelő 79, nádas 1, erdő 38 kh. Termő 1759, terméketlen 166 kh. — A Zichy-okmánytár 1308-ban Villa Komoro, 1327-ben Poss. Komoron néven említi. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm.-ben, a Tisza mellett, Zemplén vm. szélén: 62 r., 15 g. kat., 470 ref.,

35 zsidó (= 582) lakj ref. anyateplommai. Erdeje, nádja, legelője elég; dohányt és dinnyét termeszt; van 2 % 2-ik osztálybeli egész telke. F. u. b. Sennyei, Pózner, Vay, Áfra, Bogáthy, Fodor, Korcsma, Morvay, Ormos, Ruzska, Szathmáry, Szombaty, Tőke. Ut p. Berkesz. — 1900-ban 90 házában 893 l. élt; 889 magyar, 4 tót; 235 r., 83 g. kat., 19 g. kel., 516 ref., 40 izr. — Nagyobb birtokosa Szalánczy Bertalan. — 1920-ban 122 házában 846 magyar l. élt; ebből 261 r., 83 g. kat., 484 ref., 9 g. kel., 9 izr. Östermelő 87 %, iparos 2 %, kereskedő 1 %>. Birtokos és bérlő 53. — Az összes gazdaságok területe : 1698 kh.; ebből 1496 kh. szántó. Ugar 42 kh. Közös legelő 49 kh. Szőlő - kh. A birtokok 57 %-a 1000-100 Vas, 16%-a 100-20 has, 27 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok : özv. Pataki Istvánné, Soltész Endre örök., Szalánczy Bertalan. — Szántóföldeinek 20%-át őszi búzával, 15 %-át őszi rozsossal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 20 %-át burgonyával, 23 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 2294 q búza, 1764 q rozs, 1526 p tengeri, 19509 q burgonya, 11.225 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 1391 q, lóhere 1132 q, takarmányrépa 5129 q, takarmánytök 1475 q. Többi takarmánynövénye : őszi- és tavaszi árpa, zab, tavaszi zabos bükköny. Termeszt még görögdinnyét, 480 q dohányt, kendert. A szalmatermés 8839 q, a kóróé 2956 q. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 44, rozs 55, tengeri 48, burgonya 31. takarmánynövények 59, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 36, rozs 28, tengeri 34, burgonya 47, takarmánynövények 28%-át. — Állatállomány: 335 szarvasmarha, 156 ló, 539 sertés, 2 szamár, 1 öszvér. A szarvasmarhaállomány 48 %-a magyar-, 50 siementhali-, 2 egyéb fajta. A tehenek száma 226 (37—61—2%), az ökröké 24.

Konyár (Bihar m. derecskői j.) — Területe: 7247 kh. Szántó 3559, kert 29, rét 1458, szőlő 109, legelő 1545, nádas 90 kh. Termő 6790, terméketlen 456 kh. — Fényes ezt írja : magyar falu, Bihar vm-ben, szikes térségen, Debrecenhez 3 mfdnyire, ut. p. Hosszu-Pályi. Lakja 2655 ref. és 15 zsidó (= 2670 l.). Ref. anyateplom. Határa 8042 h, melyből szántó 2997, kaszáló 1914, nádas 577, legelő 2554 h HOOöl². Minthogy az egész határt örökös szerződés mellett bírják a hajdan hajdú szabadsággal bíró lakosok Eszterházy Pál hg-től, ennél fogva itt semmi majorság nincs. Földének 7-t fekete homok, 1U szikes, 2A része fekete agyag s gazdag termékenységű. Sok és szép szarvasmarhát tenyészt. Folyóvíze a Kék-Kálló s ezenkívül több szikes tavak vannak itt, melyekből szíkosó seprertetik. A konyári szikesfürdőt közsvények ellen nagy foganattal használják; ez azonban már Fejértó-puszta határában van. — 1900-ban 675 házában 2720 magyar l. élt; 67 r., 9 g. kat., 16 g. kel., 2568 ref., 2 unit., 58 izr. — 1920-ban 681 házában 2905 l. él; ebből 2903magyar, 1 német, 1 oláh, 1 egyéb; 45 r., 13 g. kat., 2760 ref., 13 g. kel., 74 izr. Östermelő 82%, iparos 9 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 402. — Az összes gazdaságok területe: 4901 kh.; ebből 3691 kh. szántóföld; 119 kh. ugar; 1713 kh. közös legelő. 1129 kh. szőlő. A birtokok 50 %-a 100—20 h-as, 50 %-a 20 h-on aluli — 100 h-on felüli birtokosok Konyár község, — közlegelő birtokossága, — tagbirtokossága, Nagy Lajos. (A birtokok egészen, vagy részben legelők, ezért nem szerepelnek az előbbi kimutatásban). — A szántóföldek 26 %-át őszi búzával, 16 %-át őszi rozsossal és kétszeres-

sel, 32 %-át tengerivel, 4 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 6817 q őszi búza, 3156 q őszi rozs, 11843 q tengeri, 6439 q burgonya, 21.801 q. takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 8524 q, tavaszi bükköny 1909 q, lucerna 1601 q, takarmányrépa 7350 q. Többi takarmánynövénye az őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi- és zabos bükköny, lóhere, bíborhere, takarmánytök. Termeszt még sárgadinnyét, görögdinnyét (2036 q), tököt, lencsét (415 q), sárgarépát. A szalmatermés 18.606 q, a tengerikóré 16.445 q. Must 214 hl. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 67 %-át, a rozs 60 %-át, a tengeri 66 %-át, a burgonya 62 %-át, a takarmánynövények 50 %-át. A lencse nagyobb részét a 100—20 h-as birtokok termesztik. — *Allatállomány*: 920 db. szarvasmarha, 311 db. ló, 764 db. sertés, 2642 db. juh. A szarvasmarhaállomány 67 %-a magyar, 33 siementhali fajta. A tehenek száma 538 (66—34%) az ökröké 112.

Kopócsapáii- (*Tiszai j.*) — Területe: 1624 kh. Szántó 1194, kert 72, rét 25, szőlő 1, legelő 190, erdő 16 kh. Termő 2501, terméketlen 135 kh. — 1422-ben Apáti, 1430-ban már a mai néven szerepel, — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza mentiben, 280 r. k., 79 g. kat., 246 ref., 85 zsidó (= 690) lak., r. kat. és ref. templommal. Határa általában lapos a Tisza két partján s ennek áradásainak csaknem egészen kiteve; kaszálója sokkal több, mint szántóföldje; erdeje is szép van. Összes kiterjedése 2370 h. Urbéri telek van $1\frac{4}{8}$. Birják fele részben Ilosvay Kristóf, kinek a Tiszán szép vízimalma van, V2 Farkas, Földváry, Szmrcsányi, Csernánuszky, Eördögh stb. Tagosítva van. — 1900-ban 136 házában 909 magyar l. élt; 431 r., 170 g. kat., 2 ev., 211 ref., 95 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Kotyor, Törökér. Nagyobb birtokos: Ilosvay Ágoston. V. á. Kisvárdá. — 1920-ban 128 házában 917 magyar l. élt; 421 r. k., 185 g. kat., 240 ref., 4 ev., 67 izr. őstermelő 78%, iparos 9%, kereskedő 3%. Birtokos és bérlő 121. — Az összes gazdaságok területe: U3A kh.; ebből 1194 kh. szántó. Ugar 186 kh. Közös legelő 79 kh. Szőlő - kh. A birtokok 34 %-a 1000-100 h-as, 37 %-a 100-20 h-as, 29 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokos: Beregvármegyei vízszabályozó és ármentesítő társulat, özv. Újhelyi Mihályné. — Szántóföldeinek 23%-át őszi búzával, 10%-át őszi rozssal és kétszeressel, 17%-át tengerivel, 24%-át burgonyával, 14%-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 1841 q búza, 735 q rozs, 1664 q tengeri, 15.479 q burgonya, 6216 q takarmánynövény. Ebből 3530 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, lucerna, takarmánytök. — Termeszt még kendert. A szalmatermés 4500 q, a kóré 2928 q. — *Allatállománya*: 207 szarvasmarha, 101 ló, 75 sertés. A szarvasmarhaállomány 75 %-a magyar-, 25 siementhali fajta. A tehenek száma 93 (80—20%), az ökröké 11.

Kótaj (*Nyírbogdányi j.*) — Területe: 5370 kh. Szántó 5395, kert 86, rét 386, szőlő 254, legelő 174, erdő 87 kh. Termő 6382, terméketlen 449 kh. — Az Ibrányi család levéltára 1447-ben Keresztút néven ismeri. Így nevezik még a XIX. században is. — Fényes így ismerteti: Keresztút, Szabolcs vm-ben, magyar falu, másként Kótajnak is nevezik, Nyíregyháza-hoz északra 1 mfdnyire. 2111 l.; 750 r. 675 g.kat., 2 ev., 570 ref., 114 zsidó lak., róm, és g. kat. anyateplom. Hatája nagy kiterjedésű s ré

szint fekete, részint sárga homokos ; általában termékeny. Földesurai : Ibrányi, br. Bánffy, Vay, Kelcz. — 1900-ban 628 házában 3714 l. élt; ebből 3567 magyar, 7 német, 123 tót, 1 rutén, 16 egyéb; 1340 r., 1118 g. kat., 2 g. kel., 350 ev., 724 ref., 180 izr. — 1920-ban 441 házában 3331 l. élt; ebből 3320 magyar, 4 német, 3 tót, 1 oláh, 2 rutén, 1 horvát ; 1390 r., 839 g. kat., 767 ref., 149 ev., 1 g. kel., 185 izr. Östermelő 80%, iparos 10%, kereskedő 3%. Birtokos és bérlő 160. — *Az összes gazdaságok területe* : 5308 kh.; ebből 3964 kh. szántó. Ugar 267 kh. Közös legelő 132 kh. Szőlő 130.3 kh. A birtokok 69 %-a 1000-100 h-as, 7 %-a 100—20 h-as, 24 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok: Fisch Lajos, Groák Lajos, Jármay Lászlóné, Jármay Menyhért, Lónyay János gr., Pillér Dezsőné, Reizmann Károly, — Samu. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 21 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése* : 4023 q őszi búza, 5659 q őszi rozs és kétszeres, 6670 q tengeri, 22.292 q burgonya és 35.465 q takarmánynövény. Ebből 10.210 q csalamádé, 2368 q zabos bükköny, 2140 q lóhere, 2705 q lucerna, 10.225 q takarmányrépa, 6995 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs. Termeszt még kölest, 1550 q cukorrépat, 139 q sárgadinnyét, 309 q görögdinnyét, borsót, babot, 946 q dohányt, mákot, napraforgót. A szalmatermés 20.657 q, a kóróé 23.317 q. Must 875 hl., friss szőlő 1200 kg. — Az 1000-100 h-as birtokok adják a búza 88, rozs 68, tengeri 65, burgonya 65, takarmánynövények 92, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 6, rozs 20, tengeri 28, burgonya 20 %-át. — *Allatállománya* : 820 szarvasmarha, 373 ló, 1619 sertés, 108 juh, 2 szamár, 3 kecske. A szarvasmarhaállomány 23 %-a magyar-, 24 siementhali-, 53 egyéb fajta. A tehének száma 419 (14—32—54%) az ökröké 95.

Laskod- (*Kisvárdai j.*) — Területe 2364 kh. Szántó 2065, kert 21, rét 95, szőlő 27, legelő 5, erdő 33 kh. Termő 2246, terméketlen 118 kh. — A Kállay család levéltárában az egyik 1455-iki oklevélben ezen a néven szerepel. Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm.-ben, Kercshez 1 fertálynyira 67 r., 62 g. kat., 248 ref., 17 zsidó, (=394) lak ref. anyatemplommal, $3\frac{3}{8}$ első osztálybeli jobbágytelekkel. Dohányt termeszt. F. u. Dobay, Jármay, Nagy, Némethy, Pap, Répásy, Rutkay, Téglásy. Ut. p. Nagykálló. — 1900-ban 90 házában 836 magyar l. él; 218 r., 116 g. kat., 6 ev., 479 ref., 17 izr. Nagyobb birtokosok: Farkas Balázs, Jármay Ödön és Lajos, Okolicsányi Lajos, Albert Sándor, Téglássy Gyula és a Ruttkaiak. Postája Tass, távirója Kárász. — 1920-ban 70 házában 814 l. él; ebből 811 magyar, 1 német, 1 tót, 1 rutén; 167 r. kat., 141 g. kat., 463 ref., 43 izr. Östermelő 89 %, iparos 5 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 53. — *Az összes gazdaságok területe* 2361 kh.; ebből 2064 kh., szántóföld, 400 kh., ugar, 35 kh., közös legelő, 27*4 kh., szőlő. A birtokok 69 %-a 100 h.-on felüli, 15 %-a 100—20 h.-as, 16 %-a 20 h.-on aluli, 100 h.-on felüli birtokosok : Felberman József és Mór, Jármay Béla, ifj. Jármay Lajosné, Okolicsányi József, Téglássy Béla. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 23 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16% tengerivel, 19 %-át burgonyával. 12 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Termett 1274 q búzája, 2445 q rozs, 3240 q tengerije, 10.064 q burgonyája,

8584 q takarmánynövénye, 70 hl., mustja* Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 1450 q, takarmányrépa 2864 q, -tök 2359 q. Többi takarmánynövényes : őszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még görögdinnyét (1850 q), dohányt, kendert. — A szalmatermés 7485 q, tengerikóróé 5391 q. — A 100 h.-on felüli birtokok adják a búza 67 %, rozs 66 %>, tengeri 63 eA>, burgonya 60 %>, takarmánynövények 69 %-át, a teljes görögdinnye- és dohánytermést. — *Állatállomány* : 263 drb., szarvasmarha, 126 drb., ló, 166 drb., sertés, 336 drb., juh. A szarvasmarhaállomány 16 %o-a magyar-, 84%o-a egyéb fajta. A tehenek száma 119 (16 7_o—84%), az ökröké 29.

Levelek. (*Nyirbaktaj.*) Területe 4469 kh., Szántó 3480, kert 20, rét 262, szőlő, legelő 116, nádas 5, erdő 401 kh. Termő 4291, terméketlen 178. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Lenebik, az 1446. orsz. levéltárban Lewelwgh néven szerepel. Fényes ezt írja róla : magyar-tót falu, Szabolcs vm.-ben, Baktához közel: 376 római, 502 g. kat., 37 ref., 7 n. e. óhitű, 15 zsidó lak. (=937), római és g. kath, anyateplommal: 9 első osztálybeli egész jobbágytelekkel. A földes uraságok nemesített juhokat tenyésztének. F. u. nagyrészt a Molnár nemzetség, továbbá Bónis, Sebes. Ut. posta Nagykálló 2 óra. — 1900-ban 173 házában 1432 l. élt; 1413 magyar, 1 német, 1 oláh, 17 egyéb ; 516 r., 559 g. kat., 3 ev., 179 ref., 175 izr. Nagyobb birtokosa leveleki Molnár Gyula. V. á. Nyíregyháza. — 1920-ban 181 házában 1570 l. élt; ebből 1563 magyar, 3 német, 3 tót, 1 egyéb; 602 r. kat., 570 g. kat., 207 ref., 7 unit., 184 izr. Őstermelő 78 %o, iparos 7 %o, kereskedő 3 7o. Birtokos és bérlő 33. — *Az összes gazdaságok területe* 4881 kh., ebből 3476 kh., szántóföld. 266 kh. ugar; 84 kh. közös legelő; 4*9 kh. szőlő. A birtokok 86 7o-a 100 h.-on felüli, 6 7o-a 100—20 h.-as, 8 7o-a 20 h.-on aluli. A 100,h.-on felüli birtokosok: Góth Lászlóné és Klár Sándorné, özv. Leveleki Árminné, Leveleki László. Molnár Amália és nővérei, Valentin Józsefné. — Szántóföldjeinek 11 %-át őszi búzával, 30 7_o-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 7o-át tengerivel, 13 %-át burgonyával, 13 7o-át takarmánynövényekkel ültette be. A búza-termés 2414 q, rozs 5490 q, tengeri 3695 q, burgonya 17553 q, takarmányrépa 11.248 q. Musttermése 4hl. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 3250 q, tavaszi bükköny 1783q, takarmányrépa 1458 q, -tök 2733 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, lóhere, lucerna. Termeszt még cukorrépat 27706 q, sárgadinnyét, görögdinnyét (1215 q), borsót (100 q) babot, dohányt (950 q) kendert, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 12 326q, tengerikóróé 6042 q. — A 100 h.-on felüli birtokok adják a búza 80 7_o, rozs 807o, tengeri 70 7o, burgonya 707o (a 20 h.-on aluliak. 267o) takarmánynövények 76 7o-át, valamint a többi termés legnagyobb részét is. — *Állatállomány*: 488 drb., szarvasmarha, 234 drb. ló, 483 drb. sertés, 873 drb. juh. A szarvasmarhaállomány 607o-a magyar-, 40 egyéb fajta. A tehenek száma 176 (58—42 7o), az ökröké 84.

Lórántháza. (*Nyirbaktaj.*) Területe: 2188 kh. Szántó 1696, kert 1, rét 56, szőlő 13, legelő 163, erdő 178 kh. Termő 2107, terméketlen 81 kh. « Az orsz. levéltárban őrzött XV. század eleji oklevelekben e néven szerepel. Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Bakta szomszédságában, 99 r. 22 g. kat., 546 ref., 6 zsidó (=673) lak., ref. anyateplommal, 10 7s első osztálybeli egész jobbágytelekkel Sok dohányt természet F. u,

Bekk Pál k. tanácsos özvegye. Ut. p. Nagykálló. — 1900-ban 80 házában 483 magyar l. élt; 28 r., 56 g. kai, 343 ref., 56 izr. Nagyobb birtokosok : gr. Degenfeld Imre, br. Podmaniczky Géza. V. á. Máriapócs. — 1920-ban 106 házában 581 l. él; ebből 580 magyar, 1 német; 94 r. k., 53 g. kat., 374 ref., 1 ev., 59 izr. Östermelő 70 %, iparos 12 %, kereskedő 4 %, Birtokos és bérlő 48. — *Az összes gazdaságok területe* 2188 kh.; ebből 1697 kh. szántóföld. 488 kh. ugar. 240 kh. közös legelő. 13 kh. szőlő. A birtokok 63 %-a 100 h-on felüli, 17 %-a 100-20 h-as, 20 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokos özv. Podmaniczky Gézáné br. — Szántóföldjeinek 8 %-át őszi búzával 19 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 20 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 1032 q búzája, 1638 q rozsa, 1416 q tengerije, 13.554 q burgonyája, 9296 q takarmánynövénye, 37 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 1202 q, zabos bükköny 3457 q, takarmányrépa 2514 q. Többi takarmánynövénye: zab, őszi és tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, tatárkát, görögdinnyét, tököt, kendert, lent, fejeskáposztát. A szalmatermés 5010 q, tengerikóro 2478 q. — A búza 80 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 34 %-át a 100 h-on felüli, 42 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 43 %-át a 100 h-on felüli, 33 %-át a 20 h-on aluli, a burgonya 58 %-át és a takarmánynövények 67 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. A 20 h-on aluli birtokok természetik a legtöbb görögdinnyét, kendert, a lent és az egész káposztatermést. — *Állatállománya*: 119 db. szarvasmarha, 19 db. ló, 62 db. sertés, 56 db. juh. A szarvasmarhaállomány 87 %-a magyar-, 13 egyéb fajta. A tehének száma 91 (87-13 %) az ökröké 4. —

Lövöpetri- (*Tiszai j.*) Területe 1609 kh. Szántó 1519, kert 7, szőlő 21, legelő 3, erdő 13 kh. Termő 1563, terméketlen 46 kh. — Az 1332-iki pápai tizedjegyzékben, Petri név alatt szerepel. — Fényes ezt írja róla magyar falu, Szabolcs vármegyében, posványos helyen, Kisvárdához IVs órányira: 386 többnyire ref. lakossal s helybeli anyatemplom. Határa homokos és posványos, sok dohányt, rozstot, burgonyát és tengerit terem. Kiterjed 2356 holdra, melyből 134 holdat közlakosok s a ref. lelkész és a tanító bírnak, a többi a Petri leány-ágon levő örökösöké. Tulajdonképpen rétjei nincsenek, csak a laposokat kaszálják, ha szárazság van. Ut. posta Berkesz. — 1900-ban 95 házában 538 magyar l. élt; 46 r., 36 g. kat., 378 ref., 77 izr. 1 egyéb. — 1920-ban 91 házában 599 magyar l. él; ebből 40 r. kat., 46 g.kat., 481 ref., 32 izr. Östermelő 89 %, iparos 5 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 107. — *Az összes gazdaságok területe* 1612 kh.; ebből 1507 kh. szántóföld. 138 kh. ugar; 50 kh. közös legelő; 21.3 kh. szőlő. A birtokok 53 %-a 100 h-on felüli, 13 %-a 100-20 h-as, 34 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokos Sesztina Jenő. — Szántóföldjeinek 9 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 25 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 891 q búzája, 2368 q rozsa, 981 q tengerije, 16.689 q burgonyája, 5406 q takarmánynövénye, 34 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövénye a zabos bükköny 2618 q, takarmánytök 1230 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még sárgadinnyét, görögdinnyét (556

q), tököt (1080 q). Á szalmatermés 5430 q, tengerikóró 1619 q. — A búza 54 %-át a 20 h-on aluli, 32 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 46 %-át a 100 h-on felüli, 43 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 46 %-át a 20 h-on aluli, 43 %-át a 100 h-on felüli, burgonya 68 %-át a 20 h-on aluli, 25 %-át a 100 h-on felüli, p, takarmánynövények 66 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. — *Allatállománya*: 88 drb. szarvasmarha, 111 drb. ló, 137 db. sertés, 68 db. juh. A szarvasmarha állomány 22 %-a magyar, 60 siementhal, 18 borzderes, A tehenek száma 59 (22-58-20 %), az ökröké 2.

Magy. (Nyirbaktaij.) Területe 3602 kh. Szántó 2928, kert 6, rét 203, szőlő 39, legelő 35, nádas 1, erdő 186 kh. Termő 3448, terméketlen 154 kh. — A zsélyi levéltár 1435-iki oklevele Poss. Magh et Omagh falvakat, a magy. nemz. múzeum levéltárának egyik 1476-iki oklevele Pred. Omagh in vicinitate possessionis Magh néven említi. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Levelekhez közel: 279 r., 140 g. kat., 5 ref., 7 ev. 28 zsidó (=459) lak. F. u. Ibrányi, Irinyi, gr. Klobusiczky, Molnár, Niczky, Péchy, Somogyi, Szegedy. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 40 házában 388 l. élt. 383 magyar, 5 tót; 213 rk., 118 g. kat., 25 ref., 32 izr. Nagyobb birtokosok : Molnár Ágoston, Mandel Eduárd és Kauzsay örökösök. V. á. Nyíregyháza, vagy Máriapócs. — 1920-ban 72 házában 634 l. él; ebből 628 magyar, 1 német, 3 tót, 2 egyéb ; 365 r. k., 162 g. kat., 76 ref., 4 ev., 1g. kel., 26 izr. Östermelő 92°/o, iparos 7%. Birtokos és bérlő 13 — *Az összes gazdaságok területe* 3945 kh., ebből 2928 kh. szántóföld, 417 kh, ugar; 45 kh. közös legelő, 227 kh. szőlő. A birtokok 95 %-a 100 h.-on felüli, 5 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok : Diner István, Fülöp Bernát, Klár István, Molnár Amália és nővérei, Rosenberg Jechiel örök. — Szántóföldeinek 12 %-át őszi búzával, 35 o/ó-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés*: 2190 q búza, 5740 q rozs. 1971 q tengeri, 16.570 q burgonya, 4645 q takarmánynövény, 85 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 1000 q, zabos bükköny 1250 q, lucerna 1580 q. Többi takarmánynövénye őszi árpa és zab. Termeszt még dohányt. A szalmatermés 14326 q, a tengerikóróé 2853 q. — A 100 h.-on felüli birtokok adják a búza 95 %, rozs 94 $\frac{1}{p}$, tengeri 87 $\frac{1}{p}$, burgonya 85%, takarmánynövények 100°/o-át. — *Allatállomány*: 297 db. szarvasmarha, 67 db. ló, 191 db. sertés, 645 db. juh. A szarvasmarha-állomány 65 %-a magyar-, 35 egyéb fajta. A tehenek száma 124 (65—35 %), az ökröké 83.

Mándok (Tiszai járás). Területe: 5280 kh. Szántó 4020, kert 59, szőlő 130, legelő 130, erdő 720 kh. Termő 5059, terméketlen 220 kh. 1393-ban Mandiek néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: Mándok magyar mezőváros, Szabolcs vm.-ben. 273 r., 54 g. kat., 1097 ref., 51 zsidó (=1465) lak., ref. anyatemplommal, országos vásárokkal. Van 45% első oszt.»béli egész telke, nevezetes marha- és sertéstenyésztése. F. u. a gr. Forgách nemzetség s feje egy uradalomnak. Ut. p. Vásáros-Namény. — 1900-ban 323 házában 2923 l. élt. 2905 magyar, 3 német, 3 tót, 12 egyéb; 548 r., 176 g. kat., 5 ev., 1850 ref., 342 izr. Dúlói: Sűgóhegy, Tetenke, Katonáshegy, Szotorhegy, Csipőshegy, Borkuhegy. Gőzmalma és szess-

gyára van. Nagyobb birtokos gr. Forgách László. — V. á. Tuzsér. — 1920-ban 420 házában 3367 l. élt; ebből 3357 magyar, 6 német, 2 tót, 2 egyéb; 727 rk., 238 g. kat., 2031 ref., 7 ev., 1 g. kel., 363 izr. Östermelő 63%. iparos 19%, kereskedő 3%. Birtokos és bérlő 236. — Az összes gazdaságok területe 5280 kh.; ebből szántó 4025 kh. Ugar 446 kh. Közös legelő 300 kh., szőlő 103*3 kh. A birtokok 22 %-a 1000 h.-on felül van, 38 7₀-a 1000—190 h.-as, 3 %-a 100—20 h.-as, 37 %-a 20 h.-on alul van. 100 h.-on felüli birtokosok: gr. Forgách László örök. Szántóföldeinek 10%-át őszi búzával, 28%-át őszi rozssal és kétszeressel, 10% át tengerivel, 32%-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 3004 q búza 7375 q rozs, 3422 q tengeri, 76.150 q burgonya, 9423 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 2750 q, tavaszi bükköny 1906 q és takarmánytök 2152 q Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, zabos bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, biborhere, lucerna, takarmányrépa. Termeszt még görögdinnyét, lencsét, 210 q dohányt, kenderet, 290 q fejeskáposztát A szalmatermés 17.578 q, a kóróé 5487 q. Must 130 hl. — Az 1000 h.-on felül lévő birtokok adják a búza 33, rozs 16, tengeri 18, burgonya 30, takarmánynövények 49, a 20 h.-on aluli levő birtokok a búza 47, rozs 54, tengeri 36, burgonya 44, takarmánynövények 29, az 1000—100 h.-as birtokok a búza 17, rozs 26, tengeri 43, burgonya 21, takarmánynövények 17 %-át. — Állatállománya: 856 szarvasmarha, 199 ló, 1218 sertés. A szarvasmarhaállomány 78 %-a magyar-, 15 siementhali-, 7 egyéb fajta. A tehének száma 351 (59—28—13%), az ökröké 347

Máriapócs. (*Nyírbátori j.*) — Területe: 3823 kh. Szántó 3070, kert 16, rét 217, szőlő 68, legelő 166, erdő 99 kh. Termő 3636, terméketlen 187 kh. — Az Anjou okmánytárban 1347-ben e néven szerepel. — Fényes ezt írja róla : magyar m. város Szabolcs vm-ben, ut. p. Kállóhoz keletre IV4 mfdnyire, 216 r., 930 g. kai, 56ref., 2 ev., 223 zsidó (=1427) lak., róm kat. fii. és g. kat. anyatemplommal s gör. kat basiliták monostorával, 22¹/₂-ik oszt.-beli egész telekkel. Határa homokos, de rozsot, dohányt, tengerit bőven terem. Az idevaló bucsújárások nagy élénkséget adnak e városnak. F. u. a basiliták, Gergelyfy, Némethy, Mándy, Urbán, Tisza stb. — 1900-ban 309 házában 1848 l. élt; 1819 magyar, 8 német, 2 tót, 6 oláh, 13 rutén ; 350 r., 1259 g. kat., 1 g. kel., 3 ev., 123 ref., 111 izr. 1 egyéb. Nagyobb birtokosok : a Szent Bazil-rendi szerzet, Gergelyffy Dezső. — 1920-ban 315 házában 2001 l. élt; ebből 1972 magyar, 2 német, 4 tót, 18 rutén, 5 egyéb; 465 rk., 1322 g. kat., 104 ref., 2 ev., 1 g. kel., 2 unit., 105 izr. Östermelő 76 %, iparos 13 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő : 92. — Az összes gazdaságok területe: 3823 kh., ebből 3057 kh. szántó. 684 kh. ugar. 245 kh. közös legelő. 68.1 kh. szőlő. A birtokok 55 %-a 1000-100 h.-as, 15 %-a 100—20 h.-as, 30 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felül birtokosok : Gergelyffy Dezső, Szt. Bazilrend, Vékey István. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 25 /o-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 19 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel, 1 %-át dohánnyal vetette b?. — A termés: 1678 q őszi búza, 4008 q őszi rozs és kétszeres, 3083 q tengeri, 25.562 q burgonya, 12.271 q takarmánynövény. E utóbbiból legtöbb a csalamádé 3032 q, tavaszi bükköny 2239 q, takarmányrépa 3920 q. takarmánytök 1268 q. Többi takarmánynövénye : őszi- és tavaszi árpa,

zab, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még görögdinnyét, dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát (336 q) és fejeskáposztát. A szalma-termés 10.833 q, a tengerikóróé 5057 q. Must 340 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 52, rozs 30, tengeri 60, burgonya 42, takarmánynövények 59, a 20 h-on aluli birtokok a búza 30, rozs 60, tengeri 32, burgonya 47, takarmánynövények 29 %-át. Az utóbbiak természetik a görögdinnye és vöröshagyma nagyobbik részét, az előbbieket a dohány 100 %-át. — Á/atá/omány; 488 szarvasmarha, 229 ló, 912 sertés, 231 juh, 6 kecske. A szarvasmarhaállomány 51 %-a magyar-, 35 siementhal-, 14 egyéb fajta. A tehének száma 245 (56 %-a magyar-, 42 siementhal-, 2 egyéb fajta), az ökröké 36.

Mátészalka (*Szatmár* m.) — Területe 8319 kh. Szántó 6795, kert 48, rét 721, szőlő 58, legelő 254, erdő 25 kh. Termő 7901, terméketlen 418 kh. — Nevét 1322-ben Mathe, 1325-ben Kywzalka és Belzalka, 1367-ben Matezalkaya, Mathezalka és Belzalka, 1368-ban Zalkamate alakban írják az egykorú oklevelek. — Fényes nem emlékezik meg róla. — 1900-ban 790 házában 5405 magyar l. élt; ebből 717 r., 470 g.kat., 3194 ref., 1008 izr. Nagyobb birtokosok a Szálkái gyártelep, özv. Tisza Kálmáné. — 1920-ban 845 házában 6519 magyar l. élt; 821 r., 515 g. kat., 3893 ref., 20 ev., 1270 izr. Östermelő 49%, iparos 22%, kereskedő 6%. Birtokos és bérlő 355. — Az összes gazdaságok területe: 7923 kh., ebből 6799 kh, szántó. Ugar 710 kh. Közös legelője nincs. Szőlő 73*9 kh. A birtokok 36 %-a 1000-100 h-as, 25 %-a 100-20 h-as, 39°/o-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok: Budaházy Kálmán, Csizmadia Mihály, Kincses Istvánná, Klein Andor, Krancz Sámuel. Mátészalka község, Szálkái István és tsai, Szálkái Sándor, Tisza Lajos gr., Weisz Miklós. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 19 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 10.815 q búza, 8751 q rozs, 7474 q tengeri, 58.474 q burgonya, 47.250 q takarmánynövény. Ebből 2043 q zab, 8774 q csalamádé, 2128 q zabos bükköny, 1916 q lóhere, 1919 q lucerna, 18.881 q takarmányrépa, 9428 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, biborhere, muhar. Termeszt még kölest, 3650 q cukkorrépat, 614 q sárgadinnyét, 2522 q görögdinnyét, 2860 q főzeléktököt, babot, lencsét, mákot, napraforgót, 689 q fejeskáposztát és zöldségfélét. A szalmatermés 39.686 q, a kóróé 14.437 q. Must 485 hl. — A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 50, rozs 52, tengeri 44, takarmánynövények 36, az 1000—100 h-as birtokok a búza 34, rozs 28, tengeri 22, burgonya 28, takarmánynövények 45 %-át. — Állatállománya: 1198 szarvasmarha, 454 ló, 1140 sertés, 10 szamár, 2 öszvér. A szarvasmarhaállomány 48 %-a magyar-, 44 siementhal-, 8 borzderes fajta. A tehének száma 640 (51 %-a magyar-, 49 siementhal fajta), az ökröké 177.

Mezőladány (*Tiszai j.*) - Területe 2372 kh., Szántó 1531, kert 192, rét 123, szőlő 15, legelő 147, nádas 9 erdő 52 kh. Termő 2069, terméketlen 321 kh. Örmező és Órladány együtt viselik ezt a nevet. Örmezőt e néven a leleszi 1435-iki oklevele említi. — Fényes ezt irjaróla: Örmező-Ladány magyar falu Szabolcs vm.-ében Beregh v.-megye szélén,

Órmező szomszédságában: 16 római, 3 g. hat., 205 ref., 61 zsidó, (=285) lak. ref. anyatemplommal 1/3 másodosztálybeli egész telekkel. F. u. gr. Forgács, gr. Vay Ábrahám, b. Horváth, Jékey, Király, Lakatos, Maklár, Pethő, Szuhay, Uzonyi. Ut. p. Vásárosnamény. — 1900-ban 200 házában 1078 l. élt; 1076 magyar, 1 horvát, 1 egyéb; 303 r., 342 g. kat., 304 ref., 179 izr. Nagyobb birtokos a gr. Forgách család. V. á. Fényeslitke. — 1920-ban 188 házában 1035 l. élt; 1032 magyar, 2 német. 1 tót; 264 r. kat., 321 g. kat., 328 ref., 4 ev., 118 izr. Őstermelő 84%, iparos 6%, kereskedő 4%. Birtokos és bérlő 176. — Az összes gazdaságok területe 2390 kh., ebből 1531 kh. szántó. Ugar 47 kh. Közös legelő 101 kh. Szőlő 147 kh. A birtokok 10 %-a 1000—100 h-as, 307₀-a 100—20h.-as, 60₀-a 20 h.-on alul van. 100 h.-on felül birtokosok: Mezőladány község úrbéresei, Moskovitz Mór. — Szántóföldeinek 18 %-át őszi búzával, 17%-át őszi rozssal és kétszeressel, 15 %-át tengerivel, 27 %-át burgonyával, 19 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 2342 q búza, 1967 q rozs, 2124 q tengeri, 20.440 q burgonya, 4830 q takarmánynövény. Ebből 2209 q lóhere, 1443 q lucerna, 1246 q takarmányrépa, 1602 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi ároa, zab, őszi-, tavaszi bükköny. Termeszt még 337, q görögdinnyét. A szalmatermés 8497 q a kóróé 3317 q. Must 15 hl. — *Allatállománya*: 504 szarvasmarha, 109 ló, 299 sertés. A szarvasmarhaállomány 77 %-a magyar-, 2 borzderes-, 21 egyéb fajta. A tehének száma 257 (72—3—25%), az ökröké 21.

Mérk (*Szatmár m. mátészalkai j.*). — Területe : 8164 kh. Szántó 6438, kert 8, rét 304, szőlő 151, legelő 203, erdő 635 kh. Termő 7739, terméketlen 426 kh. Nevét 1431-ben Meerk, 1433-ban Merk-nek írják. — Fényes ezt írja róla: magyar-német falú, Szatmár vm-ben. Ut. p. Vállajhoz közel; 546 r., 103 g. kat. 361 ref. (=1010) lakos, ref. anya-, kat. fi. templommal. Földje homok, jó búzát, rozst terem; szép erdeje, rétje és szőleje van. F. u. gr. Károlyi nemzetség. — 1900-ban 305 házában 2162 l. élt; 2147 magyar, 14 német, 1 egyéb; 1042 r., 275 g. kat, 707 ref., 78 izr. — 1920-ban 845 házában 2704 l. él; ebből 2568 magyar, 124 német, 7 oláh, 1 rutén, 4 egyéb; 1340 r., 377 g. kat., 907 ref., 3 ev., 10 g. kel., 67 izr. Őstermelő 84%, iparos 7/0, kereskedő 2%. Birtokos és bérlő 267. — Az összes gazdaságok területe 9094 kh.; ebből 7060 kh. szántó. 319 kh. ugar. 400 kh. közös legelő. 1507 kh. szőlő. A birtokok 66 %-a 100 h-on felüli, 14 %-a 100—20 h-as, 20 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Ecsedi láp lecsapoló társulat, Károlyi Gyula gr., Károlyi Gyuláné gr., Károlyi Lajos gr., Mérk község, — úrbéresei, Piret de Bihain Lajosné br., Zay Miklósné gr., Zelensky Róbertné gr. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 19 %-át tengerivel, 13 %-át burgonyával, 27 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 6006 q búza, 10.061 q rozs, 12.603 q tengeri, 54.107 q burgonya, 76.792 q takarmánynövény. Legtöbb az őszi árpa 2170 q, zab 2692 q, csalamádé 21.720 q, zabos bükköny 1329 q, lóhere 3201 q, lucerna 3239 q, takarmányrépa 30.723 q, — tők 6120 q. Többi takarmánynövénye: tavaszi árpa, őszi-és tavaszi bükköny, bíborhere, muhar. Termeszt még kölest, sárgadinnyét, görögdinnyét, seprőcirokot, babot, dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát, fejeskáposztát, kelkáposztát, paradicsomot, sárgarépát, petrezselymet, karalábét, uborkát. A szalmatermés 34.922 q,

á tengeri kóróé 21.377 q. Must 350 hí. — A ouza 50%-át a 100 h-on felüli, 33 %-át a 20 h-on aluli, a rozs 60%-át a 100 h-on felüli, 25%-át a 20 h-on aluli, a tengeri 82 %-át a 100 h-on felüli, a burgonya 63 %-át a 100 h-on felüli, 24 %-át a 20 h-on aluli, a takarmánynövények 62 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. — *Állatállomány*: 1179 db. szarvasmarha, 496 db. ló, 3811 db. sertés, 1 db. szamár, 2 db. öszvér. A szarvasmarhaállomány 44 %-a magyar-, 6 siementhali-, 1 borzderes-, 49 egyéb fajta. A tehenek száma 582(43—6—9—51%) az ökröké 213.

Mikepércs* — *Hajdú vm. központi járás.*) — Területe: 6420 kh. Szántó 3833, kert 102, rét 554, szőlő 203, legelő 902, nádas 23, erdő 498. Termő 6115, terméketlen 305 kh. — Fényes azt írja róla : Mike-Pércs, vagy Kis-Pércs magyar falu, Bihar vm-ben, Debrecenhez 1 mfdnyire homokos térségen, 1453 lak., kik 47 zsidót kivéve mind ref.-ok, s anyateplomuk van. Háára 7995 % h., melyből belső telek 170, szántó 3204 7s, kaszáló 1510 Vs, legelő 2031 ³/₈, külső csárda nyomása 22 ³/₈, salétromszérük 9, szőlőkert 126 %, utak 179 ⁴/_s, erdő 741 ²/_s h. (2015 szántó, 755 kaszáló), de ez is nagyobb részben feltöretett, 126 ⁶/₈ h. dézmás szőlő; majorsági földek 2708 ⁷/₈ h. A határnak hasonfele homokföld, másik fekete és szikes. A homokföldön terem rozs, a fekete tödön tavasz-búza, árpa, zab, tengeri. Folyóere 3 van, u. m. Tekerecs, Kondoros és Veker, melyek azonban csaknem minden évben kiszáradnak. Van itt 17 salétromfőző kazán, melyekben a salétrom nemcsak nyersen, hanem tisztán eresztve is terményeltetik. F. u. a váradi deák káptalan; de curialisták is vannak, u. m. Sinay Károly, Szilágyi Mihály és János. — 1900-ban 400 házában 2170 l. élt; 2167 magyar, 2 német, 1 egyéb; 117r., 19 g. kat., 1958 ref., 76 izr. - 1920-ban 421 házában 2316 l. eltéből 2312 magyar, 3 német, 1 oláh; 155 r. k., 21 g. k., 2090 ref., 2 ev., 11 g. kel., 37 izr. őstermelő 89 %, iparos 5 %, kereskedő 1 %. Birtokok és bérlő 272. — *Az összes gazdaságok területe* 5187 kh., ebből 3919 kh. szántó- 201 kh. ugar. 892 kh. közös legelő. 2032 kh. szőlő. A birtokok 39 %-a 1000 k. h-on felüli, 3 %-a 1000-100 h-as, 29 %-a 100-20 h-as 29 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok : Bíró Lajos, Miké József, Mikepércs, — telkesgazdái, Nagy Ferenc, Nagyváradí r. kat. káptalan. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával, 16 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 29 %-át tengerivel, 3 %-át burgonyával, 24 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés*: 3436 q búza, 2831 q rozs, 8897 q tengeri, 3436 q burgonya, 22957 q takarmánynövény Ebből 5101 q csalamadé, 1720 q őszi bükköny, 3766 q zabos bükköny, 1642 q lucerna, 8055 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, baltacin, muhar takarmánytök. Termeszt még kölest, 279 q sárgadinnyét, 774 q görögdinnyét, főzeléktököt, seprőcirokot, borsót, babot. 152 q lencsét, repcét, zöldségféléket. A szalmatermés 13.417 q, a kóróé 13.767 q. Must 350 hl. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 40, rozs 52, tengeri 36, burgonya 47, takarmánynövények 28, a 20-100 h-as birtokok a búza 40, rozs 40, tengeri 24, burgonya 37, takarmánynövények 27, az 1000-10 h-as birtokok a búza 2, rozs 2, tengeri 2, burgonya 5, takarmánynövények 1 %-át. — *Állatállománya*: 1179 szarvasmarha, 411 ló, 904 sertés, 792 juh, 4 kecske. A szarvasmarhaállomány 48 %-a magyar-, 37 siementhali-, 2 borzderes-, 13 egyéb fajta. A tehenek száma 560 (46—34—3—17 %). az ökröké 50.

Monostorpályi (*Biha? m. derecskői j.*) Területe 7722 kh. Szántó 6095, kert 51, rét 493, szőlő 69, legelő 274, nádas 33, erdő 428. Termő 7443, terméketlen 279 kh. Ósrégi monostoros hely. Régen Nyir-Pályi néven ismeretes. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Bihar vm.-ben., Debrecenhez 2 mfdnyire, homokos térségen, ut. p. Hosszupályi. Népessége 1020 lélek, kik 85 zsidót és 50 g. kat.-t kivéve mindnyájan ref.-ok, anyatemplommal, csinos úriházakkal. Határa mintegy 9000 h., melyből 5000 h. szántó és kaszáló, 3000 h. erdő, 1000 h. nádasrét, vagy szőlőskert. Ezekből úrbéri föld csak 372 h. Legelő különösen nincs, csak az ugarokat használják. Földje részint silány homok, részint vizjárta lapos, úgy hogy alig lehet 1000 h.-ra tenni a jól használható földet, mely azonban szép rozstot, kukoricát, zabot terem. Birtokosai: Tihanyi család, Bernáth Lajos, Simay István, Szartóry Lajos, Váry József, Tóth Dániel, Holkó Sámuel, Thuolt József, Paksi-Kiss örökösök, Kovács László, Szúnyog Dániel, Molnár János, Klobusiczky András, Csengeri Lajos, Székely János, Debreczeni Mihály, Bagosi József, Horváth Anna kisasszony. — 1900-ban 304 házában 2010 magyar 1. élt. 248 r, 108 g. kat., 1 ev., 1533 ref., 115 izr. Nagyobb birtokosok : Gorove János, Kövesdy Imre, Klobusiczky Géza, Paksy Albert. - 1920-ban 322 házában 2126 1. él ; ebből 2122 magyar, 1 német, 2 oláh; 211 r., 93 g. kat., 1724 ref., 10 g. kel., 86 izr., 2 egyéb. Östermelő 88 %>, iparos 5 %, kereskedő 2 %>. Birtokos és bérlő 83. — Az összes gazdaságok területe 7181 kh. ebből 5399 kh. szántóföld. 704 kh. ugar. 499 kh. közös legelő. 105.4 kh. szőlő- A birtokok 62 %-a 100 h.-on felüli, 18 %-a 100-20 h.-as, 20 %-a 20 h.-on aluli. 100 holdon felüli birtokokosok Gorove István, Gorove László, Kovács Béla és tsai, Kövesdy Imre, Lichtschein Jenő és Márton, Monostorpályi község, Surányi Alajos és Ferenc, Szémán János. — Szántóföldeinek 8 %-át őszi búzával, 27 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 29 %-át tengerivel, 4 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termes 3179 q búza, 7766 q rozs, 16.280 q tengeri, 8692 q burgonya, 28.813 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 9863 q, tavaszi bükköny 1667 q, zabos bükköny 3543 q, lucerna 1335 q, takarmányrépa 8559 q, tők 2201. Többi takarmánynövénye: őszi és tavaszi árpa, őszi bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, cukorrépát, sárgadinnyét, görögdinnyét (955 q) babot, lencsét, dohányt (396 q), kendert, mákot, napraforgót, fejeskáposztát (341), salátát. A szalmatermés 25801 q, tengeri kóró 28.259 q. Must 176 hl. — A búzatermés 38 %-át a 20 h.-on aluli, 33 %-át a 100-20 h.-as, 29 %-át a 100 h.-on felüli, a rozs 56 %-át a 100 h.-on felüli, a tengeri 47 %-át a 100 h.-on felüli, 34 %-át a 20 h.-on aluli, a burgonya 40 %-át a 100 h.-on felüli, 40 %-át a 20-on aluli, a takarmánynövények 53 %-át a 100 h.-on felüli, birtokok adják. A 100 h.-on felüliek adják a dohányt, mák, napraforgó 100-100%-át, a 20-on aluliak a görögdinnye, cukorrépa, fejeskáposzta termés nagy részét. — *Allatállomány* : 421 db, szarvasmarha, 299 db. ló, 1376 db. sertés, 410 db. juh. A szarvasmarhaállomány 42 % a magyar-, 25 siementhali-, 11 borzderes-, 22 egyéb fajta. A tehének száma 218 (34-29-19-28 %) az ökröké 82.

Nagydobos, (*Szatmár m. Mátészalkai j.*) — Területe 4682 kh. Szántó 3748, kert 32, rét 269, szőlő 88, legelő 233, erdő 63 kh. Termő

4433, terméketlen 240 kh. — Nevét a XIV. sz.-ban gyakratl említik és hol egyszerűen Dobosnak, hol pedig Nagydobosnak írják. — Fényes ezt írja: Dobos, Szatmár v., magyar falu, közel Olchva-Apátihoz: 274 r., 434 g. kat., 662 ref., 83 zsidó (= 1453) lak, ref. és g. kat. anyatemp-lommal, zsinagógával. Határa részint homok, részint termékeny búza-föld; rétje, legelője elég és jó. F. u. a gr. Károlyi nemzetség. E helysé- get Tarpa helyett Bereg vm.-ből tették át az 1832/6-iki országgyűlésen. Ut. p. Beregszász. — 1900-ban 269 házában 1713 l. élt; 1708 magyar, 1 német, 3 rutén, 1 egyéb; 139 r., 372 g. kat., 1 ev., 1076 ref., 125 izr. — 1920-ban 268 házában 2020 magyar l. élt; 198 r., 409 g. kat., 1284 ref., 2 ev. 127 izr. Östermelő 79 %, iparos 10 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 299. — *Az összes gazdaságok területe*: 4519 kh. ebből 3479 kh. szántó. Ugar 588 kh. Közös legelő 293 kh. Szőlő 132 kh. A birtokok 25 %-a 1000 h-on felül van, 34 %-a 1000-20 h-as, 19 %-a **100-20** h-as, 22 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok: Fuchs Artúr, Jármly Elek- es társai, özv. Jármly Andrásné, Nagy Zsigmond, Nagydobos közbirtokos- sága, Péchy Szabolcs, br. Perényi Péter, Schönwald Sámuel. Szántóföldeinek 11%-át őszi búzával, 23%-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tenger- rivel, 21 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *Termése* 2867 q búza, 4547 q rozs, 2906 tengeri, 30228 q burgonya, 27.324 q takarmánynövény. Ebből 3937 q csalamádé, 1156 q tavaszi bükköny, 1687 q lucerna, 6101 q takarmányrépa, 12503 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, zabos bükköny, lóhere, biborhere. Termeszt még kölest, 6735 q cukorrépat, 1880 q görögdinnyét, 224 q főzeléktököt, 256 q dohányt, kendert, napraforgót, 283 q-fejeskáposztát. A szalmatermés 16.828 q, a kóróé 5716 q. Must 300 hl., friss szőlő 600 kg——20 h-on alul levő birtokok adják a búza 29, rozs 24, tengeri 34, a burgonya 31. takarmánynövények 29, az 1000—100 h-as birtokok a búza 24. rozs 34, tengeri 32, burgonya 29, takarmánynövények 27, az 1000 h-on felül levő birtokok a búza 27, rozs 32, tengeri 14, burgonya 18, takarmánynövények 24 %-át. — *Allatállomá- ny*: 508 szarvasmarha, 238 ló, 738 sertés, 351 juh, 2 öszvér, A szarvas- marhaállomány 42 %-a magyar-, 28 siementhali-, 15 borzderes-, 15 egyéb fajta. A tehének száma 302 (39—29—20—12%), az ökröké 67.

Nagyhalász (*Nyírbogdányi j.*) Területe 13.622 kh. Szántó 10.782, kert 25, rét 402, szőlő 44, legelő 1173, nádas 42, erdő 174 kh. Termő 12.642, terméketlen 980 kh. — Az árpádkori okmánytárban már 1283-ban szerepel Halász, 1372-ben Halásztelek néven. — 1454-ben Poss. Nagy- halaz néven említik. Belhalász néven is szerepel. — Fényes így ír róla : magyar falu, Szabolcs vm.-ben, ut. p. Nyíregyházától északra 2 V₂ mfd, a Tisza mocsarai mellett. Határa 22.500 h., amelyből azonban csak 500 h. száraz, a többU a Tisza árja borítja, de ezt is használják kaszálással és nádvagássól. Urbériség 300 h.; a többi majorság. Földje igen termé- keny fekete homok; erdeje sok a Tisza mentiben, a fái között nevezet- es egy nyárfá, amely 40 öl fára becsültetett a Csuha Tamás úr részén. Szénája, nádja, hala nagy bőséggel van. Tavaszkor a nők libáikat s kacsáikat a tavakra kieresztvén, fagy idején térnek vissza. Nyári időben

a rétre minden gazda csónakot használ. Né pessége 1668 l.; 1353^A ref., 221 r., 17 g. kat., 77 zsidó. Ref. anyateplom. Belső birtokosok: Csuha Tamás, Fráter Benedek és Miklós, Laskay Bálint és Pál, Jezerniczky Ferenc Kornis Ágoston, Kövér család, Márky család, Budaházy Józsefi külső birtokosok: Patay Sámuelnő, b. Bánffy örök., Répássy János* Krasznay Gábor; Mikécz és Szunyogh örökösök. — 1900-ban 509 házában 4485 l. élt; 4448 magyar, 23 német, 13, tót 1 egyéb; 1373 r., 251 g. kat*, 1 g; kelj 32 ev., 2583 ref., 245 izr. Érdekes dűlőnevei: Orkoláb* Tétke, Regezin, Kocoba*, Záoce, Ticéláp* Szapagyszeg* N. Keletke, N. és K. Jelke, Komocsó, Borrétája, Viom érhát, Beje, Ecsetava, r Eger-ütő, K. Zombor, Iborcka, Gigyesei, Zorbély láp* Király hegy-dűlő* Úr tava, Szörény tava, Ördögárka-hegy, N. Bertény tó, Bálvány-hegy, Pogánysziget, Poklondos, Jóca kátyú, Bördöli, Csonálos tó, Tacsá tó, Kapos-hegy* Tótszer, Háromanya hegy, Kovászta lapos. - V. á. Kemece. Nagyobb birtokosai: gr. Lónyai Pálma, Kállay András, Gencsi Albert, Klár Leó, - Gusztáv, Haas Mór.* 1920 ban 752 házában 5701 l. élt; ebből 5644 magyar, 5 német, 2, tót, 50 egyéb. 1794 r., 369 g. kat., 3241 ref., 27 ev., 2 g. kel., 268 izr. Östermelő 79%, iparos 11%, kereskedő 2 %o. Birtokos és bérlő 193. — Az összes gazdaságok területe 13.622 kh. ; ebből 10.773 kh. szántó. Ugar 443 kh. Közös legelő 345 kh. Szőlő 83*4 kh. A birtokok 28 %-a 1000 h.-on felül van, 35 %-a 1000—100 h.-as, 17 %-a 100—20 h.-as, 20 o/oa 20 h.-on alul van. 100 h.-on felül birtokosok : Bleuer Lajos örök., Boros Károly, Felsőszabolcsi-tiszai ármentesítő társulat, Haas Ignác, Hönsch Miklós és neje, özv. Jármay Jánosné, Jármay Márton örök., — Menyhért örök., Klár Gusztáv, — Leo, Nagyhalász község, — ref. egyháza, özv. Odescalchi Zoárdné hg., Szántó István, özv. Weiszmann Ignácné. — Szántóföldeinek 19 %-át őszi búzával, 18 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 13 %-át burgonyával, 23 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — Termése 19.180 q búza, 16.426 q rozs, 13.378 q tengeri, 67.990 burgonya, 109.654 q takarmánynövény. Ebből 1474 q őszi árpa, 5582 q zab, 31072 q csalamádé, 2176 q zabosbükköny, 2698 q lóhere, 12.823 q lucerna, 45.130 q takarmányrépa, 6649 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: tavaszi árpa, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs. Termeszt még kölest, tatárkát, 21.715 q cukorrépat, sárgadinnyét, 5470 q görögdinnyét, babot, repcét, 2616 q dohányt, 266 q kendermagot és 462 q kenderfonalat, lent, mákot, 139 q napraforgót, paprikát, 521 q vöröshagymát, 618 q fejeskáposztát, 113 q paradicsomot, 359 q sárgarépat, petrezselymet, salátát. A szalmatermés 82.744 q, a kóróé 23.317 q. Must 125 hl. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok adják a búza 32, rozs 30, tengeri 25, burgonya 26, takarmánynövények 37, az 1000—100 h-as birtokok a búza 24, rozs 31, tengeri 28, burgonya 26, takarmánynövények 30, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 25, rozs 22, tengeri 30, burgonya 33, takarmánynövények 19 %-át. — Állatállomány : 1802 szarvasmarha, 918 ló, 3317 sertés, 657 juh. A szarvasmarhaállomány 23 %-a magyar-, 24 siementhali-, 53 egyéb fajta. A tehének száma 419 (15—32—53%), az ökröké 93.

Nagykálló (*MagykáÜőij.*) területe: 16.401 kk Szántó 13.683, kért 61, rét 808, sz^Aló 117, legelő 984, nádas 1, erdő 14 kh. Termő 15,668, terméketlen 793 kh. A tatárjárás után alapították. — Fényes ezt írja : népes magyar m. v. Debrecenhez északra 4 mfd.-nyire: 5499 lakosai, kik közt 683 r> 664 g. kat., 8 ev., 3451 ref., 693 zsidó. Római és g. kat., és ref> anyaszentegyházak Zsinagóga. Itt a megyeház is, melyben Szabolcs m. gyűléseit szokta volt tartani. Az épület régi és kicsiny s nem felel meg a nagy és fényes megye szükségének. Határa nagy és termékeny; van 24 első oszt. egész telke; mesteremberei számosak; postahivataláról és dohányjáról nevezetes. F. u, az igen régi s most is virágzó Kállay nemzetség. A Kállai vár hajdan meglehetősen erősség volt. Salétromfőzéséről szintén nevezetese város. — 1900-ban 1142 házában 7325 l. élt; ebből 6854 magyar, 22 német, 423 tót, 8 oláh, 8 rutén, 2 szerb, 8 egyéb; 1695 r., 1369 g. kat., 10 g. kel., 494 ev., 2970 ref., 1 unit., 782 izr., 4 egyéb;— 1920-ban 1177 házában 8232 l. élt; ebből 8187 magyar, 13 német, 14 tót, 1 oláh, 8 rutén, 2 szerb, 7 egyéb; 1823 r., 1636 g. kat., 3112 ref., 595 ev., 3 g. kel., 3 unit., 1060 izr. Östermelő 58 %/o, iparos 18 %>, kereskedő 6 %, Birtokos és bérlő 424. — Az összes gazdaságok területe 16449 kh.; ebből 13.684 kh. szántóföld ; 129 kh. ugar; 160 kh. közös legelő ; 117 kh. szőlő. A birtokok 6 %-a 1000 h.-on felül levő, 42 %-a 1000-100 h.-as, 21 %/o a 100-20 h.-as, 31 %/o a 20 h.-on alul van. 100 h.-on felül birtokosok ; Kiskálló, Bartha József, özv. Benedikt Sándorné, Bogdán Ferenc, A. Borsi István örök. Csendes György, Gzucker Henrikné, Demeter Mihály, ifj. Dessewffy A.urél gr., Gerda András, Kabai István, Kóder Ferenc, Marján György örök., id. és ifj. Marján János, Mezőssy Béla, Miklós László, Nagykálló, — ref. egyháza, — r. kat. egyháza, Nyíregyháza, Rittersporn Artúr, — Miklós, Schwarczer Nándor, Somogyi Istvánné, T. Szabó Bálint, özv. Torrr.a Andrásné, M. Tóth István, M. Tóth Józsefné, özv. Tömöry Andrásné, Török András, VENZA Sándor.—Szántóföldeinek 17 %"át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 15 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával, 28 %-át takarmánynövényekkel. 2 %-át dohányjal vetette be. — A termés 15525 q búza, 16925 q rozs, 23206 q tengeri, 115130 q takarmánynövény. Ebből őszi árpa 2311 q, tavaszi árpa 3138 q, zab 3458 q, csalamádé 10206 q, zabos bükköny 11734 q, lóhere 3393 q, lucerna 7241 q, takarmányrépa 62756 q, takarmánytök 9421 q. Többi takarmánynövénye : tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, muhar. Termeszt még 16850 q cukorrépat, sárgadinnyét, 3006 q görögdinnyét, főzeléktököt, kölest, borsót, babot, 2090 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 75802 q, a kóróé 39927 q. Must 120 hl. — Az 1000 h.-on felül lévő birtokok adják a búza 8, a rozs 4, tengeri 5, burgonya 7, takarmánynövények 6, az 1000—100 h.-as birtokok a búza 39, rozs 31, tengeri 35, burgonya 37, takarmánynövények 44, a 20 h.-on alul lévő birtokok a búza 28, rozs 41, tengeri 37, burgonya 38, takarmánynövények 24 %/o-át A cukorrépa és dohány nagyobb részét az 1000—100 h.-as birtokok adják.—*Állatállomány* 1165 szarvasmarha, 852 ló, 1446 sertés, 1631 juh. A szarvasmarhaállomány 16 %-a magyar, 50 siementhali, 5 borzderes, 29 egyéb fajta. A tehenek száma 682 (13 %-a magyar, 50 siementhali, 6 borzderes, 3 egyéb fajta) az ökrök száma 142.

Nagyléfa (*Bihar m. Nagylétaij*) Területe : 14.986 kh. Szántó 11.654,

kert 63, rét 597, tóóíó lölf, legelő 2026, nádas 14, erdő 11 kh. termő 15.382, terméketlen 543 kh. A váradi regestrumban 1229-ben szerepel. — Fényes ezt írja : magyar falu Bihar vm-ben Debrecenhez 3 mfd-nyire, posta helyben. Határa közel 2 mfd. terjedésű és az egész róna. Debrecen ielői eső hasonfele homokos, melyen van a közös legelő, urasági erdő, szőlőkert és elszórva úrbéri kaszálók. A többi föld fekete agyag és homok s gazdag termékenységű, tiszta búzát, rozst, tengerit leginkább terem. A dohány- és dinnyetermesztés nagy kiterjedésben űzetik. Az uraság -gazdasága és birkatenyésztése a jeles főkormányzó Irinyi János ur felügyelete alatt virágzó karban áll. A le nem folyt úrbéri pör miatt az úrbéri és alodiális földek nagy mennyiségét pontosan megmondani nem lehet, de eddig $214 \frac{6}{8}$ telek után volt úrbéri szántóföld 5583 V2, kaszáló 2577 h., a közös legelő 4000, s alodiális szántóföld, kaszáló, erdő, szőlő stb., mintegy 8000 h. - A lakosok száma 5000, kik közül 3000 ref, 32 r. kat., n. e. hitű 3, zsidó 100 és 1865 g. kat., kiknek nagyobb része oláhu is beszél. Telkesjobbágy van 652, zsellér 39, lakó 39, kézműves 32. kereskedő boltos 5. Jelesb épületei: 1 reform, és 2 g. kat. templom, nem rég épült urasági kastély, szeszgyár, nagyszerű magtár villanyhárítókkal; osztályos postahivatal több üzletes uradalmi tisztikak. — Szeszgyára feldolgoz évenként 5000 köböl burgonyát s készít 65000 icce szeszt s a moslékon 70 ökor széna nélkül meghizlaltatik. — Folyóvíze Nagylétának nincs, de vannak több apróbb tavak, melyekből csatornák által vezetettve képezetik egy folyó patak, mely épen a helység szélén lévő négykövű vízimalmot hajtja. A határ déli részén, épen a szélben, látható az u. n. Leányvár-omladék, s szinte a határ ény.-i részében egy Bánk hegynek nevezett dombon levő régi zárda-maradvány. — Kiváltságolt vásárja nincs, hanem gyakorlatnál fogva minden vasárnap sertés-, hétfőn pedig baromvásár, úgy azonban, hogy amely sertések itt el nem kelnek, azokat hétfőre, a barmokat pedig keddre Debrecenbe be szokták hajtani. — A helység feje egy uradalomnak, melyet bir báró Mandl Lajos, ki rendesen Grácban lakik. — 1900 ban 1044 házában 6120 l. élt; 4471 magyar. 4 német, 1 tót, T649 oláh, 1 egyéb; 198 r., 1981 g. kat., 36 g. kel, 11 ev., 3584 ref., 316 izr. - 1920-ban 1207 házában 6343 l. élt; ebből 5029 magyar, 5 német, 1308 oláh, 1 egyéb; 2069 g. kat., 288 r. kat., 3624 ref., 6 ev, 19 g. kel., 4 unit., 330 izr., 3 egyéb. Östermelő 76 %, iparos 13 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 829. — Az összes gazdaságok területe 14151 kh. ebbel 10539 kh. szántóföld. 163 kh. ugar. 1954 kh. közös legelő. 700.3 kh. szőlő. A birtokok 36 %-a 100 h.-on felüli, 22, %-a 100-20 h.-as, 42 %-a 20 h.-on aluli. 100 h.-on felüli birtokosok : Arva József, Grosz Jenő, Izsó Imre és Székely László, Lédig Dezső, Nagyléta község, — gazdaközönsége, — ref. egyháza, Szima György, Vida József, Zichy Tivadar gr. — Szántóföldeinek 24 %-át őszi búzával, 11 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 28 % -át tengerivel, 3 %-át burgonyával, 28 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 22552 q őszi búza, 7361 q őszi rozs, 30835 q tengeri, 15107 q burgonya. 85823 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 26597 q, zabos bükköny 34812 q, lucerna 2877 q, takarmányrépa 6770 q, -tök 19561 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, őszi borsó, lóhere. Termeszt még kölest, cukorrépat (9000 q.) sárga* dinnyét, görögdinnyét (1031 q.)' tököt, babot, lucernát, dohányt, kendert, napraforgót, fejeskáposztát. Szalmatermése 54297 q, a tengerikóróé

54Í9Ő a. Must 3885 hl. - Á 20 h.-on aluli birtokok adják a búza 60, rozs 43, tengeri 51, burgonya 59, takarmánynövények 39 %-át, a 100 h.-on felüliek pedig a rozs 34 %, takarmánynövények 47 %-át, a 100—20 h.-as birtokok a tengeri 27 %-át. A 100 h.-on felüliek természetik a cukor-répát. — *Állatállomány*: 1328 drb. szarvasmarha, 1084 drb. ló, 1957 drb. sertés, 547 drb. juh. A szarvasmarhaállomány 1325 (59 % magyar-, 41 siementhali fajta). A tehének száma 680 (65—35 %) az ökröké 48.

Nagyvarsány (*Tiszai j.*) Területe 2130 kh. Szántó 1935, kert 15. rét 18, szőlő 14, legelő 1, nádas 1, erdő 12 kh. Termő 1996, terméketlen 161 kh. A leleszi levéltár egyik 1489-iki oklevele szerint Szatmár m.-hez tartozott. — Fényes így ír róla : magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Kis-Varsány mellett, igen lapos helyen, úgy hogy ámbár erős töltések védik, mégis a Tisza árjának nagyon ki van téve. Határa 2857 h. 313 öl² s első osztálybeli. Földe részint agyagos, részint homokos; amaz tiszta búzát, zabot, árpát; emez rozst, tengerit, burgonyát terem leginkább. A határ³ B része kövér kaszálókból áll. Urbéri telek 14⁶/₈, egyháziaké a ref. 1⁴/_s, a ket. ⁴/_s telek; összesen urbéri s egyházi birtok 539 h. 257 öl² szántó-kaszáló és legelőföld ; ezenkívül 22 h. szőlőskert. Népeisége 81 házban 655 l., kik többnyire ref.-ok egy igen régi anyatemplommal és iskolával, de r. kat.-ok is vannak 95-en, kik szintén iskolát birnak s néhány zsidó. A helység felét bírják gr. Gyulay Albert örökösei, kiknek itt egy kastélyuk s 60 köblös szeszgyáruk van; a másik felét bírják b. Eötvös, Ujhelyi Sándor, gr. Vay Ábrahám. Tagosítás történt 1841-ben. U. p. Vásáros-Namény. — 1900-ban 144 házában 1049 l. élt: 1042 magyar, 7 egyéb ; 213 r., 62 g, kat, 2 g, kel., 2 ev., 735 ref., 35 izr. Nagyobb birtokos ; Gyulay István. V. á. Kisvárda. — 1920-ban 146 házában 1166 l., élt; ebből U165 magyar, 1 német ; 155 r. kat., 69 g- kat., 893 ref., 1 ev., 48 izr. Östermelő 86 %, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 98. — *Az összes gazdaságok területe* 1909 kh.; ebből 1786 kh. szántó. Ugar 288 kh. Közös legelő 60 kh. Szőlő 131 kh. A birtokok 68 %-a 1000—100 h.-as, 10 ⁷/₀-a 100—20 h.-as, 22 %-a 20.-on alul van. 100 h.-on felüli birtokok : Domahidy Elemérné, Rochlitz Dávid fiai és Friedmann Adolf, Weinberger Ernő. — Szántóföldeinek 19 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 5 %-át tengerivel, 15 %t burgonyával, 18 %-at takarmánynövényekkel vetette be. - - A termés 3552 q búza, 2933 q rozs, 707 q tengeri, 16126 q burgonya, 15139 q takarmánynövény. Ebből 1010 q zabos bükköny, 5518 q takarmányrépa, 5243 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, biborhere, lucerna. Termeszt még sárgadinnyét, 183 q görögdinnyét, dohányt, kendert, napraforgót, 245 q fejeskáposztát. A szalmatermés 14713 q, a kóróé 1227 q. Must 96 hl. — Az 1000—100 h.-as birtokok természetik a búza 69, rozs 72, tengeri 30, burgonya 48, takarmánynövények 82, a 20 h.-on alul levő birtokok a búza 24, rozs 23, tengeri 50, burgonya 31, takarmánynövények 11 %-át. — *Állatállomány*a 423 szarvasmarha, 152 ló, 989 sertés. A szarvasmarhaállomány 65 %-a magyar-, 35 egyéb fajta. A tehének száma 189 (54—46 %), az ökröké 104.

Napkor (*Nagykállói j.*) Területe 6512 kh. Szántó 5056, kert 11, rét

354, szőlő 396, legeio 351, nádas 4, erdő 28 kh. Termő 6200, terméketlen 312 kh. — A pápai tizedjegyzékben már 1332-ben Napkur néven szerepel. 1414-ben már a mai nevén találjuk. — Fényes ezt írja róla : magyar falu Szabolcs m.-ben u. p. Nagykálióhoz északra 1 mfd.-nyire : 920 r., 472 g. kat., 2 ev., 20 ref., 31 zsidó (= 1445) lak. r. kat., anyateplommal. Határa igen termékeny; rétje, legelője elég és jó, a földes urak sok nemesített juhot tenyésztének ; van 16 első osztálybeli telke. F. u. a Kállay nemzetségbeliek s ezen a jogon bír itt b. Jósika Miklós is, Orosz, Récsey stb. — 1900-ban 346 házában 2441 l. élt; ebből 2434 magyar, 1 tót, 1 rutén, 5 egyéb ; 1282 r. 866 g. kat., 26 ev., 135 ref., 132 izr. Nagyobb birtokosok: Kállay András, — Leopold, Fodor Jenő, Czukor Vilmos, Leveleki Márton, Blau Pálné. — 1920-ban 402 házában 3027 l. élt; ebből 3026 magyar, 1 egyéb; 1614 r., 1088 g. kat., 184 ref., 11 ev., 1 g. kel., 129 izr. Östermelő 88 %, iparos 6 %, kereskedő 1 %>. Birtokos és bérlő 127. — Az összes gazdaságok területe 6403 kh. ; ebből 4996 kh. szántó. 607 kh. ugar. 293 kh. közös legelő. 576 kh. szőlő. A birtokok 67 %-a 1000—100 h-as, 7 %-a 100—20 h-as, 26 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Blau Pálné, Bodor Zsigmond, Fodor Jenő, Góth Lászlóné és Klár Sándorné, Hartstein Imre és László, Kállay Elemér, Lakatos Ernőné, Napkur. — község legelőbirtokossága. — Szántóföldeinek 15 %-át őszi búzával, 23 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel, 4 %-át dohánnyal vetette be. — A termés 5344 q búza, 7186 q rozs, 4583 q tengeri, 45789 q burgonya, 22670 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 3343 q, zabos bükköny 3240 q, lucerna 1778 q, takarmányrépa 7990 q, takarmánytök 4782 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóheie, muhar. Termeszt még 8900 q cukorrépat, sárgadinnyét, görögdinnyét, 1008 q dohányt, kendert, 445 q fejeskáposztát. A szalmatermés 21.912 q, a kóróé 6988 q. Must 4500 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 72, rozs 55, tengeri 50, burgonya 48, takarmánynövények 73., cukorrépa és dohány 100; a 20 h-on alul lévő birtokok a búza, 22, rozs 37, tengeri 39, burgonya 44, takarmánynövények 17 %-át, *Allatállomány* : 840 szarvasmarha, 399 ló, 872 sertés, 640 juh. A szarvasmarhaállomány 24 %-a magyar-, 2 borzderes-, 74 egyéb fajta. A tehenek száma 454 (9 %-a magyar-, 3 borzderes-, 88 egyéb fajta); az ökröké 96.

Nyíracsád (*Ligetajjai j.*) Területe 9385 kh. Szántó 7120, kert 12, rét 1081, szőlő 125, legelő 111, erdő 575 kh. Termő 9024, terméketlen 361 kh. Régi neve Achad. Fényes ezt írja róla : Acsád, megyei falu, Szabolcs vm.-ben, Debrecenhez keletre $2\frac{3}{4}$ mfdnyire : 83 r., 1033 g. kat., 555 ref.* 4 n. e. hitű, 31 zsidó (= 1706) lak., ref. és g. kat. anyateplommal; dombos, homokos határral. Nagy és szép nyíres erdővel, 9 Vg harmadik osztálybeli jobbágytelekkel. Jtt Abrányi Péternek igen jeles kertje van : F. u. gr. Bethlen, Abrányi, Éles, gr. Kendeffy, gr. Nemesné, Otlik, Pelei, Tisza, b. Vécsey. — 1900-ban 435 házában 2510 l. élt; ebből 2432 magyar, 17 német, 9 tót, 29 oláh, 23 rutén; 298 r., 1519 g. kat., 528 ref. 165 izr. Érdekesebb dűlőnevei : Ártánháza, Asszonyrés, Gánás, Csonkás, Báró-Buzita, Jónás-Buzita, Bónis-Buzita puszta, Nagyobb birtokosok : br. Vécsey József, Farkas László, Windisch József, Freiberger Dávid. V.

á. Vámospércs. — 1920-ban 549 házában 3298 l. élt; ebből 3289 magyar, 3 német, 1 tót, 3 oláh, 1 szerb, 1 egyéb; 410 r., 1986 g. kat., 674 ref., 1 ev., 5 g. kel., 222 izr. Östermelő 82, iparos 8, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 413. — *Az összes gazdaságok területe.* 8807 kh., ebből 7120 kh. szántó. Ugar 579 kh. Közös legelő 716 kh. Szőlő 248 kh. A birtokok 62 %-a 1000 h-on felül van, 17 %-a 1000-100 h-as, 7 %-a 100-20 h-as, 14 %-a 20-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Balkányi Miklós örök., Farkas József, Nagy Elemérné, Nyiracsád, Tesdik János, Vécsey Miklós br. — Szántóföldeinek 12 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 19 %-át tengerivel, 22 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés:* 5441 q búza, 86769 q rozs, 11.459 q tengeri, 46.113 q burgonya, 26.831 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 7720 q, takarmányrépa 15.176 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi- és zabos bükköny, lóhere, lucerna, muhar, takarmánytök. Termeszt még 11.410 q cukorrépat, sárga- és görögdinnyét, 350 q dohányt, kendert, 650 q fejeskáposztát. A szalma-termés 36.495 q, a kóróé 21.985 q. Must 360 hl., friss szőlő 300 kg. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok adják a búza 52, rozs 66, tengeri 50, burgonya 35, takarmánynövények 41, az 1000–100 h-as birtokok a búza 33, rozs 17, tengeri 21, burgonya 11, takarmánynövények 27, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 6, rozs 9, tengeri 21, burgonya 27, takarmánynövények 1 %-át. — *Állatállománya* 1118 szarvasmarha, 349 ló, 915 sertés, 1111 juh. A szarvasmarhaállomány 100 %-a magyar fajta. A tehének száma 575, az ökröké 216.

Nyíradony- (Ligetlajj.) Területe; 14.702 kh. Szántó 12.106, kert 10, rét 992, szőlő 211, legelő 171, nádas 84, erdő 599 kh. Termő 14.173 termékletlen 529 kh. 1347-ben Adony monostora (Odonmonostura), 1428-ban Monostoros Adony néven ismeretes. — Fényes ezt írja: magyar-tót falu, Szabolcs vm.-ben, Debrecenhez kelet-északra, 2 $\frac{7}{2}$ órányira : 338 r., 1035 g. kat., 12 ref., 16 zsidó, (= 1401) lak., r. és g. kat. anyatemplommal. A g. kat.-ok oláhok volnának, de elmagyarosodtak. Határa nagyrészt homokos; rozso, dinnyét, tengerit terem; nyirerdeje igen szép; van $18\frac{2}{3}$ harmadik osztálybeli egész telke; az uraság finom nemesített birkákat tenyészt. F. u. gr. Károlyi. — 1900-ban 500 házában 3495 l. élt; ebből 3488 magyar, 5 német, 1 oláh, 1 egyéb; 816 r., 1972 g. kat., 8 ev., 509 ref., 190 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Károlyi család. V. á. Hajduhadjáz. -1920-ban 603 házában 4383 l. élt; ebből 4325 magyar, 56 német, 1 tót, 1 rutén; 1054 r., 2560 g. kat., 564.ref., 5 ev., 194 izr., 6 egyéb. Östermelő 86 %, iparos 6 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 238. — *Az összes gazdaságok területe* 14.598 kh., ebből 12.384 kh. szántó; ugar 3079 kh. Közös legelő 2500 kh. Szőlő 325.3 kh. A birtokok 32 %-a 1000 h-on felül van, 25 o/o-a a 1000-100 h-as, 22 %-a 100-20 h-as, 21 %-a a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Dobos Lászlóné, Gass Gyuláné, Gencsy Ferenc, Gödény Ferenc, Gödény Ferencné, gr. Károlyi Gyuláné, Kazinczy Gáborné, Komjáthy Andrásné, Kriston Sándor, Ludmány Lajos, — Sándor, Nyíradony, — r. kath. egyháza, Pásztor Sándor, Sajó Lászlóné, Ujfalussy Dezső, Viczmándy Gyula. — Szántóföldeinek 4 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 15 %-át tengerivel, 11 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel ve-

tette be. — A termés 4441 q búza, 17664 q rozs. 17019 q tengeri, 43.393 q burgonya, 56.626 q takarmánynövény. Ebből 1141 őszi árpa, 1059 q zab, 18.161 q csalamádé, 3541 zabos bükköny, 2280 q őszi borsó és rozs, 2841 q lóhere, 3011 q lucerna, 15.133 q takarmányrépa, 7694 takarmánytök. Többi takarmánynövénye : tavaszi árpa, őszi-, tavaszi bükköny, bíborhere. Termeszt még kölest, tatárkát, 3301 q cukorrépát, 474 q sárga-, 1251 q görögdinnyét, babot, 661 q dohányt, kendert, mákot, 244 q napraforgót, 526 q fejeskáposztát, zöldségféléket. A szalmatermés 44.121 q, a kóróé 51.849 q. Must 2520 hl. — Az 1000 hon felül levő birtokok adják a búza 59, rozs 30, tengeri 32, burgonya 24, takarmánynövények 66, az 1000—100 h-as birtokok a búza 21, rozs 26, tengeri 22, burgonya 24, takarmánynövények 23, a 20 h-on alul levő birtokokba búza 8, rozs 19, tengeri 29, burgonya 32, takarmánynövények 5 %-át. — *Állatállomány*: 1818szarvasmarha, 5371ó, 2490 sertés, 2158 juh. A szarvasmarhaállomány 67 %-a magyar-, 26 siementhali-, 1 borzderes-, 6 egyéb fajta. A tehének száma 976 (58—31—2—9 %), az ökröké 293.

Nyirábrány. (*Ligetajlai i.*) Területe: 18.799 kh. Szántó H961, kert 55, rét 1707, szőlő 520, legelő 154, erdő 644 kh. Termő 18041, terméketlen 757 kh. Két község: Szent György és Buda-Abrány egyesüléséből keletkezett. Szentgyörgyábrány, 1371-ben Szentábrány, később Nagyábrahám, Nyirábrahám néven ismerik. — Fényes ezt írja róluk : *Szent-György-Ábrány*, magyar-tót falu, Szabolcs vm.-ben, Bihar vm. szomszédságában, Debrecenhez 2 V₂ mfdnyire: 313 r., 4/8 g. kat., 13 ref., 8 zsidó (= 812) lak.; r. és g. kat. anyatemplommal. Ékesíti az uraság csinos kastélya s igen nagy és szép kertje. Határa sárga és fekete homokos : dinnyét, tengerit, burgonyát, rozsot, búzát terem; erdeje derék. F. u. Ábrányi Alajos, ki itt jeles gazdaságot folytat. — *Budai-Abrány* magyar falu, Szabolcs vm.-ben. Debrecenhez keletre 2 V₂ órányira: 50 r., 95 g. kat., 193 ref., 6 zsidó (= 344) lak. ref. leány-gyülekezettel, mely Acsádhhoz tartozik. F. u. Buday, Csókásy, Fráter, Gyertyái, Murányi. — 1900-ban 306 házában 3293 l. élt; ebből 3289 magyar, 1 tót, 3 oláh; 937 r., 1706 g. kat., 1 g. kel., 28 ev., 469 ref., 152 izr. Nagyobb birtokos gr. Szapáry Gyuláné. V. á. — 1920-ban 518 házában 4328 l. élt; ebből 4320 magyar, 4 német, 4 egyéb; 1168 r., 2303 g. kat., 735 ref., 6 ev. 3 g. kel., 1 unit., 112 izr. Östermelő 89 %, iparos 4 %>. Birtokos és bérlő 306. — *Az összes gazdaságok területe* 18.798 kh., ebből 14.241 kh. szántó. Ugar 3834 kh. Közös legelő 741 kh. Szőlő 544*4 kh. A birtokok 40 %-a 1000 h-on felül van, 32 %-a 1000-100 h-as, 8 %-a 100—20 h-as, 20 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok : Berkovics Miksa, özv. Bory Béláné, Braun Lajos és Szitányi Béla, Buday Gyula, Czukor Márton, özv. Dessewffy Aurélné, Dessewffy Manó, Gál Ferenc, Gál Ferencné, Gáspár Miklósné, Grósz Abor, Grósz Jenő, Hajdú Józsefné, Keszler Jakab, Nemes Lajosné, Stepán László, Szabó Lajos fiai, Szapáry Emma gr. Szinay Gyuláné, Vámospércs. — Szántóföldeinek 4 %-át őszi búzával, 28 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 21 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával, 9 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A *termés* : 3930 q búza, 20.305 q rozs, 22412 q tengeri, 46.576 q burgonya, 59.309 q takarmánynövény. Ebből 13.112 q csalamádé, 2728 p lucerna, 1441 q őszi-, 1253 q tavaszi-, 2337 q zabos bükköny, 24.420 q takarmányrépa, 9.646 q takarmánytök, 1621 q őszi árpa, 1024 q zab. Többi takarmánynövénye : tavaszi árpa, őszi

borsó és rozs, bíborhere, baltacin, muhar. Termeszt még kölest, tatárkát, 6700 q cukorrépát, 1074 q sárgadinnyét, 3598 görögdinnyét, babot, repcét, 1095 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 444 q fejeskáposztát, zöldségfélét. A szalmatermés 44.414 q, a kóróé 49.096 q. Must 3960 hl, friss szőlő 2000 kg. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 30, rozs 25, tengeri 29, burgonya 34, takarmánynövények 33, az 1000—100 h-as birtokok a búza 37, rozs 46, tengeri 30, burgonya 25, takarmánynövények 40, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 20, a rozs 22, tengeri 30, burgonya 32, takarmánynövények 19 %-át. — *Állatállománya* : 2052 szarvasmarha, 542 ló, 1794 sertés, 3420 juh. A szarvasmarhaállomány 77 %-a magyar-, 5 siementhalí-, 1 borzderes-, 17 egyéb fajta. A tehenek száma 1078 (80—1—1 — 18 %), az ökröké 296.

Nyírbakta. (*Nyírbaktaj.*) Területe 2958 kh. Szántó 1129, kert 51, rét 87, szőlő 24, legelő 103, erdő 1417 kh. Termő 2811, terméketlen 147 kh. — A Zichy okmánytár 1343-iki oklevele Bakcha, Bacca nevéen említi. — Fényes ezt írja róla: magyar mváros Szabolcs vm.-ben ut. p. Nyírbátorhoz északra 1³A mfdnyire: 354 r., 248 g. kat., 68 ref., 21 ev., 30 zsidó (= 721) 1. r. és g. kat. anyatemplommal, kastéllyal, patikával 6⁶/_s második osztálybeli egész jobbágytelekkel. Határa homokos és fekete; erdeje gyönyörű; dohányt sokat termeszt, gr. Degenfeld pedig szép nemesített birkákat tenyésztet. F. u. Bekk Pál k. tanácsos örökösei. — 1900-ban 157 házában 1205 1. élt; ebből 1192 magyar, 5 német, 5 tót, 2 oláh, 1 rutén; 451 r., 351 g. kat., 2 g. kel., 3 ev., 298 ref., 1 unit, 98 izr., 1 egyéb. Nagyobb birtokos br. Podmaniczky Géza. V. á. Máriapócs. — 1920-ban 214 házában 1548 1. élt; ebből 1539 magyar, 4 német, 1 tót, 1 rutén, 3 egyéb; 580 r. k., 413 g. kat., 427 ref., 7 ev., 120 izr., 1 egyéb. Östermelő 55. %, iparos 22 ° kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 68. *Az összes gazdaságok területe* 2957 kh.; ebből 1128 kh. szántóföld. 658 kh. ugar. 330 kh. közös legelő. 33 kh. szőlő. A birtokok 74 %-a 100 h-on felüli. 8 %-a 100—20 h-as, 18⁶/_a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: özv. Podmaniczky Gézáné br. — Szántófeldeinek 2 %-át őszi búzával, 22 %-át rozssal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 10 %-át takarmánynövényekkel ültette be. A termés 134 q búza, 1643 q rozs, 1529 q tengeri, 5547 q burgonya, 4229 q takarmánynövény. 110 hl, must. Legfőbb takarmánynövénye: takarmánytök 2207 q. Többi takarmánynövénye: zab, csalamádé, őszi-, tavaszi- és zabos bükköny, lóhere, lucerna, takarmányrépa. Termeszt még kölest, tatárkát, görögdinnyét, kendert, fejeskáposztát. A szalmatermés 2967 q, a tensorikóróé 2710. — A búza 74 %-át a 20 h-on aluli, a rozs 49 %-át a 20 h-on aluli, 42 %-át a 100 h-on felüli, a tengeri 40 %-át a 20 h-on aluli, 36 o/o-ét a 100 h-on felüli, a burgonya 84 %-át a 20 h-on aluli, a takarmánynövények" 66 %-át a 100 h-on felüli, 31 %-át a 20 h-on aluli birtokok adják. — *Állatállomány* : 341 db. szarvasmarha, 89 db. ló, 202 db. sertés, 602 db. juh. A szarvasmarhaállomány 70 %-a magyar-, 30 % egyéb fajta. A tehenek száma 210 (70—30 %) az ökröké 58.

Nyírbátor. (*Nyírbátori* r). Területe : 14.295 kh. Szántó 10.209, kert 36, rét 821, szőlő 315, legelő 913, nádas 17, erdő 1449 kh. Termő 13.760, terméketlen 536 kh. A honfoglalás kora után keletkezett s valószínűleg

első telepítőtől nyerte a Bátor nevet. Fényes ezt írja : Nyír—Báthor magyar m. város, Szabolcs vm-ben, Kálióhoz keletre 2 mfdnyire : 474 r., 60 g. kat., 23 ev., 1889 ref., 7 n. e. óhitű, 132 zsidó (- 2585 lak. Van itt minorita kolostor s a plébánia szolgálatot is ezen szerzetesatyák végzik : egy régi ref. szentegyház a híres Báthory nemzetség emlékkövével : postahivatal és váltás N. Kalló és Vállaj közt; patika és több jeles urasági épületek. Második osztálybeli egész jobbágytelek 64 ⁷/_s számláltatik. Há-téra részint sárga, részint tekete hornokos; erdeje van. Sok dohányt termeszt. F. u. a gr. Károlyi nemzetség. — 1900-ban 917 házában 5946 l. élt. ebből 5878 magyar, 28 német, 4 tót, 25 rutén, 1 horvát, 10 egyéb ; 1003 r., 701 g. kat., 16 ev., 3208 ref., 1 unit., 1017 izr. — 1920-ban 1255 házában 9075 l. élt. Ebből 8998 magyar, 46 német, 2 tót, 7 rutén, 4 oláh, 2 hon'át, 16 egyéb; 1792 r., 1317 g. kat., 4205 ref., 42 ev., 5 g. kel., 1 unit., 1702 izr., 11 egyéb. Östermelő 42%, iparos 27 %, kereskedő 6%, Birtokos és bérlő 458. — Az összes gazdaságok területe 13.314 kh.; ebből 10.210 kh. szántó, 2022 kh. ugar. 2435 kh. közös legelő, 342*5 kh. szőlő. A birtokok 18 %-a 1000 h-on felül, 12 %-a 1000-100 h-as, 34 %-a 100—20 h-as, 36 %-a 20 h-on alul, 100 h-on felül birtokosok: Bóni gyártelep és mezőgazd. r. t., Mándi Lóránt és tsai, Mándy Sámuel, Nyírbátor, — község közbirtokossága, Zelenski Róbertné gr., Zsindely István. — Szántófeldeinek 9 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 24%-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel, 1 %-át dohányval ültette be. — A termés: 6707 q búza, 11.110 q rozs, 13.514 q tengeri, 73.750 q lucerna, 27 060 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 8886 q, tavaszi bükköny 3088 q, zabos bükköny 2331 q, lóhere 2293, lucerna 3165 q, takarmányrépa 5647 q, takarmánytök 2062 q. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, őszi bükköny, őszi borsó, biborhere. Termesztének még görögdinnyét 4600 q-t, dohányt, kender-t. A szalmaterméi 37.754 q, a kóróé 21.713 q, Must 2300 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 30, rozs 29, tengeri 12, burgonya 25, takarmánynövények 29%, a görögdinnye 100 o/ó-át, a dohány nagyobbik részét, a 1000—100 h-as birtokok a takarmánynövények 31%-át, a 100—20 h-as birtokok a rozs 31.,a burgonya 40, a 20 h-on aluli birtokok a búza 39, tengeri 56 %-át. —*Allatállomány* : 1901 szarvasmarha, 563 ló, 2407 sertés, 321 juh. 2 kecske. A szarvasmarhaállomány 72 %-a magyar-, 25 siementhal-i, 2 egyéb fajta. A tehének száma 778, (71 %-a magyar \ 28 siementhal-i fajta), az ökröké 269.

Nyírbélték- (*Ligetaljai* /.) Területe: 10.803 kh. Szántó 8036, kert 16, rét 1301, szőlő 84, legelő 533, nádas 3, erdő 382 kh. Termő 10.355, terméketlen 448 kh. 1440-ben Beelthyk néven szerepel. — Fényes ezt írja: magyar falu Szabolcs vm-ben, ut. p. Bátorhoz délre 1 mfdnyire: 475 r., 1009 g. kat., 4 ref., 17 zsidó (=1505 lak., g. kat. anyateplommal, dombos és homokos határral, szép erdővel, 22 második osztálybeli egész jobbágytelekkel. F. u. a Kállai nemzetség. — 1900-ban 296 házában 2445 l. élt; 2399 magyar, 3 német, 1 tót, 1 oláh, 13 rutén, 28 egyéb ; 620 r., 1439 g. kat., 2 ev., 201 ref., 183 izr. Naeryobb birtokosok : gr. Dessewffy Miklós, gr. Károlyi Gyub örökösei, br. Wagenheim Celesztza. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 297 házában 2584 l. élt; ebből 2581 magyar, 1 német, 2 egyéb: 710 r., 1514 g. kat., 237 ref., 2 ev, 121 izr., Östermelő 82 %,

iparos 9 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 210. — *Az összes gazdaságok területe* 10.203 kh. ebből 7973 kh. szántó. Ugar 3332 kh. Közös legelő 763 kh. Szőlő 133.1 kh. A birtokok 64 %-a 1000 h-on felül van, 8 %-a 1000-100 h-as, 13 %-a 100—20 h-as, 15 %-a 20 holdon alul van. 100 h-on felül birtokosok: Csapó Hermann, — Mária, ifj. gr. Dessewffy Aurél, Goldstein Aladár és neje, Karácsondy József, Nyírbéltek, — úrbéresei, — gör. kat. egyháza. — Szántóföldeinek 4 %-át őszi búzával, 18 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával. 7 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* 2457 q búza, 7675 q rozs, 8017 q tengeri, 37.794 q burgonya, 24-790 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 9950 q, tavaszi bükköny 1031 q, zabos bükköny 1088 q, takarmányrépa 5291 q, takarmánytök 4720 q. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, 1400 q cukorrépát, 816 q sárgadinnyét, 1208 q görögdinnyét, 120 q borsót, babot, 540 q dohányt, kendert, 320 q napraforgót és zöldségféléket. A szalmatermés 23.521 q, a kóróé 15.577 q. Must 512 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 63, rozs 53, tengeri 44, burgonya 58, a takarmánynövények 70, a 20 h-on alul hvő birtokok a búza 19, rozs 14, tengeri 25, burgonya 18 %-át Csak 137 q takarmányröpát termesztettek. Az 1000—100 holdas birtokok adják a búza 9, rozs 9, tengeri 11, burgonya 10, takarmánynövények 22 %-át. — *Állatállomány*: 1238 szarvasmarha, 301 ló, 1547 sertés, 1145 juh. A szarvasmarha állomány 67 %-a magyar, 3 siementhal-, 30 egyéb fajta. A tehenek száma 656 (60 %-a magyar, 40 egyéb fajta): az ökröké 245.

"Nyírbogát. (*Nyírbátorij.*) Területe: 9641 kh. Szántó 8290, kert 18, rét 551, szőlő 150, legelő 30, nádas 9, erdő 215 kh. Termő 9263, terméketlen 378 kh. — A XIV. sz.-ban Bogát néven szatmármegyei község. — Fényes ezt írja róla: Bogáth magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut. p., Bátorhoz félóránnyira; 65 r., 121 g. kat., 3 ev., 1918 ref, 23 zsidó (=2110 lak., ref. anyatemplommal. Határa részint sárga, részint fekete homokos és bő termékenységgű; van 13⁶/_s első osztálybeli egész jobbágytelke s erdeje. Dohányt sokat ültet. F. u. Bakó, Bakşay, Báthory, Buzinkay, Cserjék, Darvai, Dibáczy, Elek, Erdélyi, Erdődy Éva, gr. Fáy, Fáy, Fejér, Hegedűs, Hetey, Horváth, Juhász, Kálmánczhelyi, Kócsár, Leboh, Lovas, Márkus, Mikó, Molnár, Móricz, Ormos, Orosz, Öry, Pap, Puskás, Pethő, Szűcs, Uray, Uszkay, Vityi. — 1900-ban 454 házában 3243 l. élt; 3233 magyar, 5 német, 5 egyéb: 223 r., 497 g. kat., 7 ev., 2139 ref., 377 izr. Nagyobb birtokosok: Bogáthy József, Bakşay Zoltán, Rieviczky József és Emil, Bay Erzsébet. Gazdasági szeszgyára és gőzmalma van. — 1920-ban 509 házában 3151 l. élt; ebből 3146 magyar, 2 német, 1 tót, \, rutén, 1 egyéb; 279 r., 417 g. kat., 2103 ref., 1 ev., 343 izr., 8 egyéb. Östermelő 76 %, iparos 10 %, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 177. — *Az összes gazdaságok területe* 9056 kh., ebből 7909 kh. szántó, 1978 kh. ugar. 599 kh. közös legelő. 178.9 kh. szőlő. A birtokok 42 %-a 1000 h-on felüli, 25 %-a 1000-100 h-as, 18 %-a 100-20 h-as, 15 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felül birtokosok : Bakşay István és testvérei, Bogáthy József, özv. Erdélyi Miklósné és testvérei, Kacskovics Dezsőné, özv. Korniss Gézáné, özv. Kulin Bertalanáé, Nyírbogát, — ref. egyháza, özv. Rácz Miklósné és gyermekei, Schwaben — Durneiss Gyuláné br., Schwarz Jakab, P. Szabó

Miklós, Weiszhausz Márton. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 23 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 34 %-át tengerivel, 30 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel, 1 %-át dohánnyal vetette be. — A termés 2781 q búza, 12,025 q rozs, 12,924 q tengeri, 45,326 q burgonya, 19,181 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a csalamádé 2722 q, zabos bükköny 2780 q, lucerna 1336 q, takarmányrépa 6716 q, takarmánytök 4168 q. Többi takarmánynövénye : őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, őszi borsó, lóhere, biborhere. Termesztenek mégköles, cukorrépat 3800 q-t, sárga- és görögdinnyét, babot, dohányt 632 q-t, kenderet, napraforgót 201 q-t, fejeskáposztát. A szalmatermés 27,210 q, a kóróé 19,385 q. Must 395 hl. Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búzatermés 51, rozs 47, tengeri 43, burgonya 33, takarmánynövények 60, cukorrépa 100, bab 100 %-át, a görögdinnye és dohány nagy részét, a 1000 — 100 h-as birtokok a búza 19, rozs 18, tengeri 25, burgonya 23, takarmánynövények 20 %-át. *Állatállomány*. 837 szarvasmarha, 360 ló, 1418 sertés, 1255 juh, 3 szamár, 4 kecske. A szarvasmarhaállomány 55 %-a magyar-, 16 siementhali-, 2 borzderes-, 27 egyéb fajta. A tehének száma 419, (46 % magyar-, 16 siementhali-, 4 borzderes-, 34 egyéb fajta), az ökröké 103.

Nyhogdány, (Nyirbogdányij.) Területe : 6078 kh. Szántó 4870, kert 26, rét 337, szőlő 118, legelő 393, nádas 1, erdő 35 kh. Termő 5780, terméketlen 298 kh. — A XV. század elején Bogdán a neve. — Fényes ezt írja: Bogdány magyar mezőváros, Szabolcs vm-ben, Nyíregyházához északra 17., ut. p. Berkeszhez 1 mfd. Határa 6360 h. beleértvén Kéklő, Szolnok és Hene pusztákat is. Ebből szerződményes úrbériség 165 h., szerződményes zsellérek birnak 560 szántó- és kaszálóföldet, a város 40 h. rétet. Földje homokos, trágya után terem búzát, rozstot, árpát, zabot, tengerit, burgonyái, káposztát dohányt. Van 932 ref., 354 r., 52 g. kai, 128 zsidó (=1466) lak., ref. anyatemploma, gyógyszertára, 4 országos vásárja. Bírják : Tahy József, Bégányi Kálmán, Nemes Ferenc, Zsigmond, György, Tamás, Antal, Farkas és Miklós; Jeney Dániel, Korda Agoston, Heqymegi László és István, Böszörményi Lajos, Ferenczy Antal és József, Sutka István, Osváth Károlynő, Megyeri Juliánná assz. és gr. Barkóczy család. — 1900-ban 263 házában 1878 l. élt; 1871 magyar, 3 német, 3 tót, 1 oláh ; 641 r., 139 g. kat., 21, ev., 927 ref., 150 izr. Érdekes dűlőnevei : Szerelejnsziget, Pap-Sziget, Ósza, Girót, Csehkép, Pap tava, Konyha hely, Tömlő, Órhegy, Bömbőlő, Irtoványos, János rét, Kusztonos, Csipán rét, Zsupánhegy, Sugoróhegy, Gecse-tó, Kincses. — Nagyobb birtokok : Szalánczy Ferenc, br. Ghyllányi László, gr. Hadik Barkóczy Endre, Székely Elek. — V. á. — 1920-ban 270 házában 2115 l. élt; ebből 2108 magyar, 1 német, 2 tót, 1 rutén, 1 szerb, 2 egyéb ; 730 r., 214 g. kat., 999 ref., 20 ev., 1 unit., 151 izr. Östermelő 78 % iparos 10 7₀, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 74. — *Az összes gazdaságok területe* 5788 kh., ebből 4876 kh. szántó. Ugar 709 kh. Közös legelő 141 kh. Szőlő 121*3 kh. A birtokok 69 %-a 1000-100 holdas, 22 %-a 100-20 h-as, 9 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokokok: özv. Erős Árminné, Farkas Bálint, Gergelyffy Mihály, Nyirbogdányi ref. egyház, Orosz Sándor, Rosenbaum Jenő, Szalánczy Ferenc, Székely László, Tóth Ferenc és József. — • Szántóföldeinek 8 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozssal

és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 17 %-át burgonyával, 10 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termett* 2663 q búzája, 7424 q rozs, 4442 q tengerije, 34.125 q burgonyája, 20.456 q takarmánynövénye. Ebből 5831 q csalamádé, 1404 q zabos bükköny, 4210 q takarmányrépa, 6062 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, biborhere. Termeszt még 36.451 q cukorrépát, 3015 q görögdinnyét, főzeléktököt, babot, 635 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 7550 q fejeskáposztát. A szdlnatermés 20.114 q, a tengeri kóróé 9209 q. Must 258 hl. — Az 1000—100 has birtokok adják a búza 51, rozs 57, tengeri 66, burgonya 49, takarmánynövények 72 %, a 100—20 h-as birtokok a búza, 24, rozs 24, tengeri 22, burgonya 28, takarmánynövények 26 %-át. — *Allatállománya* : 465 szarvasmarha, 279 ló, 788 sertés, 546 juh. A szarvasmarhaállomány 58 %-a magyar-, 12 siementhal-, 30 egyéb fajta. A tehenek száma 189 (46- 1- 53 %), az ökröké 55.

Nyircsaholy. (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe : 6161 kh. Szántó 4810, kert 3, rét 414, szőlő 85, legelő 578, nádas 4, erdő 17 kh. Termő 5911, terméketlen 250 kh. — 1332-ben Chachal, 1427-ben Chahol néven fordul elő, de már 1277-ben is fennállott. — Fényes így ír róla: Csáholy, pusztá, Szatmár vm-ben, nem régen népesített meg újra s most 353 r., 223 g. kai, 84 ref., 18 zsidó (=678 l) lakja. Régi templomának omladékai most is láthatók. Roppant határa homokos dombokból, völgyekből, ligetes erdőkből, rétekből áll s rozst bőven terem ; lápiában sok nádat vágthat. F. u. gr. Teleki család, gr. Károlyi, Vay, Patay. Sulyok, Bay, Pogány, Korda örökösök stb. — 1900-ban 276 *házában* 1901 magyar l. élt; 972 r. k., 663 g. kat., 161 ref., 105 izr. Nagyobb birtokosok: br. Uray Bálint, Budaházy István, Szalkay Sándor, Berger Armin. V. á. — 1920-ban 334 házban 2127 magyar lakos él; ebből 1037 r., 808 g. kat., 191 ref., 91 izr. Östermelő 91 %, iparos 5 %, kereskedő 1 %/o. Birtokos és bérlő 342. — *Az összes gazdaságok területe* 5732 kh.; ebből 4813 kh. szántóföld, 962 hh. ugar. 407 kh. közös legelő, 1687 kh. szőlő. A birtokok 40 %-a 100 h-on felüli, 13 %-a 100—20 h-as, 47 %/a 20 h-on aluli. 100 h-oni felüli birtokosok: Berger Miklós, Budaházy István, Egri Sándor, Halm-Gábor és László, Nyircsaholy község legelőbirtokossága, Roth Lipót örökösei, Szemán József, Veres István. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés:* 3677 qbúza, 11.376 q rozs, 4000 q tengeri, 26734 q burgonya. 33.474 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 7083 q, zabos bükköny 2609 q, lóhere 1.362 q, lucerna 1051 q, takarmányrépa 11.008 q, -tök 9122 q. Többi takarmánynövénye : őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny. Termeszt méer cukorrépát (2292 q), sárgadinnyét, görögdinnyét, babot (285 q), dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát, fejeskáposztát, kelkáposztát, paradicsomot, sárgarépát, petrezselymet, kalarábét, uborkát, salátát. A szalmatermés 29.064 q, tengerikóróé 7559 q. Must 2500 hl., friss szőlő 100.000 kg. — A búzatermés 56 %-át, a rozs 57 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 46 %-át a 20 h-on aluli, 37 %-át a 100 h-on felüli, a burgonya 47 %-át a 20 h-on aluli, 28 %-át a 100 h-on felüli., a takarmánynövények 53 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják, — *Allatállomány* : 1272 db. szarvasmarha, 169 db. ló, 1147 db. sertés. A szarvasmarhaállomány 74 %-a magyar-, 2 siementhal-, 5 borzderes fajta. A

tehenek szám 702 (64, 28, 8 %) az ökröké 96.

Nyírcsászári* (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe: 2299 kh. Szántó 2044, kert 4, rét 63, szőlő 23, legelő 64, nádas 2 kh. Termő 2200, termékeflen 99 kh. — Nevét 1468-ban Chazár-nak írják. 1330-tól a XVI. századig, a Császáryak kihalásáig e családé volt. Fényes ezt írja: Császári, orosz falu, Szatmár vm-ben, Nyír-Bátorhoz északra 1 órányira : 8 r., 418 g. kat., 6 ref., (=432) lak., g. kat., anyateplommal. Határa homokos lévén, inkább rozsot terem ; legelője szűk ; fája, nádja nincs. A gr. Hallerék öröksége s a baksai urad. tartozik, de most Bekk Pál k. tanácsos özvegye bírja. — 1900-ban 89 házában 625 magyar l. élt; ebből 64 r. k. 434 g. kat., 64 ref., 58 izr. Nagyobb birtokos : hg. Odescalchy Gyuláné, V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 109 házában 781 magyar l. élt; 135 r., 516 s kat., 67 ref., 63 izr. Östermelő 85 %, iparos 9 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 33. — *Az összes gazdaságok területe* 2295 kh.; ebből 2044 kh. szántó. Ugar 630 kh. Közös legelő 304 kh. Szőlő 23.3 kh. A birtokok 63 %-a 1000 hon felül van, 19 % a 100-20 h-as, 18 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok Beniczky Ádámné örök. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 19 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* 956 q búza, 2786 q rozs, 1379 q tengeri, 11.702 q burgonya, 16395 q takarmánynövény. Ebből 7600 q csalamádé, 1122 q zabos bükköny, 2743 q takarmányrépa, 4015 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye : őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még 604 q görögdinnyét, 300 q dohányt, kendert, napraforgót. A szalmatermés 6963 q, a kóróé 2631 q. Must 180 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 58, rozs 53, tengeri 64, burgonya 51, takarmánynövények 89, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 25, rozs 30 tengeri 17, burgonya 31, takarmánynövények 6 %-át. — *Allatállománya*: 268 szarvasmarha, 130 ló, 497 sertés, 126 juh. A szarvasmarhaállomány 35 %-a magyar,- 65 egyéb fajta. A tehenek száma 144 (36—64 %.), az ökröké 36.

Nyirderzs. (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe : 2960 kh. Szántó 2806, kert 5, rét 21, szőlő 2, legelő 20, nádas 10 kh. Termő 2864, terméketlen 96 kh. — 1329-ben Possessio Kyusders, azontúl rendszeren Ders néven írják. — Fényes ezt írja róla : Derzs Szatmár v. orosz falu, ut. p. Nyír-Bátorhoz északra IVa órányira; 42 római, 523 g. kat., 4 ev., 5 ref., 22 zsidó (=596) lak., g. kat. anyateplommal. Határának egy része fekete búzatermő föld, egy része homok; van nyír-erdeje s kevés, sovány rétje. F. u. gr. és b. Vay, Irinyi, Szártory, Szakadáthy, Ibrányi s m. t. — 1900-ban 108 házában 378 l. élt.; ebből 147 r. k., 320 g. kat., 119 ref., 111 izr. Nagyobb birtokosok : Vásárhelyi Imre, Fisch Jakab. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 107 „házában 748 l. élt; mind magyar ; 132 r. k., 392 g. kat., 149 ref., 75 izr. Östermelő 86 %, iparos 5 % kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 108. — *Az összes gazdaságok területe* 2961 kh.; ebből 2807 kh. szántó. Ugar 1004 kh. Közös legelő 19 kh. A birtokok 53 %-a 1000 h-on felül van, 8 %-a 1000—100 h-as, 24 o/。_a 100—20 h-as, 15 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok Elekes Aladár, Fisch Sándor és testvérei, Komoróczy Imréné. — Szántóföldeinek 4 %-át őszi búzával, 14

%-át őszi rozssal és kétszeressel, 7 %-át tengerivel, 7 %-át burgonyával, 7 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 1659 q búza, 3718 q rozs, 2279 q tengeri, 16.482 q burgonya, 16.949 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 5720 q, tavaszi bükköny 1068 q, takarmányrépa 3879 p, takarmánytök 4687 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, zabos bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna. Termeszt sárgadinnyét, 1229 q görögdinnyét, babot, 460 q dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát. A szalmatermés 12.763 q, a kóróé 4497 q. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 62, rozs 53, tengeri 45, burgonya 45, takarmánynövények 62, a 100—20 h-as birtokok a búza 16, rozs 21, tengeri 25, burgonya 19, takarmánynövények 23, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 14, rozs 15, tengeri 14, burgonya 21, takarmánynövények 12 %-át. — *Állatállománya:* 110 szarvasmarha, 112 ló, 228 sertés, 268 juh. A szarvasmarhaállomány 53 %-a magyar-, 4 borzderes-, 43 egyéb fajta. A tehének száma 60 (55 %-a magyar-, 5' borzderes-, 40 egyéb fajta), az ökröké 22.

Nyíregyháza. — Területe: 46.593 kh. Szántó 37.604, kert 340, rét 1441, szőlő 692, legelő 2325, nádas 11, erdő 1251 kh. Termő 43.664, terméketlen 2929 kh. — Neve az, „Egyház” és „Nyír” szavakból alakult. Valószínű, hogy a honfoglalók jelentékeny telepet és nagyobb számú lakosságot találtak itt s azért Szt. István méltónak találta arra, hogy a vidék egyházi életének középpontjává tegye „Ecclesia de Nyír” magyarul „Nyír Egyháza” elnevezés alatt. — Fényes ezt írja róla: Szabad kiváltságolt város, Szabolcs vm-ben, Tokajtól 4, Nagy-Kállótól 1 V2, Debrecentől 6 mfd-nyire, rónaságon, földe nagyobb részint homokos, helyenként sárgás, helyenként feketés; nyugat felől azonban kemény fekete, terem búzát is, nagyobb részt azonban rozst, árpát, zabot, kukoricát, burgonyát, babot, mákot stb. A mostani város helyén ennek előtte ugyanilyen nevezetű helység állott amely... elpusztult. (Az újra népesítés úgy sikerült, hogy 1753-ban megígérte (gr. Károlyi Ferenc), hogy aki itt letelepszik, nem lesz köteles robot munkát végezni, ha 1 arannyal évenként ezt megváltja, az egész határt a lakosság műveli, senki más ott nem gazdálkodhatik, görög és zsidó pedig le sem telepedhetik közöttük. Így népesedett be szarvasi, csabai és felvidéki megyei luth. tótokkal.)... — A város határában van 16000 h. szántó és kaszáló föld, 1600 • -ölével mérve, 322 nyilas szőlős- és 236 nyilas gyümölcsöskertek, 1006 hold erdő és 9000 h. legelő; ezen utóbbiak viszont 1200 CJ-ölével véve a belváros 1720 portákból, vagyis belső telkekből áll és 53 utcát s 18 utcaközüket számlál, a belső telkek külső földekkel semmi összeköttetésben nincsenek, valamint ezek se egymással; 5 h-nál kisebb, 60 h-nál nagyobb birtoka azonban egy lakosnak nem lehet. — A lakosok nagyobb része földművelő, külső telkeik szállásföldeknek neveztetnek, kötélaljakra osztván, nevezeteket veszik kötélről, mellyel eredetileg mérettettek, a kötél volt 30 öles, ennyi volt a kimért föld szélessége, hosszában pedig a szekér keréknek 15-szöri fordulása számított egy *kötélnek* s 21 ilyen kötél tetté a föld hosszát, jelenleg 10 holdból áll egy kötélalja, 1600 CJ-ölével számítva. Eredetileg birtokát minden lakos egy tagban bírta. Most is még sokan egy tagban bírják szállásföldeiket, de több helyen fél van annyira darabolva, hogy némely kötélalj föld 8-10 darabból is áll. A szállásokon tanyák van-

nak, lakó és mairhatartó épületekkel ellátva, többnyire egyszeri szántásba vetnek s trágyázás helyett gyakrabban kukorica alá használják földjüket, az egyszeri szántáshoz ragaszkodva, még nem azon vannak, hogy kevés földet, de jól művelniének, hanem szeretnek sokat szántani, elannyira hogy, a szomszéd pusztákon még több árendás földjük van, mint a mennyit szállásföldükben bírnak; kezdenek azonban már többen ugarolni is és a lucernást is megkedvelvén mind inkább szaporítják; a legelőnek mintegy 5-öd részét a város évenként ki szokta oszfani legelőjavítás végett szántás alá s itt annak idejében köles bőven terem, a legelő mindössze is kevés és hitvány lévén, heverő marhák számára 6-8 mfd-nyi távolságra is kénytelen a város lakosai számára legelőt bérelni, a marhatartást kedvelik a lakosok, épen ezért a szántás mellett nem annyira mag, mint takarmány után vágnak, juhokból a kétnyíratú birkákat tartják, évenként mintegy 400 mázsa gyapjút adnak el, sertést többet tartanának, ha a legelő nagyobb és rétséges volna, az előkelő gazdák lovai szépek, középnyagúak. — A dohányt csak közelebbi években kezdték nagyobb mennyiségben termesztetni, hogy ezt még inkább megkedveljék, igen jutalmas bérért szokott a város évenként mintegy 200 hold földet dohány alá kiosztani. Szőlőket a szomszéd helységek határaiban sokkal többet bírván a lakosok, mint otthon, boruk elég van; még el is adhatnak. — Nevezetesebb intézetei: 1. Helybeli viszonos tűzkármentesítő intézet; jelenleg 1/2 millió fit erejéig terjednek a biztosítások. Takarékmagtár; jelenleg 600 köbölnél több gabonája van. — Gyárai: *Cserépgyár* melyben évenként legalább 300.000 cserép égettetik, minthogy azonban a határban még eddig egészen alkalmas föld nem találtatott, % részben a Tisza aljától 3 mfd-nyiről szállított agyagot keresnek fel. *Szódagyár* a Sós-tó északi partján, évenként csak mintegy 600 mázsa szódat készít, részint azon sóstónak, részint több a határban lévő tavaknak alján víz lepadás után seperettni szokott szikából. Egy gyufa- és több szivargyárak. — Lakosok száma a 18.000-et meghaladja, nyelvökre a többség tót, de magyarok is vannak. 13.000 luth.. 600 reform. Zsidók csak a 1840-ik törvény után szivárogtak be, eddig mintegy 30 an vannak. — 1900-ban 4816 házában 33.088 l élt; ebből 31.759 magyar, 254 német, 940 tót, 6 oláh, 12 rutén, 9 horvát, 4 szerb, 104 egyéb; 8093 r., 3700 g. kat., 11 g. kel., 14.788 ev., 3396 ref. 2 unit. 3008 izr. — 1920-ban 5734 házában 43.340 l. élt; ebből 42.813 magyar, 186 német, 206 tót, 13 oláh, 15 rutén, 2 horvát. 11 szerb, 94 egyéb Östermelő 37 %>. iparos 20 %, kereskedő 8 %. Birtokos és bérlő 2137. — *Az összes gazdaságok területe* 46.491 kh.; ebből 36.904 kh. szántó. Ugar 530 kh. Közös legelő 498 kh. Szőlő 713.6 kh. A birtokok 28 %-a 1000 h-on felül van, 6 °o-a 1000-100 h-as, 21 %-a 20—100 h-as, 45 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Bertalan Kálmán, Bogdán György, Cseh Pál, Csengery Kálmán, özv. Csengery Mihályné, ifj. Dessewffy Aurél gr., Dessewffy Emil gr., özv. Henzsely Andrásné, Kausay Tibor, Kovács Endréné, Máv., Máramarosszigeti ref. főgimnázium, Nádasi András, Nikelszky Sámuel, Nyíregyháza, — ág. ev. egyháza, — r. kat. egyháza, Nyírvízszabályozó társulat, Pampuch András, Vidovics Józsefné, Zomborszky János. — Szántóföldeinek 15 %-át őszi búzával, 26 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 21 %-át tengerive¹, 6 %-át burgonyával, 25 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése:* 50.134 q búza, 65.792 q rozs, 114.141 q tengeri, 168.028 q burgonya, 316.820 q takarmánynövény.

Ebből 1997 q őszi árpa, 1 \$368 q tavaszi árpa, 7544 q zab, 53.320 q csalamádé, 2436 q tavaszi bükköny, 24818 q zabos bükköny, 5422 q lóhere, 34.263 q lucerna, 2894 q muhar, 148.598 q takarmányrépa, 15.344 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi bükköny, őszi borsó és rozs, bíborhere, baltacin. Termeszt még 664 q kölest, 3650 q cukorrépat, 1382 q sárgadinnyét, 2525 q görögdinnyét, 248 q főzeléktököt, seprő cirokot, 1680 q borsót, 239 q babot, lencsét, 2387 q dohányt, kendert lent, 228 q mákot, 946 q napraforgót, paprikát, 920 q vöröshagymát, 2786 q fejeskáposztát, 928 q kelkáposztát 482 q paradicsomot, 1350 q sárgarépat, 752 q petrezselymei, 498 q kalarábét, 150 q uborkát. 310 q salátát. A szalmatermés 262.218 q, a kóróé 77.852. Must 4901 hl., friss szőlő 35.000 kg. — A 20 h-on alól lévő birtokok adják a búza 39, rozs 61, tengeri 61, burgonya 57, takarmánynövények 46, az 1000 h-on felül lévő birtokok a búza 37, rozs 12, tengeri 15, burgonya 21, takarmánynövények 31, az 1000—100 h-as birtokok a búza 4, rozs 4, tengeri 4, burgonya 3, takarmánynövények 5 %-át. — *Állatállománya*: 7886 szarvasmarha, 4115 ló, 10,691 sertés, 5802 juh, 18 szamár, 4 öszvér, 41 kecske. A szarvasmarhaállomány 35 %-a magyar-, 60 siementhali-, 5 egyéb fajta. A tehének száma 5224 (30—64—6 %), az ökröké 544.

Nyírgelse (*Ligetaljai j.*) Területe: 4800 kh. Szántó 4248, kert 10, rét 256, szőlő 49, legelő 14, nádas 14, erdő 34 kh. Termő 4625, terméketlen 175 kh. — A Perényi-család levéltárának egyik 1336-iki okiratában Egyházasgelse néven szerepel. A Kállay-család levéltára 1436-ban említi. — Fényes így ismerteti: Gelse, magyar falu, Szabolcs vm-ben Kállóhoz kelet-délre 1 mfd-nyire : 25 r., 318 g. kat., 345 ref., 42 zsidó (=730) lak., ref. és g. kat., anyatemplommal, nagy részt homokos, de termékeny háttárral, $4\frac{5}{8}$ másodosztálybeli egész jobbágy-telekkel. F. u. Bihary, Egry, Hajdú, Hetey, Juhászovics, Kegyes, Kovács, Kulin, Lakatos, Lévas, Mezős, Mikecz, Morvas, Bezdédy, Désy, Finta, Jármay, Nyiry, Mosolygó, Gál, Pap, Rády, Székely, Szécsy, Zsiday, Szilágyi, Sipos, Somlyai, Sovány, Terdik, Ujhelyi, Váczy, Vajda, Zoltey, Molnár. — 1900-ban 215 házában 1327 magyar l. élt: 147 r., 602 g. kat., 440 ref., 138 izr. (A községhez tartozik Baromlak-pusztá, Uj-tanya és Szalmád). V. á. Téglás. Nagyobb birtokos: gr Desseffy Miklós. — 1920-ban 233 házában 1583 l. élt; ebből 1582 magyar, 1 egyéb; 241 r. kat., 740 g. kat., 499 ref., 3 ev., 100 izr. Östermelő 85 %, iparos 5 % kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 89- — *Az összes gazdaságok területe* 4594 kh. ; ebből 4157 kh. szántó. Ugar 248 kh. Közös legelő 400 kh. Szőlő 64*9 kh, A birtokok 50 %-a 1000 — 100 h-as, 30 %a 100—20 h-as, 20 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: ifj. gr. Desseffy Aurél, Friedmann Lipót, Hetey Menyhért, — Miklós, Mezős László, özv. Rác Lipótné, Szalay Márton, Szilágyi Menyhért, Takács János, Nyiri István és neje, Weisz Lipót Lajos. — Szántóföldeinek 3 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 5 %-át takarmánynövényekkel vetette be, — A termés 1300 q búza, 5399 q rczs, 5791 q tengeri, 16,277 q burgonya, 11.061 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 2514 q, takarmányrépa 2355 q, takarmánytök 4026 q. Többi takarmánynövénye az őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó, lóhere, bíborhere, lucerna. Termeszt még kölest, 2752 qcukorrépat, 1572 q görög-

Biau Frigyes, özv. Kende Péterné. Szántóföldjeinek 6 %-át Őszi búzával, 23 %-át Őszi rozsszal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Termése 612 q búza, 1632 q rozs, 941 q tengeri, 11.226 q burgonya, 5073 q takarmánynövény, 42 hl. must- Legfőbb takarmánynövénye : a takarmányrépa 2244 q, -tök 1079 q, Többi takarmánynövénye : őszi, tavaszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, cukorrépat (3365 q) görögdinnyét, dohányt, kendert. A szalmatermés 4550 q, tengeri kóróé 1516 q. — A búza 41 %-át a 100-20 h-as, 35 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 35 %-át a 100-20 h-as, 34 %-át a 100 h-as, 31 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 39 %-át a 100-20 h-as, 32 %-át a h-on aluli, 29 %-át a 100 h-on felüli, a burgonya 39 %-át 100-20 h-as, 35 %-át a 20 h-on aluli, 26 %-át a 100 h-on felüli, a takarmánynövények 30 %-át a 100 h-on felüli, 61 %-át a 100-20-as birtokok adják. A cukorrépa és dohánytermesztésben a 100 h-on felüli birtokok válnak ki. — *Allatállomány*: 172 db. szarvasmarha, 92 db ló, 95 db sertés, 111 db juh. A szarvasmarhaállomány 36 %-a magyar-, 64 egyéb fajta. A tehenek száma 107 (34-66 %) ökre nincs.

Nyírkarász- (*Kisvárdai j.*) Terület: 7199 kh. Szántó 6602, kert 37, rét 21, szőlő 107, legelő 73, erdő 136 kh. Termő 6976, terméketlen 223 kh. — Az 1332-iki pápai tizedlajtstromban szerepel a község. — Fényes ezt írja : Kárász magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut. p. Berkeszhez keletre 1 74 órányira: 400 r., 620 g. kat., 400 ref., 183 zsidó (= 1603) lak., ref. és g. kat. anya-, r. kat. fióktemplommal, mely Gemzséhez tartozik. E r. k. templom igen régi épület s a hajdaniaknak sanctuáriuma ; a közvélemény szerint ez is, mint a kisvárdai templom, sz. László király idejében épült. Határa 9551 h. s tagosítva van. Ebből a lakosok bírnak 22 és $\frac{4}{5}$ telek után 1234 h.-t és 78 h. dézsmás szőlőt; mind a három hitfelekezet papja egy-egy, a tanítók fél-fél telket. Az erdő tesz 2000 holdat. A helység felett van egy magyar kalap formájú földhányás, Gara Miklós nádor székhelye, melyen hajdan törvényt szolgáltatott. Nevezetes továbbá a határban 2 hányt halom, az u. nevezett test- és vérhalom, mely alatt a Zápolya János Zsigmond által a Szolimán Szigetnél történt halála hírére Tokaj ostromától elbocsátott, de rablásaik miatt levágotott tatárok feküsznek. A helység keleti oldalán fekszik egy nagy tó, melyből a karászi határra 170, a gyulaházi határra 340 h. esik, melyek lecsapolása azonban munkába vétetett. Bírjak : Ferenczy Antal, Némethy József, Komjáthy Pál, Ladányi, Kálmánczhelyi, Asztalos, Mik(S és több nemes családok. — 1900-ban 257 házában 2228 l. élt; 2191 magyar, 27 tót, 1 rutén, 9 egyéb. 592 r., 839 g. kat. 588 ref., 209 izr. Nagyobb birtokosok : Okolicsányi Menyhért és Lajos, Wahrmann René. Láng Dávid. V. á. Pátroha. — 1920-ban 302 házában 2309 l. élt; ebből 2301 magyar, 4 német, 4 tót; 692 r., 856 g. kat., 557 ref., 1 g. kel., 6 unit., 197 izr. Östermelő 83 %, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 106. — *Az összes gazdaságok területe* 7185 kh.; ebből 6603 kh. szántó. Ugar 1267 kh. Közöselő 473 kh. Szőlő 133 kh. A birtokok 71 %-a 1000-100 h-as, 11 %-a 100-20 h-as, 18 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Fülöp Mór, Görömbey Péter, Hunyady István, Kohn Géza, Liptay Béla, özv. Luby Lajosné, Mondschein József, Nyírkarász, Orosz Endréné, Perlstein Géza, Perlstein

Hermahn örök., Perlstein Sarrú, Reich Vilmos, gr. Zichy Károlyné. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 18 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 26 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényeikkel vetette be. — A termés: 5467 q búza, 9705 q rozs és kétszeres, 6784 d tengeri* 111.828 q burgonya* 23.298 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 2894 q, tavaszi bükköny 4179 q, zabos bükköny 3452 q, takarmányrépa 3139 q, takarmánytök 8029 q. Többi takarmánynövénye : őszi* és tavaszi árpa, zab, lóhere* lucerna. Termeszt még kölest* 7525 q cukorrépat, sárga- és görögdinnyét, dohányt* kendert. A szalma* termés 33.821 q, tengerikóróé 11368 q. Must 122 hl. Az 1000-100 h-as birtokok adják a búza 65, rozs 73, tengeri 81, burgonya 71, takarmánynövények 74, cukorrépa 99, dohány 100 %-át, a 20 h-on alul levő birtokok pedig a búza 20, rozs 16, tengeri 12, burgonya 18. takarmánynövények 11 %-át. — *Allatállomány* : 675 szarvasmarha, 243 ló* 803 sertés, 1037 juh. A szarvasmarhaállomány 57 %-a magyar-, 18 siementhal-, 19 borzderes-, 6 egyéb fajta. Ateh-nek száma 283 (40—16—33—11 %), az ökröké 141.

Nyírkércs- (*Nyírbogdányi j.*) Területe 2489 kh. Szántó 2308, kert 8, rét 40, szőlő 23, erdő 45 kh. Termő 2424, terméketlen 65 kh. — 1430-ban a Kállay levéltár „Kércs” néven említi. E néven ismeri Fényes is* aki ezt írja róla : Szabolcs v. magyar falu Baktához közel: 42 r.* 92 g, kat., 217 ref., 32 zsidó(= 383) lak. ref. anyatemplommal, erdővel, 1/3 első osztálybeli egész telekkel. Jármay Imre itt nemesített juhokat tenyésztett. F. u. Jármay, Bozóky, Budaházy, Orönos. Ut. p. Nyírbátor. — 1900-ban 69 házában 508 magyar 1, élt. 145 r., 75 g. kat., 264 ref., 24 izr. Hozzá tartozik Büss-pusztá. Nagyobb birtokosai Uray Miklós, Blau Pál, V. á. Demecser. — 1920-ban 86 házában 658 l. élt; ebből 657 magyar, 1 német; 177 r. k., 134 g. kat., 318 ref., 29 izr. Östermelő 85 %, iparos 4 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 36. — *Az összes gazdaságok területe* 2489 kh. ; ebből 2257 k. h. szántó föld. 218 kh. ugar; 44 k. h. közös legelő; 23.2 kh. szőlő. A birtokok 64 %-a 100 h-on felüli, 21 %-a 100—20 h-as, 15 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok : Blau Frigyes, Grósz Sámuel, Uray Miklós örök. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi* búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Termett 1166 q búzája, 2816 q rozsa, 1954 q tengerije, 11.854 q burgonyája, 11.446 q takarmánynövénye. 126 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 4152 q, takarmányrépa 2532 q, -tök 2073 q. Többi takarmánynövénye : őszi- tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó, lóhere, bíborhere, lucerna, muhar. Termeszt még kölest, cukorrépat (4420 q.) görögdinnyét, dohányt (480 q), kendert, lent, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 7324 q, tengerikóróé 3244 q. — A 100 h-on felüli birtokosok adják a búza 67 %, rozs 60 %, tengeri 47 % (a 20 h-on aluliak 22 %) a burgonya 58, a takarmánynövények 63 %-át. Ezek termesztik a legtöbb cukorrépat, görögdinnyét, az egész dohánytermést, a 20 h-on aluliak pedig a kender és fejeskáposzta legnagyobb részét. — *Allatállománya* : 286 db. szarvasmarha, 42 db. ló, 260 db. sertés, 274 db. juh. A szarvasmarhaállomány 67 %-a magyar és 33 egyéb fajta. A tehének száma 179 (67—33 %) az ökröké 20.

Nyírlövő. (*Tiszai /.*) Területe 1374 kh. Szántó 1301, kert 4, szőlő 16, legelő 1 kh. Termő 1322, terméketlen 52 kh. — Egy, a máramaros-kifizeti líceumban levő 1413-iki oklevél Gítáros-Lövő* Utlaruslewéw, s a Magy. Nemf. Muz. Ilevéltáráhák egyik 1430-iki oklevele LeWe héven említi. Fényes Lövő néven így ismerteti: magyar falu, Szabolcs vmegyében, Kisvárdához 1[/]^A mtf. Határa homokos, sok helyen mocsáros, rozsot, tengerit, burgonyát és dohányt terem; tulajdonképen rétjei nincsenek. A határ kiterjedése 1050 hold, melyből úrbériség 220 hold, a többbit bírák a szatmári püspök, Lővey Gergely, Temesváry Ferenc. Lakja 63 házban 365 lélek, kik többnyire reformátusok, helybeli anyatemplommal. Van itt egy szeszgyár is. — 1900-ban 83 házában 628 l. élt.; 616 magyar, 2 német, 10 egyéb; 114 r., 123 g. kat., 1 ev., 343 ref., 47 izr. Érdekesebb dülőnevei Birófogas. Gerlat. Nagyobb birtokosok: Leővey János, István és Zuckermann Gusztáv. V. á. Kisvárdá. — 1920-ban 89 házában 670 l. élt.; ebből 669 magyar, 1 német; 115 r. k. 125 g. kat. 360 ref. 70 izr. Ostermelő 80 %, iparos 7 %>, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 57. — *Az összes gazdaságok területe:* 1370 k.h.; ebből 1342 k.h. szántóföld, 285 kh. ugar, 60 kh. közös legelő; 16.3 kh. szőlő. A birtokok 64 %-a 100 h-on felüli, 8 %-a 100-20 h-as, 28 %-a 20 h-on aluli birtokok. 100 h-on felüli birtokosok Laudon Istvánné, Lövői Andor, Zuckermann Arnold. — Szántóföldeinek 10 %-át őszi búzával, 15 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 6 %-át tengerivel, 27 %-át burgonyával, 9 %-át takarmánynövény-nyel ültette be. Termett 1150 q búzája, 1552 q rozsa, 654 q tengerije, 16.260 q burgonyája, 24 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei: takarmányrépa 2000 q, takarmánytök 1383 q, csalamádé 1240 q. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, tavaszi- és zabos bükköny, lóhere, lucerna, baltacin. Termeszt még görögdinnyét (1342 q.) tököt, dohányt, kendert. A szalmatermés 4826 q, tengerikóró 1091 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 77, rozs 67, tengeri 48 (a 20 h-on aluliak 34), burgonya 51, (a 20 h-on aluliak 41), takarmánynövények 88 %-át. — *Allatállománya:* 178 db. szarvasmarha. 93 ló, 125 sertés. A szarvasmarhaállomány 26 %-a magyar, 51 siementhali-, 13 borzderes-, 10 egyéb fajta. Atehenek száma 109 (25-43-20-12 %), az ökröké 21.

Nyírlugos- (*Ligetaljajj.*) Területe 10.145 kh. Szántó 7435, kert 4, rét 625, szőlő 78, legelő 72, nádas 2, erdő 1605 kh. Termő 9821, terméketlen 324 kh. — Fényes ezt írja róla: Lúgos magyar-tót falu Szabolcs vmegyében. Debrecenhez északkeletre 3 nifdnyire: 667 római, 791 g. kai., 6 ref., 10 zsidó (= 1474) lak.: g. kat. anyatemplommal, szép urasági juh-tenyésztéssel, 2[/]₃ 3-ik osztálybeli jobbágytelekkel. Határa síkság, homck, rozsnál, tengerinél, burgonyánál egyebet alig terem, erdeje azonban tágas. F. u. gr. Károlyi. — 1900-ban 390 házában 2518 Léit; 2509 magyar 4 német, 4 tót, 1 rutén; 1024 r., 1212 g. kat., 3 g. kel., 1 ev., 75 ref., 203 izr. Érdekesebb dülőnevei: Borsóvá, Pácka, Makvai. Nagyobb birtokosok: gr. Károlyi és Patay-családok. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 496 házában 2933 l. élt; ebből 2932 magyar, 1 német; 1284 r., 1369 g. kat., 116 ref., 1 g. kel., 163 izr. Ostermelő 89 %, iparos 6 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 204. — *Az összes gazdaságok területe* 10.144 kh. ebből 8338 kh. szántó. Ugar 2231 kh. Közös legelő 870 kh. Szőlő 78.8 kh. A birtokok 30 %-a 1000 h-on felül van, 18 %-a 1000-100 h-as, 30

%-a 100—20 h-as, 22 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok : özv. Barek Istvánné, özv. Bellon Józsefné, Gáriscsák János, Nyírlugos, Pásztor Béláné, Patay Ilona és Margit, Vadász Rezső és tsai. — Szántóföldeinek 2 %-át búzával, 24 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 20 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával. 2 %-át takarmánynövényekkel vette be. — A termés 2402 q búza, 9846 q rozs, 14078 q tengeri, 29.522 q burgonya, 12.772 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 5250 q, takarmányrépa 1455 q, takarmánytök 4813 q. Többi takarmánynövénye az őszi- és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna, Terem még köles, 1000 q cukorrépa, sárgadinnye, 660 q görögdinnye, 495 q dohány, kender, 105 q napraforgó, 106 q fejeskáposzta és paradicsom. A szalmatermés 26.143 q, a kóróé 25.569 q. Must 150 hl. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok adják a búza 50, rozs 26, tengeri 23, burgonya 20, takarmánynövények 42, az 1000—100 h-as birtokok a búza 44, rozs 13, tengeri 18, burgonya 35, takarmánynövények 47, a 100—20 h-as birtokok a rozs 40, tengeri 34, burgonya 26 %-át. — *Állatállománya*: 1247 szarvasmarha, 417 ló, 798 sertés, 790 juh. A szarvasmarhaállomány 98 %-a magyar-, 2 egyéb fajta. A tehenek száma 741 (98—2 %), az ökröké 95.

Nyírmada* (*Nyírbaktai* ./.) Területe 6739 kh. Szántó 6245, kert 14, rét 111, szőlő 82, legelő 15, nádas 19, erdő 29 kh. Termő 6515, terméketlen 224 kh. A pápai tizedlajstrom 1332-ben s a leleszi levéltár Kis és Nagy-Mada néven ismeri. Fényes ezt írja róla : Nagy-Mada, magyar m. város, Szabolcs vm-ben, Baktához északra 1 mfnyre ; 113 r., 604 g. kat., 800 ref., 90 zsidó (== 1607) lak. ref. és g. kat. anyateplommal, synagógával s jeles úri házakkal. A ref. templom kőből épült s nagy derék épület. Határa dombos, homokos, de termékeny ; kaszálója kevés ; van $H^6/8$ első osztálybeli egész jobbágytelke. Itt nevezetes marhavásárok történnek. F. u. Bay, Bernáth. Bersenyi, Hunyady, Jármy, Kenesey, Patay, Péchy, Pogány, Szalgáry, Szemere, Somosy, Uray. Ut. p. Nyírbátor. — 1900-ban 327 házában 2281 l. élt; 2263 magyar, 12 német, 6 egyéb; 286 r., 576 g. kat., 1 ev., 938 ref., 480 izr. Nagyobb birtokosok: Bay Ferenc, Patay Andrásné, Szegedy Antal, Péchy Béla, Hunyady István és Kálmán, Fried Aurél. V. á. Kisvárda, Pátroha. — 1920-ban 443 házában 3175 l. élt; ebből 3168 magyar, 4 német, 1 szerb, 2 egyéb; 539 r. k., 685 g. kat., 1405 ref., 6 ev. 1 g. kel., 539 izr. Östermelő 70 %, iparos 13 %, kereskedő 6. % Birtokos és bérlő 274. — *Az összes gazdaságok területe* 6110 kh. ebből 5804 kh. szántóföld. 1206 kh. ugar. 342 kh. közös legelő, 145.3 kh. szőlő. A birtokok 68 %-a 100 h-on felüli, 18 %-a 100-20 h-as, 14 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Bay Ádám, Bertalan Ferenc, Fried Béni, -Géza, Fülöp Mór, Goldstein Sólem, Hunyady Béla, -Ferenc, -István, -Kálmán, Nyírmada község, Weinstock Farkas, Zoltán Géza és -Ödönné. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 20 % át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 19 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel ültette be. A termés 4094 q búza, 5634 q rozs, 3107 q tengeri, 47.861 q burgonya, 18.773 q takarmánynövény, 300 hl. must. A takarmánynövényekből legtöbb a csalamádé 3200 q, zabos bükköny 1614 q, lucerna 1116 q, takarmányrépa 3492 q, takarmánytök 7975 q. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, lóhere.

Termeszt még kölest, görögdinnyét (3548 q) tököt, dohányt (725 q) kendert. A szalmatermés 19.017 q, a tengerikóróé 5641 q.— A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 75, rozs 58 (a 20 h-on aluliak 28 %) a tengeri 35, (a 20 h-on aluliak 35 %) a burgonya 66 (a 20 h-on aluliak 17 %) a takarmánynövények 60 %-át, •— *Állatállománya*: 717 db. szarvasmarha, 284 db. ló, 500 db. sertés, 629 db. juh. A szarvasmarhaállomány 18 %-a magyar-, 58 siementhali, 8 borzderes, 16 egyéb fajta, A tehenek száma 375 (13-55-19-20 %) az ökröké 51.

Nyírmártonialva {*Ligetajai j.*} Területe 15.718 kh. Szántó 8158, kert 32, rét 937, szőlő 168, legelő 197, nádas 42, erdő 5736 kh. Termő 15.270, terméketlen 448 kh. — A XV. század közepe felé a Kállay-család egyik levelében szerepel. — Fényes ezt írja róla: Martonfalva, magyar falu Szabolcs vm-ben a Nyírségen, nem messze Nyír-Adonyhoz, 14 r., 112 g. kat., 14 ref., 7 zsidó (=147) lakossal. F. u. br. Vécsey, Gellért, Kálmánczy, Morvay, Nagy, Pozsgay, Jánky, Krucsay. Ut. posta Nagy-Kálló. — 1900-ban 246 házában 1709 l. élt; 1707 magyar, 1 német. 1 tót; 258 r. 656 g. kat., 762 ref., 33 izr. Nagyobb birtokosai: b. Vécsey József, Ujfalussy Endre, Reviczky József, Darvas Béla, Madarász Sándor, Debrecen városa és Szabó János örökösei: Hozzá tartozik: Gúth-, Brgos- és Mártonfalva-pusztá. — 1920-ban 294 házában 2117 l. élt; ebből 2102 magyar, 1 tót, 11 oláh, 1 rutén, 2 egyéb; 368 r. k., 804 g. kat., 912 ref. 2 ev., 31 izr. Östermelő 90 %, iparos 4 %. Birtokos és bérlő 116. — Az összes gazdaságok területe 15.718 kh., ebből 8159 kh. szántó. Ugar 2050 kh. Közös legelő 344 kh. Szőlő 201 kh. A birtokok 67 %-a 1000-100 h-as, 10 %-a 100—20 h-as, 6 %/a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokok: Balkányi Miklós örök., Debrecen, Dobos Lászlóné, Nyírmártonfalva község közlegelő társulata, Reviczky József, Rosensamen Hermanne, Stern Sándor, Várady Szabó János., Vécsey Miklós br. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 27 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 12 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 3224 q búza, 9894 q rozs, 8026 q tengeri. 42.073 q burgonya, 53.027 q takarmánynövény. Ebből 1026 q őszi árpa, 23.300 q csalamádé, 2510 q zabos bükköny, 1639 q lucerna, 14.905 q takarmányrépa, 5900 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó- és rozs, lóhere, biborhere. Termeszt még kölest, 3950 q cukorrépát 120 q sárgadinnyét, 410 q görögdinnyét, babot, 615 q dohányt kendert, 150 q fejeskáosztát és zöldségféléket. A szalmatermés 36.229 q, a kóróé 18.699 q. Must 1200 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 44, rozs 45, tengeri 49, burgonya 65, takarmánynövények 47, az 1000—100 h-as birtokok a búza 30, rozs 32, burgonya 13, takarmánynövények 43, a 100—20 h-as birtokok a búza 14, rozs 14, tengeri 20, a 20 h-on alul lévő birtokok a tengeri 19, burgonya 13, takarmánynövények 3 %-át. — *Állatállománya*: 1121 szarvasmarha, 462 ló, 1411 sertés, 1847 juh. A szarvasmarhaállomány 65 % a magyar-, 27 siementhali-, 4 borzderes-, 4 egyéb fajta. A tehenek száma 460 (63—26—7—4 %), az ökröké 248.

Nyírmeggyes. (*Szatmár m., mátészalkai j.*) Területe 4092 kh.

Szántó 3620, kert 10, rét 77, szőlő 39, legelő 191, nádas 3, erdő 11 kh. Termő 3951, terméketlen 141 kh. — Nevét 1381-ben Megyés, 1429-ben Megyés utraque alakban találjuk. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szatmár vmegyében, Mátészalkához 1 órányira: 40 római, 135 g. kath.. 1103 ref., 155 zsidó (== 1433) lak., ref. anyateplommal, synagogával. Határa jóféle lapály és homokos, búzát, rozsot, kukoricát bőven terem; szép hasznavehető erdeje van. F. u. gr. Teleki család, Uray Bálint, Újhelyi Károly, Korda, Bay s. m. Ut. p. Nyír-Bátor. — 1900-ban 335 házában 1737 magyar Léit; 1322 ref., 119 g. kat., 35 r. kat., 210 izr. Nagyobb birtokosok : Ilosvay Aladár, Ilosvay Bálint dr., özv. Vályi Jánosné szül. br. Uray Ilona. — 1920-ban 297 házában 1916 magyar 1. élt; 98 r., 132 g. kat., 1490 ref., 196 izr. Östermelő 85%, iparos 7%, kereskedő 2% >. Birtokos és bérlő 124. — Az összes gazdaságok területe 4092 kh.; ebből 3620 kh. szántó. Ugar 1046 kh. Közös legelő——kh. Szőlő 53,8 kh. A birtokok 70 %-a 1000-100 h-as. 7 %-a 100—20 h-as, 23 %-a 20 h-on alul van. A 100 h-on felüli birtokosok Ilosvay Aladár, Ilosvay Tihamér, özv. Németi Menyhértné, Németi Sándor, Nyírmeggyes legelőbirtokossága, Péchy László és neje, Szabó Antal, Tabak Mayer. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 22 %-at őszi rozzal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 1724 q búza, 5496 q rozs, 2942 q tengeri, 31.330 q burgonya, 16.363 q takarmánynövény. Ebből 3489 q tavaszi bükköny, 5194 q takarmányrépa, 5644 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, csalamádé, zabos bükköny, lucerna. Termeszt még cukorrépát, görögdinnyét, főzeléktököt, 100 q dohányt, kendert. A szalmatermés 13.769 q, a kóróé 5796 q. Must 538 hl., friss szőlő 600 kg. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 43, rozs 70, tengeri 47, burgonya 53, takarmánynövények 56, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 9, rozs 23, tengeri 38, takarmánynövények 35 %-át. — Állatállomány : 439 szarvasmarha, 248 ló, 337 sertés. A szarvasmarhaállomány 49 %-a magyar-, 1 siementhali-, 50 egyéb fajta. A tehének száma 274 (48 %-a magyar-, 51 egyéb fajta), az ökröké 26.

Nyírmihálydi. (*Ligetaljai j.*) Területe : 4429 kh. Szántó 3927, kert 6, rét 197, szőlő 64, legelő 5, nádas 10, erdő 69 kh. Termő 4278, terméketlen 151 kh. — A Károlyi-féle oklevéltárban van megemlítve. — Fényes így ír róla : (Nyír) Mihálydi, magyar falu Szabolcs vmegyében. Nyír-Adonyhoz 7₄ mfdnyire : 88 római, 308 g. kat., 586 ref., 82 zsidó (= 1064) lak. ref. anyateplommal, részint homokos, de termékeny határral, 2²/_s első osztálybeli egész telekkel. F. u. b. Eötvös Ignác örökösei, Agárdy, Balogh, Bamus, Bihary, Czakó, Csuka, Dibaczy, Dobay, Fényes, Gellért, Horváth, Jánky, Kálmánczy, Kádár. Károlyi, Kémery, Kőmíves, Ladányi, Morvay, Petneházy, Posgay, Ráthonyi, Rácsay, Szabó, Zsiday, Szilágyi, Sipos, Ujfalussy, Uray, Vályi. A b. Splényi nemzetség innen veszi elő nevét. Ut. p. Debrecen. — 1900-ban Mihálydi a neve. 220 házában 1344 magyar 1. élt; 92 r., 268 g. kat., 880 ref., 104 izr. Érdekes dűlőnevei : Lesálló, Akasztófa-dűlő. V. á. Nagy-Kálló és Téglás. — 1920-ban 226 házában 1614 1. élt; ebből 1610 magyar, 1 tót, 2 rutén, 1 egyéb; 160 r., 327 g. kat., 1033 ref., 6 ev., 1 unit., 87 izr. Östermelő 78%, iparos 12₀%, kereskedő 2%. Birtokos és bérlő 72. — Az összes gazdaságok területe 4408 kh., ebből 3926 kh. szántó. 822 kh. ugar, 191 kh. közös legelő.

103.2 kh. szőlő. A birtokok 24 %-a 1000 h-on felül van, 40 %-a 1000—100 h-as, 14 %-a 100—20 h-as, 22 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok ; Boldizsár Kálmánné, Gencsy Károlyné, özv. Mandel József-rié, Nagy Gábor, Nagy Miklós, Nyirmihálydi ref. egyház, Szentmiklóssy László. — Szántóföldeinek 5 %-át őszi búzával, 28 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 13 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövénnel vetette be. — A *termés* 1814 q búza, 6230 q rozs, 5718 q tengeri 18.461 q burgonya, 17,105 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamadé 6378 q, takarmányrépa 5635 q, takarmánytök 1242 q, zabos bükköny 1485 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, biborhere, lucerna, muhar. Termesz még kölest, cukorrépat, sárga- és 364 q görögdinnyét, babot, 312 q dohányt, kendert, napraforgót, zöldségfélét. A szalmatermés 15416 q, kóróé 11.448 q. Must 480 hl. — Az 1000—100 h.-as birtokok adják a búza 49, rozs 38, tengeri 36, burgonya 43, takarmánynövények 52, az 1000 h-on felül lévő birtokok a búza 34, rozs 31, tengeri 25. burgonya 18, takarmánynövények 34, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 7, rozs 17, tengeri 25, burgonya 30, takarmánynövények 8 %-át. — *Állatállománya*: 588 szarvasmarha, 139 ló, 1119 sertés 666 juh. A szarvasmarhaállomány 72 %-a magyar-, 7 siementhali-, 21 egyéb fajta. A tehenek száma 290 (65—9—26 %), az ökröké 97.

Nyírparasznya, (Szatmár m. mátészalkai j.) Területe: 2564 kh. Szántó 2339, kert 6, rét 2, szőlő 50, legelő 53, erdő 14 kh. Termő 2464 terméketlen 100 kh. Nevét 1454-ben Paraznya néven találjuk. -- Fényes ezt írja : magyar falu, Szatmár m.-ben Máté-Szalkához északra 1^xU órányira : 28 r., 303 g. kat, 234 ref., 35 zsidó (=600) lak., ref. és g. kat. anyatemplommal. Homokdombos és völgyes határa többnyire rozstot és tengerit terem ; rétje kevés, nyires, tölgyes erdeje meglehetősen. F. u. Teleki, Pogány, Jármy, Bay s. m. t. Ut. p. Szatmár. — 1900-ban 125 házában 731 l. élt; 430 g. kat., 162 ref., 58 r. kat., 80 izr. Nagyobb birtokos: Várkony Iⁿác. — 1920-ban 139 házában 840 magyar l. élt; ebből 53 r. 492 gkat., 245 ref., 50 izr. Östermelő 91%, iparos 2%, kereskedő 2%. Birtokos c's bérlő 114. — *Az összes gazdaságok területe* 2429 kh., ebből 2005 kh., szántó. Ugar 512 kh. Közös legelő 312 kh. Szőlő 51*8. A bir(okok) 36 %-a 1000-100 h-as, 31 %-a 100-20 h-as, 33 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felül birtokosok kk. Fodor Károly és testvérei, ifj. Magyar-Kossa Istvánné, Nagy Terézia, br. Perényi Péter. — Szántóföldeinek 2 %-át őszi búzával, 31 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 22 %-át burgonyával, 4 %-át takarmánynövényekkel vetette be. A *termés*: 341 q búza, 3271 q rozs, 1550 q tengeri, 17670 q burgonya, 4948 q takarmánynövény. Ebből 3685 p takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, biborhere, lucerna, takarmányrépa. Termeszt még kölest, 554 q görög-dinnyét, kendert. A szalmatermés 8062 q, kóróé 3178 q. Must 200 hl, friss szőlő 1200 kg. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 45, rozs 46, tengeri 32, burgonya 46, takarmánynövények 35, az 1000—100 h-as birtokok a búza 28, rozs 22, tengeri 42, burgonya 35, takarmánynövények 38 %-át. — *Állatállománya*: 210 szarvasmarha, 116 ló, 123 sertés, 225 juh. A szarvasmarhaállomány 47 %-a magyar, 22 siementhali, 6 borzderes, 25 egyéb fajta. A tehenek száma 102 (43—30—5—22 %) az

ökröké 29.

Nyirpazony, (*Nyirbogdányi j.*) Területe : 4804 kh. Termőterület 4582, terméketlen 222 kh. Szántóföld 3578, kert 49, rét 187, szőlő 559, legelő 154, erdő 55 kh. — A leleszi és Kállay-család levéltárában Pazony néven szerepel. E néven ismerteti Fényes is : magyar falu, Szabolcs vm-ben ut. p. Nyíregyházához V₂ órányira 939 l.al, kik között 625 ref. 88 római, 140 g. kat., 86 héber. Ref. és g. kat. anyateplomok. Van itt 36 telkes gazda, 16 zsellér. Ezek használnak összesen 648 hold szántó és kaszáló földet; az egész határ kiterjedése pedig 6375 * \ hold. Földe homokos, trágya" után terem búzát, rozsot, árpát, zabot, kukoricát, lent, kender és igen sok dohányt. Határát a Tisza árja nem bántja, hanem a Berettyó vize keresztül futja, de kárt nem tesz, mivel a földes urak csatornába vették. Szabolcs megyében az erdők nagyon elpusztítottván, annál nagyobb dicséretére szolgál a pazonyi földesuraságnak, hogy ez még szép terjedelmű erdőt tartott meg. Benlakó földesurak : Elek Salamon, Gábor, Mihály és János, Mezőssy Antal, Balogh József, Vályi László árvái. Künnlakók : Horváth Simon, Kazinczy József, Korda Agoston és több Korda örökösök. — 1900-ban 244 házában 1470 l. élt ebből 1459 magyar, 2 német, 6 tót, 3 e^zyéb; 297 r., 310 g. kat., 26 ev., 764 ref., 73izr. Nagyobb birtokosok Onody Mária, Korda Lajos, Liszkay Károly, Weisz Ferenc. — 1920-ban 347 házában 2086 l. élt ebből 2080 magyar, 1 német, 3 tót, 2 egyéb; 608 r. k., 460 g. kat., 898 ref., 59 ev., 6 unit., 55 izr. Östermelő 89%, iparos 4%, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 112. Az összes gazdaságok területe 4227 kh., ebből 3578 kh., szántóföld. 727 kh., ugar. 43 kh., közös legelő. 827*5 kh., szőlő. 55 kh., erdő. A birtokok 61 °o-a 100 h-on felüli, 16%-a 100—20 h-as, 23 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok Hermann Sándor. Kriszta Bohus, Liptay Jenő, Matics József, Mezőssy Béla, Nánássy Imréné, Nyirpazonyi ref. egyház, Szakolyi András és tsai. — Szántóföldeinek 9 °/°-át őszi búzával, 27 °/°-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 °/°-át tengerivel, 16 °/°-át burgonyával, 11 °/°-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 2891 q búzája, 5400 q rozsa, 4799 q tengerije, 26.176 q burgonyája, 23241 q takarmánynövénye, 7300 hl. mustja, 2500 kg. friss szőlője. Legfőbb takarmánynövényei: csalámádé 5295 q, lucerna 1562 q, takarmányrépa 11.514 q, takarmánytök 3359 q. Többi takarmánynövénye : őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, baltacin, muhar. Termeszt még sárgadinnyét, görögdinnyét (1457 q) tököt, seprőcirokat, borsót, babot, dohányt (531 q) kender, mákot, napra forgót, paprikát, vöröshagymát, fejeskáposztát (469 q) keltáposztát, paradicsomot, sárgarépát, petrezselymet, kalarábát, uborkát, salátát. A szalmatermés 18.513 q, tengerikóro 9476 q — A búza 46 °/°-át a 100 h-on felüli, 35 °/°-át a 20 h-on aluli, a rozs 41 °/°-át a 100 h-on felüli, 43 °/°-át a 20 h-on aluli, a tengeri 53 °/°-át a 100 h-on felüli 24 °/°-át a 20 h-on aluli, a burgonya 42 °/°-át a 100 h-on felüli, 39 °/°-át a 20 h-on aluli, a takarmánynövények 68 °/°-át a 100 h-on felüli birtokok adják. — *Állatállománya* : 638 drb. szarvasmarha, 192 drb. ló, 776 drb. sertés, 255 drb. juh. A szarvasmarhaállomány 21 %-a magyar-, 61 siementhali-, 18 egyéb fajta. A tehének száma 421 (17—67—16°/°), az ökröké 37 drb.

Nyírpilis (*Nyírbátori j.*) Területe 4134 kh. Termő 3868, terméketlen 266 kh. Szántó 3136, kert 4, rét 426, szőlő 43, legelő 218, nádas-2, erdő 39 kh. — A leleszi levéltár 1418-iki oklevelében Pilis néven emiitlik. — Fényes ezt írja: magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut p. Bátorhoz délre V2 mérföldnyire; 12 róm., 515 g. kat., 240 ref., 5 zsidó (=772) lak., gkat., anyatemplommal. Határa homok-dombos; rétje kevés; erdeje van. 11^{7/8} 3-ik oszt. egész telket számlál. F. u. Erős, gr. Péchy, b. Horváth, Irinyi stb. — 1900-ban 204 házban 1201 l. élt. 1190 magyar, 2 tót, 9 rutén; 86 r., 990 g. kat., 68 ref., 57 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Pokoldűlő, Lógató, Földvár, Franciahegy, Húshagyókedd, Csengős. Nagyobb birtokos gr. Károlyi Gyula örökösei, Mandel Mór, V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 186 házában 1295 l. élt; ebből 1287 magyar, 2 német, 1 oláh 5 egyéb; 152 r., 670 g. kat., 128 ref., 1 ev., 1 g. kel., 43 izr. Östermelő 87 % iparos 7%, kereskedő 1%. Birtokos és bérlő 96. — *Az összes gazdaságok területe* 8378 kh., ebből 5163 kh., szántó; 1622 kh., ugar, 360 kh., közös legelő; 143 kh., szőlő. A birtokok 68 % a 1000 h-on felüli, 13%-a 1000-100 h-as, 8%-a 109-20 h-as, 11 % a 20 holdon aluli. 100 holdon felüli birtokosok: Károlyi József gr. Mándi Lóránt, Nagy Sándor, Neumann József. — Szántóföldeinek 3 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával. 11 % át takarmánynövényekkel vetette be. Dohányföld 2 %. — *A termés* 1411 q búza, 6786 q rozs, 5822 q tengeri, 24.904 q burgonya. 27.004 q takarmánynövény. Ez utóbbiból a legtöbb a csalamádé 8260 q, takarmányrépa 11371 q, takarmánytök 2460 q. Többi takarmánynövénye: őszi-és tavaszi árpa, zab, tavaszi- és zabos bükköny, őszi borsó, lóhere, lucerna. Termesztenek még kölest, görögdinnyét 1358 q babot, dohányt 565 q kenderet, napraforgót. A szalmatermés 17.191 q, a kóróé 10.599q. Must 572 hl. — Az 1000 h-on felüli birtokok adják a búza 55, a rozs 27, a tengeri 54, a takarmánynövények 74 %-át, az 1000—100 h-as birtokok a búza 30, a rozs 55, tengeri 20, burgonya 40, takarmánynövények 22 %-át. — *Állomány*: 879 drb. szarvasmarha, 248 drb. ló, 1876 drb. sertés, 996 drb juh, 1 öszvér. A szarvasmarhaállomány 85 %-a magyar-, 10 siementhali-, 1 borzderes, 4 egyéb fajta. A tehenek száma 410 (89 %-a magyar-, siementhali-, 1 borzderes-, 2 egyéb fajta) az ökröké 146.

Nyírszöllős (*Nyirbogdányi j.*) Területe: 1461 kh. — 1920-ban 265 házában 1202 l. élt; ebből 1166 magyar, 30 tót, 5 rutén, 1 egyéb; 425 r. 469 g. kat., 50 ref. 254 ev., 1 g. kel., 3 izr. Östermelő 95 %, iparos 3 %. Birtokos és bérlő 26. — *Az összes gazdaságok területe* 1515 kh.; ebből 1319 kh. szántó. Ugar 21 kh. Közös legelője nincs. Szőlő 160 kh. A birtokok 21 % a 100—20 h-as, 79 % a 20 h-on alul van. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 31 % át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 7 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése* 1784 q búza, 3490 q rozs, 1858 tengeri, 10.204 q burgonya, 4184 q takarmánynövény. Ebből 2699 q takarmányrépa. Többi lakarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, lucerna, takarmánytök. Termeszt még kölest, görögdinnyét, babot, mákot, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 11.141 q, a kóróé 3555 q Must 420 hl. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 85, rozs 86, tengeri 75, burgonya 93, takarmánynövények 55 %-át.

— *Állatállománya*: 158 szarvasmarha, 121 ló, 177 sertés, 7juh, 1 kecske. A szarvasmarhaállomány 1 %-a magyar-, 99 egyéb fajta. A tehenek száma 127, az ökröké 2.

Nyírtass. (*Kisvárdaij.*) Területe. 6594 kh. Termő 6360, terméketlen 234 kh. Szántó 5948, kert 30, rét 251, szőlő 75, legelő 43, nádas 6, erdő 7 kh. — A Zichy-okmánytár 1324-ben Thoos, Thas, Thaas alakban ismeri. — Fényes ezt írja róla: Tass, magyar falu, Szabolcs vm-ben. ut. p. N.-Kállóhoz északra 4 órányira: 285 róm., 388 g. kat, 4 ev.. 402 ref., 2 n. e. óhitű, 150 zsidó (= 1231) lak. Római- és g. kat., é> ref. anyateplommal. Szántóföldei igen termékenyek; rétje, nádja sok, van 11 ^B/_s első osztálybeli egész telke. F. u. Krucsay, hg. Eszterházy, gr. Vay, Balaskó, Balta, Bernáth, Detrich, Dombrády, Farkas, Fejér, Ferenczy, Horváth, Kazinczy, Kiss, Majos, Okolicsányi, Palaticz, Porubszky, Puskás, Szentmarjai, Szőgyényi, Uketyevich, Veres. — 1900-ban 372 házában 2592 l. élt; 2575 magyar, 2 német 5 tót, 1 rutén, 1 horvát, 8 egyéb : 767 r., 641 g. kat., 2 ev., 817 ref.; 365 izr. Érdekes dűlőnevei: Gút útja, Simon vára, Melit-szer, Drugeth-szer, Homonnay-szer. 2 szeszgyára és 2 gőzmalma van. Nagyobb birtokosai: gr. Vay Tibor, Detrich Miklós, Jármay Andor, Szikszay György, Kovács Béla, Király József, Fülöp József, Lichtmann, Reismann, Ehrenreich — V. á. Pátroha. — 1920-ban 366 házában 2510 l. élt; ebből 2495 magyar, 7 német, 6 tót, 2 egyéb; 814 r., 641 g. kat., 728 ref., 2 g. kel., 325 izr. Óstermelő 76 % iparos 10 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 241. — *Az összes gazdaságok területe* 6370 kh.; ebből 5929 kh. szántó. Ugar 617 kh. Közös legelő 205 kh. Szőlő 74*8 kh. A birtokok 20 %-a 1000 h-on felül van, 52 %0a 1000—100 h-as, 14 %0a 100—20 h-as, 14 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Fülöp Mór, Glancz Miksa, Kalla Ignác, özv. Kovács Istvánné, Nyírtass, Perlstein Hermann örök. Reichmann Sámuel, Reizmann Sándor, Thomka Elemérné, Vay Gábor gr., Vay Tibor gr., Zsindely János. — Szántóföldeinek 14 %-át őszi búzával, 18 /o-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 23 %-át burgonyával 13 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* : 6677 q búza, 6881 q rozs, 4304 q tengeri, 82.533 q burgonya, 32.318 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 12.012 q. tavaszi búkköny 2728 q, zabos búkköny 3011 q, takarmányrépa 7497 q, takarmánytök 4504 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, őszi búkköny, lóhere, lucerna. Termeszt még : 19.090 q cukorrépat, görögdinnyét, 755 q dohányt, kendert, lent, napraforgót és fejeskáposztát. A szalmatermés 30.305 q, tengerikóróé 9375 q. Must 74 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 45, rozs 56, tengeri 50. burgonya 39, takarmánynövények 56 %-át, az 1000 hon felül lévő birtokok a búza 22, rozs 13, tengeri 14, burgonya 20, takarmánynövények 15 %-át, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 15, rozs 20, tengeri 22, burgonya 20, takarmánynövények 20 %-át. — *Allatállomány* : 655 szarvasmarha, 327 ló, 1094 sertés, 634 juh. A szarvasmarhaállomány 32 %-a magyar-, 49 siementhal-, 9 borzderes-, 10 egyéb fajta, A tehenek száma 307 (20—59—10-11 %), az öröké 80,

Nyírtét (*Nyirbogdányi j.*) Területe 2990 kh. Termő 2875, terméketlen 115 kh. Szántó 2647, kert 12, rét 113, szőlő 29, legelő 61, nádas 2,

erdő 11 kh. — A község az Anjoukori okmánytár szerint 1330-ban Téth néven szerepelt. — Fényes így ír róla: Téth magyar falu, Szabolcs vm. N.-Kállóhoz északra 2 V2 mfdnyire : 57 r., 179 g. kat., 371 ref., 25 zsidó (= 632) lak. Ref. anyatemplommal 10 V₈ első osztálybeli telekkel. Bónis Sámuelnek itt nevezetes pálinkafőző gépelye van. F. u. Bónis, Bernáth, Bersenyi, Czékus, Domahidy, Gencsy, Korda. — 1900-ban 98 házában 798 I, élt: 792 magyar, 2 német, 3 tót, 1 rutén; 156 r., 205 g. kat., 1. g. kel. 8 ev-, 384 ref., 43 izr., 1 egyéb; Nagyobb birtokosok: Molnár Gusztáv és Gyula, Klár Dávid. — 1920-ban 102 házában 9241. élt; ebből 912 magyar, 2 német, 9 tót; 217 r. k., 246 «. kat., 429 ref. 3 ev., 29 izr. Östermelő 93 %^t, iparos 5 %. kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 44. — *Az összes gazdaságok területe* 2990 kh. ebből 2655 kh., szántóföld. 320 kh. ugar. 190 kh. közös legelő. 36,1 kh. szőlő. A birtokok 75 %^o, a 100 h-on felüli, 11°/o-a 100-20-as. 15°/o-a 20 h-on aluli. A 100 h-on felüli birtokosok: Hartstein Sándor és neje, Klár Samu, Mayer Sámuelné. Szántóföldeinek 7°/o-át őszi búzával, 24%-át őszi rozssal és kétszeressel, 7%-át tengerivel, 10°/o-át burgonyával, 28°/o-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 1417 q búzája, 4412 q rozs, 1970 q tengerije 13.648 q burgonyája, 34.683 takarmánynövénye, 127 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 7652 q, zabos bükköny 1161 q, lucerna 1116 q, takarmányrépa 15.774 q, -tök 5323 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, biborhere. Termeszt még cukorrépat (6100 q), görögdinnyét, dohányt (1090 q), kendert, fejeskáposztát, kelkáposztát 109 q, A szalmatermés 14,142 q, tengerikóróé 3595 q. — A 100 h-on felüli birlokok adják a búza 72^oVát, rozs 83 %-át, tengeri 61 %-át, burgonya 54 %-át, (a 20 h-on aluliak 31 %-át) takarmánynövények 70 % át. Ezek természetik a cukorrépat, dohányt s a kétféle képosztát is. — *Állatállománya* : 420 db. szarvasmarha, 142 db. ló, 600 db. sertés, 460 db. juh, A szarvasmarhaállomány 40 %-a magyar-, 27 siementhali-, 33 egyéb fajta, A tehenek száma 172 (19—32—49 %), az ökröké 76.

Nyírtura (*Nyirbogdányij.*) Területe: 3714 kh. Termő 3526, terméketlen 188 kh. Szántó 2983, kert 14 rét 125, szőlő 77, legelő 214, nádas 26, erdő 87 kh. — A Kállay család levéltárának egyik 1462-iki okiratában Túra néven szerepel. Fényes is e néven s így ismerteti : magyar falu Szabolcs vm-ben, ut. p. Nyíregyházához 1 óra. Határa 4150 hold melyből a lakosok szerződés mellett birnak 400 h. földet. E határt a Tisza árja nem járja ugyan, de az alviz keresztül járván rajta, mely Berettyó érének neveztetik, többször nagy károkat okoz. Földje homokos és silány. Van szeszgvára. Lakja 827 lakos, kik jobbra ref.-ok, anvatemplommal Birja a Kállay család. — 1900-ban 168 házában 1138 I. élt; 1125 magyar, 5 német, 7 tót, 1 egyéb; 331 r., 148 g. k., 25 ev., 581 ref., 53 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Várrét, Vaskapu, Kereszthegy, Telek, Lökös. Nagyobb birtokosok Propper Samu, Szakraida József, Glück Bernát. V. á. Nyíregyháza, vagy Kemece. — 1920-ban 176 házában 1216 magyar I. élt; ebből 310 r., 225 g. kat., 622 ref., 14 ev., 45 izr. Östermelő 88 %, iparos 7 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 61. — *Az összes gazdaságok területe* 3550 kh : ebből 3713 kh. szántóföld. 296 kh. ugar. 177 kh. közös legelő. 85*3 kh. szőlő. A birtokok 74 %-a 100 h-on felüli, 7 %-a 100-20 h-as, 19 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birto-

kosok : Surger-féle alapítvány, Mandeí Jenő, Propper Sámuel örök. Tegledy Bertalan. — Szántóföldeinek 7 %-át őszi búzával, 43 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 4 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 1661 q búzája, 10.732 p rozs, 4041 q tengerije, 7089 q burgonyája, 25.397 q takarmánynövénye, 16 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei csalamádé 8690 q, tavaszi bükköny 1310 q, lucerna 1341 q, takarmányrépa 11.128 q, -tök 1495 q. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, zabos bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, görögdinnyét, babot, dohányt (774 p), kendert, mákot, napraforgót, fejeskáposztát (1063 q). A szalmatermés 24.928 q, tengerikóró 7135 q. — A búza 52 %-át a 100 h-on felüli, 36 %-át a 20 h-on aluli, a rozs 82 %-át a 100 h-on felüli, a tengeri 64 %-át a 100 h-on felüli, 25 %-át a 20 h-on aluli, a burgonya 58 %-át a 20 h-on aluli, 34 %-át a 100 h-on felüli, a takarmánynövények 77 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. Ezek termesztik a legtöbb dohányt is, míg a káposzta-termesztésben a 20 h-on aluliak válnak ki. — *Állatállománya*: 430 db. szarvasmarha, 179 db. ló, 451 db. sertés, 686 db. juh. A szarvasmarha-állomány 45 %-a magyar-, 55 egyéb fajta. A tehének száma 203 (29—71 %), az ökröké 94.

Nyírvasvári- (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe 4940 kh. Termő 4867, .erméketlen 163 kh. Szántó 3543 kh, kert 17, rét 249, szőlő 109, legelő 179, nádas 41, erdő 729 kh. — Nevét 1332-ben Vosuar-nak írják. A XIV. sz.-ben Szabolcs m-hez tartozott.— Fényes ezt írja róla : magyar- orosz falu Szatmár vm-ben ut. p. Nyir-Bátorhoz 1 órányira, a nagykárolyi po&taútban ; 136 r., 825 g. kat., 6 ref., 64 zsidó (= 1031) lak., g. kat. anya-, r. kat. fii. templommal. Határa homokos, de szép erdeje és szőlője van. F. u. gr. Károlyi György és Bekk Pálné. — 1900-ban 216 házában 1425 l. élt.; 1414 magyar, 2 német, 8 rutén. 1 egyéb; 150 r., 1101 g. kat., 4 ev., 63 ref., 107 izr. - 1920-ban 230 házában 1513 magyar l. élt; ebből 197 r., 1152 g. kat., 87 ref., 77 izr. Östermelő 89 %, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 130, — *Az összes gazdaságok területe* 4905 kh ; ebből 3423 kh. szántóföld, 444 kh. ugar. 670 kh. közös legelő. 112.5 kh. szőlő. A birtokok 54 %-a 100 h-on felüli, 21 %-a 100—20 h-as, 25 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokok : Góth Lászlóné és Klár Sándorné, Zelénsky Róbertné gr. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel. 12 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A *termés*: 2721 q őszi búza, 4627 q rozs, 3896 q tengeri, 22.905 q burgonya, 23.967 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 14.172 q, zabos bükköny 2412 q, takarmányrépa 1083 q, -tök 3480 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, cukorrépat, (4000 q) sárga- és görögdinnyét, tököt, babot, repcét, dohányt, kendert, mákot, napraforgót, fejeskáposztát, paradicsomot. A szalmatermés 15.314 q, a tengerikóróé 7560 q. Must 1120 hl. — A búza 72 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 45 %-át a 100 h-on felüli, 41 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 52 %-át a 100 h-on felüli, 26 o/o-át a 20 h-on aluli, a burgonya 42 %-át a 20 h-on aluli, 38 %-át a 100—20 h-as, a takarmánynövények 83 %-át, a cukorrépa 100 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. *Állatállománya* ;

^A44 db. szarvasmarha, 234 db. ló, 597 db* sertés, 1186 db. juh. A szarvai marhaállomány 43 %-a magyar, 57 egyéb fajta. A tehenek száma 274 (39—61%), az ökröké 30.

Ófehértó- (*Nyirbaktaij.*) Területe 750 kh. Termő 7103, terméketlen 408 kh. Szántó 4289, kert 29, rét 271, szőlő 189, legelő 170, erdő 2135 kh. — Az 1332-iki pápai tizedlajstromban e néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, Kálióhoz északkeletre 1^A órányira: 391 r., 208 g. kat., 645 ref., 38 zsidó (= 1282) lak.; ref. anyateplommal. Van igen termékeny szép földje, 97/g első osztálybeli jobbágytelke. Sok rétje és nádja, szőlőskertje, gyönyörű erdeje. F. u. nagyobb részt gr. Csáky Sándor, ezután Pálffy és Sixti. — 1900-ban 252 házában 1840 l. élt; 1837 magyar, 1 német, 1 oláh, 1 rutén; 690 r., 424 g. kat., 13 ev. 613 ref., 98 izr., 2 egyéb. Nagyobb birtokos Majláth József gr. V. á. Máriapócs. — 1920-ban 285 házában 2246 l. élt; ebből 2240 magyar, 2 német, 4 egyéb; 894 r. k., 476 g. kat., 725 ref., 7 ev., 1 g. kel., 143 izr. Östermelő 81 %_v iparos 9 %, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 105. — Az összes gazdaságok területe 7237 kh. ebből 4295 kh. szántóföld. 238 kh. ugar. 335 kh. közös legelő. 188.9 kh. szőlő. A birtokok 79 o/o-a 100 h-on felüli, 8 %-a 100—20 h-as., 13 %-a 20 h-on aluli. A 100 h-on felüli birtokok Majláth József gr. Ofehértó község, Vékey István. — Szántóföldeinek 6 % át őszi búzával, 24 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 19 %-át burgonyával, 13 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 2874 q búzája, 6320 q rozsa, 5714 q tengerije, 32.693 q burgonyája, 17.958 q takarmánynövénye. A musttermés 12.50 hl., friss szőlőtermés 700 kg. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 3100 q, lóhere 1015 q, takarmányrépa 5452 q, -tök 5362 q. Többi takarmánynövénye őszi és tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lucerna. Termeszt még görögdinnyét (1440 q), dohányt (640 q) kender, napraforgót. Termelésükben a 100 h-on felüli birtokok válnak ki. A szalmatermés 19.918 q, kóro 11.047 q. — A búzatermés 83 %-át, a rozs 56 %-át, a tengeri 74 %-át, a burgonya 49 %-át, a takarmánynövények 84 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. A rozs 24 %-át a 20 h-on aluli, 20 %-át a 100—20 h-as, a burgonya 35 %-át a 20 h-on aluli birtokok termesztették. — *Állatállománya*: 741 db. szarvasmarha, 233 db. ló, 1047 db. sertés, 455 db. juh. A szarvasmarhaállomány 35 %-a magyar-, 1 borzdercs-, 64 egyéb fajta. A tehenek száma 346 (42—1—57 %) az ökröké 87.

Oros, (*Nyírbogdányi j.*) Területe 12511 kh. Termő 11.905 terméketlen 606 kh. Szántó 9396, kert 33, rét 763, szőlő 412, legelő 568, nádas 35, erdő 698 kh. — Az Anjou okmánytár 1325-ben „Wrus in districtu Nyr”, a pápai tizedlajstrom Vrus, Wrus, a Kállay-család levéltára 1440-ben Orosváros, 1447-ben Oros néven ismert. — Fényes ezt írja róla: Orosz magyar falu Szabolcs vm-ben, ut. p. Nyíregyháza-hoz 7₄ mfdnyire térségen. Nyírsege 2064 lélek, kik közt 811 római, 783 g. kat., 402 ref., 68 héber. Van római és gör. kat. és ref. anyateploma. Határa 12360 hold, melyből 11⁴/₈ egész urb. telek után urb. szántó és kaszáló 825 hold a többi lakosok árenda mellett bírnak a földes uraságoztól földeket. Földet részint sárga, de jobbára fekete homok, mely búzát, rozst, zabot, árpát, tengerit, burgonyát, lent, kenderet jól terem. E helység földesurai, mi

Szabolcsban ritkaság, az erdőt szeretik s jó állapotban tartják. A határt a Tisza árja nem borítja, de keresztül folya a Berettyó, nagy részben csatornákra húzva. Az egész helységet a Kállay-család bírja. Benn laknak Kállay Ubul és Enók urak, Kállay Tivadar, m. Kállay Ignácnő aszszonyság. Ide tartozik a szinte Kállay nemzetség által bírt Harangod puszta, mely 12000 holdra terjed. A keresztül folyó Berettyón 2 malma. Kállay Ignácnőnek egész szép és kényelmes földintézete van, melynek viZe szíksós lévén, köszvény és csúz ellen sikerrel használtatik. — 1900-ban 634 házában 4065 l. élt, ebből 3943 magyar, 1 német, 115 tót, 5 rutén, 1 egyéb; 1376 r., 1334 g. kat., 3 g. kel., 621 ev., 610 ref., 121 izr. Olajgyára és gőzmalma volt. Dűlői : Táborhely, Úrcsere, Vaserdő, Ladány, Paszingoldal, Igrice, Kóhatár lapos, Pénzeshegy, Korhány környéke, Gombödás, Szászkút, Borbánya, Rádiszék. Nagyobb birtokosok : gr. Dessewffy Miklós, özv. Kállay Jenőné, özv. Kállay Aurélné. 1920-ban 710 házában 4908 l. élt; ebből 4862 magyar, 27 tót, 6 rutén, 13 egyéb; 1867 r. k., 1592 g. kat., 717 ref., 612 ev., 10 g. kel., 110 izr. Östermelő 89 %, iparos 6 $\frac{1}{10}$ kereskedő 1 % Birtokos és bérlő 295. — *Az összes gazdaságok területe* 12.491 kh.; ebből 9467 kh. szántó. Ugar 678 kh. Közös legelő 656 kh. Szőlő 422 kh. A birtokok 24 $\frac{7}{10}$ -a 1000 h-on felül van, 35 $\frac{7}{10}$ -a 1000—100 hold h-as, 10 $\frac{7}{10}$ -a 100—20 h-as, 21 $\frac{7}{10}$ -a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Barzó Mihályné örök., Burgerféle alapítvány, Burger Pál, ifj. Dessewffy Aurél gr., Drucker Henrik, Erdőhegyi Lajos, Hartstein Gyula, Lévy Sándorné, kk. Leveleki Magda, Molnár Viktor br., Oros, — község úrbérései, gr. Zichy Róbertné. — Szántóföldröknek 12 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 11 %-át burgonyával, 20 %-át takarmánynövényekkel vetette be: — A termés 9806 q búza, 13.027 q rozs, 14.173 q tengeri, 58.132 q burgonya, 73.064 q takarmánynövény. Ebből 1511 q őszi árpa, 2223 q zab, 16035 q csalamádé, 8092 q zabos bükköny, 4498 q lucerna, 28.117 q takarmányrépa, 10.435 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye : tavaszi árpa, őszi-lavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, muhar. Termeszt még kölest, 6085 q cukorrépa, 340 q sárgadinnye, 2230 q görögdinnye, főzeléktök, seprőcirok, bab, repce, 1956 q dohány, kender, mák, 103 q napraforgó, 101 q vöröshagyma, 11.067 q fejeskáposzta és zöldségfélék. A szalmatermés 52.252 q. a kóróé 26080 q. Must 1600 hl, friss szőlő 1500 kg. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 29, rozs 37, tengeri 38, burgonya 27, takarmánynövények 36, a 20 h-on aluli birtokok a búza 20, rozs 32, tengeri 29, burgonya 35, takarmánynövények 27, az 1000 h-on felül levő birtokok a búza 38, rozs 16, tengeri 21, burgonya 32, takarmánynövények 28 %-át. — *Allatállománya*: 1516 szarvasmarha, 653 ló, 2422 sertés, 1060 juh. A szarvasmarhaállomány 23 %-a magyar-, 60 siementhali-, 17 egyéb fajta. A tehenek száma 871 (15—61—24 %), az ökröké 198.

Ópályi (Szatmár m. Mátészalkai j.) Területe 2099 kh. Termő 4412, terméketlen 216 kh. Szántó 3376, kert 5, rét 797, szőlő 23, legelő 208, nádas 1, erdő 2 kh. Régi község mely a tatárjáráskor elpusztult s akkor oroszokat telepített ide az Ónodi Czudar család. Ettől kezdve Oroszpályi néven többször feltűnik. 1336-ban Orozpalí, 1346-ban Paly, 1349-ben Pauli alakban találjuk. Fényes szerint: magyar-orosz falu Szathmár vm-ben, Mátészalkához 1 órányira : 73 római, 714 gör. kat., 316 ref., 35 zsidó (= 1138) lak., ref. és g.

kathc anyateplommah Határa homokdombos és völgyes, sok helyi forrásos, egyéb iránt bőven terem rozsot, búzát, kukoricát, kendert, bur^gonyát stb. Réjtje legelője elég ; sok marhát és seriést tart* F₄ u. a nemes Teleki, Ujfalissy nemzetségek, Revizky, Bőgehafc. m. t Ut. p. Vásáros-Na^A meny. - 1900-ban 276 házában 1888 I, élt; 1063 g. kat., 483 ref*, 145 n. kaí.> 197 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Vay, br. Uray és Teleky családoki V; á. Ut. p. Mátészalka. — 1920-ban 313 házában 2099 magyar 1. élt; 198 r. 1023 g. kat., 697 ref., 2 ev., 179 izr. Östermelő 82 %, iparos 9 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 139. — *Az összes gazdaságok területe* 4634 kh; ebből 3573 kh. szántó. Ugar 718 Hí- Közös legelő 559 kh. Szőlő 102 kh. A birtokok 40 %-a 1000-100 kh., 29 %-a 100-20 h-as, 31 %a 20 h-on alul van. 100 hon felüli birtokosok: Baráthy Béláné, Ecsedi láp lecsapoló társulat, Farkas Lajos és Király István, Fried Ármán, Grün Dezső, Grün Lajos, ifj. Magyary-Kossa Istvánné, Opályi úrbéresei. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával, 12 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 26 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 5378 q búza, 3664 q rozs, 3959 q tengeri, 36.751 q burgonya, 23.946 q takarmánynövény. Ebből 1435 q csalamádé, 1786 q lóhere, 1936 q lucerna, 7653 q takarmányrépa, 9338 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos búkköny, biborhere. Termeszt még kölest, 3860 q cukorrépat, 4307 q görögdinnyét, 170 q főzeléktököt, babot, 110 q dohányt, kendert, 107 q napraforgót. A szalmaiermés 15.527 q, a kóróé 6971 q. Must 370 hl. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 37, rozs 27, tengeri 39, burgonya 41, takarmánynövények 32, az 1000—100 h-as birtokok a búza, 34, rozs 37, tengeri 33, burgonya 34, takarmánynövények 38 %-át. — *Állatállománya*: 572 szarvasmarha, 284 ló, 388 sertés, 69 juh, A szarvasmarhaállomány 51 %-a magyar-, 38 siementhal-i, 11 borzderes fajta. A tehenek száma 339 (42—44—14 %), az ökröké 40.

Őr. (*Nyirbaktaj*) Területe 3093 kh. Termő 2971, terméketlen 122 kh. Szántó 2894, kert 14, rét 29, szőlő 30, nádas 3, erdő 1 kh. — A máramarosszigeti liceum oklevéltárában az egyik 1325-ből származó írat e néven említi. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben Vajához közel s vele határos : 48 r. k., 660 ref., 104 zsidó.. (= 712) lak. ref. anyateplommal. Termékeny dombos — völgyes határral, 4 első oszt. egész jobbágytelekkel, sok és híres lentermesztéssel, nyiri szőlőhegygel. F. u. gr. Vay, Kölcsey, Komoróczy, Patay stb. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 168 házában 1023 1. élt, 1019 magyar, 2 német, 2 rutén; 77 r., 92 g. kat, 1 ev., 688 ref., 1 unit., 164 izr. — 1920-ban 166 házában 1240 1. élt; ebből 1239 magyar, 1 egyéb; 104 r. k. 101 g. kat., 909 ref., 3 ev., 123 izr. Östermelő 90 %, iparos 6 %, kereskedő 4 0%. Birtokos és bérlő 85. — *Az összes gazdaságok területe* 3005 kh ; ebből 2895 kh. szántóföld. 478 kh. ugar. 241 kh. közös legelő. 35.1 kh. szőlő. A birtokok 70 %-a 100 h-on felüli, 8 %-a 100-20 has, 22 %a 20 h-on aluli: A 100 h-on felüli birtokosok: Freund Zsigmond éi Lefkovits Lipót, Komoróczy Etel és Lajos, özv. Komoróczy Józsefnélözv- Komoróczy Sándorné, Lefkovits József, Stépán Géza örök., Vay Adám gr. örök, — Szántóföldeinek 10 %-át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 15 %-át tengerivel, 27 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *Ter-*

mése 2064 q búza, 3504 q rozs, 3920 q tengeri, 26.512 q burgonya, 7403 q takarmánynövény, 90 hl. must, 600 kg. friss szőlő. Legfőbb takarmánynövényei : tavaszi bükköny 1020 q. takarmányrépa 3404 q. Többi takarmánynövénye : őszi- tavaszi árpa, zab, őszi- és zabos bükköny, lóhere, lucerna, muhar. Termeszt még kölest, görögdinnyét, lencsét, kendert, vöröshagymát. A szalmatermés 11.068 q, a tengerikóróé 6959 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 80 %, rozs 71,70, tengeri 88 %, burgonya 50 %, takarmánynövények 64 %-át (a 20-on aluliak 41 %-át). — *Állatállománya* : 250 db. szarvasmarha, 240 db. ló, 213 db. sertés, 363 db. juh. A szarvasmarhaállomány 29 %-a magyar-, 18 siementhali-, 53 egyéb fajta. A tehenek száma 143 (21—22—57 %) az ökröké 10.

Pap. (*Kisvárdai j.*) Területe 2981 kh. Termő 2895, terméketlen 86 kh. Szántó 2676, kert 15, rét 4 szőlő 73, legelő 8, erdő 119 kh. — IV. László korában Terra Pop, az 1453-iki zselői levéltár okmányai Pap néven ismerik. Fényes így ír róla : csinos és rendbeszedett magyar falu Szabolcs vm-ben Kisvárdához $\frac{1}{2}$ órányira, ut. p. Berkesz. Határát homokdombok és azok közt fekvő lapályok, részint víz fedi, 1841-ben történevényen a tagosítás a 10 telket bíró 24 gazdának és 50 zsellérnek 320 h. föld adatott ki, még pedig kinek-kinek egy tagban s már is több gazda lucernát természet s marháját istállón tartja szembetűnő nagy haszonnal. A határ kiterjedése 3691 h., mely a fentérintett úrbériséget, továbbá 80 h. dézsmás szőlőskertet kivéve mind majorsági bírtok, s ez ismét b. Horváth 40 h.-nyi erdejét kivéve, mind szántóföld. Népeessége 80 házban 573 lélek, kik közt 465 ref., 20 róm., 48 g. kat., 40 héber. Ref. anyatemplom. Bírják a helységet br. Horváth János, kinek neje is itt lakván, csinos lakóháza és 35 köblös szeszgyára van ; továbbá Erős György, Szögyényi Józsefnő, Orosz és Czikó örökösök, Morvay. Br. Horváth és Erős György sok finom birkát tenyésztetnek. 1900-ban 143 házában 1025 l. élt; 1018 magyar, 7 egyéb; 208 r., 139 g. kat., 2 ev., 623 ref., 52 izr., 1 egyéb. — Gőzmalma volt. V. á. Kisvárdá. Nagyobb birtokosai: br. Horváth Ferenc, Orosz György. — 1920-ban 163 házában 1167 l. él; ebből 1126 magyar, 41 német; 278 r. kat., 214 g. kat, 634 ref., 41 izr. Östermelő 85 %>. iparos 4 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 101. — *Az összes gazdaságok területe* 2665 kh.; 2607 kh. szántó. 300 kh. közös legelő. 338 kh. ugar. 73*3 kh. szőlő. A birtokok 39 %-a 1000 kh. felül van, 34 %-a 1000-100 h-as, 4 %-a 100-20 h-as, 23 %-a 20 h-on aluli. 100 kh-on felüli birtokosok: Horváth Gedeon br. és nővére, özv. br. Horváth Gedeonné, Kövér Miklósné örök., Orosz György. — Szántóföldeinek 14 %-át búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 5 %-át tengerivel, 31 %-át burgonyával 12 %-át takarmánynövényekkel ültette be. A *termés* 2733 q búza, 4089 q őszi rozs és kétszeres, 1107 q tengeri, 47.574 q burgonya. 10.187 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a takarmányrépa, 3075 q, takarmánytök 2581 q, a tavaszi bükköny 1526 q, csalamádé 1060 q, Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi- és zabos bükköny, lóhere és lucerna. Termesztenek még görögdinnyét (430 q), borsót, dohányt (440 q) és kendert. A szalmatermés 13.588 q, a tengerikóróé 1917 q. Must 16 hl. A termelésben a 100 h-on felüli birtokok adják a búza 76 %-át, az őszi rozs 60 %-át, a tengeri 77 %-át, a burgonya 65 %-át, a takarmánynövények 73 %-át, a dohány 100 %-át. A takarmánynövé-

nyékből a 20 h-on aluli birtokok természetlik a zabos bükköny 8? %-át s a lucerna 63 %-át. — *Allatállománya* : 304 db. szarvasmarha, 168 db. ló, 603 db. sertés, 497 db. juh. A szarvasmarhaállomány 38 %-a magyar fajta, 8 borzderes-, 54 egyéb fajta. A tehenek száma 174(29 % magyar, 10 borzderes, 61 egyéb fajta), az ökröké 62.

Papos. (*Szatmár m. mátészalkaij.*) Területe: 1849 kh. Termő 1769, terméketlen 80 kh. Szántó 1720, kert 9, rét 4, szőlő 34, nádas 2 kh. Nevét már 1444-ben is Paposnak írták. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szatmár vm-ben, közel O-Pályihoz : 180 r., 45 g. kat., 164 ref., 27 zsidó (= 416) lak., r. kat. és ref. anyatemplommal. Homokdombok közt épült lapos és sáros helyen. Határa homokdombos és völgyes, de meglehetősen termékeny; rétje úgyszólván semmi sincs; ligetes erdeje is csekély. F. u. Horváth, Szombathy, s m- t. Ut. p. Vásáros-Namény — 1900-ban 94 házában 538 magyar 1. élt; 193 ref., 174 r., 103 g. kat., 68 izr. Nagyobb birtokosa Bogcha Ferenc. Ut. p. és v. á. Mátészalka. 1920-ban 109 házában 644 magyar 1. élt; 194 r., 118 g. kat., 283 ref., 1 ev., 48 izr. Östermelő 86 %/. iparos 5%, kereskedő 3 %>. Birtokos és bérlő 49. — *Az összes gazdaságok területe* 1850 h., ebből 1720 kh. szántó. Ugar 461 kh. Közös legelő 561 kh. Szőlő 34*5 kh. A hírtokok 53 %-a 1000-100 h-as, 26 %-a 100—20 h-as, 21 %-a 20 h-on alul van. 100 holdon felüli birtokosok ; özv. Földváry Tamásné, Horváth Ida és Mihály, Péchy Lászlóné, Vay Gábor gr. Szántóföldrőinek 11 %-át őszi búzával, 16 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 10 %-át takarmánynövényekkel vetette be. *Termése* 1283 p búza, 1754 q rozs, 1833 q tengeri, 11.968 q burgonya, 7523 q takarmánynövény. Ebből 1160 q zabos bükköny, 1238 q takarmányrépa, 3199 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye tavaszi árpa, zab, csalamádé, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, sárgadinnyét, 748 q görögdinnyét, seprő cirokot, 119 q babot, kenderet, 173 q napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 6230 q. a kőrőé 3359 q. Must 260 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 47, rozs 47, tengeri 52, burgonya 50, takarmánynövények 51, a 100—20 h-as birtokok a búza 29, rozs 28, tengeri 25, burgonya 25, takarmánynövények 29 %-át. — *Allatállomány* : 121 szarvasmarha, 68 ló, 82 sertés, 242 juh. A szarvasmarhaállomány 33 %-a magyar-, 42 siementhali-, 10 borzderes-, 15 egyéb fajta. A tehenek száma 86 (31—39—13—17 %), az ökröké 1,

Paszab, (*Dadái felső j*) Területe: 2192 kh. Termő 2028, terméketlen 164 kh. Szántó 1851, kert 9, rét 39, szőlő 6, legelő 106, erdő 17 kh. — A tatárjárás idejében Beel-Paszab, az országos levéltár dipl. oszt. 1424-ből Pazab néven ismerik. — Fényes szerint: magyar falu Szabolcs vm-ben, a Tisza mellett, Nyíregyházához 3 mfd. 507 ref., 4 r., 25 g. kat., 24 zsidó 1. (= 553 1), kőtornyú ref. templommal s Bessenyei András csinos lakházával. Határának jórésze nádas és posványos; többi iszapos fekete homok, mely igen jó s különösen híres dohányt terem. A Tiszából a Vármegye ér és Cseke ér szakadnak ki. F. u. Bessenyei András, Ibrányi Ferenc és Józsefné, Tahy József, Patay Sámuel, Csorna Sándor és Lászlóné, Kömörling János, Inczedy József, Mikecz György, Ormós János,

Mezősy Antal, b. Szepesi, a jászói prépostság, 1900-ban 174 házában 1158 magyar 1. élt; 220 r., 38 g. kat., 2 ev., 835 ref., 63 izr. Érdekes dűlőnevei: Czakód, Kelinc, Zada, Öved, Benye, Medej, Pallok-halom, Kerekecs, Isten-halma, Péntek-aranya; Üllő-tó. — V. á. Rakamáz;— 1920-ban 201 házában 12451. él; ebből 1243 magyar, 2 egyéb, 211 r., 56 g. kat., 897 ref., 15 ev., 1 g. kel., 65 izr. Östermelő 85 %, iparofc 12%, kereskedő 1 %. Birtokos* és bérlő 123. — *Az összes gazdaságok területé* 1999 kh., ebből szántóföld 149 kh. Ugar 29 kh. Közös legelő 207 kh. Szőlő 82 kh. A birtokok 12 %^a a 1000-100 h-ás, 42 %-á 100—20h-as, 46 %-a 20 h-onaluli. 100 h-on felüli birtokosok: Beér Lajos, özv, Groák Sándorné, Paszabi ref. egyház. — Szántóföldeinek 22 %-át őszi búzával, 18 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel* 13 %^{rát} bírógö^a nyával, 17 %-át takarmánynövényekkel ültette be. A termés 4094 q őszi búza, 2320 q. őszi rozs és kétszeres, 3429 q tengeri, 15.984 q burgonya, 9022 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 2098 q. lucerna 2231 q, takarmányrépa 2286 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi- árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, muhar, takarmánytök. — Termeszt még cukorrépat (2320 q) sárga- és görögdiannyét, babot, dohányt, kenderet, sárgarépat, petrezselymet. A szalmatermés 14.184 q, a tengerikóróé 6624. Must 1 hl. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 50, a rozs 50, a tengeri 42, burgonya 49, takarmánynövények 52 %-át, a 100—20h-asok a tengeri 45 %, takarmánynövények 40 %-át. *Állatállománya* : 502 db. szarvasmarha, 66 db. ló, 203 db. sertés, 100 db. juh. A szarvasmarhaállomány 55 %-a magyar, 45 egyéb fajta. A tehenek száma 277 (45—55) az ökröké 60.

Pátroha- (*Kisvárdaij.*) Területe 6817 kh. Termő 6598, terméketlen 219 kh. Szántó 5588, kert 6, rét 464, szőlő 48, Jegelő 448, náda s 44 kh. — A Zichy-okmánytár 1324-iki oklevelei „Órpátroh” (Eurpatruh) és „Egyházaspátroh” (Ighazaspatruh), az Anjou-okmánytár 1344-ben Patroh néven szerepel. — Fényes így ír róla: Patroha magyar falu, Szabolcs vm-ben, K.-Várdához délre 1 mfdnyire: 26 római, 6 g. kat., 699 ref., 11 zsidó (= 742) lak., ref. anyateplommal. Határa nagy és igen termékeny, szénája és nádja bőséggel; sok és híres káposztát termeszt; van 4²/s első osztálybeli telke. F.uh. Eszterházy, gr. Vay, Köcséry, Krucsay, Ajtay. Balogh, Böszörményi, Barkóczy, Ozomba, Dankó, Demjén s. m. t. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 339 házában 2307 1. élt: 2298 magyar, 2 tót, 7 egyéb; 304 r., 123 g. kat., 4 ev., 1691 ref., 185 izr. Érdekes dűlőnevei: Pétersziget, Gehernyénsziget, Nagy Ganát, Fedemlő, Dagonyás, Szövénes, Bajorhegy, Németvölgy, Akasztóhegy. Nagyobb birtokosok: gr. Lónyay Gábor, Orosz Sándor, Ferenczy Emil. — 1920-ban 425 házában 2735 magyar lak. él. 338 r. kat., 139 g. kat., 2080 ref., 6 ev., 172 izr. Östermelő 85 %, iparos 6 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 329. — *Az összes gazdaságok területe* 7141 kh., ebből 5628 kh. szántó. 267 kh. ugar. 240 kh. közös legelő. 391 szőlő. A birtokok 26 %-a 1000 h-on felül van, 20 %-a 1000—100 h-as, 14 %-a 100—20 h-as, 40 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Glück Antal, id. Lónyay Gábor gr. örökösei, Mikó. Albert, Mozga András, Téglássy Béla, Tiszakanyár község legelőtársulata, Vay Gábor gr. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával* 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel. 15 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával, 12 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Fejeskáposzta 3 %. — A termés 7792 q búza, 7235 q rozs, 7952 q tengeri, 70.383 q burgonya, 23.322 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a takarmányrépa 10.258 q, csalamádé 5113

q, lucerna 2000 q, takarmány tök 2499 q, zab 1621 q-t. Többi takarmány-növénye őszi- és tavaszi árpa, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, muhar. Termeszt még cukorrépát 11.870 q, sárgadinnyét, görögdinnyét, babot, dohányt, kendert, mákot, vöröshagymát, fejeskáposztát 23.606 q-t. A szalmatermés 35.600 q, a tengerikóróé 16.416 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 40 %, a rozs 40 %^o, a tengeri 37 %, a burgonya 38 %^o, a takarmánynövények 64 %^o-át. A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 48, rozs 44, tengeri 51* burgonya 57, fejeskáposzta 80 %^o-át. *Állatállomány*: 887 db. szarvasmarha, 517 db. ló, 1025 db. sertés, 606 db. juh. A szarvasmarhaállomány 57 %^o-a magyar-, 35 siementhali-, 8 egyéb fajta. A tehének száma 508 (45 % magyar-, 47 siementhali fajta) az ökröké 103.

Penészlek. (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe: 6399 kh. Termő 5669, terméketlen 730 kh. Szántó 4303, kert 2, rét 830, szőlő 83. legelő 437, nádas 3, erdő 11 kh. — Nevét 1431-ben Peleznek, Pelyznek, 1477-ben Pynyzlek alakban írták és Szabolcs vm-hez tartozott. A XIV. sz.-ban ura a Pelyzneky család volt. — Fényes ezt írja róla: orosz falu, Szatmár vm-ben, ut. p. Károlyhoz nyugatra 3 órányira: 13 r., 1024 g. kat., 15 ref., 44 zsidó. (= 1096) lak., g. kat., anyateplommal. — Nagy kiterjedésű határa csupa sivatag homok, mely főképen rozsot, tengerit, dinnyét terem; rétje kevés; erdeje igen szép és vadakkal bővelkedik, F. u. Rhédey, Bernáth, Irinyi, pócsi basiliták stb. — 1900-ban 236 házában 1385 magyar l. élt; 1236 g. kat., 71 ref., 26 r. kat., 47 izr. — 1920-ban 271 házában 1593 l. élt; ebből 1591 magyar, 2 rutén; 37 r., 1445 g. kat., 61 ref., 1 ev., 49 izr. Östermelő 89 %, iparos 4 %^o. Birtokos és bérlő 180. — *Az összes gazdaságok területe* 6297 kh., ebből 4302 kh. szántó. Ugar 1716 kh. Közös legelő 1516 kh. Szőlő 86.3 kh. A birtokok 33 %^o 1000—100 h-as, 35 %^o-a 100—20 h-as, 32 %^o-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Csiri Sándor, Glósz Ferencné, Jabsztrabszky-Lónyay Kálmán, Penészlek g. kat., egyháza, Uray Gyula br., özy, Vetter Nándorné gr., Weisz Ignác. — Szántóföldeinek 3 %^o-át őszi búzával, 21 %^o-át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %^o-át tengerivel, 12 %^o-át burgonyával, 5 %^o-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése*: 884 q búza, 5009 q rozs, 5191 q tengeri. 21.720 q burgonya, 10.371 q takarmánynövény. Ebből 1750 q csalamádé, 4395 q takarmányrépa, 1700 q takarmány tök. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna, baltacin. Termeszt még kölest, 564 q sárgadinnyét, 400 q görögdinnyét, babot, kendert, 124 q napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 12.557 q, a kóróé 9893 q. Must 210 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 21, rozs 33. tengeri 34, burgonya 26, takarmánynövények 82, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 36, rozs 41, tengeri 43, burgonya 53, takarmánynövények 1 %^o-át, — *Állatállománya*: 859 szarvasmarha, 265 ló, 492 sertés, 617 juh, 2 kecske. A szarvasmarhaállomány 87 %^o-a magyar-, 1 siementhali-, 3 borzdercs-. 9 egyéb fajta. A tehének száma 458 (83 %^o-a magyar-, 4 borzderes-, 13 egyéb fajta), az ökröké 17,

Petneháza. (*Nyirbaktaij.*) Területe 4204 kh. Termő 4032, terméketlen 170 kh. Szántó 3703/kert 7, rét 263, szőlő 30, legelő 20, nádas 4,

erdő 5 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Potuneháza, az Ibrányi levéltár egyik okiratában Pethenyeháza néven említik. — Fényes ezt írta róla : magyar falu Szabolcs vm-ben, Madárhoz nyugatra 1 órányira : 88 r., 455 g. kat., 345 ref., 15 zsidó (= 903) lak., ref., anyatemplommal, 2 $\frac{1}{3}$ első osztálybeli egész telekkel. Dohányt bőven termeszt. F. u. Borbély, Barkó, Böszörményi, Drevenyák, Sz. Miklóssy, Vitéz s. m. Ut. p. Berkesz. — 1900-ban 187 házában 1208 l. élt; 1205 magyar, 1 német, 1 rutén, 1 egyéb; 177 r. k., 494 g. kat., 381 ref., 156 izr. Hozzátartozik Iklód-pusztá, mely a Zichy okmánytár tanúsága szerint 1374-ben község volt. Nagyobb birtokosok : dr. Farkas Bálint, gr. Vay Ábrahám, Grosz Adolf. V. á. Pátroha. — 1920-ban 204 házában 1365 magyar lakos él; ebből 278 r., 543 g. kai., 448 ref., 96 izr. Östermelő 83 %, iparos 5 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 127. — *Az összes gazdaságok területe* 4196 kh.; ebből 3650 kh. szántóföld. 1024 kh. ugar. 178 kh. közös legelő. 31 kh. szőlő. A birtokok 48 %-a 100 h-on felüli, 29 %-a 100-20 h-as, 23 %-a 20 h-on aluli. A 100 h-on felüli birtokosok : Bedeő Lajos örök. Fuló Lajos örök. Klár István, Reich Adolf és Ármin, Vityi Péter. — Szántóföldeinek 6 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával 13 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 2054 q búzája, 4014 q rozsa, 3296 q tengerije, 21.820 q burgonyája, 11.855 q takarmánynövénye, 40 hl. mustja. Legfőbb takarmánynövényei : csalamádé 1875 q, tavaszi bükköny 1539 q, takarmányrépa 2400 q, -tök 3295 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még kölest, cukorrépat, (11.256 q) görög-dinnyét, (810 q) babot, dohányt, (263 q) kendert, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 10.660 q, a tengerikóré 5288 q. — A búzatermés 69 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 46 %-át a 100 h-on felüli, 30 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 49 %-át a 100 h-on felüli, 30 %-át a 100-20 h-as, a burgonya 42 %-át a 100 h-on felüli, 29 %-át a 100-20 h-as, 29 %-át a 20 h-on aluli, a takarmánynövények 45 %-át a 100 h-on felüli, 43 %-át a 100-20 h-as birtokok adják. A dohányt, napraforgót s a fejeskáposztát a 100 h-on felüli birtokok termesztették. — *Allatállomány*. 338 db. szarvasmarha, 178 db. ló, 738 db. sertés, 479 db. juh. A szarvasmarhaállomány 36 %-a magyar-, 64 egyéb fajta. A tehenek száma 177 (30-70), az ökröké 41.

Piricse. (*Nyírbátori j.*) Területe: 6428 kh. Termő 6163, termékelen 264 kh. Szántó 5271, kert 35, rét 714, szőlő 97, legelő 19, erdő 27 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Perecse, a dipl. levéltárban előbb Nagy- azután Kis Piricse néven szerepel. — Fényes ezt írja: magyar falu, Szabolcs vm-ben, 116 r., 330 g. kat., 378 ref., 22 zsidó (=846) lak., g. kat., és ref. anyatemplommal, r. kat. fii. egyházzal, 13 $\frac{2}{3}$ 2-ik oszt. egész telekkel. F. u. Erős, Gencsy, b. Horváth, Irinyi, Kállay, Olasz, Ut. p. Nyír-Bátor. — 1900-ban 177 házában 1410 l. élt; 1409 magyar, 1 oláh; 282 r., 468 g. kat., 1 ev., 527 ref., 132 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Károlyi Gyula örökösei, Kovács Ákos, Katz Mihály, Mandel Mór. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 206 házában 1727 l. élt; ebből 1723 magyar, 1 német, 2 egyéb; 236 r., 672 g. kat., 726 ref., 2 ev., 1 g. kel., 90 izr. Östermelő 86 %, iparos 4 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 67. — *Az összes gazdaságok területe* 6105 kh.; ebből 5300 kh. szántó. 1466 kh.

ugar. 220 kh. közös legelő, 133 kh. szőlő. A birtokok 25 %-a 1000 h-on felüli, 57 % a 1000-100 has, 9 %-a 100-20 h-as, 8 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokok: Károlyi József gr., Mandel András, Mándi Lóránt és Tsai, Somossy Ferenc, Szilcz Ferenc, Weinberger Ernő és Kálmán. — Szántóföldeinek 6 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. Dohányföld 3 %. — A *termés* 2547 q búza, 6820 q rozs, 5613 q tengeri, 22.516 q burgonya, 27.472 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 5550 q, tavaszi bükköny 1713 q, zabos bükköny 1613 q. takarmányrépa 6840 q, takarmánytök 4712 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, lóhere, lucerna. Termesztenek még kölest, talárkát, sárga- és görögdinnyét, dohányt 630 q-t, kendert, mákot, fejeskáposztát 250 q-t. A szalmatermés 18.071 q, a kóróé 9902 q. Must 530 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 73, rozs 54, tengeri 52, burgonya 38, takarmánynövények 56, az 1000 h-on felül lévő birtokok a búza 15, a rozs 27, tengeri 25, burgonya 18, takarmánynövények 41, a 20 hon alul levő birtokok a burgonya 29 %-át. — *Allatállomány*: 686 db. szarvasmarha, 304 db. ló, 1576 sertés, 1369 juh. A szarvasmarhaállomány 33 °o-a magyar-, 2 siementhali-, 65 egyéb fajta. A tehenek száma 253 (33 %-a magyar-, 4 siementhali-, 63 egyéb fajta), az ökröké 151.

Pócspetri. (*Nyírbátori j.*) Területe: 4584 kh. Termő 4321, terméketlen 263 kh. Szántó 3613, kert 9, rét 291, szőlő 73, legelő 305, nádas 5, erdő 25 kh. — Fényes ezt írja róla: Petri (Pócs), magyar-német-tót falu, Szabolcs vm-ben, ut. p. Kállóhoz keletre 1 mfdnyire: 1052 róm., 86 g. kat., 18 ref., 8 ev., 45 zsidó (= 1209) lak., római kath. paroch. templommal, 14 $\frac{2}{3}$ 2-ik osztálybeli egész telekkel. Dohányt sokat termeszt. F. u. b. O-naghren, b. Horváth, Oláh, Kállay, Olasz. — 1900-ban 264 házában 1669 l. élt; 1663 magyar, 1 német, 5 egyéb; 1311 r., 179 g. kat., 61 ref., 118 /zr. Dúlói: Nagy Vagyos, Vásároshegy, Ujfalu-rétje, Bécsi telek, Kápolna, Ercsivár rétje. V. á. Máriapócs. Nagyobb birtokosai: br. Horváth Katalin és Ida. — 1920-ban 303 házában 18511. élt; ebből 1849 magyarul német, 1 egyéb; 1567 r. k. 187 g. kat., 26 ref., 5 ev.. 1 unit., 65 izr. Őstermelő 91 %, iparos 4 %. Birtokos és bérlő 193. — *Az összes gazdaságok területe* 4584 kh.; ebből 3612 kh. szántó. 741 kh. ugar. 1088 kh. közös legelő. 135.4 kh. szőlő. A birtokok 40 %-a 1000—100 h-as, 20 %-a 100—20 h-as, 40 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokok: Irinyi Csaba, Irinyi Szabolcs, Korniss Ferencné, Pócspetri, — község úrbérései, — r. kat. egyháza. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 20 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 ° o-át tengerivel, 22 %-át burgonyával, 10 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A *termés* 2213 q búza. 3997 q rozs, 4657 q tengeri, 35.255 q burgonya. 12.598 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 2384 q, zabos bükköny 1576 q, lucerna 1123 q, takarmányrépa 5716 q, takarmánytök 1032 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, őszi borsó. Termesztenek még cukorrépat 2800 q-t, főzeléktököt, babot, dohányt, kendert, napraforgót 108 q-t. A szalmalermés 13.378 q, a kóróé 7706 q. Must 540 hl. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 49, rozs 44, tengeri 53, burgonya 58, takarmánynövények 30 %-át, az 1000—100 h-as birtokok a

búza 32, rozs 38, tengeri 27, burgonya 27, cukorrépa és dohány 100 % át. — *Állatállomány* : 523 db, szarvasmarha, 279 db. ló. 754 db. sertés, 239 juh, 5 kecske. A szarvasmarhaállomány 87 %-a magyar-, 13 siementhali fajta. A tehének száma 317 (93 %-a magyar-, 7 siementhali fajta), az ökröké 30.

Pusztadobos. (*Nyirbaktaj.*) Területe 2909 kh. Termő 2826, terméketlen 83 kh. Szántó 2799, kert 11, rét 3, szőlő 11, erdő 2 kh. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben 125 r., 195 g. kat., 4 ref, 10 zsidó (= 334) l.-al. Fekszik Madához V₂ órányira s határa azéhoz hasonló. F. u. Bernáth, Csehóczy, Császy, Hunyady, Lónyay, Patay, Bay, gr. Vay. — 1900-ban 151 házában 1054 magyar l. élt; 419 r., 426 g. kat., 104 ref., 102 izr. Nagyobb birtokosok : gr. Vay Ádám, Jármay László, Zoltán Jánosné, Zoltán Géza, br. Perényi Péterné, Berzsényi Antal, Glückmann Jakab. — 1920-ban 187 házában 1162 l. élt; ebből 1161 magyar, 1 német; 507 r. k., 408 g. kat., 156 ref., 91 izr. Östermelő 85 %, iparos 5 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 127. — Az összes gazdaságok területe 2442 kh. ebből 2362 kh. szántóföld. 516 kh. ugar. 100 kh. közös legelő. 21.7 kh. szőlő. A birtokok 65 %-a 100 h-on felüli, 7 %-a 100—20 h-as, 28 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok. Friedmann Lajos, Glückmann Jakab, Jármay László, özv. Perényi Péterné br., özv. Zoltán Jánosné. — Szántóföldeinek 8 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 9 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával 10 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 1629 q búza, 2778 q rozs, 2047. q tengeri, 22.676 q burgonya, 9550 q takarmánynövény; 52 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei a csalamádé 1730 q, takarmányrépa 1260 q, -tök 4631 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab. őszi-, tavaszi, zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még görögdinnyét, babot, lencsét, dohányt, kendert. A szalmatermés 8647 q, a tengerikóróé 3263 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 73 %, rozs 52 %, tengeri 78 %, burgonya 68 %₁₀ takarmányrépa 82 %, a 20 h-on aluli birtokok pedig a rozs 41 % sa burgonya 30 %-át. A 100 h-on felül birtokok természetik a dohányt 100 %-át. — *Állatállomány* : 257 db. szarvasmarha, 54 db. ló, 18 db. sertés. 242 db-juh. A szarvasmarhaállomány 40 %-a magyar-, 35 siementhali-, 25 egyéb fajta. A tehének száma 189 (38-29-33 7₀), az ökröké 36.

Rakamaz. (*Dadái felső j.*) Területe 7476 kh. Termő 6816, terméketlen 660 kh. Szántó 4753, kert 15, rét 1004, szőlő 22, legelő 986, erdő 36 kh. — A Zichy okmánytár 1328-ban a mai nevéen említi. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben, Tokajhoz V* mfdnyire: 1907 r., 191 g. kat., 35 ev., 24 ref., (= 2157 l) róm. kat. paroch. templommal, 42 első osztálybeli egész telekkel. Dohányt szerfelett sokat termeszt. F. u. a kamara. A lakosok német s kis részben tót eredetűek, de elmagyarosodtak. — 1900-ban 664 házában 4083 l. élt; 4058 magyar, 5 német, 11 tót, 1 rutén, 8 egyéb ; 3473 r., 354g. kat., 7 ev., 141 ref., 108 izr. Érdekes dűlőnevei: Csehhalom, Gelind, Paradicsom, Aranyos, Strázsadomb, Órhegy, Wittenberg, Bolond ember hegye, Szentes tó, Balázsér, Ruh-lap_{os} — v. á. — 1920-ban 773 házában 4321 l. élt; ebből 4299 magyar, 17 német, 1 tót, 4 egyéb; 3859 r., 224 g. kat., 106 ref., 11 ev., 1 g. kel.,

1 unit., 119 izr. őstermelő 70 %, iparos 12 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 360. — *Az összes gazdaságok területe* 7476 kh., ebből szántóföld 4740 kh. Ugar nincs; közös legelő 822 kh. Szőlő 9.7 kh. A birtokok 18 %-a 1000-100 h-as 24 %-a 100-20 h-as. 58 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokok: Rakamaz község, — kis legeltető társasága, — közbirtokossága, — kincstári földvásárló társaság. — Szántóföldeinek 24 %-a őszi búzával, 19 %-a őszi rozssal és kétszeressel, 15 %-a tengerivel, 22 %-a burgonyával, 18 %-a takarmánynövényekkel volt beültetve. — *A termés* 9651 q őszi búza, 8163 q őszi rozs és kétszeres, 10.938 q tengeri, 57.398 q burgonya, 24.135 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 54.211 q, takarmányrépa 10.548 q, -tök 6382 q. Többi takarmánynövénye : őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még sárgadinnyét (736 q), görögdinnyét (982 q), babot (122 q), kendert, napraforgót, fejeskáposztát (1141 q). A szalmatennés 35.018 q, a tengerikóróé 21,714 q. Must 19 hl. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 72, a rozs 67, a tengeri 73, burgonya 71, takarmánynövények 73 %-át. A 100—20 h-as birtokok a babtermesztésben váltak ki. — *Állatállomány* : 1986 db. szarvasmarha, 157 db. ló, 196 db. sertés, 12 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 93 %-a magyar-, 6 siementhali-, 1 borzderes. A tehenek száma 833 (90 %-a magyar, 10 siementhali), az ökröké 511.

Ramocsaháxsi. (Nyirbaktaij.) Területe: 3145 kh. Termő 3018, terméketlen 127 kh. Szántó 2681, kert 12, rét 145, szőlő 29, legelő 150, erdő 1 kh. — 1308-ban „Villa Ramacha” alakban említik, a Zichy okmánytárban azonban 1381-ben már a mai nevének szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, Baktához 1 mfdnyire : 98 r., 99 g. kat., 498 ref., 8 ev., 22 zsidó (= 725) lak., ref. anyatemplommal, 4 ²/_s első oszt. egész telekkel. Dohányt bőven termesz. F. u. Arvay, Erdélyi, Erdődy, Fejér, Gálffy, Győri, Nyárady. U. p. Nyirbátor. — 1900-ban 151 házában 1153 l. élt; 1151 magyar, 2 német; 210 r., 228 g. kai, 3 ev.. 600 ref., 112 izr. Nagyobb birtokosok: Dolinay Olga, Majson Vilmosné. — 1920-ban 168 házában 1282 l. élt; ebből 1273 magyar, 9 tót; 286 r. k., 247 g. kat., 628 ref., 121 izr. Őstermelő 82 %, iparos 7 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 147. — *Az összes gazdaságok területe* 3042 kh ; ebből szántóföld 2669 kh. Ugar 591. Közös legelő 120 kh. Szőlő 37.3. A birtokok 67 %-a 100 h-on felüli, 23 % a 100-20 h-as, 10 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokok: Feldmester József és neje, Fülöp Bernát és neje, Gödény Ferenc, Hadházy János és neje, Mikecz Dezső, Nagymáté Péterné, Nyiribrony község, Pöhm Béla és testvérei. Szombathy Dániel, Tatár Borbála, Weisz Számi. — Szántóföldeinek 9 %-át őszi búzával, 19 0/0-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával, 10 % a takarmánynövényekkel ültette be. — *Termése* : 1990 q búza, 3230 q rozs, 2862 q tengeri, 15,397 q burgonya, 11.318 q takarmánynövény, 59 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei; zabos bükköny 1450 q, takarmányrépa 5270 q, -tök 2209 q. Többi takarmánynövénye : őszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, lóhere, lucerna, muhar. Termeszt még kölest (50 q) cukorrépát (2854 q). görögdinnyét, (860 q), babot, dohányt, kendert, napraforgót, fejeskáposztát (2699 q). A szalmatermés 9177 q, a tengerikóróé 4242 q. A 100 h-on felüli birtokok

adják a búza 68 %-át, a rozs 68 %-át tengeri 70 %, burgonya 57-%o, (1ÜO—20 h-asok 25 %) a takarmánynövények 55 %-át, (a 100—20 h-asok 22 %-át). A többi növény természetében is ez a birtokkategória emelkedik ki.— *Allatállománya*: 192 db. szarvasmarha, 164 db. ló, 145 db. sertés, 100 db. juh. A szarvasmarhaállomány 36 ^ü/0-a magyar-, 36 siementhali-, 28 egyéb fajta. A tehenek száma 155 (24—46—30 %), az ökröké 4.

Rétközberencs. (*Kisvárdai j.*) Területe: 2746 kh. Termő 2654, terméketlen 92 kh. Szántó 2087, kert 2, rét 391, legelő 174 kh. - 1427-ben Berencs néven már ismerték. — Fényes ezt írja róla ; Berencs, magyar falu Szabolcs vm-ben, K.-Várdához nyugat-délre egy órányira: 31 r., 5 g. kat, 315 ref. 5 zsidó (= 356) lak., ref. anyateplommal, 3 harmadik osztálybeli egész jobbágytelekkel. F. u. h. Eszterházy, gr. Vay, b. Vay, Bay, Farkas, Erős, Fejér, Majos, Palaticz, Szentmarjai, Szerencsy, Szógyényi. Ut. p. Vásáros-Namény. — 1900-ban 128 házában 954 magyar 1. élt; 144 r., 55 g. kat., 729 ref., 26 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Ujhely, Révszög, Hidszög, Nagy-Bacs, Borsodsziget, Kisparom, Kispintyel, Lászlósziget, Hága, Dagonyái, Pallaszer, Ebes-sziget, Kishuszt, Belső-Berdec. Nagyobb birtokosai: Kálmánchey, Fehér családok, gr. Vay Ádám, Wahrmann Mór örökösei. V. á. Pátroha. — 1920-ban 148 házában 1046 1. élt, ebből 1045 magyar, 1 német; 156 r., 76 g. kat, 780 ref., 4 ev., 30 izr. Östermelő 91 %, iparos 4 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 171. — *Az összes gazdaságok területe* 2791 kh.; ebből 2087 kh. szántó. Ugar 257 kh, Közös legelő 105 kh. Szőlő — kh. A birtokok 37 %-a 1000 h-on felül van, 23 %-a 1000-100 h-as, 8 %-a 100-20 h-as, 32 • % -a 20 h-on alul van. A 100 h-on felüli birtokosok : Klein Sámuel és Windt Sámuel, Kovacsics Zoltán, Vay Tibor gr. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 14 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 23 %-át burgonyával, 12 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés*: 3570 q búza, 2400 q rozs, 2475 q tengeri, 36.628 q burgonya, 8605 takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 1902 q, takarmányrépa 4502 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, lucerna, takarmánytök, Termeszt még kölest, 7600 q cukorrépat, görögdinnyét, borsót, dohányt, kenderet, napraforgót, 7530 q fejeskáposztát. A szalmatermés 13,399 q, a kóróé 4880 q. — Az 100 h-on felül levő birtokok adják a búza 35, rozs 52, tengeri 30, burgonya 35 takarmánynövények 34, az 1000—100 h-as birtokok a búza 35, rozs 8, tengeri 20, burgonya 25, takarmánynövények 18, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 22, rozs 33, tengeri 39, burgonya 32, takarmánynövények 37 %át. — *Allatállomány*: 473 db, szarvasmarha, 307 ló, 515 sertés, 681 juh. 3 kecske. A szarvasmarhaállomány 23 %-a magyar-, 2 borzderes-, 75 egyéb fajta. A tehenek száma 304 (25-3-72 %), az ökröké 23.

Révaranyos* (*Tiszai j.*) Területe: 2087 kh. Termő 1748, terméketlen 200 kh. Szántó 1614, kert 26, rét 6, szőlő 41, legelő 17, erdő 44 kh. — A zsélyi levéltárban Baach poss. penes fluv. Thycia néven, 1466-ban Aranyos néven fordul elő. — Fényes így ír róla : Bács-Aranyos, magyar falu, Szabolcs vm-ben a Tisza mentiben 57 r. k. 327 g. kat., 225 ref., 35 zsidó (= C44) lak., ref. és g. kat. anyateplommal. Határa 2337 kh. s

első osztálybeli. 14 ⁴/_s úrbéri telek után van 692 h. szántó és legelőföld. Birják : gr. Gyulay család, Király Józsefné, kinek itt szép váltógazdasága van, Eördögh Dániel örök., s többen. — 1900-ban 150 házában 933 i. élt; 872 magyar, 59 német, 2 rutén; 140 r., 394 g. kat., 2 ev., 286 ref., 111 izr. Nagyobb birtokos : Jármly Miklós. Postája Gyüre, v. á. Kisvárdá. — 1920-ban 159 házában 963 I. élt; ebből 961 magyar 1 tót, 1 egyéb; 401 g. kat., 154 r. k. 338 ref., 70 izr. Östermelő 87 %, iparos 4 %, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 161. — Az összes gazdaságok területe 1766 kh; ebből 1615 kh. szántó. Ugar 339 kh. Közös legelő — kh. Szőlő 495 kh. A birtokok 45 %-a 1000-100 h-as, 20 %-a 100—20 h-as, 35 % a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Isaák József örök., id. Jármly Miklós, özv. Ujhelyi Mihályné. — Szántóföldeinek 10 ° o-át őszi búzával, 22 % o-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 % -át tengerivel, 24 % -át burgonyával, 9 % -át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 1549 q búza, 2057 q rozs, 1326 q tengeri, 20.316 q burgonya, 3775 q takarmánynövény. Ebből 1477 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, biborhere, lucerna, takarmánytök. Termeszt még 548 q, cukorrépat görög-dinnyét, 115^a q dohányt. A szalmatermés 6744 q, a kóróé 2065 q. Must 175 hl. — *Állatállománya*; 250 szarvasmarha, 78 ló, 210 sertés, 342 juh. A szarvasmarhaállomány 65 %-a magyar-, 35 siementáli fajta. A tehenek száma 156 (62—38 %), az ökröké 11.

Rohod. (*Nyirbaktai j.*) Területe; 3406 kh. Termő 3279, terméketlen 127 kh. Szántó 3124, kert 4, rét 51, szőlő 40, legelő 56, nádas 2, erdő 2 kh. Már a XIV. században meg volt e néven. Fényes ezt írja róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben, N. Madához V2 órányira ; 33 r., 25 g. kat., 798 ref., 28 zsidó (— 884) lak., ref. anyatemplommal, mely kies dombon fekszik, valamint a helység egy része is, más része alacsonyabb lén, melyet a tövében fekvő tó mindig nedvesít s kertjeiket néha előnti. Ezen tóban nevezetes nagyságú csíkokat, cigányhalakat, kárászokat lehet fogni s vízi madarat löni. Határa homokdombokból s völgyekből áll, de mindenféle gabonát bőven terem ; szőlője, rétje, erdeje kevés ; van 6 % 2-ik osztályú egész telke és sok majorsági földje. Dohány bőséggel termesztetik. F. u. Baksay, Budaházy, Győry, Eördögh, Helmecezy, Pápay, Uray, Vay s. m. t. Ut. p. Nyirbátor. — 1900-ban 161 házában 961 magyar 1. élt.; 33 r., 91 g. kat., 729 ref., 108 izr. — 1920-ban 174 házában 1195 I. élt; ebből 1192 magyar, 1 német, 2 egyéb; 57 r. k., 76 g. kat., 919 ref. 2 g. kel. 141 izr. Östermelő 84 %, iparos 4 %, kereskedő 5 %. Birtokos és bérlő 75. — Az összes gazdaságok területe 3316 kh.; ebből 2757 kh. szántóföld. 545 kh, ugar. 375 kh. közös legelő. 40*4 kh. szőlő. A birtokok 47 % a 100 h-on felüli, 24 % a 100-20 h-as, 29 7_o a 20 h-on aluli 100 h-on felüli birtokosok: Bay Ferenc, Grünwald Ignác. Jakobovits Ödön, özv. Kende Péterné, Magyary-Kossa Istvánné ifj, özv. Podmaniczky Gézáné br« — Szántóföldeinek 5 % o-át őszi búzával, 22 % -át őszi rozssal és kétszeressel, 14 % -át tengerivel, 25 % -át burgonyával, 11 % -át takarmánynövényekkel ültette be. *Termése* 1056 q búza, 3229 q rozs, 3501 q tengeri, 24.617 q burgonya, 6739 q takarmánynövény. 31 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei a tavaszi bükköny 2009 q, takarmányrépa 1946 q, -tök 1774 q. Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, zabos

bükköny, lóhere, lucerna. Termeszt még cukorrépát 1080 q, görögdi-nyét, babot, dohányt, kendert. A szalmatermés 8048 q, a tengerikőrőé 6066 q. — A búzatermés 38 %-át a 20 h-on aluli, 31 %-át a 100 h-on felüli, a rozs 41 %-át a 100 h-on felüli, 36 %-át a 20 h-on aluli, a ten-geri 49 $\frac{7}{10}$ -át a 100 h-on felüli, 25 %-át a 20 h-on aluli, a burgonya 32 %-át a 100 h-on felüli, 40 %-át a 20 h-on aluli, a takarmánynövények 34 %-át a 100 h-on felüli, 42 %-át a 100-20 h-as birtokok adják. A cu-korrépát és dohányt a 100 h on felüli, a kender legnagyobb részét a 20 h-on aluli birtokok termesztik. — *Állatállomány*; 253 db. szarvasmarha, 92 db. ló, 186 db. sertés, 759 db. juh. A szarvasmarhaállo-mány 60 %-a magyar-, 40 egyéb fajta. A tehének száma 139 (56—44%), az ökröké 9.

Sáraíul* (*Bihar m. derecskői j.*) Területe : 3944 kh. Termő 3762, terméketlen 182 kh. Szántó 2741, kert 25, rét 522, szőlő 114, legelő 337, nádas 16, erdő 7 kh. — Legrégibb birtokosa „Márton úr” majd Bakó, aki-ről egész a XVII. sz. végéig Baco-, később elferdítve Bagó-Sáránd néven sze-repel. — Fényes ezt írja róla : magyar falu, Bihar vm-ben, Debrecen-hez, mely utolsó postája IV2mfdnyire, homokos térségen, 1513ref. lak. s anya-templommal. Határa 3894 $\frac{1}{2}$ hold 104 öl², melyből belső telek 83³Ah., hasznave-hető legelő 486, 3 fordulóra osztott szántóföld 1420 Va, a nagymezőbeli min-denkor tilalmas földek 1315³A h., káposztás 5³A h., szőlőskert 46¹U h., cseres erdő 196, laposok 71³A h., vízállások 119²A h., a nagyon rit-kán használható szikek 148³A h. 371 öl.² Birtokosa Eszterházi hg., ki-nek itt egyéb majorsága nincs 150 h. cseres erdőnél és 20³A h. szán-tóföldnél, a többi a lakosok még 1813-ban tett szerződés szerint szabad adás-vevés mellett bírták mindig érette évenként 2400 vftot fizetvén, mert Sáránd is hajdan hajdu-szabadsággal élt. Földje nagyobb részt sárga ho-mokos, kisebb részben fekete homok, háttas vadföld, vagy vad szik és vizenyős. Juhokat nem tarthat a szűk legelő miatt, járó marhát is keve-set. — 1900-ban 332 házában 1675 l. élt; 1674 magyar, 1 oláh; 54 r., 11 g. kat., 7 g. kel., 1567 ref., 33 izr., 3 egyéb. — Dűlői: Kis Kornyó, Hosszú Kornyó, Tekeres dűlő, Ferenc-deák, Város-rétje, Laponyag, Er-nyő rét, Kun Ferenc lapos, Sós víz, Vénkert, Borsi lapos, Cserebura (er-dő), Juhkut, Bodzás, Fűrjes, Bánom, Ványi kosár, Diósdomb, Szarka-halom, Lénárthalom, Hosszúvíz, Szabóhalom, Paptava, Lyukashalom, Görbe, Baksa lapos, Baksa rét, Tekeres halma. — 1920-ban 358 házában 1750 l. él; ebből 1749 magyar, 1 egyéb: 53 r., 16 g. kat., 1648 ref, 3 g. kel., 30 izr. Östermelő 86 %, iparos 7 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 247. — *Az összes gazdaságok területe* 3944 kh., ebből 2793 kh. szántóföld. 11 kh. ugar. 376 kh. közös legelő. Szőlő 110 kh. A bir-tokok 22 %-a 100 h-on felüli, 30 %-a, 100—20 h-as, 48 $\frac{7}{10}$ -a 20 h-on a-lul van. 103 h-on felüU birtokosok : Ékes Zsigmond, Hajdú Aladár és Ilona, Sáránd község, — közbirtokossága. — Szántóföldeinek 28 %-át őszi búzával, 14 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 29 %-át tengerivel, 6 %-át burgonyával, 26 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A *termés* 5572 q őszi búza 2013 q őszi rozs, 8470 q burgonya, 16.351 q takarmány-növény. Legtöbb a tavaszi árpa 2494 q, csalamádé 1895 q, zabos bük-köny 4745 p, takarmányrépa 6050 q. Többi takarmánynövénye: az őszi árpa, tavaszi bükköny, lucerna, takarmánytök. Termeszt még kötést, cu-

korrepát, sárgadinnyét (418 q) görögdinnyét (543 q), babot, lencsét, kendert, napraforgót. Szalmatermése 16.884 q, a tengerikóróé 12.203 q. Must 495 hl., friss szőlő 1600 kg. — A 20 h-on alul levő birtokosok adják a búza 60 % át, rozs 62 %-át, tengeri 61 %-át, burgonya 64 %-át, takarmánynövények 53 %-át. — *Állataiállomány*; 546 db. szarvasmarha, 254 db. ló, 804 db. sertés, 594 db. juh, 4 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 72 %-a magyar-, 19 siementhal-, 4 borzderes-, 15 e-g/éb. A tehenek száma 261 (60—19-51—16 %). az ökröké 57.

Sényő- (*Nyírbogdányi j.*) Területe 3197 km². Termő 3085, terméketlen 111 kh. Szántó 2630, kert 5, rét 155, szőlő 77, legelő 125, nádas 1, erdő 93 kh. — A Zichy okmánytár 1378-ban „Semien”, a leleszi levéltár 1421-ben Synew, az Ibrányi levéltár 1480-ban Sevniew, Senyew néven említi. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm.-ben, Nyíregyháza-hoz keletre 1 mfdnyire, 132 r., ^184 g. kat., 1 ev., 444 ref., 15 zsidó (= 776) 1. ref anyatemplommal, 4⁴/₈ második osztálybeli egész telekkel. Dohány bőven természetlik. F. u. Zoltán, Boda, Tolvaj, Sípos, Somlyódy, Böszörményi, Borsy, Koczkás, Pap, Oláh, Somogyi, Vida. — 1900-ban *84háza*-ban 602 l. élt; 601 magyar, 1 tót; 268 r., 94 g. kat., 7ev., 193 ref., 40 izr. Érdekes dűlőnevei: Tetemhegyi, Kereszthegyi, Égethegyi, Vásáros-út. Nagyobb birtokos: Leveleki Béla. Posta: Demecser. — 1920-ban 97 házában 906 l. élt: mind magyar; 421 r. k., 161 g. kat., 289 ref., 31 izr. Óstermelő 94 % iparos 4 %, kereskedő 1 %>. Birtokos és bérlő 29. — *Az összes gazdaságok területe* 2997 kh.; ebből 2591 kh. szántóföld. 370 ugar; — kh. közös legelő. 78'9 kh. szőlő A birtokosok 82 %-a 100h-on felüli, 9 %-a 100—20 h-as, 9 %0a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Bodor Zsigmond, Propper Sámuel örök. Szalay Dániel, ifj. Zoltán István és Tsai. — Szántóföldrök 12 %-át őszi búzával, 24 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 7 %-át burgonyával, 20 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termett* 2353 q búzája, 3946 q rozsa, 2152 q tengerije, 7958 q burgonyája, 23.255 q takarmánynövénye, 300 hl. mustja, 400 kg. friss szőlője Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 9050 q, zabos bükköny 1276 q, lucerna 1070 q, takarmányrépa 6349 q, -tök 3187 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere, bíborhere. Termeszt még kölest, cukorrépát, sárga-és görögdinnyét, tököt, dohányt (610), napraforgót. A szalmatermés 10.963 q, a tengerikóróé 4038 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 77 %o-át, rozs 86 ° o-át, tengeri 66 %-át, burgonya 63 %-át (a 20 h-on aluliak 23 ° %-ot), a takarmánynövények 90 %-át, ezenkívül a cukorrépát (5650 q), a dohány és napraforgó nagyobb részét, a 100—20 h-as birtokok pedig a görögdinnye nagy részét. — *Állatállomány*: 293 db. szarvasmarha, 124 db. ló, 312 db. sertés, 155 db. juh. A szarvasmarha-állomány 32 %-a magyar-, 2 siementhal-, 66 egyéb fajta. A tehenek száma 151 (12-3-85) az ökröké 78.

Szabolcs. (*Dadái felsőj.*) Területe 2084 kh. Termő 1873, terméketlen 211 kh. Szántó 1713, kert 8, rét 88, szőlő 5, legelő 44, erdő 15 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Zabolcs (Zabolch) néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm.-ben a Tisza

mellett, Tokajhoz $\frac{3}{4}$ mfdnyire, 120 római, 115 g. kat., 4 ev., 237 ref., 6 zsidó 1. (= 481) ref., anyatemplommal, 20 \ első osztálybeli egész jobbágytelekkel. Határa gazdag termékenységgű; dohányt és különös jó dinya nyét termeszt. F. u. Boronkay, Dobozy, Mudrányi, Pethő, Szemere, Tőrös. Vatta. A megye hajdani elpusztult várától vette nevezetét. — 1900-ban 103 házában 6701. élt; 663 magyar, 4 német, 3 tót; 180 r., 98 g. kat., 1 ev., 364 ref., 27 izr. Hozzátartozik Kisfalud pusztja. V. á. Rakamaz. — 1920-ban 102 házában 5911. élt; mind magyar; 155 r. k., 66 g. kat., 357 ref., 13 izr. Östermelő 87 %, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 21. — *Az összes gazdaságok területe* 1801 kh.: ebből 1665 kh. szántóföld. 21 kh. ugar. 71 kh. közös legelő. 3⁶ kh. szőlő. A birtokok 20 %-a 100 h-on felüli, 34 %-a 100—20 h-as 46 °o-a. 20 h-on aluli. — Szántóföldeinek 26 %-át őszi búzával, 20 % át őszi rozssal és kétszeressel, 18 %-át tengerivel, 22 %-át burgonyával, 11 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés* 3821 q őszi búza, 2468 q őszi rozs és kétszeres, 3212 q tengeri, 23561 q burgonya, 7940 q takarmánynövény, Legtöbb a csalamádé 2837 q. takarmányrépa 3136 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, lóhere, lucerna, takarmánytök. Termesztenek még sárga- és görögdinnyét, babot, dohányt, kendert, napraforgót, fejeskáposztát, kelkáposztát, paradicsomot, sárgarépat, petrezselymet, kalarábét. A szalmatermés 16.235 q, a tengerikőrő 6166 q. Must 12 hl. — A 20 hon aluli birtokok adják a búza 49 %-át, tengeri 51 %-át, burgonya 64 % át, a görögdinnye 73 %-át. A takarmánynövények 40-át a 100 h-on felüli, 34 %-át a 100—20 h-as, 26 %-át a 20 h-on aluli birtokok adják. — *Állatállomány* 311 db. szarvasmarha, 56 db. ló, 111 db. seítés, 2 db. juh, 5 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 77 %-a magyar, 19 siementhali, 4 egyéb fajta. A tehének száma 118 (63 %-a magyar, 23 siementhali, 14 egyéb) az ökröké 31.

Szabolcsbáka. (*Kisvárdai j*) Területe 3436 kh. Termő 3325, terméketlen 111 kh. Szántó 3260, kert 9, rét 8, szőlő 29, legelő 15, erdő 4 kh. 1474-ben Baka, Boldogasszonybakaja néven szerepel. — Fényes szelint: Kis- és Nagy-Báka két egymás mellett fekvő magyar falu Szabolcs vm-ben Kis-Várdához délkeletre 2 órányira: 35 r., 40 g. kat., 900 ref., 54 zsidó 1. (= 1029 1), ref. anyatemplommal, 12 $\frac{2}{8}$ első osztálybeli egész jobbágytelekkel. Termékeny határa sok búzát, rozst, kendert terem • erdeje is van. Kis-Bákának birtokosai: b. Béhmer, b. Dőryné, Eördögh, Czeglédy, Kálmándy, Kiss, Rácz, Szabó. Nagy-Bákát birják: Czóbel, Eördögh, Szalay, Szerencsy, Vay, Pap. Ut. p. Vásárosnamény. — 1900-ban Kis-Báka 74 házában 642, Nagy-Báka 88 házában 601 (- 1243 1) főleg ref. 1. lakott. Nagyobb birtokosok Kis-Bákán Péchy Ferenc örökösei. — 1920-ban Szabolcsbákának 160 házában 1256 1. élt; mind magyar; 121 r. k., 84 g. kat., 948 ref., 103 izr. Östermelő 83 %, iparos 10 ° o, kereskedő 4 %. Birtokos és bérlő 40. — *Az összes gazdaságok területe* 3435 kh., ebből 3250 kh. szántó. 164 kh. ugar. 150 kh. közös legelő. 291 kh. szőlő. A birtokok 29 %-a 1000-100 h-as, 24 %-a 100—20 h-as, 47 %-a 20 hon aluli. 100 h-on felüli birtokosok: özv. Angyalossy Pálné, Diner Gyula és Stefánia, özv. Münnich Aurélné és gyermekei, Weisz Béla és Mór. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 15 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 7 %-át tengerivel, 33 % -át burgonyával, 15 %-át takarmánynö-

vényekkel ültette be. — A *termés* 4750 q őszi búza, 4050 q őszi rozs és kélszeres, 1836 q tengeri, 62.397 q burgonya. 12.911 q takarmányövény. Ez utóbbiból legtöbb a zabos bükköny 5.245 q, csalamádé 3250 q, takarmánytök 1753 q, takarmányrépa 1369 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, őszi bükköny, lóhere, lucerna; Termeszt még görög-dinnyét és dohányt. A szalmatexmés 19.335 q, a tengerikóróé 3453 ej. — A ICO h-on felüli birtokok adják a búzatermés 66 %-át, a rozs 79, a tengeri 64, a burgonya 68,^A a takarmánynövények 76, a görög-dinnye és dohány 100 %-át. — • *Allatállománya*: 244 db. szarvasmarha, 199 db. ló, 159 db. sertés, 370 db. juh. A szarvasmarhaállomány 56 %-a magyar, 13 siemethali-, 12 borzderes-, 19 egyéb fajta. A tehenek száma 134, (24 % magyar-, 37 siemethali-, 14 borzderes-, 25 egyéb fajta), az ökröké 47.

Szabolcsveresmart. (*Kisvárdai j.*) Területe 3470 kh. Termő 3126, terméketlen 344 kh. Szántó 2228, kert 83. rét 305, szőlő 38, legelő 247, nádas 36, erdő 189 kh. — A Zichy okmánytár 1329-iki oklevele Poss. Weresmoth, Villa Weresmoth néven ismeri. — Fényes ezt írja róla: Weresmoth, Szabolcs vm-ben, magyar falu, a Tisza mellett, Zemplén vm. szélén: 32 r., 44 g. kat., 572 ref., 10 zsidó (= 658) lak., ref. anyatemplommal, 4 ⁸/_s 2-ik oszt. egész telekkel. F. u. hg. Eszterházy, b. Horváth, b. Vay, Czóbel, Elek, Erős, Farkas, Ferenczy, Holesch, Irinyi, Palaticz, Szőgyényi. Ut. p Kis-Várda. — 1900-ban 223 házában 1407 l. élt; 1391 magyar, 7 német, 8 tót, 1 egyéb; 182 r., 212 g. kat., 966 ref. 47 izr. Erdemes dűlőnevei: Zelemér-erdő, Verőcse, Erdős-luba, Csanda, Selejeg-tó, Narva-lapos. Bodnár-kána, Mali kána, Pataj, Korong. V. á. Kis-Várda. — Nagyobb birtokos: Wahrmann René. — 1920-ban 226 házában 1372 magyar l. élt; 145 r., 246 g. kat., 947 ref., 34 izr. Östermelő 88 %/o, iparos 6 %/o. Birtokos és bérlő 111. — *Az összes gazdaságok területe*. 3177 kh.; ebből 2229 kh, szántó. 114 kh. ugar. 301kh. közös legelő. 378 kh. szőlő. A birtokok 29 %/o-a 1000-100 h-as, 24 %/o-a 100-20 h-as, 47 %/o-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok; Kocsis János, Szabolcsveresmart község úrbérései, Vigh Bertalan. — Szántóföldéinek 21 %/o-a őszi búzával, 23 %/o-a őszi rozssal és kétszeressel, 14 %/o-a tengerivel, 29 %/o-a burgonyával, 8 %/o-a takarmánynövényekkel volt beültetve. — A *termés*: 3671 q búza, 3496 q rozs, 2479 q tengeri, 43.327 q burgonya, 8727 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a lucerna 1329 q, takarmányrépa 4739 q, takarmánytök 1896 q- Többi takarmánynövénye: őszi árpa, zab, csalamádé, őszi- és tavaszi bükköny, lóhere. Termeszt még cukorrépát 3610 q-t, görög-dinnyét és dohányt. A szatmatermés 14.061 q, a tengerikóróé 4761 q. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 57, a rozs 65, a tengeri 51, a burgonya 72, a takarmánynövények 26, a 100—1000 h-aj birtokok a búza 32, a tengeri 35, a takarmánynövények 53 %-át. — *Allatállománya*: 548 db. szarvasmarha, 224 db. ló, 606 db. sertés. A szarvasmarhaállomány 64 %/o-a magyar-, 23 siemethali-, 2 borzderes-, 11 egyéb fajta. A tehenek száma 350 (58 %/o-a magyar, 26 siemethali fajta), az ökröké 36.

Szakoly. (*Nagykállói j.*) Területe 7202 kh. Termő 6850, terméket-

len 352 kh. Szántó 968, kert 15, rét 412, szőlő 140, legelő 53, nádas 8, erdő 254 kh. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, Debrecenhez északkeletre 2V₂ mfdnyire, 48 róm., 520 g. kat., 4 ev., 508 ref., 28 zsidó (= 1108 l) lak, ref. anyateplommal. Fekete és sárga homokos határa bőtermékenységű; némely földesurak nemesített birkákat tenyésztenek, a lakosok pedig sok dohányt plántálnak. F. u. Bekő Pálné, Borsos, Csuka, Czakó, b. Eötvös, Fekete, Finta, Gencsy, Gulácsy, Jánky, Jármy, Korda, Kovács, Kende, Márkus, Mércs, Pap, Vad. — 1900-ban 230 házában 1824 l. élt; ebből 1820 magyar, 1 német, 1 tót, 2 egyéb; 311 r., 591 g. kat., 6 ev., 802 ref., 114 izr. — 1920-ban 323 házában 2124 l. élt; 2122 magyar, 1 német, 1 egyéb: 298 r. k., 711 g. kat., 985 ref., 4 ev., 1 g. kel., 125 Jzr. Óstermelő 87 %, iparos 6 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 63. — *Az összes gazdaságok területe* 6671 kh.; ebből 5827 kh. szántó. 949 kh. ugar. 110 kh. közös legelő. 229.5 kh. szőlő. A birtokok 41 7₀-a 1000 h-on felül van, 46 7₀-a 1000-100 h-as, 4 %-a 100-20 h-as, 9 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: özv. Bay Györgyné, özv. Bleuer Bertalanné és Erényi Sándorné, özv. Horváth Mihályné, Klár Béla, Klein József, Szakolyi Sándor és testvérei, Szentmiklóssy Barnabás, Ferenc és László, Tisza Lajos gr. — Szántóföldeinek 8 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 10 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Dohányföld 4 %. — *A termés*: 4130 q búza, 10.277 q rozs, 6547 q tengeri, 29523 q burgonya, 30.614 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a takarmányrépa 8447 q, csalamádé 6865 q, takarmánytök 6772 q, lucerna 2427 q, zab 1355 q, zabos bükköny 1322 p, lóhere 1164 q. Többi takarmánynövénye: őszi és tavaszi árpa, őszi bükköny, baltacin és muhar. Termeszt még kölest, cukorrépat (7840 q), görögdinnyét, főzeléktököt, borsót, dohányt (1528 q), kendert, mákot, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmatermés 26 935 q, a fengerikóróé 10.356 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 88 %-, rozs 85, tengeri 82, burgonya 82, takarmánynövények 75 %-át. Általában a többi növényeket is vagy kizárólag vagy túlnyomólag ezek termesztik. — *Állatállomány*: 928 db. szarvasmarha, 207 ló, 680 sertés, 747 juh. A szarvasmarhaállomány 80 %-a magyar-, 10 siemethali-, 2 borzderes-, 8 egyéb fajta. A tehének száma 444, (80 %-a magyar-, 12 siemethali-, 2 borzderes-, 6 egyéb fajta), az ökröké 127.

Székely. (*Nyirbogdányi j.*) Területe 2794 kh. Termő 2652, terméketlen 142 kh. Szántó 2373, kert 8, rét 107, szőlő 22, legelő 74, nádas 1, erdő 67 kh. — A Zichy okmánytár 1284-iki oklevele Villa Zekul néven ismeri. — Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm-ben, Nagykállóhoz északra 3 kis órányira: 113 r., 44 g. kat., 309 ref., 4 n. e. óhitű, 25 zsidó (= 495) lak., ref. anyateplommal. Határa igen termékeny; van 2⁴/_« első osztálybeli egész telke. F. u. Zoltán, Madácsy. — 1900-ban 128 házában 1040 l. élt; 1036 magyar, 4 tót; 315 r., 144 g. kat., 1 ev., 532 ref., 1 unit., 47 izr. Nagyobb birtokosok: Zoltán Sándor, Klár Dávid, Fried Dániel, V. á. Demecser. — 1920-ban 119 házában 962 l. élt; ebből 958 magyar, 1 tót, 2 rutén. 1 egyéb; 267 r. k., 149 g. kat., 514 ref., 1 ev. 31 izr. Óstermelő 86 %, iparos 7 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 54. — *Az összes gazdaságok területe* 2796 kh.; ebből 2374 kh. szántó. Ugar 286 kh. Közös legelő 239 kh. Szőlő 243 kh. A birtokok 42 %-a 1000 h-

on felül van, 30 %-a 1000-100 h-as, 12 %-a 103-20 h-as, 16 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Burger Pálné, Klein Ferenc, Orosz Sándor. — Szántóföldeinek 13 % át őszi búzával, 17 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 11 % át burgonyával, 25 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 2147 q búza, 2912 q rozs, 2659 q tengeri, 12.501 q burgonya, 38.662 q takarmánynövény. Ebből 7435 q csalamádé, 2306 q zabos bükköny, 3200 q őszi borsó és rozs, 1357 q lucerna, 15.081 q takarmányrépa, 7900 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, tavaszi bükköny, lóhere. Termeszt még 2200 q cukorrépát, 540 q görögdinnyét, babot, lencsét, 650 q dohányt, kendert, napraforgót. A szalmatermés 10.426 q, a kóróé 3775 q. Must 12.151 hl., friss szőlő 5350 kg. — Az 1000 h-as birtokok adják a búza 49, rozs 35, tengeri 50, burgonya 29, takarmánynövények 35, az 1000—100 h-as birtokok a búza 30, rozs 37, tengeri 21, burgonya 19, takarmánynövények 36, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 14, rozs 19, tengeri 20, burgonya 38, takarmánynövények 19 %-át. — *Allatállománya*: 412 szarvasmarha, 158 ló, 622 sertés, 199 juh. A szarvasmarhaállomány 58 %-a magyar-, 18 siementhal-, 24 egyéb fajta. A tehenek száma 195 (43-21-35 %), az ökröké 67.

Téglás, (Hajdú m. Központi j.) Területe 6663 kh. Termő 6422, terméketlen 241 kh. Szántó 4182, kert 97, rét 270, szőlő 403, legelő 369, erdő 1101 kh. — Fényes ezt írja: magyar m. v. Szabolcs vm-ben, Debrecenhez északra 2 mfd-nyire: 72 r, 18, g kat., 36 ev., 1694 ref., 42 zsidó, (= 1862) lak., ref. anyatemplommal. Ékesíti az uraság szép kastélya és pompás angol kertje, mely legszebb e megyében. Határa nagyrészt homokos, de rozst, káposztát, dinnyét, tengerit bőven terem. Erdeje s 21°/s első osztálybeli egész telke van. F. ü. Bekk Pál k. tanácsos özvegye. — 1900-ban 403 házában 2329 1. élt; 2328 magyar, 1 tót; 321 r. k. 276 g. kat., 29 ev., 1549 ref., 154 izr. — 1920-ban 425 házában 25301. élt; ebből 2527 magyar, 2 német, 1 tót; 329 r., 326 g. kat., 1741 ref., 5 ev., 129 izr. Ostermelő 80 %, iparos 9 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 160. — *Az összes gazdaságok területe* 6671 kh., ebből 3855 kh. szántó, 289 kh. ugar. 558 kh. közös legelő. 176 kh. szőlő. A birtokok 70 %-a 1000 h-on felüli, 12 %-a 100-20 h-as, 18 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Dégenfeld Pál gr.^A Téglás, — község úrbérései. — Szántóföldeinek 20 %-át őszi búzával, 25 %-át őszi rozsszal és kétszeressel, 21 %-át tengerivel, 8 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés: 4912 q búza, 5652 q rozs, 8987 q tengeri, 11.725 q burgonya, 26.898 q takarmánynövény. Ebből 9944 q csalamádé, 8510 q takarmányrépa, 1255 q lucerna, 3940 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, 255 q görögdinnyét, babot, 200 q dohányt, kendert. 132 q vöröshagymát, 5121 q fejeskáposztót. A szalmatermés 25.746 q, a kóróé 16.045 q. Must 3000 hL friss szőlő 9500 kg. A 1000 h-on felül lévő birtokok adják a búza 64, rozs 47, tengeri 49, burgonya 58, takarmánynövények 80, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 25, rozs 41, tengeri 35, burgonya 28, takarmánynövények 10 %-át. — *Allatállománya*: 817 szarvasmarha, 357 ló, 2736 sertés, 1754 juh, 5 szamár, 9 kecske. A szarvasmarhaállomány 48 %-a magyar-, 27 siementhal-, 25 egyéb fajta.

A tehenek száma 325 (37—^A3—40 %). Az ökröké 160,

Timár- (*Dadái felső /.*) Területe 3131 kh. Termő 2773, terméketlen 358 kh. Szántó 1649, kert 11, rét 412, szőlő 4, legelő 549, nádas 3, erdő 145 kh. — Hínárt már a szászdi apátság alapító levele is említi, 1347-ben pedig az Anjoukori okmánytár. — Fényes így ír róla : magyar falu, Szabolcs vm-ben a Tisza mellett, Szabolcsához közel, 259 r., 583 g. kat., 1 ev., 38 ref., 22 zsidó (= 903) lak., g. kat. anyatemplommal 47 7₈ első osztálybeli egész telekkel. F. u. a Kamara. Ut. p. Tokaj. — 1900-ban 247 házában 1463 l. élt; ebből 1446 magyar, 1 német, 12 tót, 4 rutén ; 499 r., 912 g. kat., 2 ev., 31 ref., 19 izr. — Érdekesebb dűlőnevei: Luka-hát, Péterke^Aoldal, Godolya, Aranyos, Sváb-út, Csorka, Megyesi dűlő, Vaskapu homok. V. á. Rakamaz. — 1920-ban 297 házában 1660 l. élt: ebből 1654 magyar, 4 tót, 1 rutén, 1 egyéb ; 528 r., 1050 g. kat., 59 ref., 3 ev., 1 g. kel., 19 izr. Östermelő 90 %, iparos 6 %. Birtokos és bérlő 204. — Az összes gazdaságok területe 2205 kh., ebből 1650 kh. szántóföld. Ugar 129 kh. Közös legelő 713 kh. Szőlő 3 kh. A birtokok 9 %-a 1000-100 h-as, 15 70-a 20-100 h-as, 76 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokokosok : Liptay Jenő, M. kir. államkincstár, Timár község, — fordulósz gazdája, — kincstári földvásárló társasága. — Szántóföldeinek 27 %-át őszi búzával, 15 70-át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával, 9 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — Termése: 3574 q búza, 1801 q rozs, 3140 q tengeri, 20855 q burgonya, 6507 q takarmánynövény. Ebből 1578 p csalamádé, 2920 q lucerna, 1583 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere, bíborhere, muhar. Termeszt még cukorrépat, 309 q görögdiannyét, borsót, babot 126 q dohányt, kendert, napraforgót. Aszalmatermés 10.899 q, a kóróé 5939 q. Must 10 hl. — A20 h-onalul levő birtokok adják a búza 78, rozs 81, tengeri 79, burgonya 77, takarmánynövények 41 7₀-át, az 1000—100 h-as birtokok a búza 7, rozs 12, tengeri 8, burgonya 9, takarmánynövények 44 %-át. — Állatállománya : 784 szarvasmarha, 145 ló, 177 sertés, 926 juh, 1 szamár. A szarvasmarhaállomány 87 70-a magyar-, 13 egyéb fajta. A tehenek száma 328 (68—32%), az ökröké 179.

Tisz ab ercei- (*Dadái felső j*) Területe : 5537 kh. Termő 4855, terméketlen 682 kh. Szántó 3814, kert 20, rét 382, szőlő 2. legelő 476, nádas 12, erdő 149 kh. — A leleszi orsz. levéltár egyik oklevele szerint 1424-ben Berzel és Egyházas-Berczel néven Tisza-révvél bírt. — Fényes így ír róla : Bérezel magyar falu, Szabolcs v-ben, a Tisza partján, ut. p. Tokajtól keletre 2 mfd. Határa 3000 h., melyből 1000 h. szántó, rét 800 h., legelő 80 h., vízállás 1020 h. Földje iszapos, fekete homok, mely mindent jól terem. Lakja 964 ref., 204 r., 44 g. kat., 203 zsidó (=1415), ref. anyatemplommal. Van itt 8 fakereskedő zsidcj, 18 csapszék, melynél fogva a berczeli kis nemesek nem épen jó hírben állottak erkölcsiségre nézve ; egy szeszgyár, Kőnerling János, Csorna Sándor, Csorna Lászlónőnek derék lakházuk. A szántóföldek közt ezelőlt sós tavak is voltak, melyekből széksó separtetett s ily gyár is vala itt, de már elpusztult. Bírják a járszói prépost és még számos közbirtokosok. 1900-ban 333 házában 2080

1. él; 2070 magyar, 8 német 2 tót; 584 r., 205 g. kat., 2 ev., U53 ref., 136 izr; Érdekes dűllőnevei: Todalja, Rác-temető, Karó-halma, Péterhalma, Tenkő* Patvaros. — V. á. Rakamaz. Nagyobb birtokos Okolicsányi Lajos. — 1920-ban 351 házában 2229 1. él; ebből 2220 magyar, 2 német, 3 tót, 1 rutén, 2 szerb, egyéb; 675 r., 197 g. kat., 1229 ref., 1 ev., 9 g. kel. 116 izr. 2 egyéb. Őslermelő 82 %, iparos 8°/_o, kereskedő 3°/_o. Birtokos és bérlő 133. — *Az összes gazdaságok területe* 4820 kh. ebből 3814 kh. szántóföld; 115 kh. ugar; 170 kh. közös legelő, 3 kh. szőlő. A birtokok 39 %-a 1000-100 h-as, 23 %-a 100—20 h-as, 38°/_o a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Bodroγκözi Tiszaszabályzó társulat, Déry István, Felsőszabolcsi tiszai ármentesítő társulat, özv. Groák Sándorné, Jászóvári prépostság, Okolicsányi Lajos, id. Orosz Endre. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával, 11°/_o-át őszi rozssal és kétszeressel, 14°/_o-át tengerivel, 11 %-át burgonyával, 24 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A /érmés: 6034 q őszi búza, 3639 q őszi rozs, 6332 q tengeri, 38.538 q burgonya, 29.777 q takarmánynövény. Legtöbb a zab 3731 q, csalamádé 6024 q, lucerna 2021 q, takarmányrépa 12.007 q, -tök 3045 q. Többi takarmánynövénye őszi, tavaszi árpa, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, tatárkát, cukorrépat, 0750 q), tököt, sárgadinnyét, görögdinnyét (586 q), borsót, babot, őszi repcét, dohányt (595 q), kendert, lent, mákot, napraforgót, vöröshagymát, fejeskáposztát (2422 q), kelkáposztát, sárgarépat (427 q), petrezselymet (226 q). A szalmatermés 27.562 q, tengerikóróé 12.552 q. Must 7 hl. — A 100 h-on felüli bíriokok adják a búza 44, a rozs 41, a takarmánynövények 42 %-át, a 20 h-on aluliak a tengeri 44, burgonya 65, takarmánynövények 65°/_o-át. A 100 h-on felüli birtokok termesztik a cukorrépat, babot, borsót, repcét (100—100 %), a 20 h-on aluli birtokok általában többet termesztenek, mint a 100—20 h-as birtokok és kiválnak a vöröshagyma, fejes- és kelkáposzta, sárgarépa és petrezselyem termesztésében. — *Állatállomány*: 584db. szarvasmarha, 204 db. ló, 487 db. sertés. A szarvasmarhaállomány 37 %-a magyar-, 36 siementhali-, 7 borzderes-, 20 egyéb fajla. A tehének száma 395 (23—53—6—17 %) az ökröké 76.

Tiszabezdéd. (*Tiszai j.*) Területe: 3222 kh. Termő 3033, terme" kette.i 189 kh. Szántó 2889, kert 14, rét 28, szőlő 7, legelő 83, nádas 12 kh. — A XIV. sz. I. feléből származó oklevél Bezdéd néven ismeri. — Fényes ezt írja róla: Bezdéd magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza vi-ze, Ung és Zemplén vm. szomszédságában: 174 r., 73 g. kat., 824 ref., 86 zsidó (— 1157) lak., ref anyatemplommal; 7°/_o első osztálybeli egész jobbágytelekkel. — Földje bőtermékenységű; gyümölcse s tölgyes erdeje elég. Itt van b. Ghilányinak s több részvényes tagoknak egy Gall szerint intézelt igen jeles gőz-pálinkafőzőháza, mely eddig hazánkban legnagyobb, F. u. br. Béhmer, br. Ghilányi, Egry, Holesch. Ladányi, Molnár, Nagy, Péczely, Petrovay, Somlyódy, Viczmándy, Orosz, Ormos, Lónyay, Erős. 1900-ban 206 házában 1315 1. élt; 1309 magyar, 5 német, 1 tót. 217 r., 132 g. kat., 5 ev., 863 ref., 98 izr. Érdekes dűllőnevei: Tetenke, Kéjén, Czudar, Húshagzó, Mátyásgaz. Nagyobb birtokos Véges Gyula. V. á. van. 1920-ban 212 házában 1482 1. élt; ebből 1479 magyar, 1 rutén, 1 szerb, 1 egyéb; 324 r., 166 g. kat., 894 ref., 1 ev., 1 g. kel., 96 izr. Ős-termelő 72 %, iparos 7°/_o, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 147. —

Áz Összes gazdaságok területe 285⁰ kh., ebből 2793 kh. szántó. Ugar 85 kh. Közös legelő 625 kh. Szőlő 12 kh. A birtokok 33 %-a 1000-ICO h-as, 24 %-a 100—20 h-as, 43 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Roskoványi Dezsőné, özv. Salamon Tivadarné. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 24 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 31 %-át burgonyával, 21 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 2377 q búza, 4351 q rozs, 1744 q tengeri, 42.422 q burgonya, 19.838 q takarmánynövény. Ez utóbbiból 1460 q csalamádé, 2459 q tavaszi bükköny, 3960 q lucerna, 3429 q takarmányrépa, 7326 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, zabos bükköny, lóhere, muhar. Termeszt még sárgadinnyét, 2562 q görögdinnyét, főzeléktököt, 145 q dohányt, kender, mákot, vöröshagymát, 400 q fejeskáposztát. A szalmatermés 12.639 q, akóróé 2672 q. Must 25 hl. — A 20 h-on alul levő birtokok természetik a búza 50, rozs 55, tengeri 51, burgonya 59, takarmánynövények 44 %-át, a 100—20 h-as birtokok a búza 37,^A rozs 29, tengeri 26, burgonya 14, takarmánynövények 29 %-át. — Állatállománya 409 szarvasmarha, 285 ló, 159 sertés, 265 juh. A szarvasmarhaállomány 35 %-a magyar-, 65 egyéb fajta. A tehének száma 242 (33—67 %), az ökröké 9.

Tiszaeszlár. (*Dadái alsó j.*) Területe: 10-128 kh. Termő 9556 terméketlen 572 kh. Szántó 7346, kert 31, rét 311, szőlő 29, legelő 1675, nádas 13, erdő 151 kh. — A XIV. sz. elején Ozlár, a XV. sz. elején már Nagy- és Kis Eszlár a neve. — Fényes ezt írja róla : Tisza-Oszlár, magyar falu, Miskolctól $2\frac{2}{16}$, Palkonyától $\frac{2}{16}$ állomásra, Paraszt-Bikk, Palkonya, Tarján és Tiszakürt által körülveve. Használat alatti föld 1820 hold, ebből 583 % hold szántóföld, 1236 V* rét s legelő. Felszabadult, jobbágytelke 5 V4, lakosa 489, ebből 55 r. kath., 4 g. kath., 420 ref, anyaszentegyházzal, 10 zsidó. Van vízimalma. F. u. Lónyai, Schmid; Klobusiczky. — 1900-ban 401 házában 3260 l, élt; 3258 magyar, 2 tót - 1481 r. k., 457 g. kai, 1 g. kel., 23 ev., 1228 ref., 70 izr. Nagyobb bír, tokosok: gr. Desseffy Miklós, gr. Pongrác Jenő, gr. Bethlen testvérek gr. Kazacsay Melanie, Pöhm György, Feldheim Emanuel. — 1920-ban 441 házában 3441 l. élt; ebből 3437 magyar, 2 német, 1 tót, 1 egyéb; 1525 r., 500 g. kat., 1351 ref., 15 ev., 50 izr. Östermelő 88 %, iparos 5 % Birtokos és bérlő 173. — Az összes gazdaságok területe 10.126 kh., ebből 7267 kh. szántó. Ugar 505 kh. Közös legelő 540 kh. A birtokok 45 %-a 1000 h-on felül van, 35 %-a 1000-100 h-as, 4 %-a 100-20 h-as, 16 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Alsószabolcsi-tiszai ármentesítő társulat, özv. Desseffy Miklósné gr., kk. Feldheim György, ifj. Nemes János gr. és testvégei, id. Pongrác Jenő gr., — Kálmán gr., Phöm Béla és testvérei, Reviczky Tibor örök., Tiszaeszlár, — község úrbéresei, Vecsey Oláh Károly. — Szántóföldeinek 25 %-át őszi búzával, 6 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 4 %-át burgonyával, 25 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — Termése 15.996 q búza, 3631 q rozs. 12.363 q tengeri, 17.341 q burgonya, 48.191 q takarmánynövény. Ebből 3597 q tavaszi árpa, 1839 p zab, 15.014 q csalamádé, 3383 q zabos bükköny, 1263 q lóhere, 6762 q lucerna, 1246 q muhar, 14.229 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye : őszi árpa, őszi-, tavaszi bükköny, bíborhere, takarmánytök. Termeszt még 222 q kölest,

22.874 q cukorrépát, 652 q sárgadinnyét, 1025 q görögdinnyét, seprődre* kot, 1629 q borsót, babot, lencsét, repcét, 1785 q dohányt, kendert, mákot, 139 q napraforgót, 443 q vöröshagymát, fejeskáposztát, zöldségfélét: A szalmatermés 39.159 q, a kóróé 20.463 q. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 43, rozs 38, tengeri 46, burgonya 32, takarmánynövények 43, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 16, rozs 31, tengeri 30, burgonya 59, takarmánynövények 26, az 1000—100 h-as birtokok a búza 37, rozs 26, tengeri 20, burgonya 5, takarmánynövények 27 %-át. — *Allatállománya*: 1592 szarvasmarha, 432 ló, 2262 sertés, 2203 juh, 4 szamár, 2 öszvér. A szarvasmarhaállomány 41 % a magyar-, 46 siementhali-, 13 egyéb fajta. A tehének száma 732 (24—58—18 %>), az ökröké : 54.

Tiszakanyár, (Kisvárdai j.) Területe 2645 kh. Termő 2457, terméketlen 187 kh. Szántó 1974, kert 19, rét 181, szőlő 22, legelő 179, erdő 82 kh. — A Zichy okmánytár szerint 1381-ben Kanyar néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: Kanyar, Szabolcs vm. magyar falu, a Tisza mellett, Zemplén vm. szélén: 27 róm., 1 g. kat., 345 ref., 9 zsidó (=382) lak., ref. anyateplommal, mocsáros határral. Hala, nádja, szénája bőséggel. Van öt 2-ik osztálybeli egész telke. F. u. a leleszi Convent. Ut. p. Berkes/. — 1900-ban 165 házában 1139 magyar l. élt; 100 r., 68 g. kat., 954 ref., 17 izr. Nagyobb birtokos a leleszi konvent. V. á. Pátroha. 1920-ban 201 házában 1204 l. élt; ebből 1203 magyar, 1 német; 123 r., 70 í. kat., 997 ref., 14 izr. Östermelő 87 %, iparos 6 %>, kereskedő 1 %>. Birtokos és bérlő 98. — *Az összes gazdaságok területe* 2934 kh., ebből 2126 kh. szántó. Ugar 17 kh. Közös legelő 490 kh. Szőlő 21*8 kh. A birtokok 52 %-a 1000 h-on felül van, 14 %-a 100—20 h-as, 34 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokos a jászóvári prépostság. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával, 22 % át őszi rozssal és kétszeressel, 18 %-át tengerivel, 18 %-át burgonyával, 22 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* : 2965 q búza, 3290 q rozs, 3346 q tengeri, 26.675 q burgonya, 17.494 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 7271 q, lóhere 1319 q, takarmányrépa 4386 q, takarmánytök 1735 q. Többi takarmánynövénye: tavaszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükköny, lucerna. Termeszt még 2240 q cukorrépát, sárgadinnyét, 655 q görögdinnyét, kendert, lent. A szalmatermés 19.483 q, kóróé 7509 q. Must 66 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 55, rozs 29, tengeri 40, burgonya 33, takarmánynövények 60 %-át, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 33, rozs 55, tengeri 48, burgonya 53, takarmánynövények 29 %-át. — *Allatállomány* : 607 szarvasmarha, 151 ló, 638 sertés, 898 juh. 1 szamár. A szarvasmarhaállomány 67 % a magyar-, 12 siementhali-, 5 borzderes-, 16 egyéb fajta. A tehének száma 302 (50—18—9—23 %), az ökröké 122.

Tiszalök. (Dadái ahó j.) Területe 10.226 kh. Termő 9576, terméketlen 650 kh. Szántó 7474, kert 31, rét 925, szőlő 45, legelő 1015, nádas 29, erdő 54 kh. — Az Anjou okmánytár egyik oklevele 1325-ben Löktelek, a pápai tizedlajstrom 1332—37-ben Luk, a leleszi orsz. levéltár 1450-ben Lök, a Kállay-család levéltára 1469-ben, Nagy és Kislök né-

ven említi. — Fényes szerint: magyar mezőváros, Szabolcs vármegyében, a Tisza mellett, Dobhoz északra 1¹/₂ U mfdnyire : 309 római, 187 gör. kath., 3482 ref. 394 zsidó lak. (= 4372 l) ref. anyateplommal, synagógával, 41 első osztálybeli egész telekkel, sok majorsági földekkel. Határa ennek is igen termékeny, csakhogy a Tisza árvizeitől gyakran szenved. F. u. Patay, Vay nemzetségek. Út. posta Tokaj. — 1900-ban 718 házában 4477 l. élt: 4459 magyar, 11 német, 7 tót; 809 r, 213 g. kat., 1 g. kel., 2957 ref., 473 izr. Hozzátartozik Hajnalos, Lajostanya, Miklósműve, Képhalma, Kisfás-, Nagyfástanya, Rázom pa. — V. á. — Nagyobb birtokok . gr. Desseffy Miklós, br. Vay Arnold, br. Vay Miklós, Kormos Ferenc, Szomjas Gusztáv. — 1920-ban 833 házában 4977 l. él; ebből 4944 magyar, 30 német, 1 tót, 2 egyéb; 1041 r., 263 g. kat., 3216 ref., 15 ev., 8 g. kel., 1 unit., 428 izr., 5 egyéb. Östermelő 68 %, iparos 11 %, kereskedő 5 %. Birtokos és bérlő 499. — *Az összes gazdaságok területe* 9023 kh. ebből 7120 kh. szántóföld, 68 kh ugar 695 kh., közös legelő, 77kh.szőlő. A birtokok 51 %-a 1000 h-on felül van, 17 %-a 1000—100 h-as, 7 %-a 100—20 h-as, 25 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Alsószabolcsi-tiszai ármentesítő társulat, Borbély Imre és neje, ifj. Desseffy Aurél gr., Halmi Sándor, Korniss Ferenc, Szomjas Gusztáv, Tiszalök község, ifj. Vay Miklós br. — Szántóföldeinek 27 %-át őszi búzával, 1 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 27 %-át tengerivel, 6 %-át burgonyával, 31 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — *A termés* 15,764 q őszi búza, 2713 q őszi rozs és kétszeres, 22.065 q tengeri, 17,049 q burgonya, 54.834 q takarmánynövény. Legtöbb a takarmányrépa 16.032 q, csalamádé 15.371 q, zabos bükköny 8352 q, lucerna 6327 q, tavaszi árpa 2907 q, takarmánytök 1500 q, zab 1076 q, lóhere 1410 q, muhar 1500 q. Többi takarmánynövénye őszi árpa, tavaszi bükköny Termeszt még kölest, cukorrépát 21.357 q, sárgadinnyét, görögdinnyét (943) q, borsót (2060 q), lencsét, őszi repcét, dohányt (1550 q), kendert, mákot (160q), napraforgót. A szalmatermés 37.622 q, a tengerikóróé 33.065 q. A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 62 %-át, tengeri 51 %-át, a burgonya 52 %-át, a takarmánynövények 47 %-át a 20 h-on aluli birtokok az őszi rozs 62 %-át A 100 h-on felüli birtokok termesztik a cukorrépa, borsó, lencse, repce, mák, dohány legnagyobb részét, ill, egész mennyiségét. — *Állatállománya* : 1837 db. szarvasmarha, 456 db. ló, 2075 db sertés, 620 db. juh. A szarvasmarhaállomány 36 %-a magyar-, 53 siementhali-, 11 egyéb fajta. A tehenek száma 761 (19 % magyar-, 67 siementhali), az ökröké 282 db.

Tíszamogyorós. (*Tiszai j.*) Területe : 1549 kh. Termő 1387, terméketlen 162 kh. Szántó 916 kh. kert 144, rét 188, legelő 110, nádas 3, erdő 26 kh. — A Zichy-okmánytár 1297-iki oklevele Terra-Monoros, 1355-ben Kis-Monyoró néven ismeri. — Fényes ezt írja róla : Mogyorós, magyar falu Szabolcs vm-ben, Eperjeskéhez közel; 9 róm., 8 g. kat., 368 ref., 21 zsidó (= 406) lakos, ref. anyateplommal, termékeny gabonaföldekkel. Van 10 második osztálybeli egész telke. F. u. Vay, Czóbel. Ut. p. Vásáros-Namény. — 1900-ban 129 házában 760 l. élt; 759 magyar, 1 egyéb; 29 r., 11 g. kat., 671 ref., 49 izr. Nagyobb birtokok : gr. Forgách László. V. á. Tuzsér. — 1920-ban 130 házában 797 l. élt; ebből 795 magyar, 2 német; 23 r. k., 24 g. k., 712 ref., 30 izr. 8 egyéb. Östermelő 85 %, iparos

7 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 101. — *Az összes gazdaságok területe* 1688 kh ; ebből 1096 kh. szántó. Ugar 55 kh. Közös legelő 463 kh. Szőlő - kh. A birtokok 30 % a 1000-100 h-as, 13 %-a 100-20 h-as, 57 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokokok : gr. Forgách László örök., Tiszamogyorós község úrbéresei. — Szántóföldeinek 17 %-át őszi búzával, 13 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 16 %-át tengerivel, 38 %-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* 1510 q búza, 997 q rozs, 1592 q tengeri, 20543 q burgonya, 6818 q takarmánynövény. Ez utóbbiból 1386 q lóhere, 1236 q lucerna, 2182 q takarmányrépa, 1269 takarmánytök. Többi takarmánynövénye tavaszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi-, zabos bükköny. Termeszt még sárgadinnyét, 121 q görögdinnyét, kendert, fejeskáposztát. A szalmatermés 4742 q, a kóróé 2368 q. — A 20 h-on alul lévő birtokok természetük a búza 76, rozs 79, tengeri 88, burgonya 87, takarmánynövények 30, az 1000 — 100 h-as birtokok a búza 14, takarmánynövények 50 %-át. — *Állatállománya* 526 szarvasmarha, 23 ló, 150 sertés. A szarvasmarhaállomány 95 %-a magyar-, 2 siemethali-, 3 borzderes fajta. A tehenek száma 172 (88—8 7,) az ökröké 172.

Tiszanagyfalu. (*Dadái felső j.*) Területe: 4735 kh. Termő 4426, terméketlen 309 kh. Szántó 3569, kert 73, rét 456, szőlő 22, legelő 231, erdő 75 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Nagyfalu, a leleszi országos levéltár egyik 1459-ik oklevelében Egyházas-Nagyfalu néven szerepel. — Fényes Nagyfalu néven így ismerteti: magyar falu, Szabolcs vm-ben ut. p. Tokajhoz V, mfdnyire : 206 római, 104 g. kat, 583 ref., 18 zsidó lak. (= 911 l) ref. anyatemplommal, részint fekete, részint fővnyes, de termékeny határral. Földesurak Balogh, Berényi, Benyó, Bónis, Czékus, Csorna, Földváry, Homolkay,, Klobusiczky, Kolosy, Kausay, Majos, Marjássy, Pap, Seres, Szemere, Jármí, Bernáth, Korda, Zsoldos. — 1900-ban 224 házában 1703 l. élt; 1694 magyar, 1 német, 8 tót; 805 r., 237 g. kat., 10 ev., 626 ref., 25 izr. Határában van Virányos-pusztá. V. á. Rakamaz. Nagyobb birtokosok : Bekény Péter, Csorna István, özv. Miklós Lászlóné, Miklós Béla, Meczner Béla, Feldheim Emánuel. — 1920-ban 220 házában 1718 l. él; ebből 1715 magyar, 1 német, 1 tót, 1 egyéb ; 851 r. 231 g. kat., 586 ref., 29 ev., 21 izr. Östermelő 89 %, iparos 5 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 27. — *Az összes gazdaságok területe*: 4735 kh., ebből 3509 kh. szántóföld, 13 kh., ugar, 3*8 kh. szőlő, 180 kh. közös legelő. A birtokok 12 %-a 1000—100 h-as, 12 %-a 100—20 h-as, 16 %-a 20 h-on alul van. A 100 h-on felüli birtokokok : Bekény Gyula, Farkas Abris, Géza és István, Feldheim György, Kéky László és neje, Liskay Dezső, Papp Zoltán, Meczner Béláné, ifj. Miklós Béla, Pongrácz Izabella és Mária, Pozer Károly, Tiszanagyfalu község közbirtokossága, — legelőbirtokossága. — Szántóföldeinek 28 %-a őszi búzával, 16 %-a őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-a tengerivel, 50 %-a burgonyával, 23 %-a takarmánynövényekkel volt bevetve. — *A termés* 7880 q őszi búza, 4643 q őszi rozs, 4445 q tengeri, 15.127 q burgonya, 24.846 q takarmánynövény. Legtöbb a csalamádé 7.837 q, lóhere 2246 q, lucerna, 3420 q takarmányrépa 5981 q, -tök 2512 q. Többi takarmánynövénye: őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, őszi borsó. Termesztnek még kölest, cukorrépat (37.598 q), sárgadinnyét (618 q), görögdinnyét

(741 q), tököt, seprő cirokot, lencsét, őszi repcét, dohányt (586 q), napraforgót, sárgarépát, petrezselymet. A szalmatermés 26 874 q, a tengerikóróé 8498 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 70, rozs 70, tengeri 66, burgonya 49, takarmánynövények 65 %-át, a cukorrépa 94 %-át, a dohány 100 %-át. — *Allatállománya* : 773 db. szarvasmarha, 205 db. ló, 784 db. sertés, 601 db. juh, 8 db. kecske. A szarvasmarhaállomány 36 %-a magyar-, 49 siementhali-, 8 borzderes-, 7 egyéb fajta. A tehenek száma 379, (25 % magyar, 50 siementhali), az ökröké 124.

Tiszarád, (*Nyirbogdányi j.*) Területe : 1602 kh. Termő 1520, terméketlen 82 kh. Szántó 1408, kert 4, rét 19, szőlő 21, legelő 65, nádas 3 kh. — A Kállay-család levéltárának egyik XV. sz.-beli oki. Rád néven említi. — Fényes ezt írja róla : Rád, vagy Raád, magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza mocsárai közt, ut. p. Nyíregyházától északra 1 V_2 órányira 333 lak.sal, kik közt ref. 286, héber 43, kat. 4. Ref. anyatemplom. — Határa 3602 hold, melyből száraz csak 600 h., a többi a Tisza árja borítja, de ez is használtatik nádvágással és kaszálással. Homokos földé terem búzát, gabonát, árpát, zabot, kukoricát, burgonyát, lent, kendert. Láp-jain igen sok éger is nevededik. Az úrbéri rendbeszedés után negyedrészes telkesgazda van 13, zsellér 7 s bírnak összesen 147 h. szántó-, kaszáló- és legelőföldet, a többi lakosok a földesuraktól bérelnék földeket. Belső földesurai : Laskay Péter, György, István, József és Antal, Garay Miklós, Harsányi József, Osváth József; külső földesurak* Rhédey, Fejér örökösök, Mikecz. — 1900-ban 84 házában 603 1. éjt; 600 magyar, 1 német, 2 tót; 38 r., 21 g. kat., 9 ev., 516 ref., 19 izr. Érdekes dűlőnevei : Etsetava, Mihóksziget, Szellető, Porosztó, Orsolyasziget, Szívtó. — V. á. Kemece. — 1920-ban 108 házában 724 magyar 1. élt; 54 r., 23 g. kat., 640 ref. 7 izr. Östermelő 96 %, iparos 2 %. Birtokos és bérlő 66. — *Az összes gazdaságok területe* 1493 kh.; ebből 1367 kh. szánté. Ugar 194 kh. Közös legelő 73 kh. Szőlő 288 kh. A birtokok 41 %-a 100–100 h-as, 27 %-a 100–20 h-as, 32 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Haas Ignác, Szőlős} Pál és Rozália. — Szánlóföldrőnek 15 %-át őszi búzával, 19 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 8 %-át tengerivel, 14 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* : 1783 q búza, 1540 q rozs, 1079 q tengeri, 9288 q burgonya, 12.624 q takarmánynövény. Legtöbb a takarmányrépa 5347 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi- és zabos bükköny, őszi borsó és rozsa, lucerna, takarmánytök. Termeszt még 219 q görögdinnyét, seprőcirokat, 250 q dohányt, mákot, 1090 q fejeskáposztát. A szalmatermés 8829 q, a kóróé 2068 q. Must 188 hl. A 20 h-on alul levő birtokok adják a búza 25, rozs 66, tengeri 55, burgonya 41, takarmánynövények 61, az 100–100 h-as birtokokp. búza 50, tengeri 9, burgonya 33, takarmánynövények 33 %-át. — *Allatállománya* : 198 szarvasmarha, 204 ló, 296 sertés, 440 juh. A szarvasmarhaállomány 11 %-a magyar-, 62 siementhali-, 27 egyéb fajta. A tehenek száma 119 (3–60–37 %), az ökröké 18.

Tízaszentmárton. (*Tiszai j.*) Területe: 2883 kh. Termő 2691, terméketlen 191 kh. Szántó 2271, kert 64, rét 156, szőlő 2, legelő 125, nádas 20, erdő 53 kh. — A pápai tizedlajstromban Sanctus Martinus, a

dinnyét, főzeléktököt, babot, 270 q dohányt, kendert, lent, 10-5 q napraforgót, vöröshagymát, 107 q fejeskáposztát és zöldségfélét A szalmatermés 14.645 q, a kóróé 11.849 q, — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 50, rozs 54, tengeri 40, burgonya 46, takarmánynövények 57, az 1000—100 h-as birtokok a búza 40, rozs 28, lengeri 33, burgonya 27, takarmánynövények 38 %-át. — *Állatállománya*: 451 szarvasmarha, 179 ló, 302 sertés, 761 juh. A szarvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 10 siementhali-, 50 egyéb fajta, A tehenek száma 286 (46-, 8-, 46 %), az ökröké 30,

Nyii-gyula. (*Nyírbátori j.*) Területe: 6224 kh. Szántó 5086, kert 24, rét 254, szőlő 108, legelő 361, erdő 130 kh. Termő 5963, termékellen 261 kh. — A pápai tizedlajstromban 1332-ben Gyulaj néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: Gyulaj, magyar falu, Szabolcs vm-ben, közel O-Fejértóhoz: 239 r., 704 g. kat., 566 ref., 17 zsidó (=1526) lak., ref. és g. kat. anyateplommai, 20 második osztálybeli egész jobbágylelekkel. F. u. Barta, Elek, Gulácsy, Jaksó, Kocsár, Kulin, gr. Károlyi, gr. Majláth, Mérsáros, Moldvay, Petneházy Szűcs, Zsoldos, Vajda. — 1900-ban 214 házában 1396 I. élt; 1395 magyar, 1 egyéb; 124 r., 274 g. kat, 939 ref., 59 izr. Érdekes dűlőnevei: Barátrét, Kis-Abrány, Hatvanos, Vince erdő, Demjénkut-lapos. Nagyobb birtokosai: gr. Károlyi Tibor, Szegedy György és Béla. V. á. Nyírbátor. — 1920-ban 315 házában 22641. élt; ebből 2253 magyar, 7 német, 1 rutén, 3 egyéb; 475 rk., 1065 g. kat., 582 ref., 1 ev., 1 unit., 139 izr., 1 egyéb. Östermelő 85 %, iparos 8 %/, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 144. — *Az összes gazdaságok területe* 6224 kh.; ebből 4966 kh. szántó, 1012 kh. ugar, 618 kh. közös legelő, 285 kh. szőlő. A birtokok 53 70-a 1000—100 h-as, 17 %-a 100-20 h-as, 30 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Elekes Aladár, Jakab Zsigmondné és Tóth András. Károlyi gr. féle úrbéres gazdaközönség, Mándy Sámuel, Nyirgyulaj, Pethő Ernőné, ifj. Szőlősi János és fia. — Szántóföldeinek 10 %>-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 25 %-át burgonyával, 14 %-át b takarmánynövényekkel ültette be. Dohányföld 4 %. — *A termés* 4355 q úza, 5547 q rozs, 5224 q tengeri, 38.436 q burgonya, 12.485 q takarmánynövény. Az utóbbiból legtöbb a tavaszi búkköny 4284 q, lucerna 1864 q, takarmányrépa 2155 q, takarmánytök 1034 q. — Többi takarmánynövénye; őszi és tavaszi árpa, zab, csalamádé, zabos búkköny, őszi borsó, lóhere, biborhere, baltacin. — Termesztenek még kölest, cukorrépat 11.620 q-t, görögdinnyét, seprőcirotot, babot, 1024 q dohányt, kendert, napraforgót, vöröshagymát, fejeskáposztát. A szalmatermés 21.003 q, a kóróé 9054 q. Must 780 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 63, rozs 52, tengeri 29, burgonya 20, takarmánynövények 61, cukorrépa és dohány 100 %0-át, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 23, rozs 29, tengeri 53, burgonya 64, takarmánynövények 20 %-át. — *Állatállomány*: 808 db. szarvasmarha, 263 db. ló, 1566 db. sertés, 994 db. juh. A szarvasmarhaállomány 57 %-a magyar-, 23 siementhali-, 2 borzderes-, 18 egyéb fajta. A tehenek száma 386 (48 %-a magyar-, 26 siementhali-, 3 borzderes, 23 egyéb fajta), az ökröké 95.

Nyiribrony. (*Nyirbaktai j.*) Területe: 3488 kh. Szántó 2875, kert 15,

rét 178, szőlő 31, legelő 57, erdő 164 kh. Termő 3320, termékellen 168 kh. — 1329-ben Ibrun, 1332-ben Ibrun néven szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Szabolcs vm-ben, ut. p. Kálióhoz északra 2 mfdnyire: 37. r., 16 g. kat.* 600 ref., 31 zsidó (= 684) lak. ref. anyatepldmrrial; 3 7/8 első osztálybeli egész telekkel. Dohányt termeszt. F. ú. Benkő, Darabos, Jármay, Kristoh, stb. — 1900-ban 141 házában 1054 m' agyár élt. 183 r., 73 g. kat.* 1 g. kel., 724 ref., 73 izr. Érdekes dűlőnevei: Ördögárka; Havafa, Vashegy. Nagyobb birtokosok: Jármay Gyula, Fried Ignác. — 1920-ban 176 házában 1008 I. élt; ebből 1004 magyar, 1 tót, 2 oláh, 1 egyéb; 133 r, k., 67 g. kat, 768 ref., 4 ev., 36 izr. Östermelő 92 %, iparos 4 %. Birtokos és bérlő 61. -* *Az összes gazdaságok területe* 3341 kh.; ebből 2967 kh. szántóföld. 658 kh. ugar; 345 kh. közös legelő} 422 kh. szőlő. A birtokok 80 %-a 100 h-on felüli, 8 %-a 100-20 h-as, 12 %-a 20-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Ballá Ferencné és Tsa, Bernát Mór, Fried Ignác, Horváth Dezsőné, Jármay Antónia, — Elemér, — Jordán. — Sarolta és testvére, Tatár Borbála. — Szántóföldeinek 8 % -át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel ültette be. Termett 1813 q búzája, 3773 rozsa, 2942 q tengerije, 15.567 q burgonyája, 16.914 q takarmánynövénye, 84 hl. mustja, 200 kg. friss szőlője. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 2000 q, zabos búkköny 1607 q, takarmányrépa 8544 q, — tök 2490 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, iavaszi búkköny, lóhere, biborhere, lucerna, muhar. Termeszt még kölest, cukorrépat (5400 q), görögdinnyét, dohányt (390 q), kenderi, napraforgót fejeskáposztát (417 q). A szalmatermés 11.615 q. tengerikóróé 4350 q. — A búza 76 %-át, a rozs 79 %-át, a tengeri 82 o/o-át, a burgonya 70 %-át, a takarmánynövények 88 %-át, az egész cukorrépatermést, a dohány, kender, napraforgó legnagyobb részét a 100 h-on felüli birtokok adják. — *Állatállomány*: 304 db. szarvasmarha, 624 db. ló, 357 db. sertés, 456 db. juh. A szarvasmarhaállomány 37 %-a magyar-, 9 siementhali-, 54 egyéb fajta. A tehenek száma 196 (37—7—56 %) az ökröké 35.

Nyírbákó. (*Nyirbaktai j.*) Területe 1799 kh. Szántó 1563, kert 8, rét 102, szőlő 33, legelő 6, erdő 3 kh. Termő 1715, termékellen 84 kh. Az Ibrányi levéltárban lévő egyik 1430-iki okiratban Jákó néven szerepel. Fényes is ezen a néven ismerteti: magyar falu, Szabolcs vm-ben, Madához nyugatra 1 órányira; 140 r., 42 g. kat., 450 ref., 60 zsidó (= 692) lak. ref. anyateplommal, 6 Vg első osztálybeli egész telekkel F. u. Asztay, Bukowinszky, Böszörményi, Csernyiczky, Doby, Dömötör, Faivay, Fejér, File, Gabányi, Galvácsy, Jenéi, Kántor, Kaszonyi, Kelemen, Kigyósy, Kovács, Ibrányi, Lencsés, Lénárd, Nagy, Nyeviczkey, Pap, Sebők, Sutka, Szabó, Szanics. Ut. p. Nyírbátor. 1900-ban 125 házában 779 I. élt; ebből 777 magyar, 1 tót, 1 egyéb; 215 r., 36 g. kat, 389 ref., 139 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Akasztóhegy, Pogánysziget, Bálintcsere, Babutoshegy, Tar-solyos hegy és a Leshegy. — V. á. Pátroha. 1920-ban 152 házában 991 I. élt; ebből 989 magyar, 2 német; 277 r. kat., 53 g. kat., 555 ref., 106 izr. Östermelő 76 %, iparos 12 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 123. *Az összes gazdaságok területe* 1709 kh; ebből 1358 kh. szántóföld. 306 kh. ugar; 150 kh. közös legelő; 40.2 kh. szőlő. A birtokok 31 %-a 100 h-on felüli. 22 %-a 100-20 h-as, 47 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok:

Zichy-okmánytárban 1345-ben Villa Scempmarlhun és Poss. Zentbmarlhun néven említik. — Fényes ezt írja róla: Tisza-Szenl-Márion, magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza mellett, Ungh és Beregh vm-ék szomszédságában, 53 róm., 25 g. kat., 340 ref., 27 zsidó (= 445) lak., rei, anyatemplommal, 4 második osztálybeli egész telekkel, F. u. gr. Forgács-nemzet. — 1900-ban 161 házában 891 magyar 1. élt; 37 r., 19 g. kat., 767 ref., 68 izr. Nagyobb birtokos: gr. Forgách-család. V. á. Tuzsér. — 1920-ban 147 házában 1070 1. élt; ebből 1069 magyar, 1 német; 45 r. k., 17 g. kat., 946 ref., 62 izr. — Östermelő 83 %, iparos 7 %, kereskedő 1 %, Birtokos és bérlő 149. — *Az összes gazdaságok területe* 2504 kh.; ebből 1893 kh. szántó. Ugar 314 kh, Közös legelő 160 kh. Szőlő 03 kh. A birtokok 22 % a 1000-100 h-as, 16 % a 100-20 h-as, 62 o/a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: gr. Forgách László örök.

— Szántóföldeinek 6 /o-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 17 %-át tengerivel, 29 %-ot burgonyával, 14 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés*: 1146 q búza, 2245 q rozs, 2849 q tengeri, 28.974 q burgonya, 11.509 q takarmánynövény. Ebből legtöbb az őszi búkköny 1315 q, takarmánytők 7438 q, Többi takarmánynövénye őszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi- és zabos búkköny, őszi borsó és rozs. lóhere, lucerna. Termeszt még sárgadinnyét, 1364 q görögdinnyét, kendert. A szalmatermés 7001 q, a kóróé 4166 q. Must 3 hl. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 26, rozs 63, tengeri 78, burgonya 72. takarmánynövények 70 %-át, az 1000-100 h-as birtokok a búza 67. rozs 27, tengeri 8, burgonya 17. takarmánynövények 28 %-át. — *Allatállomány* 405 szarvasmarha, 75 lo, 151 sertés. A szarvasmarhaállomány 84 % a magyar-, 15 siementhal-, 1 egyéb fajta. A tehének száma 131 (72—25—4 %), az ökröké 86.

Tornyospálca. (*Tiszai j.*) Területe: 7680 kh. Termő 7479, terméketlen 201 kh. Szántó 4844, kert 15, rét 16, szőlő 67, legelő 21, erdő 2516 kh. — A Zichy-okmánylár 1389-ben Palcha néven ismeri. — Fényes ezt írja róla: (Tornyos) Pálca, magyar fiau, Szabolcs vm-ben, örmezőhöz nyugatra (-2 órányira, 121 római, 491 g. kath., 988 ref., 43 zsidó (= 1643) lak. ref. és g. kath. anyaszentegyházzal. Határa minden gabonát gazdagon terem; erdeje felette szép, van 11 Vs első osztálybeli egész telke. F. u. Forgács. U. p. Berkesz. — 1900-ban 288 házában 2091 1. élt; 2080 magyar, 1 rutén, 10 egyéb; 368 r., 599 g. kat., 1003 ref., 121 izr. Dűiői: Órhegyi, Szerlemhegyi, Lányok tánca. Nagyobb birtokos: a gr. Forgách-család. V. á. Kisvárd. — 1920-ban 355 házában 2484 1. élt; ebből 2482 magyar, 1 német, 1 egyéb; 456 r. k., 734 g. kat., 1185 ref., 1 ev., 1 g. kel., 107 izr. Östermelő 87 %, iparos 7 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 199.

— *Az Összes gazdaságok területe* 7681 kh; ebből szántó 5196 kh- Ugar 606 kh. Közös legelő 240 kh. Szőlő 75'3 kh. A birtokok 62 % a 1000 h-on felül van, 9 % a 1000-100 h-as, 5 % a 100-20 h-as. 24 % a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: gr. Forgách Balázs, gr. Forgách László örök., Liptay László, Tornyospálca község. — Szántóföldeinek 6 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 11 %-át tengerivel, 39 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés*: 3407 q búza, 6133 q rozs, 5616 q tengeri. 136.694 q burgonya, 25.289 q takarmánynövény. Ebből 5410 q csalamádé, 3054 q

zabos búkköny, 1059 q lóhere, 5424 q takarmányrépa, 7098 q takarmánytők. Többi takarmánynövénye őszi- és favaszi árpa, zab, őszi-, iavaszi búkköny, lucerna, muhar. Termeszt még kölest, sárgadinnyéi, 430 q görögdinnyét, 263 q dohányt, kendert, mákol, 145 q fejeskáposztát. A szalmatermés 20.493 q, a kóróé 8402 q. Must 498 hl. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok termelték a rozs 32, iengeri 77, burgonya 46, takarmánynövények 78, a 100-1000 h-as birfokok a búza 60, rozs 10, burgonya 13, takarmánynövények 1 %-át, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 36, IOZS 49, tengeri 21, burgonya 37, takarmánynövények 20 %-át. — *Allatállománya*: 604 szarvasmarha, 281 ló, 1008 sertés. A szarvasmarhaállomány 72 % a magyar-, 20 siementhal-, 8 egyéb fajta. A tehének száma 302 (61-30-1 % -8 %), az ökröké 132.

Tuzsér. (*Tiszai j.*) Területe: 2605 kh. Termő 2369, termékellen 209 kh. Szántó 1930, kert 148, rét 10, szőlő 116, legelő 175, erdő 17 kh. — A Zichy-okmánytár Geustusera, Kis Tuzsér, Radnold-Tuzser néven ismeri. — Fényes ezt írja: magyar falu, Szabolcs vm-ben, a Tisza mellett, Zemp-lén vm. szélén: 35 r., 25 g. kat., 340 ref., 37 zsidó (= 437) lak. Ref. anyatemplommal, termékeny földekkel és rétekkkel. Van 3 ^U második osztálybeli egész telke. F. u. Lónyay. — 1900-ban 247 házában 1306 1. élt; 1280 magyar, 7 német 9 tót, 7 rulén, 3 egyéb; 209 r., 91 g. kat., 9 ev., 916 ref., 80 izr. 1 egyéb. Nagyobb birtokos: özv. Salamon Tódorné (szül. Forgách Margit.) — 1920-ban 168 házában 1525 1. élt; 1498 magyar, 3 német, 9 tót. 7 rutén, 8 egyéb; 226 r. k., 106 g. kat., 1114 ref., 2 ev., 1 g. kel., 76 izr. Östermelő 79 % o, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 92. — *Az Összes gazdaságok területe* 1827 kh.; ez mind szántó föld. Közös legelő 422 kh. Szőlő 124'3 kh. A birtokok 66 % a 1000 h-on felül van, 34 % a 20 h-on alul van, 100 h-on felüli birtokos: özv. Salamon Tivadarné. — Szántóföldeinek 15 %-át őszi búzával, 20 % o-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 26 %-át burgonyával, 19 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *A termés* 2248 q búza, 2255 q rozs, 1931 q tengeri, 22370 q burgonya, 7260 q takarmánynövény. Ebből 1170 q csalamádé, 3164 q, takarmányrépa. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos búkköny, lóhere, bíborhere, lucerna. Termeszt még 178 q görögdinnyét, 192 q őszi repcét, dohányt, kendert, lent, mákot. A szalmatermés 11.130 q, a kóróé 2764 q. Must 258 hl. — Az 1000 h-on felül lévő birtokok természetették a búza 65., rozs 45, tengeri 51, a burgonya 50, a takarmánynövények 89 %-át. — *Allatállománya*: 666 szarvasmarha, 167 ló, 636 sertés. A szarvasmarhaállomány 66 % a magyar-, 11 siementhal-, 4 borzderes-, 19 egyéb fajta. A tehének száma 309 (54—15—2—29 %), az ökröké 118.

Újfehértó. (*Nagyhálói j.*) Területe: 27.347 kh. Termő 26.225, terméketlen 1122 kh. Szántó 22.998, kert 109, rét 1643, szőlő 618, legelő 684, nádas 14, erdő 159 kh. — 1326-ban már Fehértó néven szerepel. Ugyanígy nevezi a leleszi orsz. levéltár egyik 1464-ből származó oklevele, míg a múlt század elején Rác-Fehértó elnevezés alatt is ismeretes volt. — Fényes ezt írja róla: Uj- vagy Rác-Fejértó, magyar m. v. Szabolcs vm-ben. Debrecenhez északra 3 mfdnyire: 7226 lak.-sal, kik közt 1013

r.; 1324 g. kat, 54 ev., 4005 ref., 830 zsidó. Római s gör. kat., és ref. anyatemplomok. Zsinagóga. Szép úri lakházak. Határa felelte gazdag és termékeny s e melleit nagy kiterjedésű s többnyire urasági majorság, mert egész úrbéri telke csak 7 % találhatik s ez első osztálybeli. Több földesurak nemesített birkákat tenyésztettek. F. u. Aranyász, Art-nyos, Cseke, Bekk Pálné, Csikos, Cziko, Dancs, Dobrosy, Dibáczy, Erdődy. Fráter, Fűr, Gál, Győrösy, Hajdúhadház városa, Kállay, Kálmánchelyi. Komjáihy, Kőmíves, Kubinyi, László, Leszkay, Lipcsey, Margitay, Majtényi, Míle, Molnár, Mosolygó, Mohácsi, Nagy, Naményi, Nánásy, Némethy, Pap, Pál, Oláh, Posgay, Rác, Szabó, Szathmáry, Szakoly, Szegedy, Sípos, Szilvász, Szuhányi, Szunyogh, Tarkanyi, Ury, Ungváry, Verdes, Magyar. — 1900-ban 1295 házában 9337 l. élt; ebből 9270 magyar, 13 német, 21 tót, 4 oláh, 1 rutén, 28 egyéb; 2371 r., 2865 g. kat., 3 g. kel., 113 ev., 3102 ref., 883 izr. Nagyobb birtokosok: Szunyogh-család, László Imre, Gencsy Samu, Csanak József, gr. Degenfeld örök. Jasztrabszky Kálmán, Liptay Béla, Szepessy Gyuláné. — 1920-ban 1673 házában 11.826 l. élt; ebből 11.758 magyar, 38 német, 12 tót, 1 oláh, 1 rutén, 1 horvát, 15 egyéb. Östermelő 74 %, iparos 11 %, kereskedő 6 %. Birtokos és bérlő 619. — *Az összes gazdaságok területe* 25.480 kh.; ebből 23.771 kh. szántó. 1238 kh. ugar. 529 kh. legelő. 690'4 kh. szőlő. A birtokok 24 %-a 1000 h-on felül van, 57 %-a 1000-100 h-as, 10 70-a 100-20 h-as, 9 70-a 20 h-on alul van, 100 h-on felüli birtokosok: Békés Gyula, Bogdán Ferenc, Csajkos István, Csanak János. Cseke Miklósné, Özv. Csenter Mihályné, Csernyus Andor és neje, Csernyus Elek, özv. gr. Degenfeld Gusztávné, Degenfeld Pál gr., Fülep Károly, Görömbey Gusztávné, Grünbaum Jakab, Grünberger József, Grünberger Lajos, Győri Elekné, özv. Hadházi Istvánné, Hegedűs Zoltánné örök., Janthó Istvánré, Jármí-ínicskei közbirtokosság, Jasztrabszky-Lónyay Kálmán, Katz Emanuel, Kovács József, Kövesdy Imre, özv. Kubinyi Istvánné, Kupfesein Jakab, — Jakabné, — Nándor, Mezőssy Béla, Nánásy Andor és tesivérei, Rosenthal Ferenc, Özv. Sibrik Miklósné, Stern. Jenő, ifj. Stern József, Stern Péter, Szent-Imrey Gyuláné, Szoboszlai Pap Zoltán, özv. Szunyogh Istvánné, Szunyogh Mártonné, Tarkanyi Józsefné, Újfehértó, — gör. kat. egyháza, — ref. egyháza, r. kat. egyháza, Waldeck Frigyesné gr. —> Szántóföldeinek 22 %-át őszi búzával, 22 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 17 %-át takarmánynövényekkel, 1 %-át dohánnyal vetette be. — A termés 36.635 q búza, 35.136 q rozs, 40.088 q tengeri. 30.291 q burgonya, 101.885 q takarmánynövény. Takarmánynövényei 5500 q őszi-, 1812 q tavaszi árpa, 4203 q zab, 11.800 q csalamádé, 1006 q őszi-, 8312 q zabos bükköny, 2808 q lóhere, 11.850 q lucerna, 2155 q muhar, 43.830 q takarmányrépa, 7662 q takarmánytök, tavaszi bükköny, őszi borsó és rozs, bíborhere. Termeszt még kölest, 43.226 q cukorrépat, sárgadinnyét, 5113 q görögdinnyét, főzeiéktököt, seprőcírokat, borsót, babot, lencsét, repcét, komlót, 1576 q dohánnyt, kendert, lent, mákot, napraforgót, vöröshagymát, 2122 q fejeskáposztát, zöldségféléket. A szalmatermés 150.565 q, a kóróé 53.708 q. Must 7920 hl., friss szőlő 500 kg. — Az 1000-100 h-as birtokok adják a búza 63, rozs 63, tengeri 50, burgonya 50, takarmánynövények 46 %-át az 1000 h-on felül levő birtokok a búza 19, rozs 20, tengeri 31, burgonya 31, takarmánynövények 32 %-át, a 20 h-on alul levő birtokok a* búza \

rozs 7, tengeri 8, burgonya 8 takarmánynövények 5 %-át. — *Állatállománya*: 2279 szarvasmarha, 1470 ló, 2558 sertés, 2231 juh, 4 szamár. A szarvasmarhaállomány 21 %-a magyar-, 28 siementhal-i. 11 borzderes-, 40 egyéb fajta. A tehének száma 1083 (17 %-a magyar-, 30 siementhal-i-, 12 borzderes-, 41 egyéb fajta), az ökröké 462.

Újkenéz. (*Tiszai j.*) Területe: 1633 kh. Termő 1472, termékeilen 161 kh. Szántó 1156, kert 66, rét 86, szőlő 3, legelő 139, erdő 221 kh. — Egyik 1435-ből származó oklevél „Kenés” néven említi. — Fényes ezt írja: Cserepes-Kenéz, Szabolcs m. magyar falu, Beregh vm. szélén, a Tisza közelében: 32 r., 56 g. kat, 273 ref., 37 zsidó (= 398) lak., ref. anyatemplommal, erdővel, 3-ik osztálybeli határral. F. u. Bakó, Balaskó, Balogh, Jakab, Dicső, Jászter, Izsák, Kala, Katona s. t. m. Ut. p. Vásárosnamény. — 1900-ban még Cserepes-Kenéz a neve. 106 házában 628 l. élt; 627 magyar. 1 német; 148 r., 37 g. kat., 406 ref., 37 izr. Erdekebb dűlőnevei: Teremszeg, Mese, Gorond, P'agyalos. V. á. Kisvárdá. — 1920-ban, 121 házában 748 magyar l. élt; 110 r. k., 73 g. kat, 528 ref., 37 izr. Östermelő 80 %, iparos 10 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 46. — *Az összes gazdaságok területe*. 1634 kh; ebből 1156 kh. szántó. Ugar 41 kh. Közös legelő 137 kh. Szőlő 2'8 kh. A birtokok 42 %-a 1000-100 h-as, 10 %-a 100-20 h-as, 48 %-a, 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: Isaak József örök. özv. Újhelyi Mihályné, Újkenéz község közbirtokossága, — Szántóföldeinek 23 %-át őszi búzával, 9 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 22 %-át tengerivel, 21 %-át burgonyával, 22 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 2098 q búza, 785 q rozs, 1742 q tengeri, 12.223 q burgonya, 4830 q takarmánynövény. Ebből 1380 q lóhere, 1165 q lucerna. Többi takarmánynövénye: tavaszi árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, takarmányrépa. A szalmatermés 6086 q, a kóróé 2877 q. Must 20 hl. — A 20 h-on alul levő birtokok természetik a búza 77, rozs 95, tengeri 75, burgonya 85, takarmánynövények 43. az 1000-100 h-as birtokok a búza 21, rozs 10, tengeri 38, burgonya 10, takarmánynövények 43 %-át, — *Állatállománya*: 126 szarvasmarha, 126 ló, 209 sertés, 250 juh. A szarvasmarhaállomány 50 %-a magyar-, 10 siementhal-i-, 40 egyéb fajta, A tehének száma 82- (46-6-48 %), az ökröké 2.

Ujléa. (*Bihar m. nagylétaj.*) Területe: 2576 kh. Termő 1567, terméketlen 70 kh. Szántó 1165, kert 3, rét 194, szőlő 164, legelő 8, erdő 33 kh. — 1900-ban 208 házában 989 magyar l. élt; 49 r., 13 g. kat, 860 ref., 15 izr., 52 egyéb. — 1920-ban 254 házában 1318 l. élt; ebből 1305 magyar, 4 német, 9 oláh; 66 r. k., 64 g. kat, 1166 ref., 10 g. kel., 1 unitárius, 11 izr. Östermelő 95 %, iparos 3 %. Birtokos és bérlő 178. — *Az összes gazdaságok területe* 2534 kh; ebből szántó 1820 kh. Ugar 468 kh. Szőlő 4517 kh. Közös legelő 350 kh. A birtokok 11 %-a 100 h-on felüli, 37 %-a 100-20 h-as, 52 70-a 20 h-on alul. 100 h-on felüli birtokosok: Steier Jakab, Tóby József. — Szántóföldeinek 4 %-át őszi búzával, 35 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 18 %-át tengerivel, 9 %-át burgonyával, 8 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 535 q búza, 3647 q rozs, 3278 q tengeri, 5879 q burgonya, 9949 q takarmánynövény. Legtöbb a takarmányrépa 8151 q. Többi takarmánynövénye ős- és tavaszi

árpa, zab, csalamádé, őszi-, tavaszi-, zabolcs bükköny, lóhere, lucerna, takarmánytök. Termeszt még cukorrépal, görögdinnyét, babóit, kendert, napraforgót, fejeskáposztát. A szalmalermés 10.039 q, a tengeri kóróé 5547 q. Must 5260 hl., friss szőlő 2500 kg. — A 20 h-on aluli birtokok adják a búza 63, rozs 52, tengeri 52, burgonya 66, takarmánynövények 55 %-át. — *Állatállománya* : 358 db. szarvasmarha, 171 db. ló, 463 db. sertés, 137 juh. A szarvasmarhaállomány 359 (21 % magyar-, 62 siementhalai, 17 egyéb fajta.) A tehenek száma 152 (65—24—1 %), az ökröké 14.

Vaja. (*Nyirbaktaij*) Területe 4447 kh. Termő 4262, terméketlen 185 kh. Szántó 4032, kert 25, rét 21, szőlő 20, legelő 145, nádas 13, erdő 6 kh. — Fényes ezt írja róla : Szabolcs vm. magyar mezőváros, közel Szatmár vm.-hez, Ny. Madárhoz délre 1 mfnyre : 90 r., 76 g. kat., 916 ref., 20 zsidó (= 1102) lak., ref anyatemplommal, 8 Vs első oszt. egész telekkel. Van egy régi vára, melyet gr. Vay Abraham ujított meg. Határa részint homok-dombos, részint lapályos igen termékeny teke homok. Lakosai felelte szép és nagy ökröket tenyésztettek s a város erről és lentermesztéséről híres. F. u. a Vay nemzetség. — 1900-ban 240 házában 2159 I. élt; ebből 2151 magyar, 1 tót, 7 egyéb; 182 r., 195 g. kat., 1513 ref., 269 izr. Nagyobb birtokosok a gr. Vay család, Zoltán Jánosné, Orosz Miklós. V. á. Hódász. — 1920-ban 279 házában 2283 I. él; ebből 2280 magyar, 2 német, 1 egyéb; 213 r. k., 137 g. kat., 1692 ref., 3 ev., 238 izr. Östermelő 79 %, iparos 11 %, kereskedő 2 %>. Birtokos és bérlő 120. — *Az összes gazdaságok területe* 4446 kh.; ebből 3980 kh. szántóföld. 388 kh. ugar. 190 kh. közös legelő. 35.3 kh. szőlő. A birtokok 82 %-a 100 h-on felüli. 1 %-a 100—20 h-as, 17 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokosok: Nagy Béla és Tsai, Orosz Sándor, Vay Adám gr. örök., özv. Vay Adámné, gr. Vay István örök., özv. Zoltán Jánosné. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 10 %-át tengerivel, 33 %-át burgonyával. 11 %-át takarmánynövényekkel ültette be. *Termése* 3466 q búza, 4477 q rozs, 4249 q tengeri, 62.744 q burgonya, 17.601 q takarmánynövény, 80 hl. must. Legfőbb takarmánynövényei: csalamádé 6200 q, tavaszi bükköny 1474 q, zabolcs bükköny 1657 q, lóhere 1335 q, lucerna 1620 q, takarmánytök 3489 q. Többi takarmánynövénye : őszi árpa, zab, őszi bükköny, muhar, takarmányrépa. Termeszt még sárgadinnyét, görögdinnyét, tököt, dohányt (910 q). A szalmatermés 17052 q, tengerikóróé 6690 q. — A 100 h-on felüli birtokok adják a búza 87, rozs 81, tengeri 88, burgonya 86, takarmánynövények 93 %-át s a többi természet teljes egészében, vagy nagy részben. — *Állatállomány*: 399 db. szarvasmarha, 157 db. ló, 525 db. sertés, 141 db. juh. A szarvasmarhaállomány 68 %-a magyar-, 10 siementhalai-, 22 egyéb fajta. A tehenek száma 158 (66—8—26 %) az ökröké 66.

Vas megyei. (*Nyirbogdányi j.*) Területe : 3950 kh. Termő 3767, terméketlen 183 kh. Szántó 3545, kert 10, rét 142, szőlő 17. legelő 32, nádas 19, erdő 2 kh. — Nevét Megyer vezértől vette. A diplomalikai levéltár 1452-ben Megér, a leleszi levéltár 1462-ben Felmegyer, a Kállay-család levéltára 1466-ban Vas-Megyer néven említi: Fényes ezt írja róla: magyar falu Szabolcs vm.-ben, ut. posta Nyíregyházától 2²U mfd. Határa 2500 hold, de ebből száraz csak 1700 hold, a többi nádas rétség. Urbé-

riség 250 h. szántó és kaszálló föld. Fekete homok föld minden gabonát, sok káposztát és dohányt terem; lápszénája, nádja, hala, égerfája bőséggel. Lakja 438 ref., 6 római, 28 g. kat., 36 zsidó, (= 508) I. Ref. anyatemplommal. Birják Megyeri Pál és Károly testvérek s a család a falut férfiágon már a legrégebb időktől fogva szakadatlanul birja. — 1900-ban 159 házában 1276 I., élt: 1275 magyar, 1 oláh; 338 r., 96 g. kat., 4 ev., 799 ref. 39 izr. Érdekesebb dűlőnevei: Garai hegy, Köperszeg. Nagyobb birtokosok : Megyeri Géza, Bónis György, Deutsch Antal. — V. á. Kemece. — 1920-ban 172 házában 1393 I. élt; ebből 1392 magyar, 1 német; 279 r., 72 g. kat., 972 ref., 5 ev., 65 izr. Östermelő 85 %, iparos 8 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 54. — *Az összes gazdaságok területe* 3583 kh.; ebből 3434 kh. szántó. Ugar 279 kh. Közös legelő 110 kh. Szőlő 186 kh. A birtokok 36 %-a 1000 h-on felül van, 25 %-a 1000-100 h-as, 11 %-a 100-20 h-as, 28 %-a 20 h-on alul van. — 100 h-on felüli birtokosok: Bónis György, Dobos Lászlóné, Hóri Károly, Lichtmann Mór, Megyeri Pál, Székely Pál, Székely László, Vass Ferenc, — Szántóföldeinek 12 %-át őszi búzával, 18 %-át rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 15 %-át burgonyával, 16 %-át takarmánynövényekkel, 2 %-át dohánnyal vetette be. — *A termés* : 3389 q búza, 4859 q rozs, 4415 q tengeri, 27.893 q burgonya, 19.536 q takarmánynövény. Ez utóbbiból 1100 q tavaszi árpa, 1100 q zab, 4691 q csalamádé, 1303 q zabolcs bükköny, 2668 q lucerna, 4002 q takarmányrépa, 3135 q takarmánytök. Többi takarmánynövénye őszi árpa, tavaszi bükköny, lóhere, muhar. Termeszt még kölesit, 24.384 q cukorrépat. 372 q sárgadinnyét, 1171 q görögdinnyét, seprőcirot, borsót, 450 q dohányt, kendert, mákot, napraforgót, 2219 q fejeskáposztát. A szalmatermés 21.253 q, a kóróé 7320 q. Must 46 hl. — Az 1000 h-on felül levő birtokok adják a búza 48, rozs 30, tengeri 14, burgonya 28, takarmánynövények 41, az 1000—100 h-as birtokok a búza 28, rozs 23, tengeri 35, burgonya 16, takarmánynövények 27, a 20 h-on alul levő birtokokba búza 24, rozs 32, tengeri 41, burgoiya 50, takarmánynövények 17 %-át. — *Állatállomány* 458 szarvasmarha, 272 ló, 488 sertés, 1363 juh. A szarvasmarhaállomány 38 %-a magyar-, 56 siementhalai-, 6 egyéb fajta. A tehenek száma 189 (14—75—21 %), ökröké 121.

Válla. (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe 13.143 kh. Termő 12.568, terméketlen 575 kh. Szántó 7751, keit 15, rét 902, szőlő 141, legelő 987, erdő 2772 kh. Nevét 1431-ben Walay, Valaj alakban írják. — Fényes ezt írja : német falu, N. Károlyhoz egy postányira a tokaji postautban. 890 r., 48 g. kat., 12 ref., 4 zsidó (= 954) lak., kat. anyaiemplommal, postatisztséggel. Határa nagyrészt homok, de a lakosok szorgalma után termékeny, minden gazdának van egy szakasz erdeje s szőlője a homokdombokon. Az uraság itt is nevezetes gazdálkodást folytat különösen válogatóit elektorai juhnyája figyelmet gerjeszt s ez mind atöbbi, mind a környékbeli idegen uraságokjuhnesítésére nagy befolyású. F. u. gr. Károlyi Lajos. — 1900-ban 215 házában 2200 I. élt: 2192 magyar, 3 oláh, 5 egyéb ; 1456 r., 538 g. kat., 183 ref., 23 izr. Nagyobb birtokosok : gr. Károlyi Lajos és gr. Károlyi Gyula. — 1920-ban 237 házában 2667 magyar I. él; ebből 1716 r., 612 g. kat., 314 ref., 1 ev., 24 izr. Östermelő 74 %, iparos 18 %. Birtokos és bérlő 69. — *Az összes gazdaságok területe* 13.142 kh.; ebből 7751 kh. szántóföld, 1026 ugar, 464 közös le-

gelő, 141*4 kh- szőlő. A birtokok 81 %-a 100 h-on felüli, 15 Vo-a 100-20 h-as, 4 %-á 20 li-on aluli. 100 h-on felüli birtokok: Károlyi Lajos gr., Károlyi Gyuláné gr. Vállaj község és — úrbéresei. — Szántóföldeinek 11 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 9 %-át burgonyával, 26 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés 7499 q búza, 8235 q rozs. 8954 q tengeri, 35.792 q burgonya, 87.388 q takarmánynövény. Leg.obb az őszi árpa 2681 q, zab 1997 q, csalamádé 24.910 q, tavaszi bükköny 3033 q, zabos bükköny, 2536 q, lóhere 2111 q, lucerna 5421 q, takarmányrépa 22.263 q, -tők 20.028 q. Többi takarmánynövénye tavaszi árpa, őszi bükköny, őszi borsó és rozs. Termeszt még kölest, sárgadinnyét, görögdinnyét (2393 q), borsót, babot, dohányt (730 q), kendert, {1002 q fonalat,} napraforgót, paprikát, vöröshagymát, fejeskáposztái, kelkáposztát, paradicsomol, sárgarépát, petrezselymet, kalarábct, uborkát, salátát. A szalmatermés 33.914 q, a tengerikóróé 16.601 p. Must 120 hl. — A búza 71 %, rozs 85 %, tengeri 79 7o, burgonya 80 %, takarmánynövények 79 %-át a 100 h-on felüli birtokok termesztik. A 20 h-on aluli birtokok a főzelékfélék termesztésében tűnnek ki. — *Állatállomány*: 1524 db. szarvasmarha. 429 db. ló, 3606 db. sertés, 2329 db. juh. A szarvasmarhaállomány 52 %-a magyar-, 7 siementhali-. 1 borzderes-, 40 egyéb. A tehenek száma 665 (38—4—2—56 % az ökröké 184.

Vámospércs. {*Hajdu m.; központi j.*} Területe: 10.113 kh. Termő 9747, terméketlen 366 kh. Szántó 6942, kert 12, rét 963, szőlő 733, legelő 727, nádas 15, erdő 355 kh. — Fényes ezt írja róla: ezelőtt hajduváros volt, ut. post. Debrecenhez 2 mfdnyire, kies erdők között; 3150 ref., 10 róm. kat., 30 zsidó (= 3190) lak., derék ref. templommal. Határa homokos; erdeje és sok szőlőskertje van. — 1900-ban 706 házában 3218 l. élt; 3203 magyar, 3 német, 4 oláh, 8 egyéb; 64 r., 42 g. kai, 2 ev., 2913 ref., 197 izr. - 1920-ban 853 házában 4780 l. élt; ebből 4762 magyar, 4 német, 4 oláh, 2 rutén, 5 szerb, 3 egyéb; 247 r., 132 g. kat., 4014 ref., 17 ev., 7 g. kel., 7 uni!., 293 izr., 63 egyéb. Östermelő 70 % iparos 7 %, kereskedő 2 %>. Birtokos és bérlő 394. — *Az összes gazdaságok területe* 8306 kh. ebből 6570 kh. szántó. 1758 kh. ugar. 2784 kh. közös legelő- 769*4 kh. szőlő. A birtokok 15 %-a 1000—100 h-as, 52 % 100—20 h-as, 33 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on leüli birtokok: Benke László, Bodogán János és Terdik Mihály, Cseke Gáborné, Harcsarik Géza, özv. Kozma Péterné, Kremer József, Vámospércs, — ref. egyház. Weszprémy Zoltán, „Wolf Lipót fiai. — Szántóföldeinek 3 %-át őszi búzával, 34 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 24 %-át tengerivel, 7 %-át burgonyával, 3 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A termés: 1025 q búza, 9323 q rozs, 11.778 q fengeri, 14.106 q burgonya, 13.265 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a takarmányrépa 10.794 q. Többi takarmánynövénye: őszi- és tavaszi árpa, zab, csalamádé, tavaszi és zabos bükköny, lóhere, lucerna, takarmánytök. Termeszt még 2000 q cukorrépát, sárgadinnyét, 429 q görögdinnyéi, kendert, lent, napraforgót, 630 q fejeskáposztát. A szalmatermés 18.041/1, a kóróé 16.754 q. Must 8095 hl. friss szőlő 15.000 kg. — A 100—20 h-as birtokok adják a búza 57, rozs 48, tengeri 50, burgonya 45, takarmánynövények 51, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 27, rozs 40. lengén 40, burgonya 34, takarmánynö-

vények 27 %-át. — *Állatállománya*: 1000 szarvasmarha, 490 ló, 483 sertés. A szarvasmarhaállomány *QQ* %-a magyar-, 2 borzderes-, 32 egyéb fajta. A tehenek száma 516 (63—3—34 %), az ökröké 53.

Vásárosnamény. {*Szatmár m. mátészalkai /.*} Területe: 2358 kh. Termő 2118, terméketlen 216 kh. Szántó 1783, kert 43, szőlő 60. legelő 175, nádas 1, erdő 56 kh. — Fényes ezt írja róla: magyar mezővárosa Tisza partján. Bereg vm-ben, saját postahivatallal és váltásai, Beregszász és Berkesz között. Lakja 900 I., kik többnyire ref.-ok anyatemplomai. Határa bő termékenységu volna, de az árvizek rongálják. Gyümölcs- szénája, hala bőséggel. Birják: Lónyai, Bárczay, Eötvös családok. — 1900-ban 211 házában 1761 l. élt; 1748 magyar, 12 német, 1 tói; 297r., 76g. kat., 9 ev., 1073 ref., 306 izr.—Az ország megcsönkiiása következtében az egyesített Szatmár-Bereg megyéhez csatolták. 1920-ban 249 házában 2393 l. élt. Ebből 2374 magyar, 14 német, 1 tót, 4 rutén; 466 r., 67 g. kat., 1319 ref., 21 ev., 5 g. kel., 4 unit., 511 izr. Östermelő 46 %, iparos 22 %, kereskedő 9 %. Birtokos és bérlő 76. — Az összes gazdaságok területe 2005 kh., ebből 1722 kh. szántó. Ugar 150 kh. Közös legelő 115 kh. Szőlő 1014 kh. A birtokok 37 %-a 1000-100 h-as, 29 %-a 100-20 h-as, 34 %-a 20 h-on alul van. A 100 h-on felüli birtokok: Biaun Zsigmond és neje, Tomcsányi Vilmos Pálné. — Szántóföldeinek 23 %-át őszi búzával, 10 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %-át tengerivel, 16 %-át burgonyával, 22 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — *Termése*: 3288 q búza, 1449 q rozs, 2169 q tengeri, 17.432 q burgonya, 11.723 q takarmánynövény. Ebből 2036 q csalamádé, 1473 q lóhere, 5240 q takarmányrépa. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, őszi-, tavaszi-, zabos bükköny, biborhere, lucerna. Termeszt még cukorrépát, sárgadinnyét, babot, 340 q dohányt, kendert. A szalmatermés 8693 q, a kóróé 3560 q. Must 710 hl. — Az 1000—100 h-as birtokok adják a búza 50, rozs 45, tengeri 33, burgonya 26, takarmánynövények 49, a 20 h-on alul levő birtokok a búza 41, rozs 29, tengeri 46, burgonya 43, takarmánynövények 34 %-át. — *Állatállománya* 481 szarvasmarha, 129 ló, 624 sertés. A szarvasmarhaállomány 55 %-a magyar-, 12 siementhali-, 18 borzderes-, 15 egyéb fajta. A tehenek száma 276 (45—16—20—19 %), az ökröké 77.

Vencsellő, {*Dadái felső i.*} Területe 5681 kh. Termő 5121, terméketlen 560 kh. Szántó 4387, kert 10, rét 281, szőlő 14, legelő 255, erdő 274 kh. — 1407-ben e néven szerepel. — Fényes két ily nevű községet ismertet: 0- és Uj-Vencsellőt. *O-Vencsellő* magyar falu Szabolcs vm-ben, Uj-Vencsellővel összefügg, de külön tanácsa van, hanem földje hasonló az uj-vencseloihez. Kiterjedése 1600 h., melyből beltelek és szántóföld 1080 h., kaszáló 364 h., legelő 67 h. és egy János nevű 100 h-nyi tó. A Fentirt földet 42 f telek után mind a lakosok birják; különben a helység földes ura gr. Deseffy Sámuel. Népeisége 1040 lélek, kik között r. kat. 439, ref. 350, g. kat. 224. héber 27, mind tiszta magyarok. Ref. és g. kat. anyatemplomok. — *Új-Vencsellő*, magyar falu, Szabolcs vm-ben, egyenes földön a Tiszától mintegy óranegyednyire, ut. p. Tokaj. Határa 1442 h. és 600 öl². Ebből beltelek és szántóföld 790 h. 600 öl².

kaszáló 412 h, legelő 60 h, efdó 60 h. Fekete homokföldre mindent *n* veéá terem. 26 V₂ úrbéri felek és 32 zsellér illetősége 668 h. szántó, 212 h. kaszáló, 60 h. legelő. Van itt egy tó is 120 h. területtel. Lakja 1438 r. k., kik eredetileg németek voltak, de most már elmagyarosodtak, 34 g. kat. 6 zsidó. Ékesíti az uraság kastélya és 12 h. nagyságú szép kerije s a kat. szentegyház. Birja gr. Dessewffy Sámuel — 1900-ban 345 házában 2997 l. élt; 2963 magyar, 15 német, 15 tót, 2 szerb, 2 egyéb; 1954 r., 450 g. kat., 3 g. kel., 5 ev., 484 ref. 101 izr. Érdekes dűlőnevei: Királyhomoka, Marót, Lompér, Bóta, Pénzesverem, Rosás, Karcsa. — V. á. Rákamaz. Nagyobb birtokos a gr. Dessewffy család, — 1920-ban 351 házában 2928 l. él; ebből 2923 magyar, 1 német, 3 tót, 1 egyéb; 2111 r., 338 g. kat., 447 ref., 2 ev., 1 g. kel., 29 izr. Östermelő 85 %, iparos 8 %, kereskedő 1 %. Birtokos és bérlő 224. — Az összes gazdaságok területe 4877 kh.; ebből 3977 kh. szántóföld. 13 kh. ugar. 2 kh. szőlő. 208 kh. közös legelő. A birtokok 43 %-a 1000 h-on felül van, 3 %-a 1000—100 has, 9 %-a 100—20 h-as, 45 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokokok: ifj. Dessewffy Aurél gr., Vencsellő község, -úrbéresei. — Szántóföldeinek 18 %-át őszi búzával, 9 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 20 %-át tengerivel, 12 %-át burgonyával, 29 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A /érmes 7906 q búza, 2935 q őszi rozs, 10.553 q tengeri, 37.199 q burgonya, 28.385 q takarmánynövény. Legtöbb a tavaszi árpa 3470 q, csalamádé 10.484 q, lucerna 35443 q, takarmányrépa 5593 q, -tők 1140 q. Többi takarmánynövénye őszi árpa, zab, tavaszi és zabos bükkörr/, lóhere, biborhere, muhar^A Termeszt még kölest, cukorrépat, sárgadinnyét, görögdinnyét, tököt, borsót (300 q), babot repcét, dohányt (420 q), lent, mákot, napraforgót. A szalmatermés 26.837 q, a tengerikóróé 20.623 q. Must 6 hl. A 100 h-on felüli birtokok adják a búzatermés 50, rozs 46, takarmánynövények 76, cukorrépa, borsó, dohány 100, a 20 h-on aluliak a tengeri 70, a burgonya 75 %-át. — *Allatállomány* - . 1459 db. szarvasmarha, 286 db. ló, 1661 db. sertés, 241 db. juh. A szarvasmarhaállomány 63 %-a magyar-, 19 siementhalai-, 5 borzderes-, 13 egyéb fajta. A tehenek száma 634 (44—26—7—21 %) az ökröké 292.

Vértés. (*Bihar m. nagylétaij.*) Területe: 7934 kh. Termő 7654, termékellen 280 kh. Szántó 5841, kert 42, rét 586, szőlő 184, legelő 886, nádas 35, erdő 80 kh. — Az 1333-iki pápai tizedjegyzékben mint egyházas hely szerepel. — Fényes ezt írja róla: magyar falu, Bihar vm-ben. síkságon Nagy-Léta mellett, mely ut. postája s Debrecenhez 3 mfdnyire, 1855 lakossal, kik közt 1102 ref., 437 g. kat., 75 r. kat., 241 zsidó. Ref. és g. kat. egyházak. Határa a Rézsege pusztával 11.444 hold s 802 öl² s ez tagosítva van. Ebből úrbériség 1404 h. 845 öl², epreskert 1008 öl², egyházak birtoka 162 h. 145 öl², majorság 9719 h. 1072 öl², utak, gátak stb. 156 h. Az egész határnak hozzávetőleg fele szántó, V* kaszáló, V* erdős ligetség. Földe közép jóságú, dél felől felemelkedett porhanyós, fekele agyag és homok s mindent jól terem; északra sárgás homok s terem szép rozst, tengerit, burgonyát, dinnyét, neveli a tölgyfákat s a magasabb homokdombokon szőlőskertek is vannak. A helység közepén van több salétrom karán szerű, honnan a kifőzött és Össze állított salétrom mázsa számra vitetik a debreceni k. salétrom hivatáshoz. Birtokosai a Csongrádi család nagyszámú örökösei, kik közül többen szép lakóháza-

kat bírnak. Nevezetesebb birtokosok pedig: Fráter Mihály, id. és ifj. Fényes Károly, Ignác és Mihály, Papszász Lajos, Péczely Lajos, Magyaricsalád. Muraközi Gábor, Henter Imrénő, Jankovics Imrénő, Szilágyi Lajos, Csanády József, Klobusiczky Ignác, Tihanyi örökösök, Várad Endre, Besenyi Lászlónő, Komáromy, Derecskey, Ornán, Szabó,, Miskolczi, Balogh, Nagy, Fekete, Dersy, Pesti, Kassai, Latrán, Nyíri, Eles, Kiss, Vajda, Török, Czeglédi síb. — 1900-ban 400 házában 2352 l. élt; 2372 magyar, 2 német, 1 tót, 7 oláh; 130 r. kat., 490 g. kat., 1 g. kel., 1621 ref., 140 izr. Nagyobb birtokosok: Gorove János. Kövesdy Imre, özv. Dersy Lászlóné, özv. Nagy Lőrincné, özv. Fráter Gyuláné, Csanády Ferenc. — 1920-ban 471 házában 2651 l. él; ebből 2635 magyar, 1 német, 15 oláh; 179 r., 474 g. kat., 1907 ref., 1 ev., 9 g. kel. 81 izr. Östermelő 87 %, iparos 8 %, kereskedő 2 %. Birtokos és bérlő 199. — *Az összes gazdaságok területe* 7934 kh.; ebből 6103 kh. szántóföld. 655 kh. ugar. 173*6 kh. szőlő, 391 kh. közös legelő. A birtokok 55 %-a 100 h-on felüli, 15 %-a 100—20 h-as, 30 %-a 20 h-on aluli. 100 h-on felüli birtokokok: Barta Gyula és Imre, Derzsy László, Goiove István, Karfunkel Mihály, Kovásznay Marcellné örök, Kövesdy Lajos, Lédig Dezső, Mátor Elemérné, Nagy Lajos és Móric, özv. Nagy Móricné, Rosner Gyula, Vértés község — közlegelő birtokossága. — Szántóföldeinek 16 %-át őszi búzával, 17 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 25 %-át tengerivel, 4 %-át burgonyával, 18 %-át takarmánynövényekkel ültette be. — A *termés* 8839 q búza, 6767 q rozs, 15.329 q tengeri, 9573 q burgonya, 43.163 q takarmánynövény. Legtöbb a zab 1236 q, csalamádé 13240 q, zabos bükköny 8154 q, lucerna 1482 q, takarmányrépa 11.838 q, -tők 4958 q. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, tavaszi bükköny, lóhere. Termeszt még kölest, cukorrépat, (4200 q), sárgadinnyét, görögdinnyét, (411 q) babot, lencsét, dohányt (525 q), kenderet, vöröshagyma!, fejeskáposztát. A szalmatermés 35.254 q, a tengerikóróé 26.961 q. Must 1000 hl. — A búza 46 %-át a 20 h-on aluli, 41 %-át a 100—20 h-as, a rozs 51 %-át a 100 h-on felüli, 34 %-át a 20 h-on aluli, a tengeri 50 %-át a 20 h-on aluli, a burgonya 36 %-át a 20 h-on aluli, 34 %-át a 100 h-on felüli, a takarmánynövények 62 %-át a 100 h-on felüli birtokok adják. A cukorrépat és a dohányt nagy részét a 100 h-on felüli birtokok termesztik. — *Allatállomány*: 1M db. szarvasmarha, 386 db. ló, 1481 db. sertés, 1214 db. juh. A szarvasmarhaállomány 719 (60 % magyar-, 25 siementhalai-, 14 egyéb fajta/A tehenek száma 312 (45—35—20) az ökröké 152.

Vitka. (*Szatmár m. mátészalkai j.*) Területe . 4980 kh. Termő 4667, terméketlen 313 kh. Szántó 4482, kert 43, rét 24, szőlő 67, tegelő 17, erdő 34 kh. — Nevét 1334-ben Vydka, 1449-ben Wtyhka alakban olvasuk. Ősidők óta megtelepült hely. — Fényes ezt írja róla: Szatmár vm., magyar falu, közel a Tiszához; 307 róm., 83 g. kat., 870 ref., 48 zsidó f= 1308) lak., római kat. és ref. anyatemplommal. Határának nagy része fekete agyag, de van homokja is; gyümölcsseit és réteit a Tisza árja gyakran elborítja. F. u. gr. Károlyi, Begányi, Lencsés és a Vitkay-család. Ut. p. Nyír-Bátor. — 1900-ban 246 házában 1679 magyar l. élt; 1002 ref., 327 r. l., 105 g. kat., 234 izr. Nagyobb birtokosok: gr. Károlyi Gyula, br. Perényi Péterné, Újhelyi Mihályné, V. á. - 1 9 2 0 - b a n 247 házában 1641 magyar l. élt; 299 r., 186 g. kat., 1012 ref., 8 ev., 136 izr. Oster-

melő 76 %, iparos 9 %, kereskedő 3 %. Birtokos és bérlő 218 — Az összes gazdaságok területe 4704 kh ; ebből 4338 kh. szánító. Ugar 789 kh. Közös legelő 221 kh. Szőlő 747 kh. A birtokok 54 %-a 1000-100 h-as, 21 %-a 100-20 h-as, 25 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok : Károlyt László gr., Lenchés István és testvérei, Lukács Györgyné, Neviczki György, Újhelyi Tivadar és testvérei, Uszkay Kálmáné, Vitka község. — Szántóföldeinek 10 %*át őszi búzával, 21 %-át őszi rozssal és kétszeressel, 12 %-át tengerivel, 17 %-át burgonyával, 19 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 3159 q búza, 5189 q rozs, 4019 q tengeri, 29,720 q burgonya, 28,487 q takarmánynövény. Ebből 3681 q csalamádé, 1669 q tavaszi-, 3079 q zabos bükköny, 1022 q lóhere, 3468 q lucerna, 8389 q takarmányrépa, 5998 q takarmánylók. Többi takarmánynövénye őszi-, tavaszi árpa, zab, Őszi bükköny, biborhere, baltacin, muhar. Termeszt még tatárkát, cukorrépat, sárgadinnyét, 1179 q görögdinnyét, főzeléktököt, babot, 125 q dohányt, kendert, napraforgót, 375 q fejeskáposztát, 132 q kelkáposztát, sárgarépat. A szalmatermés 17,980 q, a kóróé 6670 q. Must 278 hl. — Az 1000-100 h-as birtokok adják a búza 21, rozs 62, tengeri 58, burgonya 50, takarmánynövények 50, a 20 h-on alul lévő birtokok a búza 52, rozs 23, tengeri 29, burgonya 34, takarmánynövények 30 %-át. — *Allatállománya*: 395 szarvasmarha, 251 ló, 661 sertés, 659 juh, 3 szamár, 2 öszvér. A szarvasmarhaállomány 26 %-a magyar-, 17 siementhal-, 14 borzderes-, 43 egyéb fajta. A tehének száma 203 (17-23-19-41 %) az ökröké 63.

Záhony (Tiszai j.) Területe 1970 kh. Termő 1626, terméketlen 344 kh. Szántó 1140, kert 77, rét 234, szőlő 32. legelő 91 erdő 52 kh. — Fényes ezt írja róla : Ung vm., magyar falu, a Tisza balpartjához közel ; 24 román., 35 g. kat., 513 ref., 14 zsidó (= 586) lak, Ref. anyaszentegyház. Répa-cukorgyár. Nagy ökörhizíaiás. F. u. Ritter, Ut. p. Ungvár. — 1900-ban 169 házában 1195 l. élt; 1192 magyar, 1 német, 2 egyéb; 228 r., 177 g. kat., 1 ev., 735 ref., 54 izr. — 1920-ban Szabolcs vm-hez csatolták. 173 házában 1171 magyar l. élt; 224 r., 114 g. kat., 766 ref., 6 ev., 44 izr., 17 egyéb, őstermelő 70 %>, iparos 9 %>> kereskedő 1 %>. Birtokos és bérlő 93. — Az összes gazdaságok területe 1016 kh : ebből 741 kh. szántó. Ugar 11 kh. Közös legelő 234 kh. Szőlő —, A birtokok 35 %c-a 1000-100 h-as, 15 %na 100-20 h-as, 50 %-a 20 h-on alul van, 100 h-on felüli birtokos : Odescalchy Miklós hg. — Szántóföldeinek 21 %-át őszi búzával, 20 %o-át őszi rozssal és kétszeressel, 14 %o-át tengerivel, 30 %o-át burgonyával, 15 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 1355 q búza, 1206 q rozs, 1026 q tengeri, 11636 q burgonya, 4718 q takarmánynövény. Ez utóbbiból legtöbb a csalamádé 1900 q, takarmányrépa 1280 q. Termeszt még Őszi- és tavaszi árpát, zabot, tavaszi- és zabos bükkönyt, lucernát és takarmányrépat. Termeszt továbbá borsót, kendert és fejeskáposztát. A szalmatermés 4441 q, a kóróé 1598 q. — A 20 h-on alul lévő birtokok adják a búza 59, rozs 43, tengeri 69, burgonya 71, takarmánynövények 45, az 1000-100 has birtokok a búza 21, rozs 51, tengeri 29, burgonya 16, takarmánynövények 51 %-át. — *Allatállomány* : 363 szarvasmarha, 88 ló, 280 sertés. A szarvasmarhaállomány 53 %a magyar-, 1 siementhal-, 46 egyéb fajta. A tehének száma 200 (43-2-55 %), az ökröké 38,

Zsurk. (Tiszai /.) Területe: 2796 kh. Termő 2511, terméketlen 297 kh. Szántó 1970, kert 78, rét 88, szőlő 1, legelő 295, nádas 6, erdő 73 kh. — A Zichy-okmánytár, 1353-ban Surk, a Bercsényi levéltár Zurk néven ismeri. — Fényes ezt írja róla : Zsurk Szabolcs v. magyar falu a Tisza melleit, Ung és Beregh vmgyék szomszédságában : 13 román. 8 g. kat., 381 ref., 20 zsidó (= 442) lak., ref. anyatemplommal, jó rétekkkel, igen termékeny határral, 8⁴/s első oszt. egész telekkel. F. u. gr. Forgács, de bir benne az Egry nemzetség is. Ut. p. Kis-Várda. — 1900-ban 144 házában 959 l. élt: 945 magyar, 1 tót, 13 egyéb; 78 r., 19 g. kat., 762 ref., 100 izr. Dűllőnevei: Lesznye, Ipri, Rátka, Rév-tava, Zovány, Kondor rét, Lókotyor, Pénzverő laposa, Dancsok, Nápa-ágyos, Szebcse-ér, Szótalanka, Emberfő-homok, Eszterna, Lidnecser, Csigje, Nikestó, Nagy Bakos domb. Nagyobb birtokos : gr. Forgách család. V. á. Záhony. — 1920-ban 266 házában 1635 !• élt; ebből 1634 magyar, 1 egyéb; 333 r. k., 134 g. kat., 1076 ref., 2 ev., 90 izr. Őstermelő 88 %, iparos 7 %. Birtokos és bérlő 89. — Az összes gazdaságok területe 2618 kh ; ebből 1970 kh. szántó. Ugar 266 kh. Közös legelő 370 kh. Szőlő 0*3 kh. A birtokok 28 %-a 1000-100 h-as, 13 %-a 100-20 h-as, 59 %-a 20 h-on alul van. 100 h-on felüli birtokosok: gr. Forgách László örök., Zsurk község úrbéresei. — Szántóföldeinek 13 %-át őszi búzával, 13 /-át őszi rozssal és kétszeressel, 13 %-át tengerivel, 27 %-át takarmánynövényekkel vetette be. — A termés 1858 q búza, 2050 q rozs, 2264 q tengeri, 25.245 q burgonya, 12.988 q takarmánynövény. Ebből legtöbb a csalamádé 1670 q, őszi bükköny 1460 q. lóhere 1225 q, takarmányrépa 3440 q, takarmánytök 3250 q. Többi takarmánynövénye őszi- és tavaszi árpa, zab, tavaszi-, zabos bükköny, lucerna. Termeszt még görögdinnyét (287 q), őszi repcét (105 q), dohányt, kendert. A szalmatermés 7790 q, a kóróé 3489 q. Must 2 hl. — *Allatállománya*: 384 szarvasmarha, 212 ló, 675 sertés. A szarvasmarhaállomány 55 %-a magyar-, 22 siementhal-, 4 borzderes-, 19 egyéb fajta. A tehének száma 205 (48-23-6-23 %), az ökröké 44.